

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 21 december 2023

Notulen van de raadsvergadering van 21 december 2023 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 18.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Tegenwoordig zijn 38 leden, namelijk mevrouw I. van Wifferen, de heer T. de Haan, de heer T.J. Vonk, de heer R. Moti, mevrouw M.S. Abrahamse, mevrouw D. Yildirim, de heer J.M.D. de Waard, de heer B. van Drunen, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.S.J. Coşkun, mevrouw D.A. van Groningen, de heer M.H. Biljoen, mevrouw A.J.A. Maassen, mevrouw I. Coenradie, mevrouw A. Kockelkoren, de heer S.J.C. Becker, de heer B. van Schaik, de heer A.R. Oostdijk, de heer T. Roskam, mevrouw S. Reitema, de heer E.P.J. Verweij, mevrouw A.G. van der Elst, de heer S. Soytekin, de heer T. Kind, mevrouw I. Elfilali, de heer S.M. Bonte, de heer N. Akhatab, de heer D.J. van Dommelen, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, mevrouw E. Rehim Zadeh, de heer S. Ceulemans, de heer R.T.J. van der Velden, mevrouw S. van de Peppel, de heer F. Elbay, de heer R.N. Dahoe, mevrouw J. Bokhove, de heer G.J. Engberts en mevrouw M.Y. Morkoç

Afwezig zijn: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, mevrouw V.A. Bruin, mevrouw M.S.S. de Jong, mevrouw J.M. Nunnely, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer M. Verhoef en mevrouw L.S. Vlieger

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar, de heer R. Buijt en de heer R.A.C.J. Simons

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 11.16 uur tot 11.28 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**. Goedemorgen, mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Ik open deze vergadering, ik heet u van harte welkom. Het wordt een lange vergadering, reden temeer om u te verzoeken vandaag zo gedisciplineerd mogelijk aan de slag te gaan, geen tijd tussendoor te verliezen en ook een beetje het tempo erin te houden. Ik heet de raadsleden van harte welkom, ik heet onze bezoekers op de publieke tribune van harte welkom, de vertegenwoordigers van de media, mensen die op een afstand de vergadering volgen en ook onze medewerkers. Ik heb berichten van verhindering ontvangen van mevrouw Bruin, zij is ziek. Mevrouw Nunnely is afwezig vanwege familieomstandigheden. De heer Segers-Hoogendoorn is afwezig zoals eerder bekend. De heer Verhoef is afwezig, mevrouw Vlieger is afwezig, mevrouw Aafjes-van Aalst is afwezig en wethouder Buijt is vanmiddag gedurende een paar uur afwezig. Heb ik alle afwezigen gehad? Dan is het denk ik aardig om te weten dat mevrouw Coenradie vandaag jarig is. Van harte gefeliciteerd en nog vele jaren in blakende gezondheid. De heer Verweij heeft mij aangegeven graag een initiatiefvoorstel te willen indienen. We gaan naar hem luisteren. Mijnheer Verweij, u heeft het woord.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, goedemorgen. Sporten is wat mij betreft zoveel meer dan alleen maar een moeie om de kerstkilo's eraf te trainen en de goede voornemens vorm te geven. Sporten zorgt immers voor zelfvertrouwen. Je leert jezelf verbeteren, je ziet resultaten terug van je harde werken, je leert nieuwe dingen en dat geeft voldoening. Sporten zorgt er ook voor dat je nieuwe mensen ontmoet. Een nieuw buddy die je een keer leert sporten, of je gaat een keer een wedstrijd doen met een tegenstander die je anders misschien nooit zou hebben ontmoet, maar die je nu wel tegenkomt. En sporten redt ook letterlijk levens. Sporten zet immers je hart en je andere spieren in beweging, en al die spieren hebben die uitdaging nodig om gezond door het leven te gaan. Rotterdammers sporten helaas veel te weinig. Slechts zes op de tien Rotterdammers sport ten minste één keer per week. En bij maar liefst drie op de tien Rotterdammers gaat soms een hele maand voorbij zonder dat zij in beweging komen. Daar maak ik me zorgen over. En voorzitter, als liberaal vind ik het

natuurlijk eigenlijk een eigen verantwoordelijkheid om in beweging te komen, want de overheid kan mensen nu eenmaal niet verplichten of onder druk zetten om in beweging te komen, maar kan het wel makkelijker maken. En daartoe strekt ook deze initiatiefnota, namelijk om de buitenruimte sportvriendelijker te maken, door onderzoek te doen naar de vraag en het aanbod van calisthenics parken, outdoorfitnessapparaten, trimbanen, sportveldjes en dat soort zaken. Kan de gemeente ervoor zorgen dat de buitenruimte veel sportvriendelijker is? Publieke sportfaciliteiten geven mensen de gelegenheid, de inspiratie en de motivatie om meer, weer of vaker te gaan trainen, en dat is belangrijk. Mensen zien sporten in de buitenruimte werkt ook aanstekelijk. Niet voor niets heb ik ongeveer tien keer bij de marathon moeten kijken voordat ik zelf een keer het domme idee in mijn hoofd heb gehaald om daar een keer voor te gaan trainen. En zien sporten doet ook echt sporten, en ik zie mevrouw Maassen ook goedkeurend haar duim opsteken. Ik bied daarom hierbij mijn initiatiefnota aan, met daarin tien concrete aanbevelingen hoe de gemeente toe kan werken naar een buitenruimte die inclusiever en sportiever is. Deze voorstellen strekken er dus toe om een diepgravend onderzoek naar het aanbod en de vraag en de mogelijkheden om dat beter op elkaar af te stemmen, met betrekking van onder andere de wijkraden en bewoners. Want de wijkraden en bewoners weten uiteindelijk toch het best waar er behoefte aan is. Met deze initiatiefnota voorzitter, hoop ik Rotterdam dan ook sportiever te maken, de stad net even iets gezonder, actiever en ook speelser te maken. Want voorzitter, sport is immers meer dan een verplicht nummertje. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verweij, hartelijk dank voor de notitie 'Sporten in de buitenruimte'. Ik zal de notitie doorgeleiden naar de wethouder Sport, wethouder Achbar, om vanuit het college een reactie op uw voorstel te formuleren, opdat t.z.t. hierover het debat in de commissie kan plaatsvinden. Hartelijk dank.

2. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 21 december 2023

De **VOORZITTER**. Ik ben nu bij agendapunt 2 aangekomen, de vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van vandaag, 21 december. Ik zal eerst de agenda met u doornemen en bij de punten die ik noem kunt u eventueel een ordevoorstel doen. Was dat nu, mijnheer Coşkun?

De heer **COŞKUN** (sp). Nou ja, mijn voorstel zal zijn om punt 7.5, het tweeminutendebat over dakloosheid, als eerste te behandelen. Zodat de mensen die de hele nacht hebben doorgebracht ook naar huis kunnen voor zover ze een huis hebben.

De **VOORZITTER**. U stelt voor om het voorziene tweeminutendebat over dakloosheid als eerste onderwerp voor vandaag te behandelen, maar dan ook als tweeminutendebat begrijp ik? Oké. Doorgaans brengen we dit soort ordevoorstellen gelijk in stemming, maar mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, ik vind het prima om het als tweeminutendebat naar voren te brengen, maar ik weet ook dat er behoefte bestaat om er een regulier debat van te maken, en als dat het geval is, stel ik voor om dat gewoon achteraan aan de agenda aan te sluiten. Dus ik wil wel onderstrepen dat het ordevoorstel om het naar voren te halen als tweeminutendebat, dan ook als zodanig in stemming wordt gebracht, en dat dat dus ook betekent dat als er daarna een voorstel komt om er een regulier debat van te maken, mijn fractie er alleen voor zou stemmen als het dan aan het einde van de agenda komt.

De **VOORZITTER**. Ja, maar die volgorde kan ik niet volgen. Als er in de raad een voorstel is om daar een regulier punt van te maken, weegt dat zwaarder dan een tweeminutendebat naar voren schuiven. Ik heb het nog niet gehoord, maar als die wens leeft, dan breng ik die als eerste in stemming, omdat die zwaarwegender is. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, een regulier debat wordt normaliter voorbereid in de raadscommissie en dat is nu niet gedaan. Daar is ook niet voor gekozen om dat bijvoorbeeld bij de Oost-Europeanen te doen, in de commissie WIOSSAN. Dat is verschoven naar de commissie ZWCS van 31 januari. Daar is uitgebreid gelegenheid om over allerlei details rondom dakloosheid te praten. Het gaat vandaag echt om het tweeminutendebat voor de winteropvang voor de dakloosheid en andere moties die daarbij horen. Dus ik stel echt voor om gewoon een tweeminutendebat te doen en dan kan iedereen alles zeggen wat hij hierover te zeggen heeft. En de rest kan naar de commissie Zorg, Welzijn, Cultuur en Sport van 31 januari.

De **VOORZITTER**. Fijn, ik kijk de zaal nog even in, als dit het enige ordevoorstel is bij dit punt, dan breng ik dat in stemming. Ik kan ook wel checken of er behoefte is aan stemming. Is er behoefte aan stemming? Iedereen vindt dat dat punt naar voren mag? Dan doen we dat zo. Dan wordt na de orde, na de agendabehandeling als eerste tweeminutendebat besproken. Dat gaan we zo doen, dank. Agendapunt 5.11, mevrouw Verkoelen wil een motie indienen bij agendapunt 5.11, het voorstel tot vaststelling van de kaders betreffende overdracht van Recreatieoord Hoek van Holland. Het verzoek is om dit te agenderen als tweeminutendebat. Mevrouw Verkoelen, nog een toelichting?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja voorzitter, ik was afgelopen week niet aanwezig vanwege persoonlijke omstandigheden en ik heb het er al heel even met de wethouder over gehad. Ik kan nog niet goed overzien wat het exact inhoudt, maar ik had dus heel graag een tweeminutendebat gehad om er een motie over in te kunnen dienen. Nu zit ik nog wel met een ander punt. We kregen natuurlijk gisteren op de valreep ook nog van de wethouder een brief met betrekking tot een integriteitsmelding. Daar zit ik ook wel eventjes mee. Ik heb het er ook heel eventjes kort over gehad. Ik snap dat de wethouder hier ook ernstig door overvallen is, maar het betreft volgens mij wel een integriteitsmelding die van invloed zou kunnen zijn op de intentieovereenkomst. En nu begrijp ik natuurlijk uiteraard, zeker voor Leefbaar Rotterdam die dit vandaag natuurlijk heel graag afgetikt zou willen hebben, want het is een mooi iets om mee af te sluiten dit jaar. Dat snap ik. Maar het heeft eigenlijk geen haast. Dus ik zat eigenlijk een beetje: is het mogelijk om het gewoon hier even goed met de wethouder over te kunnen hebben en het agendapunt door te schuiven naar januari, zodat we de impact van het geheel kunnen overzien?

De **VOORZITTER**. Het ordevoorstel van mevrouw Verkoelen is het agendapunt over Hoek van Holland door te schuiven naar een later tijdstip in het nieuwe jaar. Dan heb ik het ordevoorstel zo samengevat. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja, dank voorzitter. Ik zou wel willen weten wat de wethouder vindt van de vraag van mevrouw Verkoelen, maar tegelijkertijd zou ik anders wel willen vragen om agendapunt 5.11 te upgraden naar een regulier debat, vanwege de laatste berichtgeving die we gisteren hebben gehad. Een tweeminutendebat is niet het juiste instrument om een gesprek te voeren met de wethouder, dus vandaar dan mijn verzoek om het te upgraden naar een regulier debat.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Ja, dank u voor het woord voorzitter. Voorzitter, ik begrijp één ding niet. Die intentieverklaring is volledig naar een raadsbesluit uit februari 2022 uitgevoerd. Daar heeft de volledige raad opdracht toe gegeven. Daarna hebben we een technische sessie gehad, laatst nog met de ambtenaren. Toen hebben we het er ook over gehad. En alle partijen, met uitzondering van de droevigheid dat mevrouw Verkoelen er niet bij kon zijn, hebben daarmee ingestemd, dat de intentieverklaring getekend is en dat die vandaag zou worden afgehamerd. Ik verzet me er dus tegen die intentieverklaring niet vandaag te behandelen, maar om hem af te tikken zoals we hebben afgesproken in de commissie. Daarbuiten vind ik het spijtig te moeten horen dat vijftien uur voor een vergadering er ineens een brief komt, we hebben er waarschijnlijk een abonnement op, die het Recreatieoord nu een zwarte kerst gaat bezorgen. Dat neemt niet weg dat ik de brief wel wil bespreken, maar apart van het hamerstuk.

De **VOORZITTER**. Er zijn twee ordevoorstellen. GroenLinks zegt: een regulier punt ervan maken. Mevrouw Verkoelen zegt: uitstellen. Ik breng zo meteen beide voorstellen in stemming. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, ik zou inderdaad nog, zoals ook GroenLinks had gevraagd, een korte toelichting van de wethouder willen, die overigens in de brief daar ook al voor ons expliciet en duidelijk over is, en wat ons betreft is er geen beletsel.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, net werd het woord overvallen gebruikt en zo is het ook. Ik werd hier gisteren echt door overvallen. Ik heb gehandeld zoals ik moest handelen, ik heb u geïnformeerd. Ik heb gisteren ook ambtelijk advies gevraagd: wat voor invloed heeft deze integriteitsmelding, die we

natuurlijk uiterst serieus nemen, op het eventuele besluit dat u als raad gaat nemen? Dat heb ik gisteren verwoord in mijn brief. Ik heb vanochtend, om precies te zijn een uur geleden, gevraagd of er nog nieuwe inzichten zijn. Die zijn er niet. De risico's die dit proces heeft, zijn al met u gedeeld. Die worden niet anders, maar ik kan me voorstellen dat u nog nadere vragen heeft over de brief. Ik vind het prima om dat in het debat met u te bespreken naar de laatste inzichten. Maar mijn advies is, en u gaat erover, om het gewoon af te tikken vandaag. Dat proces kan parallel aan elkaar verlopen, want we nemen nu een intentieovereenkomst. Een intentieovereenkomst kan door een van beide partijen elke dag worden opgezegd. Hiermee zetten we een proces in gang van overdracht van het Recreatieoord in een aantal stappen. Een van de belangrijke stappen is dat we de erfpachtovereenkomst gaan tekenen. Die is voorzien voor 1 maart, dus we hebben voldoende tijd om dat integriteitsonderzoek uit te lopen. Wat daar uitkomt moeten we afwachten. Dat weten we natuurlijk niet. Als daar dingen uitkomen die daarop van invloed zijn, dan zal ik aan de bel trekken. In ieder geval is het ambtelijk advies nu dat er geen signalen zijn die een ja van u vandaag in de weg staan. Nogmaals, ik vaar ook even op het ambtelijk advies. Ik moet snel handelen, ik moet u ook adequaat informeren. Dat heb ik gedaan en dit is wat ik erover kan zeggen.

De **VOORZITTER**. De wethouder zegt dat hij er begrip voor kan hebben als het vandaag als een regulier agendapunt wordt behandeld. Derhalve mevrouw Verkoelen, trekt u uw voorstel in?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Nou ja goed voorzitter, gezien het feit dat we al op vijf uur zitten en er nog veel meer binnenkomt, zie ik ons vannacht om 02.00 uur niet met veel fatsoen dit onderwerp nog goed behandelen, maar als iedereen daarmee akkoord is, wie ben ik om dan te zeggen van niet. Dan maken we het regulier, maar ik vind het wel zonde, want het doet denk ik geen recht aan het onderwerp.

De **VOORZITTER**. Dank. Het voorstel is om dit punt regulier te bespreken. Is er behoefte aan stemming? Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, om het even helder te hebben. Volgens mij hoor ik net dat we dit stuk hameren, maar dat we los daarvan een apart debat voeren over de brief, want anders ben ik nu in de war. Volgens mij is dat precies wat de wethouder zegt.

De **VOORZITTER**. Ik snap hem wel, maar dat is niet het ordevoorstel.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Nee, maar dan is mijn ordevoorstel om dit punt te hameren en van het punt van de brief een nieuw debat te maken.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, voordat we hier in de procedure een heel debat gaan hebben want volgens mij is dat niet de bedoeling. Dank ook aan de wethouder voor het antwoord. Ik vroeg alleen maar of het uitstellen naar januari kon, maar vervolgens heeft u eigenlijk de beantwoording van de hele eerste termijn gedaan. De brief heeft wel degelijk invloed op de hele intentieverklaring. Vandaar dat ik ook een gesprek met u wil voeren om te kijken waar er raakvlakken zijn.

De **VOORZITTER**. Dat is het ordevoorstel. Het ordevoorstel is: het geheel bespreken, het voorstel en de brief. Dat heb ik goed begrepen. Mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Dat heeft u begrepen, maar mevrouw Van Groningen en ik zeggen iets anders. Wij zeggen gewoon: wij willen de door de raad gevolgde procedure vanaf 2022 vandaag aftimmeren. En wij vinden het prima dat we over deze brief een debat gaan voeren, dat overigens bij ons binnen is gekomen vijftien uur geleden. Dus hier gaan we over debatteren, dat is mijn voorstel, en niet over het hamerstuk.

De **VOORZITTER**. Ja, dat snap ik, dat is wat u daarvan vindt. Maar het ordevoorstel dat ik in stemming ga brengen is zoals het gevraagd is door de heer Biljoen. Wethouder, misschien nog een misverstand?

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Kijk, ik begrijp de vraag van de heer Biljoen heel goed, want dat was ook de eerste vraag die ik gisteren stelde toen ik het hoorde. Nogmaals, het antwoord op die vraag is

verwoord in mijn brief. Ik heb vanochtend gewoon nog gevraagd of er nieuwe inzichten zijn, of als we nu dit stuk afhameren we dan in de problemen komen. Zijn er nieuwe risico's? Ik kan natuurlijk alleen maar melden wat ik weet. Mij is vanochtend nog verzekerd door de ambtelijke top in dit huis van SO dat dat niet het geval is. Meer weet ik ook niet. Ik heb geen glazen bol, maar dat is wat ik nu kan melden. En ik hecht er toch aan om nog even te zeggen dat dit een proces is geweest van drie jaar. Dit is een proces waarin we hebben geïnvesteerd om het vertrouwen van de recreanten te herwinnen. En zoals u weet komt vertrouwen te voet en gaat het te paard. Het is ook niet zomaar iets wat we gaan besluiten. Aan de andere kant hebben we een integriteitsonderzoek dat we natuurlijk uiterst serieus nemen. En wat ik gewoon zeg, het advies dat ik heb gekregen is dat we dit gewoon parallel aan elkaar kunnen laten lopen, omdat er nu geen besluiten worden genomen die niet meer terug te draaien zijn. Nogmaals, de erfpachtovereenkomst die gepland staat voor 1 maart is echt een belangrijke mijlpaal, maar die kan ik gewoon ook, hoewel dat niet gebruikelijk is, aan u voorleggen, gezien de ontstane situatie. Dan weten we ook wat er uit het integriteitsonderzoek komt. En anders gaan we daarover speculeren, maar de ambtenaren die dat hebben – kijk, ik moet toch iets zeggen over hoe dat werkt. Wij als wethouders krijgen alleen zo'n melding. Er komt iemand in onze kamer die zegt: er is een integriteitsonderzoek, of een aanvraag, en dit is grosso modo de hoofdlijn. Verder krijgen wij nooit inzicht in zo'n melding en ook nooit inzicht in het onderzoek. Wij krijgen alleen mondeling vooraf en achteraf...

De **VOORZITTER**. Wethouder, volgens mij bent u het debat over de brief aan het doen.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Als we dat nu hebben gedaan kunnen we het aftikken, toch?

De **VOORZITTER**. Ja, nee, dat snap ik. Ik verzoek u echt allen te gaan zitten, want ik ga het ordevoorstel in stemming brengen. Dat is de procedure die wij kennen.

Mevrouw **COENRADIE** (lr). Voorzitter, wij hebben nog een ordevoorstel.

De **VOORZITTER**. Jawel, ik heb begrepen dat u en de VVD willen spreken over de brief. Dat is een tweede ordevoorstel. Maar het eerste voorstel komt als eerste in stemming.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Voorzitter, ik heb alleen een verhelderende vraag om te weten wat ik ga stemmen.

De **VOORZITTER**. Nee, nee.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ik heb even een vraag aan de wethouder.

De **VOORZITTER**. Nee, de wethouder is hier niet aan de orde. U bent aan de orde.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja precies, maar ik hoorde hem, ik wil alleen één korte verhelderende vraag stellen.

De **VOORZITTER**. Nee, anders ga ik u het woord ontnemen. Dat moet u niet doen. We gaan stemmen over het ordevoorstel.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Voorzitter, maar dan heb ik nog wel een punt.

De **VOORZITTER**. Ik heb begrepen dat u een motie wilt indienen bij het onderwerp.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Juist.

De **VOORZITTER**. Dat heeft u ook kenbaar gemaakt.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). En daar gaat het wel om, dus ik wil even duidelijk dat als we nu dadelijk zeggen: nee, het blijft een hamerstuk, dan zit ik met een motie.

De **VOORZITTER**. Dat snap ik. We gaan stemmen over het ordevoorstel. Het ordevoorstel is 'Recreatieoord Hoek van Holland bespreken, inclusief de brief'. Dat is het ordevoorstel. (Er wordt

buiten de microfoon gesproken.) Dat is het ordevoorstel van GroenLinks. Mijnheer Van Schaik, mag ik alstublieft hier deze vergadering voorzitten? Inclusief de brief hè. Dat is het ordevoorstel. Ik sluit de stemming. BIJ1 moet nog stemmen. Dat is een technisch probleem. Gelukt? Ik ben het tableau kwijtgeraakt. Wilt u alstublieft nog een keer stemmen? Mijnheer Vonk, u moet nog stemmen. Mijnheer Kind. BIJ1, u kunt technisch niet stemmen? Mag ik kennisnemen van wat u stemt? Tegen. 20 stemmen tegen, 17 voor. Daarmee is het voorstel verworpen. Het tweede voorstel dat aan de orde is bij dat agendapunt spreken over de brief van de wethouder. Mevrouw Verkoelen, nog een keer uw voorstel?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Kijk, ik heb al ruim van tevoren aangekondigd dat ik hierover een motie wil indienen, dus dat is het punt. Een hamerstuk is dan niet aan de orde, dat kan ik alleen maar met een tweeminutendebat. Het gaat voor mij twee tellen duren om een motie in te dienen, maar ik moet hem wel ergens kwijt. Dus dat is de boodschap, dat was mijn oorspronkelijke verzoek. En daarna kwam het verhaal rond de brief.

De **VOORZITTER**. Ja, dan is het voorstel om er een tweeminutendebat van te maken? Want dan kunt u een motie indienen. Heeft iedereen het voorstel begrepen? Is er behoefte aan stemming? Nee, dat is akkoord. Dan doen we dat op deze manier. Heel goed. U ziet, we komen er wel, als we even luisteren. Ik ben nu beland bij agendapunt 6 op pagina 3 van onze agenda. Er zijn drie verzoeken ontvangen voor een regulier debat.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, toch nog een puntje van orde, want ik heb ook daarna nog een voorstel van orde gehoord van twee leden, van de VVD en Leefbaar Rotterdam, die zeiden: we willen toch de brief wel behandelen maar dan in een regulier debat. De vraag is wanneer we dat dan doen, want dat is zojuist ook gesteld. Nu is het ene weg, dus wat gaan we dan daarmee doen? Dat is nog even mijn vraag. Wordt het dan nu doorgeschoven naar een ander moment, waar ik ook geen moeite mee heb hoor.

De **VOORZITTER**. Een toelichting op uw voorstel mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Dat heb ik inderdaad gezegd. Maar het is niet de bedoeling dat we dat vandaag in een overvolle agenda gaan bespreken 's nachts om 02.00 uur.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dat voorstel trek ik dan dus inderdaad in. Ik deel de mening van de heer Van Schaik. Volgens mij is het belangrijk dat mevrouw Verkoelen de motie kan indienen, dat kan nu. We hebben ook een uitgebreide toelichting gehoord, dus daarmee is het volgens mij voldoende voor nu.

De **VOORZITTER**. Goed zo. Er zijn drie verzoeken ontvangen voor een regulier debat. 'Aanhouding terreurverdachte in Rotterdam', 'Verhogen sociale grondprijzen' (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Mevrouw Coenradie.

Mevrouw **COENRADIE** (lr). Dank u wel voorzitter. Ik wil graag een voorstel doen om agendapunt 6.5, maar dan wil ik het eigenlijk ook gelijk hebben over 6.7, want anders sta ik zo meteen weer, om te zetten naar een tweeminutendebat. Alleen wil ik u dan wel vragen om enige coulance te geven als het gaat om interrupties op het moment dat wij merken dat we nog niet echt antwoord krijgen op de vragen die we daarin stellen. Maar gezien de overvolle agenda zouden we dit graag willen voorstellen. Agendapunt 6.5 en 6.7.

De **VOORZITTER**. Dat is 'Aanhouding terreurverdachte' en 'Explosiegeweld'. Ja?

Mevrouw **VAN DER ELST** (bij1). Voorzitter, BIJ1 zou graag voorstellen om agendapunt 6.5 eigenlijk volledig te verplaatsen naar een andere raadsvergadering, aangezien we vinden dat het niet urgent genoeg is om vandaag te behandelen. Het agendapunt is namelijk op dit moment enkel nog gebouwd op verdenkingen. Er heeft voor de personen en partijen die in dit agendapunt besproken worden namelijk nog geen inhoudelijke rechtszaak plaatsgevonden. Dus het lijkt me lastig om het enkel op verdenkingen, zonder bewijs, inhoudelijk te bespreken.

De **VOORZITTER**. Het voorstel is helder. PvdA.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Dank voorzitter. Wij hebben de voorkeur om het eerst in de commissie te behandelen voordat we het er hier in de raad over gaan hebben.

De **VOORZITTER**. Dat wilde ik nog tegenwerpen als hoeder van de volgorde van de agenda. Een agendapunt zetten op de agenda van de raad is altijd nadat het ook in de commissie is besproken doorgaans, maar u gaat zelf over uw eigen orde. Als u vindt dat u deze punten vandaag wilt bespreken dan kan dat, in welke vorm dan ook. Mevrouw Coenradie downgradet het voorstel om het naar een tweeminutendebat te brengen, met ietsje meer ruimte voor eventuele interrupties. Dat is het voorstel dat voorligt. Wat wil de raad daarmee? GroenLinks nog even.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, dank u wel voorzitter. Het is even wat technisch. We hadden altijd een griffieadvies dat zei: ontraden, afraden, en nu hebben we eigenlijk een nieuw soort griffieadvies. Dit debat is aangevraagd zonder voorafgaande commissiebehandeling, wat u terecht ook opmerkt. En nu wordt er gezegd dat het aan de raad is om te bepalen of er ineens urgentie is om te agenderen. En dat vind ik wel lastig.

De **VOORZITTER**. Dat is altijd zo mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Nee, dan wordt er eigenlijk een negatief behandeladvies gegeven. En ik lees dat er verkapt in, maar dat is niet duidelijk genoeg. Ik zou wel graag willen dat we dat dan voortaan ook helder afspreken.

De **VOORZITTER**. Dat krijgt u van de voorzitter van uw raad. Het is een negatief behandeladvies.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Een negatief behandeladvies.

De **VOORZITTER**. Ja, dat is wat er staat, onderwerpen komen hier nadat ze in de commissie zijn geweest, welke argumenten erover zijn. Maar u gaat wel over de orde, dus Leefbaar Rotterdam doet hier een ordevoorstel aan de raad en u kunt zelf beslissen wat u ermee wilt.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik vind het fijn dat u herhaalt dat het een negatief behandeladvies heeft en zo zullen wij ook stemmen.

De **VOORZITTER**. Ja. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Oké, dan zullen we de volgende keer beter opletten. Dan gaan we stemmen over het ordevoorstel.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, van de orde.

De **VOORZITTER**. Agendapunt 6.5 en 6.7 zijn afzonderlijke voorstellen. Het zijn afzonderlijke voorstellen. 6.5 en 6.7. Het verstrekkende voorstel is: niet behandelen. Dat is het verstrekkende voorstel.

De heer **CEULEMANS** (lr). Voorzitter, mag ik daar als indiener een reactie op geven? We doen al een geste om er een tweeminutendebat van te maken. Vroeger kon er gewoon een regulier debat worden aangevraagd in een raadsvergadering. Dat kan nu niet meer. Ik maak er een tweeminutendebat van. Mevrouw Van der Elst zegt: er lopen rechtszaken, er kan nog niets over gezegd worden. Er is iemand opgepakt op verdenking van het...

De **VOORZITTER**. Ja, maar u gaat nu de inhoud in. Dat moet u niet doen mijnheer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Kortom, er moet nu even iets over gezegd worden.

De **VOORZITTER**. Ja, dat snap ik wel, maar we gaan niet de inhoud in.

De heer **CEULEMANS** (lr). Dus ik houd het staande en we doen al een geste om er een tweeminutendebat van te maken.

De **VOORZITTER**. Nee, dat is natuurlijk qua orde ook een rare figuur, omdat een tweeminutendebat vaak ook volgt op eerdere behandeling. Deze komt nu uit de lucht vallen, maar nogmaals, uw raad kan altijd een uitzondering maken voor wat dan ook en daarom breng ik uw ordevoorstel gewoon in stemming. Maar het vergaande voorstel komt van BIJ1, namelijk '6.5 en 6.7 niet behandelen'. De stemming is gesloten. Met 26 stemmen tegen is het ordevoorstel verworpen. Dan is het voorstel om er een tweeminutendebat van te maken. Is er behoefte aan stemming daarover? Eenmaal andermaal, niet. Dan wordt het een tweeminutendebat. Over het tweeminutendebat dakloosheid hebben we net afgesproken dat dat zo dadelijk als eerste onderwerp wordt besproken. Agendapunt 8, er is een verzoek ontvangen voor een motie vreemd aan de orde van de dag.

De heer **MOTI** (pvda). Ik dacht dat u nog naar agendapunt 6.6 zou gaan, want daar staat ook een negatief behandeladvies. Ik zou daar stemming willen over dat negatief behandeladvies, want we hebben immers nog niet zo lang geleden, een paar weken geleden, in commissie BWB besloten om het onderwerp in januari eerst in de commissie te behandelen voordat het naar de raad gaat. Daarom zijn we een beetje verrast dat dit verzoek er nu ineens ligt. We vinden het ook niet chique, het geeft ook een gevoel dat het er een beetje doorheen gedrukt wordt nu, zonder bespreking. De urgentie die in de brief staat, dat is ook helemaal niet waar. Er is helemaal geen financiële consequentie voor de begroting.

De **VOORZITTER**. U gaat de inhoud in, mijnheer Moti. Dat moet u ook niet doen. Nee, ik hamer u ook af, dat moet u niet doen. U heeft een ordevoorstel. Hoe luidt dat?

De heer **MOTI** (pvda). Het ordevoorstel, eigenlijk ook gehoord wat u net zei, het hoort gewoon eerst netjes in de commissie besproken te worden voordat het in de raad komt ter besluitvorming. Ons voorstel is ook om dat te doen, want er is geen enkele urgentie om het nu meteen te bespreken.

De **VOORZITTER**. Helder. U gaat een debat aan, dat moeten we niet doen. We hebben afgesproken: eerst een ordevoorstel en dat wordt in stemming gebracht. Kunt u helpen? Dat gaan we doen. Het voorstel is 'Verhoging sociale grondprijzen niet behandelen'. We sluiten de stemming. Met 22 stemmen tegen is het ordevoorstel verworpen.

Mevrouw **VERKOELN** (50+). Voorzitter. Dan wil ik als voorzitter van de commissie even constateren dat hierbij dus voor de allereerste keer een commissiebesluit volledig omver geholpen is en ik ga er dus van uit dat wij dan in januari dit ook helemaal niet meer hoeven te behandelen in de commissie. Ik vind het echt buiten de orde dat dit gebeurd is en daar wil ik toch ook echt wel eventjes mijn verhaal over kwijt, zeker gezien het feit dat we het hier uitgebreid over gehad hebben in de commissievergadering. Ik vind dit echt machtsmisbruik van een coalitie.

De **VOORZITTER**. Uw opmerking staat in het verslag en ik neem er kennis van. Ik was beland bij agendapunt 8, motie vreemd aan de orde van de dag. Er is een verzoek 'Permanente plek voor artikel 1 van onze Grondwet'. Ik neem aan dat we die wel kunnen behandelen. De heer Roskam heeft aangegeven dat hij bij de hamerstukken 5.4 en 5.5, besluiten over warmteplannen, wenst te worden geacht niet te hebben deelgenomen aan de besluitvorming, vanwege zijn werk bij Eneco. Daar nemen wij kennis van, dank. Zijn er nog andere leden die opmerkingen willen maken over de agenda? Volgens mij hebben we alle onderwerpen wel zo ongeveer gehad. Dan kom ik aan bij de spreektijd voor vandaag. Het voorstel is om vijf uur op de klok te zetten. Dat is rijkelijk veel. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELN** (50+). Nou, gezien het feit dat we hier een agendapunt gaan behandelen dat we helemaal niet voorbereid hebben in de commissie met z'n allen, denk ik dat we het hele BOB-systeem hier vandaag gaan doen op dat agendapunt, dus ga ik zelfs naar zes uur vergaderen, want dit wordt echt wel een heftig agendapunt, wanneer je echt bij god van tevoren met elkaar niet weet hoe of wat. We hebben geen sprekers gehad. We moeten het allemaal maar doen nu op dit moment, zowel beeldvorming als oordeelsvorming als besluitvorming. Ja, dat wordt een zwaar agendapunt, dus maak er wat mij betreft maar zes uur van.

De **VOORZITTER**. Wilt u daar stemming over? Ja, we stemmen over het voorstel 'Spreektijd naar zes uur'. U kunt stemmen. 'Spreektijd naar zes uur'. Mijnheer Lansink. Stemming sluiten. Het ordevoorstel is verworpen met 23 stemmen tegen en 14 stemmen voor. Dan wil ik u erop wijzen dat we een stemvenster hebben aan het einde van de vergadering, tenzij de loop van de vergadering anders voorschrijft. Maar we voorzien het aan het eind van de vergadering. Rond 12.45 uur hoop ik dat wij u

een broodje kunnen serveren voor de lunch en om 18.30 uur is een dinerpauze verwacht. Het kan anders lopen, maar dat is een beetje de verwachting.

3. *Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 30 november 2023*

De **VOORZITTER**. Dan ga ik met u naar agendapunt 3, het vaststellen van de notulen van 30 november. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, ik was die dag slechts tot de middagzitting aanwezig.

De **VOORZITTER**. Dat wordt dan gecorrigeerd in het verslag. Fijn dat u het verslag zo gedetailleerd leest. Zijn er nog opmerkingen over het verslag? Niet?

4. *Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 48 tot en met 50*

De **VOORZITTER**. Dan mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst van het jaar 2023, de weken 48 tot en met 50. Kunt u zich vinden in de voorgestelde wijze van afdoening? Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ik zou heel graag 'Beantwoording vragen Maassen en Nunnely over onrechtmatige terugvordering van drie jaar aan bijstand' ook op de procedurevergadering van WIOSSAN willen.

De **VOORZITTER**. Terugvordering bijstand op de reguliere commissievergadering. Helder.

5. *HAMERSTUKKEN*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we hameren.

5.1 *Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de zesde wijziging van de Subsidieverordening Rotterdam 2014*

De **VOORZITTER**. 5.1, het (herziene) voorstel tot vaststelling van de zesde wijziging van de Subsidieverordening Rotterdam 2014. Dan gaan we deze hameren.

5.2 *Het voorstel tot vaststelling van de Eindejaarsbrief 2023 en de begroting 2023 overeenkomstig te wijzigen*

De **VOORZITTER**. 5.2, het voorstel tot vaststelling van de Eindejaarsbrief 2023 en de begroting 2023 overeenkomstig te wijzigen. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, dank u voorzitter. Mijn fractie zal hierop tegen stemmen. We leven in een stevige wooncrisis, die voorlopig nog niet voorbij is en wij vinden het ronduit onbehoorlijk bestuur dat dit college geen ander antwoord weet te dichten dan deze crisis nog meer te verergeren door de grondexploitaties gewoon maar door te zetten alsof er helemaal geen wooncrisis is. Het kost de belastingbetaler hartstikke veel geld en daarmee worden ook de prijzen van woningen buitenproportioneel hoog. Het zou toch dit college sieren als het eens een ander beleid ging voeren en creatief om zou gaan met bouwprojecten. We gaan het er dadelijk nog over hebben begrijp ik, met die grondprojecten, maar het zou toch zo moeten zijn dat we transformeren, optoppen en misschien zouden we zelfs de grex wel 0 moeten maken. Gezien wat er nu in de brief staat voorzien wij ernstige problemen naar de toekomst met betrekking tot de grex. Het gaat ons veel te veel geld kosten, dus de belastingbetaler, en daarom zijn we tegen.

De **VOORZITTER**. Een ietwat lange stemverklaring. We moeten wel een beetje beknopt blijven, dan kunnen we ook wel binnen de vijf uur blijven. Met de stem van 50PLUS tegen is 5.2 verder aangenomen.

5.3 *Het voorstel tot het toepassen van de coördinatieregeling op het project Codricoterrein*

De **VOORZITTER**. 5.3, het voorstel tot het toepassen van de coördinatieregeling op het project Codricoterrein. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Wij stemmen tegen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). 50PLUS is ook tegen.

De **VOORZITTER**. Met de stemmen van Partij voor de Dieren en 50PLUS tegen is het voorstel verder aangenomen.

5.4 *Het voorstel tot vaststelling van het Warmteplan Rijnhaven*

De **VOORZITTER**. Het voorstel tot vaststelling van het Warmteplan Rijnhaven. Daar heb ik net een opmerking van gemaakt in de richting van de heer Roskam. Zijn daar nog andere opmerkingen? Niet? Dan hameren we dit punt.

5.5 *Het voorstel tot vaststelling van het Warmteplan Merwe-Vierhavens*

De **VOORZITTER**. 5.5, het voorstel tot vaststelling van het Warmteplan Merwe-Vierhavens. Ook hier geldt de opmerking van de heer Roskam dat hij geacht wordt zich te hebben onthouden van stemming. Verder geen opmerkingen? Dan is dit punt aangenomen.

5.6 *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Terbregseveld Warmoezierstraat*

De **VOORZITTER**. Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Terbregseveld Warmoezierstraat. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Daar stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Tegen voorzitter.

De **VOORZITTER**. Met de stemmen van de Partij voor de Dieren en 50PLUS tegen is het voorstel aangenomen.

5.7 *Het voorstel tot vaststelling van:*

- A. Wijziging van de verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen 2024*
- B. Tweede wijziging verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen 2024*
- C. Legesverordening Omgevingswet 2024*
- D. Verordening belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten 2024*

De **VOORZITTER**. Dan het voorstel tot vaststelling van een aantal onderdelen. De wijziging van de verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen 2024; de tweede wijziging verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen 2024; de legesverordening Omgevingswet 2024 en de verordening belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten 2024. Het wordt u als geheel aangeboden, maar u kunt op onderdelen een gewijzigde opvatting hebben. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja voorzitter, en uiteraard gezien de behandeling in de vorige raad begrijpt u dat wij tegen A en B zijn, de wijziging van de verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen en de tweede wijziging verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen 2024.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, wij stemmen tegen onderdeel A en B.

De **VOORZITTER**. Ook hier geldt: met de stemmen van de Partij voor de Dieren en 50PLUS tegen onderdelen A en B, en ook die zijn aangenomen, onderdelen C en D met algemene stemmen aanvaard.

5.8 *Het voorstel om geen zienswijze in te dienen met betrekking tot de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR)*

De **VOORZITTER**. 5.8, het voorstel om geen zienswijze in te dienen met betrekking tot de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR). Met algemene stemmen aanvaard.

5.9 *Het voorstel tot goedkeuring van het jaarplan 2024 en de begroting 2024-2028 van de stichting BOOR (Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam)*

De **VOORZITTER**. Het voorstel tot goedkeuring van het jaarplan 2024 en de begroting 2024-2028 van de stichting BOOR (Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam). Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dank u wel voorzitter. Daar wilden wij één opmerking bij maken. Net na alle bespreking en na alle ontvangst van de stukken heeft de wethouder een brief gestuurd over het enorm stijgende lerarentekort. Dat is met 50% gestegen en we vinden het eigenlijk heel raar dat dat niet kon worden meegenomen tijdens de bespreking van deze stukken, want dat komt natuurlijk niet helemaal uit de lucht vallen. Wij zullen de brief dan in het nieuwe jaar agenderen, maar wij vinden het echt heel erg jammer dat nu in deze stukken, waar we volgend jaar mee aan de slag gaan, dit niet goed kon worden opgenomen. We zullen er niet voor gaan liggen, want er staan ook heel veel goede plannen in. Maar wij vinden de tijdigheid en de timing van die stukken zo wel uiterst ongelukkig.

De **VOORZITTER**. Helder, met de opmerking van GroenLinks in het verslag is het voorstel verder met algemene stemmen aanvaard.

5.10 *Het voorstel tot vaststelling van de vijfde wijziging van de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugdhulp*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar het voorstel tot vaststelling van de vijfde wijziging van de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugdhulp. Geen opmerkingen? Met algemene stemmen aanvaard. Van 5.11 hebben we gezegd dat we daar een tweeminutendebat van maken, dus dat verhuizen we in de agenda.

5.12 *Het voorstel tot vaststelling van de zesentwintigste en de zevenentwintigste wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012 (APV)*

De **VOORZITTER**. 5.12, het voorstel tot vaststelling van de zesentwintigste en de zevenentwintigste wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja voorzitter, ook dat is vorige week behandeld en omdat het in de APV ook gaat over het deelvervoer... We gaan wel akkoord, maar ik wil wel melding maken, dat heb ik in overleg met de griffie gedaan, dat ik daar toch in januari nog op terug zal komen met betrekking tot een voorstel om dat te behandelen, om daar moties over te kunnen indienen. Maar ik wil het nu niet tegenhouden, want dan kan het naar een volgende APV. Maar dat wilde ik wel nu alvast kwijt, want anders krijg ik straks te horen dat ik iets al weggegeven heb.

De **VOORZITTER**. De opmerking is helder. BIJ1.

Mevrouw **VAN DER ELST** (bij1). BIJ1 stemt tegen, omdat wij van mening zijn dat mensen hun anonimiteit moeten kunnen bewaren bij manifestaties. Aangezien manifestaties vaak ook bedoeld ordeverstoring zijn, kunnen we dit anders niet garanderen.

De **VOORZITTER**. Mag ik u in de rede vallen. Dat onderwerp is de vorige keer uit de APV gehaald. Dat wordt later apart behandeld.

Mevrouw **VAN DER ELST** (bij1). Oké, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Heeft u verder geen andere opmerkingen over de rest van de APV? Oké. Dat onderwerp komt later aan de orde. Dat was ook het oordeel van de raad vorige week. Helder. Dan met de opmerking van mevrouw Verkoelen in het verslag is dit voorstel met algemene stemmen aanvaard.

7. TWEEMINUTENDEBATTEN

7.5 Tweeminutendebat 'Dakloosheid; Recht op Rust', aangevraagd door het lid Kockelkoren e.a.

De **VOORZITTER**. Dan zijn we nu aangekomen bij het behandelen van de reguliere agenda. Uw raad had besloten om het vraagstuk 'Dakloosheid, recht op rust' naar voren te halen. Dat doen we dan ook. Op mijn lijstje staat mevrouw Kockelkoren als eerste spreker.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, gisteravond waren vele Rotterdammers, Rotterdamse organisaties en raadsleden buiten op straat te vinden. Buiten in weer en wind voor het stadhuis, in plaats van in het stadhuis, zoals vandaag. Om samen op te staan voor het recht op rust voor al die mensen die zich elke nacht, ook deze winter weer, gedwongen zien op straat te slapen. Terwijl het buiten zeven graden koud is, hebben een steeds groter aantal dakloze mensen simpelweg geen toegang tot een slaapplek binnen in onze stad. En voorzitter, in tegenstelling tot het debat over het verhogen van de sociale grondprijs dat er hier door de coalitie doorheen wordt gedrukt, is dakloosheid echt een urgent onderwerp voor debat dat geen uitstel duldt, volgens artikel 27 reglement van orde. Dat de noodzakelijke maatregelen om dakloosheid te voorkomen het keer op keer niet halen, toont direct de wrange realiteit tussen het verschil in gevoel van urgentie bij de wethouder en de dagelijkse realiteit die wij elke dag zien in de stad en lezen in de krant. Want ieder van ons in deze raadzaal ziet, ook in deze koude winterdagen, mensen op straat slapen. En of het je nu aan het hart gaat dat ook in Rotterdam het aantal mensen dat op straat slaapt groeit, of dat je de overlast die dat geeft wil aanpakken, het gebeurt niet en wordt weggewuifd. Even een greep uit de krantenartikelen van afgelopen zaterdag. Ook voor daklozen is er geen woning, dus puilt de opvang uit, kopt Trouw. Expert mensenrechten VN brengt bezoek aan Rotterdam en is kritisch op beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen. Het aantal mensen dat noodgedwongen op straat slaapt is de afgelopen drie jaar verdubbeld. Eén zaterdag lezen we dit in de krant. En wij staan erbij en we kijken ernaar. En in de laatste raadsvergadering van dit jaar, voordat iedereen in de kerstvakantie thuis gaat bijkomen, hebben we met veel partijen samen dit debat aangevraagd. Om het gesprek te voeren over wat voor stad we willen zijn voor mensen zonder een dak boven hun hoofd. GroenLinks wil een stad die herbergzaam wil zijn voor al haar bewoners. Eén stad waar niemand op straat slaapt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren, het is onaardig om u in de rede te vallen, maar u bent over uw spreektijd heen.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Nog twee zinnen en twee moties. Over stappen die nu nodig zijn om tot die herbergzame stad te komen, ook voor al die Rotterdammers die nu geen dak boven hun hoofd hebben, zullen vandaag veel moties worden ingediend. Wij hopen dat dit college, deze raadsleden, nu wel de noodzaak voelen om voor dit soort moties te gaan stemmen. Wij zullen er twee inbrengen. 'Recht op rust: vergroot de veiligheid in de winteropvang' en de motie 'Nood breekt seizoen', om ook de winteropvang op andere momenten in het jaar open te stellen. We hebben die opvang, we hebben die bedden, we hebben een warme plek binnen in de stad en daar kunnen gewoon mensen slapen.

De **VOORZITTER**. Mag ik u op de publieke tribune dringend verzoeken om uitsluitend te luisteren. U mag geen enkel gebaar vanaf de publieke tribune maken, noch geluid, noch anderszins. Dat zijn de regels van dit huis.

Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Nood breekt seizoen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 7.5 Tweeminutendebat 'Dakloosheid; Recht op rust';

constaterende dat:

- de locatie van de winteropvang op dit moment wordt gebruikt als noodopvang voor mensen die vanwege wachtlijsten niet in direct gebruik kunnen maken van de reguliere opvang;

- deze regeling aan het eind van de winter komt te vervallen;

overwegende dat:

- in het plan van aanpak 'Op weg naar herstel en een thuis (2023-2026)' is opgenomen dat het aantal opvangplekken stapsgewijs zal worden afgebouwd;
- de druk op de keten van opvang naar uiteindelijk zelfstandig wonen dusdanig groot is dat doorstromen zelden mogelijk is en problemen van dakloze mensen hierdoor verergeren;
- wachtlijsten voor reguliere opvang hierdoor waarschijnlijk zullen blijven bestaan, of zullen terugkeren, ook na de winter;
- een tekort aan reguliere opvangplekken niet zou mogen leiden tot meer mensen die noodgedwongen op straat moeten slapen;
- het abominabel is dat in Rotterdam mensen noodgedwongen op straat moeten slapen terwijl de faciliteiten voor noodopvang beschikbaar zijn;

verzoekt het college:

- in het geval van wachtlijsten voor reguliere opvang voor dakloze mensen zich maximaal in te spannen om voor voldoende opvangplekken te zorgen en hierbij te onderzoeken of – indien nodig – de huidige locatie voor winteropvang hiervoor open gehouden kan worden na 1 april 2024;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, S. van de Peppel, A.G. van der Elst, D. Yildirim en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2. Recht op rust: Vergroot de veiligheid in de winteropvang

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 7.5 Tweeminutendebat 'Dakloosheid; Recht op rust';

constaterende dat:

- de winteropvang, wanneer deze open is door een gevoelstemperatuur onder de 0°C;
- ons signalen hebben bereikt dat voor veel dakloze mensen deze winteropvang als onveilig wordt ervaren omdat er bijvoorbeeld spullen worden gestolen;

overwegende dat:

- diefstal van bijvoorbeeld legitimatiebewijzen zware negatieve gevolgen kunnen hebben voor dakloze mensen;
- de winteropvang vanwege deze onveilige slaapomgeving veelvuldig vermeden wordt door dakloze mensen;
- de winteropvang een noodoplossing is voor mensen die normaliter noodgedwongen op straat slapen;
- het vermijden van de winteropvang bij gevoelstemperatuur onder de 0°C, en dus op straat slapen, desastreuze (medische) gevolgen kan hebben voor dakloze mensen;
- inzet plegen om te voorkomen dat mensen in onze stad op straat moeten slapen onverminderd belangrijk is;
- de gemeente verantwoordelijk is voor het faciliteren van een winteropvang die voor de dakloze mensen veilig te gebruiken is;

verzoekt het college:

- de veiligheid in de winteropvang voor dakloze mensen te vergroten, door binnen één maand met maatregelen te komen in samenwerking met de NAS;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, S. van de Peppel, A.G. van der Elst, D. Yildirim en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, u staat op mijn lijstje. Dan ga ik u overslaan en naar mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Soms weet je gewoon niet waar te beginnen met de twee minuten die je vandaag maar hebt, dus ik bewaar een groot deel voor de commissie in januari. Waar ik vandaag wel heel graag de aandacht voor wil vragen, is ook voor de honden die dakloos zijn. Want zij hebben eigenlijk ook recht op rust en zij hebben ook recht op winteropvang. En als er een locatie is waar ook een aparte afdeling is voor bijvoorbeeld stellen of oudere mensen, moet het ook mogelijk zijn om daar een portakabin of iets neer te zetten waar benches in staan waar de honden ook in opgevangen kunnen worden. Want ook honden kunnen onderkoelingsverschijnselen krijgen. Kleine honden al bij acht graden, middelgrote honden al bij vijf graden en grote honden al bij drie graden. Het is dus belangrijk dat wij ook voor deze honden zorgen. Deze honden zijn niet zo heel erg in beeld, omdat de angst bestaat dat ze afgepakt worden. En dat is niet alleen een angst, dat is ook iets wat gezegd wordt. Dus ik wil dat graag verifiëren bij de wethouder of dat klopt. Klopt het dat van de dakloze mensen hun hond in beslag genomen wordt, of in ieder geval in bewaring genomen wordt? En op welke grond wordt dat dan gedaan? Dank u.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel, hartelijk dank. Mijnheer Coşkun. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ik heb nog een motie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Vergeet niet meneer, ook ik heb last van slecht weer

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het tweeminutendebat "Dakloosheid; Recht op rust";

constaterende dat:

- het aantal dak- en thuisloze mensen met dieren schrikbarend toeneemt;
- bij de openstelling van de winteropvang er diverse afdelingen gecreëerd zijn, zoals de grote hal maar ook één voor alleen vrouwen of stellen of ouderen;

overwegende dat:

- dakloze mensen met honden geen gebruik maken van de winteropvang, omdat ze niet gescheiden willen worden;
- er voor andere doelgroepen ook een aparte afdeling opgezet kan worden;
- kleine honden al vanaf 8°C verschijnselen van kou vertonen;
- middelgrote honden al de eerste verschijnselen van kou bij 5°C vertonen;
- grote honden de eerste verschijnselen van kou vertonen bij 3°C;
- er risicofactoren zijn die mede van invloed zijn zoals:
 - de vacht;
 - een kale buik;
 - de leeftijd;
 - als de hond ziek is;
 - heftige wind en/of regen;
 - gesmolten sneeuw;

verzoekt wethouder Buijt:

- een aparte afdeling voor dak- en thuisloze mensen met honden open te stellen tijdens de winteropvang;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, ik heb voor de hele dag maar vijftien minuten, dus ik zal het kort houden. Er was eens heel lang geleden, om te beginnen, 2023 jaar geleden, een echtpaar, de man was timmerman, de vrouw was hoogzwanger, onderweg omdat de keizer dat had bevolen. Alle huizen

waren vol en ze hadden ook geen geld voor de herberg. Maar de burgemeester van die stad zei, burgemeester, dat in Bethlehem niemand buiten slaapt. Dus ze hadden geen sporthal, maar ze hadden wel een stal. Warmte dankzij een os en een ezel, voor een gelukkige bevalling. De herders, de toenmalige boeren en burgers van die tijd, waren er erg blij mee, en ook de buitenlui kwamen tevoorschijn in de vorm van drie koningen om het kindje toe te juichen. Voorzitter, laten we op deze kortste dag van het jaar enige empathie tonen door gewoon de winteropvang ook echt in de winter open te houden van 1 december tot 1 maart van het jaar. Dat zijn de drie wintermaanden. Dat moet toch op zijn minst mogelijk zijn. Want er zal toch maar iemand op zo'n ezel langskomen. Voorzitter, hier is de motie.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Recht op echte rust binnen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het agendapunt 'Tweeminutendeбат 'Dakloosheid; Recht op rust';

constaterende dat:

- er te veel dakloze personen onnodig noodgedwongen op straat slapen;

overwegende dat:

- burgemeester Ahmed Aboutaleb zei dat in Rotterdam niemand op straat slaapt;

verzoekt het college:

- de winteropvang voortaan standaard van 1 december tot 1 maart te openen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun, A. Kockelkoren, A.G. van der Elst en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, dakloosheid, een onderwerp waar ontzettend veel over gesproken en geschreven wordt. Gisteren en vanochtend was er nog de actie voor ons stadhuis om aandacht te vragen voor dit vraagstuk. Voorzitter, wij gaan straks allemaal lekker met vakantie, en dan vierden we misschien wel kerst. Maar wat moeten al die mensen op straat? Hebben die geen recht op een fatsoenlijk bestaan? Doen zij er niet toe omdat ze op enig moment in hun leven in de put zijn gevallen? Omdat ze vanwege hun afkomst statistisch gezien vaker dakloos worden, of doen ze er niet toe omdat ze ongedocumenteerd zijn? Voorzitter, ze doen er wel toe. Voorzitter, in Rotterdam hoort niemand op straat te slapen. Maar de voorbeelden zijn schrijnend en soms ook stuitend. Het gekibbel over de winteropvang, elk jaar, die maar niet of te laat of niet lang genoeg open is. Mensen zonder documenten of arbeidsmigranten die geen plek kunnen vinden. Het is continu een herhaling van dezelfde vraagstukken. Ziet de wethouder wel een probleem? Voorzitter, ik vraag namens mijn fractie om de winteropvang te openen gedurende de hele winter. Waar is die sterke overheid voorzitter als je hem nodig hebt? Voorzitter, die silo waar de actiewoordvoerders het over hebben, die staat er gewoon, die is al betaald. Ik wil graag een reactie van de wethouder hierop.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Kind.

De heer **KIND** (volt). Ja, dank u wel voorzitter. Ik sluit me aan bij alle voorgaande sprekers die ook deze aanvraag hebben ingediend. Aangezien ik twee minuten heb, hebben wij nog een aantal moties. Eén motie vraagt het college eigenlijk om gewoon netjes de wet te volgen. We hebben het hier vaker over gehad, we hebben een technische sessie hierover gevoerd. Als we de wet netjes interpreteren zouden we een heel grote groep EU-burgers toegang moeten geven tot de reguliere nachtopvang en dat gebeurt op dit moment niet. Ik heb begrepen dat straks een procedurele uitleg komt dat we het later nog gaan behandelen in een commissie en dat daardoor deze motie ontraden zal worden wellicht. Maar toch willen we vragen om deze nu te behandelen en het ook serieus te nemen, want het is nu

winter en er is nu grote urgentie bij een heel grote groep EU-burgers die op dit moment op straat slapen. Dan een volgende motie, die gaat over boetes en bekeuren. Als we kijken naar de APV is er een heel grote groep APV-artikelen die van toepassing zijn op buitenslapers die daar sneller in overtreding zijn. Een daarvan is bijvoorbeeld slapen op straat. En als we kijken naar dat artikel zijn in een jaar tijd de overtredingen, bekeuringen op dat artikel verdubbeld, meer dan verdubbeld, van 317 bekeuringen naar 698 bekeuringen, in één jaar tijd, terwijl bijvoorbeeld het aantal EU-burgers dat op straat slaapt met 30% is afgenomen in een jaar tijd. Dus dat kunnen we alleen maar verklaren dat we repressiever beleid voeren en strenger handhaven, ook middels bekeuringen. En als ik dan kijk naar vijf jaar geleden, waar de burgemeester heeft uitgesproken: we beboeten geen daklozen meer, dan vind ik dat moeilijk te rijmen. Daarom willen wij opnieuw hier aandacht voor vragen via de motie 'Passende handhaving voor dakloze Rotterdammers'. Dat is de tweede motie. En dan een laatste. Natuurlijk willen wij ook heel graag dat de winteropvang opengaat en we willen ook graag dat daar oplossingen voor gevonden worden. Als dat niet mogelijk is, hebben we in de stad nog heel veel metrostations, traverse, we hebben ook nog parkeergarages in sommige gevallen, en we weten ook dat dat heel vaak niet kan, maar in sommige gevallen kunnen we die wellicht openstellen om ook daar op een verantwoorde wijze toch onderdak te kunnen bieden in een relatief veilige en warme omgeving. Daarom dienen we de motie 'Creatief met overdekte locaties' in. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Kind heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Verruim de toegang tot de reguliere nachtopvang voor EU-burgers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het agendapunt 7.5 'Aanpak dakloosheid: dweilen met de kraan open';

constaterende dat:

- EU-burgers die in Rotterdam verblijven door verschillende oorzaken dakloos raken;
- de gemeente Rotterdam EU-burgers vaak geen toegang verleent tot de reguliere nachtopvang;
- het voor zowel EU-burgers als de leefbaarheid- en veiligheidsbeleving van Rotterdamse wijken grote voordelen heeft als EU-burgers niet op straat slapen, maar gebruik kunnen maken van de reguliere nachtopvang;

overwegende dat:

- het college erkent dat EU-burgers recht hebben op WMO-ondersteuning, indien: "er sprake is van duurzaam verblijfsrecht en wanneer er in de periode daarvoor sprake is van rechtmatig verblijf in Nederland";
- om te bepalen of EU-burgers op gelijke voet als Nederlanders recht hebben op opvang onder de Wet maatschappelijke ondersteuning, het essentieel is om te bepalen of zij verblijfsrecht of rechtmatig verblijf hebben onder de Burgerschapsrichtlijn (Richtlijn 2004/38);
- EU-burgers met een arbeidsverleden in beginsel hun verblijfsrecht behouden op grond van artikel 7 (1) (3) uit de Burgerschapsrichtlijn;
- hierbij onderscheid wordt gemaakt tussen EU-burgers die korter (categorie 1) of langer (categorie 2) dan 1 jaar gewerkt hebben in Nederland;
- bij categorie 1 het verblijfsrecht – en het recht op gelijke behandeling – voor minimaal zes maanden behouden blijft, bij categorie 2 het verblijfsrecht – en het recht op gelijke behandeling – behouden blijft tot het IND deze beëindigt;
- het EU-recht (Burgerschapsrichtlijn artikel 24 (2)) twee uitzonderingen kent op het recht op gelijke behandeling, indien EU-burgers gedurende hun eerste drie maanden van verblijf of voor een langere periode als werkzoekende kunnen worden aangemerkt onder het EU recht;
- deze uitzonderingen niet van toepassing zijn op EU-burgers met een baan of een arbeidsverleden (hierna: EU-burgers met werknemersstatus);
- staatssecretaris Van Ooijen in oktober 2023 dit in de beantwoording van Kamervragen van het Lid Kat heeft erkend;
- staatssecretaris Van Ooijen in oktober 2023 in de beantwoording van Kamervragen van Lid Kat heeft erkend dat Nederland het koppelingsbeginsel kent bij voorzieningen die onder WMO vallen, wat betekent dat het recht op sociale voorzieningen gekoppeld is aan een rechtmatige verblijfstitel;
- nachtopvang een maatwerkvoorziening is i.h.k.v. de WMO;

- artikel 1.2.2, lid 1 WMO vermeldt dat een vreemdeling slechts in aanmerking komt voor een maatwerkvoorziening, indien zij rechtmatig verblijf houdt in de zin van artikel 8 van de Vreemdelingenwet;
- ten aanzien van EU-burgers de wetgever slechts twee uitzonderingen heeft gecreëerd door expliciet te verwijzen naar artikel 24(2) van de Burgerschapsrichtlijn. Het tweede lid van artikel 1.2.2. WMO luidt: "Een vreemdeling komt in afwijking van het eerste lid niet in aanmerking voor een maatwerkvoorziening bestaande uit opvang in de gevallen, bedoeld in artikel 24, tweede lid, van Richtlijn 2004/38/EG.";
- deze uitzondering zoals eerder vermeld niet van toepassing is op EU-burgers met een 'werknemersstatus';
- staatssecretaris Van Ooijen in oktober 2023 in de beantwoording van Kamervragen van het Lid Kat heeft gesteld dat gemeenten, op grond van het uitgangspunt van gelijke behandeling, verplicht zijn om opvang te bieden aan EU-burgers die een 'werknemersstatus' hebben;
- het bovenstaande door academici is bevestigd tijdens de technische sessie over de rechten van EU-burgers in de commissie WIOSSAN;

verzoekt het college:

- EU-burgers die aantoonbaar de status 'werknemer' hebben, rechtmatig in Nederland verblijven, korter dan 1 jaar in Nederland gewerkt hebben, staan ingeschreven in de BRP en regiobinding hebben i.h.k.v. de WMO voor minimaal zes maanden gelijk te behandelen bij aanvragen voor de reguliere nachtopvang;
- EU-burgers die aantoonbaar de status 'werknemer' hebben, rechtmatig in Nederland verblijven, langer dan 1 jaar in Nederland gewerkt hebben, staan ingeschreven in de BRP en regiobinding hebben i.h.k.v. de WMO gelijk te behandelen bij aanvragen voor de reguliere opvang totdat conform het koppelingsbeginsel de IND het verblijfsrecht beëindigt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, T.J. Vonk, S. van de Peppel en D. Yildirim

Motie 6. Creatief met overdekte locaties

"De Gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het agendapunt 7.5 'Aanpak dakloosheid: dweilen met de kraan open';

constaterende dat:

- de winteropvang alleen open is bij extreem slecht weer of temperaturen onder het vriespunt;
- daklozen hierdoor bij andere weersomstandigheden op zoek gaan naar relatief veilige en warme plekken in de stad;
- dit voor gevoelens van overlast kan zorgen in wijken;

overwegende dat:

- er in de stad veel overdekte locaties zijn die 's nachts gesloten zijn, zoals hallen in metrostations, traversen en parkeergarages;
- deze locaties mogelijk een veilige en relatief warme plek kunnen bieden voor daklozen;
- dit de overlast in wijken kan verlagen;
- dit beleid al wordt toegepast in andere Europese steden, zoals: Brussel;

verzoekt het college:

- te onderzoeken welke overdekte locaties die 's nachts gesloten zijn, gedurende de wintermaanden op een verantwoorde wijze kunnen worden opengesteld;
- hierover te rapporteren aan de gemeenteraad van Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind

Motie 7. Passende handhaving voor dakloze Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het agendapunt 'Aanpak dakloosheid: dweilen met de kraan open';

constaterende dat:

- het aantal bekeuringen voor '(Slaap)verblijf op de weg, in voertuigen en in kampeermiddelen' (APV artikel 2.23a) in een jaar tijd meer dan verdubbeld is van 317 bekeuringen in 2022 naar 698 bekeuringen tot op heden in 2023 (begin december);
- daklozen vaak moeilijk tot geen aanspraak kunnen doen op alternatieve slaapplekken doordat de nachtopvang vol zit, ze niet voldoen aan de voorwaarden van het Centraal Onthaal of beschouwd worden als 'niet-rechthebbend';
- het beboeten van buiten slapen niet alleen een schop tegen het zere been is, maar ook totaal niet constructief is voor verder herstel;

overwegende dat:

- burgemeester Aboutaleb in december 2018 heeft uitgesproken te willen stoppen met het uitdelen van boetes aan daklozen¹ omdat het de dak- en thuislozen niet helpt en verder in de problemen brengt;
- dak- en thuislozen in een benarde economische situatie zitten, waardoor boetes moeilijk betaald kunnen worden en boetes daardoor kunnen stapelen;
- handhaving niet registreert over een persoon die de APV overtreedt dakloos is;
- het college niet bereid is om bekeuringen voor overtredingen van de APV kwijt te schelden;
- het college niet langer de mogelijkheid heeft om bekeuringen voor overtredingen van de APV kwijt te schelden, omdat de bevoegdheid bij het CJIB ligt;

verzoekt het college:

- te onderzoeken welke artikelen in de APV het vaakst worden overtreden door dakloze Rotterdammers;
- bij de handhaving van de APV geen prioriteit te geven aan het opleggen van bekeuringen voor overtredingen van deze artikelen, indien deze worden opgelegd aan dakloze Rotterdammers;
- in plaats hiervan prioriteit te geven aan passende alternatieve vormen van handhaving, zoals toeleiding naar passende zorgtrajecten;
- over de borging hiervan te rapporteren aan de gemeenteraad van Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Kind, A. Kockelkoren T.J. Vonk en P.J.H.D. Verkoelen

¹ <https://www.rijnmond.nl/nieuws/176161/aboutaleb-geen-boetes-meer-voor-daklozen>

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van der Elst.

Mevrouw **VAN DER ELST** (bij1). Dank u voorzitter. Op 28 september jongstleden opende ik hier mijn maidenspeech door alle aanwezigen te herinneren aan het feit dat huisvesting een fundamenteel recht is, een recht dat in de afgelopen jaren een steeds groter privilege is geworden. Vandaag, drie maanden later, sta ik hier wederom met precies diezelfde wake-upcall. Want hoewel wake-upcall na wake-upcall in deze raadzaal klinkt, hoewel mensen strijden voor hun recht op rust, wordt er in deze zaal steeds opnieuw op snooze gedrukt, wordt er in onze stad nog steeds een onderscheid gemaakt tussen rechthebbenden en niet-rechthebbenden. Worden hulpkreten gezien als overlast. En worden mensen gezien als problemen. Ik zei het toen en ik zeg het nu weer: dak- en thuisloze mensen zijn mensen die een probleem hebben en niet een probleem zijn. Toch laat het huidige beleid veel mensen in de kou staan. Dakloze mensen kunnen boetes krijgen voor het slapen op straat, maar als ze voor geld bedelen om nachtopvang te kunnen bekostigen, worden ze evengoed beboet. Als we dakloosheid in Rotterdam willen oplossen, werkt het averechts om mensen de schulden in te werken. Dakloze mensen hebben hulp nodig, geen bestraffing. Hoe die hulp eruit zou kunnen zien is bijvoorbeeld het openen van een permanente nachtopvang. Een opvang die mensen verwelkomt, ongeacht de gevoelstemperatuur, afkomst of papieren. Voorzitter, in 2015 deed onze burgemeester een mooie uitspraak, en wij hopen dat wij deze eindelijk waar kunnen gaan maken. Niemand slaapt bij ons op straat. Want iedere

Rotterdammer, iedere Nederlander, ieder mens heeft recht op rust. Daarom dient BIJ1 de volgende twee moties in. 'Geef hulp, geen schuld' en 'Rust is geen luxe, maar een recht'.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van der Elst heeft de volgende moties ingediend.

Motie 8. Geef hulp, geen schuld

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 7.5 Tweeminutendebat 'Dakloosheid; Recht op rust';

constaterende dat:

- er sinds 2013 een bedelverbod geldt in Rotterdam;
- op grond van artikel 2:65 APV Rotterdam "overlast van bedelen op straat wordt aangepakt";
- nachtopvang in Rotterdam vaak geld kost en dakloze mensen vaak geen geld hebben om dit te kunnen bekostigen;

overwegende dat:

- als de gemeente dakloosheid in Rotterdam wil oplossen, het averechts werkt om dakloze mensen de schulden in te werken;
- dakloze mensen boetes krijgen voor het slapen op straat, maar ook niet voor geld mogen bedelen om nachtopvang te kunnen bekostigen;
- de gemeente er op deze manier voor zorgt dat dakloze mensen in een onmogelijke positie worden geplaatst om te kunnen voldoen aan de levensbehoeften;
- dakloze mensen hulp nodig hebben in plaats van bestraffing;

verzoekt het college:

- het bedelverbod in Rotterdam op te heffen;
- in te zetten op hulp aan dakloze mensen die moeten bedelen voor geld, in plaats van in te zetten op bestraffing;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.G. van der Elst, A. Kockelkoren, T.S.J. Coşkun, S. van de Peppel en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 9. Rust is geen luxe, maar een recht

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 7.5 Tweeminutendebat 'Dakloosheid; Recht op rust';

constaterende dat:

- Stichting Ontmoeting uit cijfers heeft laten blijken dat alleen al in de zomermaand het aantal mensen dat op straat slaapt de afgelopen vier jaar met zestig procent is gestegen;
- tientallen mensen in de nacht van woensdag 20 op donderdag 21 december hebben overnacht voor het stadhuis in solidariteit met dakloze Rotterdammers;
- de Recht op Rust-beweging, tevens andere partijen, pleiten voor een permanente nachtopvang in Rotterdam waarin iedereen welkom is;
- de huidige winteropvang alleen opengaat wanneer de gevoelstemperatuur onder de nul graden komt, en niet toegankelijk is voor dakloze mensen zonder papieren;

overwegende dat:

- Nederland in 2021, met 27 andere Europese lidstaten, de verklaring van Lissabon heeft ondertekend waarin staat dat dakloosheid in 2030 beëindigd moet zijn in Europa;
- dakloze mensen kunnen zich pas richten op het vinden van huisvesting als zij in een situatie verkeren waarbij zij niet dagelijks hoeven te zoeken naar waar ze die dag moeten slapen;
- permanente nachtopvang dus een vereiste is om dakloze mensen hun broodnodige rust te bieden;

verzoekt het college:

- een permanente nachtopvang te openen voor dakloze mensen in Rotterdam, ongeacht de gevoelstemperatuur, afkomst of papieren;

- deze permanente opvang te voorzien van alle benodigdheden om een volwaardige nachtrust te bieden aan de meest kwetsbare mensen in onze samenleving;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.G. van der Elst, A. Kockelkoren, T.S.J. Coşkun, S. van de Peppel en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank voorzitter. De dakloosheid neemt zichtbaar toe in deze stad. Voor de een bron van ergernis, en dat is begrijpelijk. Voor de ander een bron van compassie, en dat is ook zeer terecht. En de oplossing voor beide is goede opvang en zorg. En juist die wordt onvoldoende geboden. We hebben het vandaag over permanente winteropvang, over zinloos beboeten van daklozen, over het ontnemen zelfs van recht op opvang. En het is terecht dat we deze punten vandaag aan de orde stellen en steeds weer opnieuw. Want het is een schande dat we als stad niet beter kunnen en niet beter willen. En er is dus alle reden om het in de raad steeds opnieuw te bespreken en er steeds opnieuw de straat voor op te gaan. Aanvullend aan de punten die andere partijen aan de orde hebben gesteld voorzitter, wil ik een ander punt nog aan de orde stellen en dat is het onzalige plan van dit college om zo vlak voor het moment dat college en raadsleden aan het kerstdiner gaan, een betaling voor maaltijden in de opvang erdoor te duwen. De uitvoeringsorganisaties, zoals Nico Adriaans Stichting, CVD, Leger des Heils wijzen op de risico's en vragen, nee smeken bijna: doe het niet. Een belangenpartij als Basisberaad heeft ook al eerder aangegeven: doe het niet. Maar de gemeente zet gewoon door, compleet losgezongen van de praktijk. En dan moeten we het als raad maar zelf gaan regelen, en daarom mijn dringende oproep aan mijn collega-raadsleden. Laten we de wethouder helpen om hier een streep te trekken. Iemand die alles kwijt is, die aan het overleven is in de opvang, die vraag je geen euro voor een maaltijd, direct af te rekenen bij de pinautomaat. En daartoe dienen wij een motie in, 'Recht op rust en eten'. En voorzitter, op dit punt heb ik nog een aantal vragen voor de wethouder. Wat vindt de wethouder zelf van dit idee en voor welk probleem is dit eigenlijk een oplossing en wiens probleem wordt daarmee opgelost? Wat is zijn reactie op de punten die de uitvoerende organisaties aan de orde stellen in hun schrijven? Ziet de wethouder het risico op toename van bedelen voor geld voor eten in de opvang? En gaat de wethouder dit plan erdoor drukken als uitvoerende organisaties hier nee tegen zeggen? Dank u wel. En voorzitter, dan leen ik een beetje tijd van de Partij voor de Dieren, want er was nog een uitstekende motie door hen opgesteld, maar nog niet ingediend. Dat doe ik bij dezen. 'Slechtweeropvang', om in ieder geval te komen tot een opvang op momenten dat het niet per se vriest, maar gewoon heel slecht weer is. Die is mede ondertekend door GroenLinks en de ChristenUnie.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk, u weet dat u niet in andermans tijd mag spreken, maar u mag altijd een motie indienen, dat dan weer wel.

De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 10. Recht op rust én eten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van 'Dakloosheid: Recht op Rust';

constaterende dat:

- de gemeente het plan heeft opgevat om mensen in de opvang te laten betalen voor hun eten;
- de uitvoeringsorganisaties aangeven dat dit een heel slecht idee is;
- bij de ontwikkeling van dit idee de doelgroep zelf niet betrokken is;

overwegende dat:

- de financiële positie van veel mensen in de opvang erg instabiel is en daarmee een risico bestaat dat mensen uitgesloten worden van voldoende en gezond eten;
- dit een reden kan zijn om op straat te gaan bedelen voor het eten in de opvang;
- er altijd uitzonderingen moeten worden geregeld om te voorkomen dat mensen geen eten krijgen, waardoor de spanningen in de opvang en de werkdruk bij de medewerkers nodeloos toe kunnen nemen;

- er voldoende ervaring bij de uitvoerende organisaties is om te weten dat er grote praktische bezwaren kleven aan een dergelijk plan en hun kritiek dus zeer serieus genomen moet worden;
- om een dergelijk plan te laten werken er aan de kant van de uitvoering capaciteit moet worden toegevoegd die de kosten van de opvang nodeloos verhoogt;
- de betaling voor onderdak en voedsel via bijvoorbeeld de uitkering, en niet via de dagelijkse portemonnee, geregeld moet worden;

verzoekt het college:

- geen financiële bijdrage te vragen voor maaltijden (ontbijt, lunch, avondeten) aan mensen in de opvang, maar een eventuele individuele bijdrage in de kosten voor onderdak en voedsel op een andere manier te verrekenen, bijvoorbeeld in de hoogte van de uitkering;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, P.J.H.D. Verkoelen, A. Kockelkoren, T.S.J. Coşkun, T. Kind en S. van de Peppel

Motie 11. Slechtweeropvang

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het debat over 'Dakloosheid; Recht op rust';

constaterende dat:

- er winteropvang is, aanvullende nachtopvang voor dak- en thuisloze Rotterdammers die alleen open gaat als het 's nachts vriest;

overwegende dat:

- de gemeente winteropvang regelt omwille van humane redenen, aangezien een temperatuur onder nul gevaarlijk is voor de doelgroep die zich op straat begeeft;
- er veel andere weertypen zijn die eenzelfde gevaar met zich meedragen als vorst, zoals windkracht vanaf een bepaalde schaal of heftige neerslag;

verzoekt het college:

- de winteropvang uit te breiden naar een slechtweeropvang en daartoe ook andere weertypen in overweging te nemen die nopen tot opening van deze aanvullende voorziening voor nachtopvang;
- daartoe nieuwe weertypen aan te wijzen en te objectiveren, als grenswaarde voor opening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel, A. Kockelkoren, T.J. Vonk en A.G. van der Elst

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, dank. De lijn van Leefbaar Rotterdam is ontzettend helder. Iedereen die in Rotterdam dakloos is en hier recht heeft op opvang, moet ook in de opvang terechtkunnen. Op het moment dat het krap wordt is er dus meer plek nodig. Daar maakt het college werk van. Dit college maakt ook werk van niet-rechthebbenden terug laten keren, want het gros van de daklozen in Rotterdam is niet-rechthebbend. Daar wil een groot deel van de raad het graag niet over hebben, maar dat is gewoon het geval, dus die mensen hebben geen toekomst in Rotterdam, die moeten terugkeren naar het land van herkomst. En ik hoor verschillende partijen nu ter linkerzijde klagen dat er geen huizen zijn in Rotterdam. Maar dan vraag ik u ook om een keer in de spiegel te kijken. Want het zijn juist die partijen die de hele wereld hiernaartoe willen halen. U wilt meer asielzoekers, u wilt meer statushouders, u wilt heel Oost-Europa hier in de opvang, u wilt niet dat illegalen terugkeren. En vervolgens klaagt u erover dat het hier te druk is, dat er hier te veel daklozen en te weinig woningen zijn. Dus ik zou zeggen: reflecteer tijdens de kerstdagen daarop. We lopen tegen de randen aan van wat de stad aankan en op veel terreinen zijn we over die randen heen. Het is dus goed om te zien dat het college daar werk van maakt. Ik zei het al, het actieplan van wethouder Buijt, ook met betrekking tot dakloosheid, wethouder Versnel die met MOE-landers bezig is, het Oude

Westen dat wordt aangepakt. Dus een goede zaak, laten we aan de slag gaan in plaats van nu het debat hierover voeren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, ik had u overgeslagen. Wit u nog iets zeggen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, het was me net wat te snel. Ik moet vandaag alles, een beetje moeilijk om het bij elkaar te krijgen. Maar het gaat me lukken. Ik had ook nog zo iets, ik hoor zojuist Leefbaar Rotterdam, en ik wil toch echt duidelijk melden dat ik het heel erg met u eens ben dat we op heel veel zaken de grenzen dicht moeten gaan doen, dat we de zaken moeten gaan veranderen en noem maar op. Maar het neemt niet weg dat linksom of rechtsom wij altijd, altijd als politiek de plicht en het recht ook hebben overigens, niet alleen de plicht, zelfs het recht, om altijd de achtervang en de opvang te zijn voor de minderbedeelden. Ongeacht wat je ook voor beleid voert, ongeacht wat je ook vindt van mensen. Dat is niet ter discussie. En op dat punt vind ik dat we hier in Rotterdam andere prioriteiten zouden moeten stellen. En die prioriteit betekent gewoonweg, ongeacht wat, mevrouw Kockelkoren heeft het meer dan uitstekend verwoord. Het betekent gewoonweg dat als we de ruimte hebben, als we de mogelijkheid hebben, als we het geld hebben en dat hebben we, want we zijn een schat- en schatrijke stad, dan zorg je er gewoonweg voor dat de hele winter niemand dakloos is. Zo simpel is het en zo simpel is het ook uit voeren. Dat heeft niets te maken met andere beleidslijnen waar ik u graag wil ondersteunen. Het heeft gewoon met menselijkheid te maken, en daar hebben wij op in te zetten. En dat betekent ook dat ik ook vind, zoals we dat gedaan hebben vorig jaar met een alternatief kerstdiner, en ik wil daar het college via de burgemeester ook hartelijk voor bedanken dat ze ons gesteund hebben om ook deze alternatieve actie wederom mede te mogen ondersteunen van de daklozen die we gehad hebben de afgelopen twee dagen, dat vind ik prima. En ik vind dat het een kwestie van prioriteit is dat het college zegt: als Rotterdam wil je een stad hebben die bedoeld is voor de minderbedeelden en niet alleen voor onze rijken. En daar gaat het om en over niets anders. Menselijkheid ten top.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja, dank voorzitter. De lage temperaturen onderstrepen de urgentie om dakloosheid vandaag wederom opnieuw te bespreken. We hebben in september al een uitgebreide vergadering gehad hieromtrent. Het plan van aanpak over kwetsbare dakloze burgers hebben we aangenomen. Ik moet eerlijk zeggen: het is nogal een uitdaging om bepaalde zaken hier in deze stad te regelen. Wat we zien is dat er internationale en nationale plannen zijn, lokale beleidsinterpretaties, en het maakt het niet makkelijk voor de lokale overheden om dit plan dan ook serieus op te pakken en op te lossen. Voorzitter, de korte wandeling die ik dagelijks doe van de bushalte naar mijn huis, pak 'm beet vijfhonderd meter, is voor mij in de vrieskou af en toe toch wel heel moeizaam. Het is dan ook onvoorstelbaar hoe daklozen dagenlang buiten hun leven moeten voortzetten in dergelijke omstandigheden, wachtend op hulp. Ik kijk er dan ook naar uit om dit punt in januari dan ook uitgebreid met elkaar te bespreken. Wat we dus ook hebben afgesproken is om kwetsbare EU-burgers dan ook goed mee te nemen in dat debat van de commissiebijeenkomst in januari. Wat ik wel graag van de wethouder zou willen weten is, hij keek uit naar het rapport van de Rekenkamer, hij keek uit naar de technische sessie die door de gemeenteraad is georganiseerd en waarbij dus ook een aantal onderzoekers aanwezig waren. Heeft de wethouder nieuwe inzichten opgedaan waardoor hij dus ook van mening is veranderd? Ik zou dus heel graag hierop een reflectie van de wethouder willen hebben. En ik moet ook mijn waardering uitspreken voor deze wethouder. Ik doe het niet vaak naar mijn gevoel. Aan het begin van de maand, in de vrieskou, kregen we als partij signalen dat er mensen op straat sliepen terwijl de winteropvang eigenlijk open was. Ik heb, buiten de raad om, contact opgenomen met de wethouder en gevraagd of hij hier wat aan deed, hem meteen daarop geattendeerd. En het mooie was dat de wethouder bereid was om met mij mee te denken en daarover te gaan praten. Hij heeft meteen actie ondernomen om die mensen die op straat lagen en die op straat gingen slapen ook meteen aan te spreken, door het veldwerk. Dus mijn complimenten daarvoor. Fijn om te zien dat hij bereid is om ook buiten de raad om dit soort zaken op te pakken.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers bij dit agendapunt? Mijnheer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk). Geachte voorzitter, collega-raadsleden en aanwezigen op de publieke tribune. De pijnlijke realiteit ontwikkelt zich in onze stad. Het is een realiteit waarin een groot aantal Rotterdammers, onze medeburgers, noodgedwongen op straat moeten overleven, slapen in de kou, in

de regen, als het stormt. Het doet mij pijn voorzitter. En dan doet het mij goed om te zien dat er gisteravond een prachtig initiatief plaatsvond voor de deuren van het stadhuis. Dat verdient complimenten voor de organisaties en vrijwilligers die zich hiervoor hebben ingezet. Maar tegelijkertijd is het ook onwijs jammer dat dit moet gebeuren. Er werd ruimte opgeëist voor inwoners van onze stad die geen dak boven hun hoofd hebben en die soms niet terechtkunnen bij een noodopvang. Voorzitter, zoals recentelijk belicht in de media wordt onze stad net als andere steden geconfronteerd met een groeiend aantal daklozen. Een uitdaging die met name in de wintermaanden nog prangender wordt. We hebben allen de schrijnende verhalen gehoord en de cijfers gezien. Ik nodig u allen uit tot een simpele wandeling door onze binnenstad, dan ziet u het zelf. De situatie van onze dakloze inwoners is niet iets wat wij als gemeenteraad en als stad kunnen negeren. Het is onze plicht verantwoordelijkheid te nemen voor elke inwoner van Rotterdammer. Want iedere inwoner telt. Iedere inwoner.

De **VOORZITTER**. Ja.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, even een vraagje aan DENK. Pleit DENK hier ook voor het openhouden van de winteropvang aanstaande winter, zoals bepleit door de actievoerders?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja, dank u wel voorzitter. Ook mij hebben die signalen bereikt. Er zijn ook heel wat moties ingediend en ik zal zeker kijken naar de moties.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, dat was geen antwoord op de vraag. De vraag is: is DENK nu voor het openhouden van de winteropvang deze winter?

De **VOORZITTER**. U heeft recht op uw vraag, maar hij heeft recht op zijn antwoord. Mijnheer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja, en ik blijf bij mijn antwoord voorzitter. Voorzitter, ik heb ook enkele vragen aan de wethouder. Ten eerste: hoe staat het met het Actieplan Dakloosheid? Zijn er al vorderingen gemaakt en tegen welke knelpunten loopt de wethouder aan in de aanpak? Hoe lang zijn we inmiddels al bezig en welke concrete resultaten zijn er geboekt? Ten tweede voorzitter, hoe groot zijn de tekorten in de Rotterdamse opvanglocaties? En als deze tekorten er zijn, hoe gaat de wethouder zich maximaal inzetten om deze tekorten zo snel als mogelijk op te lossen? Werkt de wethouder ook samen met diverse organisaties in onze stad die zich vrijwillig inzetten voor de daklozen, zoals bijvoorbeeld de Pauluskerk? Ten derde voorzitter, mijn laatste vraag, het stormt vandaag. Kan de wethouder aangeven wat de richtlijnen zijn met betrekking tot het openstellen van de winteropvang? We hebben allemaal meegekregen dat er tijdens de storm een aantal weken geleden mensen buiten sliepen. Tijdens de storm. Laat Rotterdam zich ook zien als een stad die de richtlijnen ruimhartig neemt? Laten we kijken naar wat wel mogelijk is. Voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, dank u wel. Ook de Rotterdamse VVD maakt zo grote zorgen over dakloosheid. Als liberaal geloof ik dat het belangrijk is dat mensen de kansen moeten hebben om zichzelf te ontwikkelen en het beste uit het leven te halen. En ja, als dakloze ben je daar niet mee bezig. Dan ben je bezig met overleven. Dat is echt iets anders als het beste uit het leven kunnen halen. Dus ik ben blij dat wij het hier als raad met enige regelmaat over hebben. En tegelijkertijd moeten we niet overdrijven. In september hebben wij met elkaar gesproken en gedebatteerd over een Actieplan Dakloosheid en zijn er goede maatregelen in aangekondigd. Het uitbreiden van het aantal opvangplekken voor bankslapers, het verminderen van de grote slaapzalen en vaker wat kleinere kamers. En in januari gaan we weer een debat hebben over dakloosheid. En dan gaan we weer dezelfde discussie hebben, over wel of niet-rechthebbenden en over het wel of niet sluiten van de nachtopvang. Ik moet waarschuwen voor het idee of het beeld dat wij als raad heel goed bezig zijn als we het hier maar heel vaak over hebben. Ik denk dat het wijs is om een goede discussie te hebben op basis van inhoudelijke argumenten en bijvoorbeeld het Rekenkamerrapport dat eraan komt, om te kijken welk beleid nu effectief is en welk beleid niet doelmatig is. Waar zijn we goed bezig en waar kan verbetering in aangebracht worden? Maar dat moeten we eens in de zoveel tijd doen. Wat we nu doen is eens in de zes à acht weken opnieuw met elkaar dezelfde argumenten uitwisselen en dan de mensen

hierboven de indruk geven dat we het probleem daarmee oplossen. Ik denk dat het goed is dat de wethouder doorgaat met het Actieplan Dakloosheid en dat we er in januari weer een goed debat over hebben, maar dat we niet de indruk moeten wekken dat hoe vaker wij met elkaar hetzelfde debat voeren, hoe meer mensen ermee geholpen zijn. Dat is namelijk niet het geval.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, ik wil de VVD één vraag stellen. Heeft iedereen in onze stad recht op rust of niet?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, ik gun iedereen rust, maar ik denk niet dat het de plicht is van de gemeente om iedereen rust te bezorgen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, ik vroeg niet naar plichten, maar naar rechten. Heeft iedereen recht op rust of niet, van de VVD.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, als jurist zeg ik dat de essentie van een recht is dat je het kan afdwingen. Dus nee, in die zin heeft niet iedereen recht op rust dat je af kan dwingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim, u bent gaan zitten. U was klaar. U was ook klaar? Heb ik alle fracties gehad? Mijnheer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Ja, dank u wel voorzitter. Ik sluit me aan bij het betoog van mijnheer Ceulemans en sla daarom een aantal onderdelen over waar ik in herhaling zou vallen. Voorzitter, het aantal daklozen in Rotterdam neemt met rasse schreden toe. Onze fractie ontving laatst een e-mail die alleszeggend is. Een mevrouw schrijft over een Rotterdamse vriend van haar die van huis en haard verdreven is, iemand die ontslagen werd in de coronaperiode omdat hij te duur was. Alles moeten verkopen, op straat beland, om vervolgens te horen dat alle beschikbare slaapplekken al bezet zijn en die nu een zwervend bestaan leidt. Voorzitter, geen enkele rechthebbende dakloze hoeft buiten te slapen, dat is waar de gemeente voor zegt te zorgen. Als we meer inzetten om de schrijnende gevallen die buiten de standaardregelingen vallen te helpen met terugkeer naar werk of terugkeer naar land van herkomst, dan kunnen we deze mensonterende situatie voor de betrokkenen en de overlast die het voor de stad met zich meebrengt, terugdringen. We hebben daarom een vraag aan de wethouder. Wordt er op dit moment vol ingezet op het begeleiden van onder andere Oost-Europese daklozen en ze te helpen aan een betere toekomst? Onder andere door de organisaties die hier actief in zijn maximaal te ondersteunen naar een werksituatie of terugkeer naar land van herkomst? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? Wethouder. Ik wil u erop wijzen dat dit een tweeminutendebat is, dus geen volwaardig debat. Daar ga ik op letten. Als de wethouder uitlatingen doet die nopen tot een toelichtende vraag, is er ruimte voor, maar het is geen volwaardig debat. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Er is inderdaad ontzettend veel te zeggen over dit onderwerp. Laat ik één ding erover zeggen, buiten dat ik de moties en de vragen ga beantwoorden, want ik wil ook wegblijven dat we weer met elkaar alles gaan uitdebatteren wat we al een aantal keren gedaan hebben. Je kunt verschillen van mening hoe je dit moet aanpakken, maar er is geen verschil in gevoel van urgentie. Ik voel bij u allemaal de enorme urgentie om hier iets aan te doen en die heb ik ook, alleen zijn we het over de oplossingen niet altijd eens. Maar laat er geen misverstand over bestaan dat die urgentie bij beiden aanwezig is. Ik ga eerst de moties langs als u het goed vindt, en dan zijn er nog een aantal specifieke vragen gesteld door een paar partijen, en daar ga ik graag op in. Een aantal moties heb ik van tevoren gehad, die heb ik heel goed kunnen bestuderen. Andere heb ik nu voor het eerst gezien en ik heb er nu een stuk of vijftien gehad. Dus ik zal bij sommige ook een eerste indruk moeten geven. Maar dat is ook het gevolg als je hem op het laatste moment krijgt. Dat is uw volste recht natuurlijk, maar dan kan ik niet uitreuen bestuderen en laten toetsen. De eerste motie is van GroenLinks, 'Nood breekt seizoen'. Daar ben ik het ook zeer mee eens. Het is ook echt een inzet van mij

om de Volkelstraat ook buiten het winterseizoen te gaan gebruiken voor rechthebbenden, want daar loopt het nu ook over. Voor mensen met een CO-pas hebben we nu ook niet genoeg opvang, dus die helpt nu enorm. Dus die zie ik echt als een aanmoediging om dat te gaan doen, dus daar kan ik goed mee leven. Uw tweede motie 'Recht op rust: vergroot de veiligheid' vind ik een zeer goede motie, want ik heb deze signalen ook gehoord en ook teruggekregen. Alleen heb ik ook gehoord wat er allemaal al aan gebeurt. Er wordt echt gefouilleerd als je aankomt. Er zijn incidenten geweest. Er worden ook echt mensen nauwlettend aangesproken, aangepakt, en we doen er alles aan om dat gevoel van veiligheid terug te brengen. Dat is een uitdaging. Maar op dit moment denk ik wel dat we eraan doen wat we eraan kunnen doen. Maar het is wel een terecht probleem en dat heeft ook echt de aandacht. De motie van de Partij voor de Dieren die vraagt om een aparte afdeling voor honden in de winterkouderegeling moet ik echt ontraden, want dat kunnen we op dit moment op de huidige locatie niet in die mate faciliteren dat daar een aparte afdeling voor moet komen. De SP vraagt, en dat is ook een aantal andere moties, om echt de winterkouderegeling permanent open te doen, ongeacht de weersomstandigheden en dat is iets waar we niet voor gekozen hebben. Overigens, niet om irritant te doen en te zeggen; je deed het zelf ook, maar een aantal partijen die nu heel veel bezwaren aangeven tegen hoe nu de winterkouderegeling is, zaten zelf in het stadsbestuur, hadden dezelfde regels en die hebben ze toen ook niet aangepast. Dus dat wil ik wel echt benadrukken.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, het gaat niet om de kou van de vorige winters, het gaat om de kou en het weer nu. Het gaat erom dat wij pleiten om van 1 december tot 1 maart, tijdens de gehele winter, de winteropvang open te houden. Die loods is er, die bedden zijn er, de dekens zijn er, het personeel is er. Het is vrij simpel, u heeft er niet voor gekozen, maar de vraag is of u ervoor zou willen kiezen.

De **VOORZITTER**. Helder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, u heeft helemaal gelijk. Wat ik wel wil benadrukken, is dat wij daar niet voor kiezen, want als je dat doet, dan is de kans groot, als dat in veel andere gemeenten niet zo is, dat mensen in overmatige aantallen naar Rotterdam komen. Dat is het debat dat we al vaak gevoerd hebben. Het punt dat ik wilde maken, dus ik ga dat ook niet omarmen, maar wat ik daarbij wil opmerken is dat een aantal partijen nu grote moeite hebben met hoe het nu gaat, maar er zelf ook geen aanpassingen op gedaan hebben. Volt heeft een aantal moties en dat zijn ook precies de dingen. Dat vind ik echt iets wat we dadelijk in de commissie in januari gaan...

De **VOORZITTER**. U kunt zich eerst uitspreken.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, maar dit gaat over het vorige punt.

De **VOORZITTER**. Ja, dat zou zomaar kunnen. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Toch even, er wordt nu gesuggereerd alsof inderdaad een aantal partijen die nu inderdaad misbaar maken, zoals bijvoorbeeld GroenLinks en de ChristenUnie bedoelt u misschien ook wel, die in de vorige coalitie zaten en dit een punt vonden. Ik wil u erop wijzen dat ook toen wij moties hebben ingediend om een permanente winteropvang te doen, maar dat het was omdat er een meerderheid was in de raad buiten de coalitie met partijen die ervoor zorgden dat het niet doorging. Dus het waren niet die coalitiepartijen van toen, het waren de oppositiepartijen van toen die nu in de coalitie zitten. Waarvan akte, graag.

De **VOORZITTER**. Daarmee is de duiding helder. Mevrouw Yildirim. Nee, er zat namelijk geen vraag in.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, ook namens mijn fractie, ook los van het feit dat ik het buitengewoon niet chique vind dat een wethouder dit op deze manier tot tweemaal toe aanklaagt. Wij hebben die moties ook ingediend. We kregen het er niet doorheen. En de wethouder doet nu alsof hij eigenlijk al weet wat de uitkomst is van een dergelijk initiatief, namelijk het openhouden van de winteropvang. Dat weet u helemaal niet, dus mijn vraag aan u is: ga het een keer doen. En tot slot voorzitter, heeft de wethouder wel in het centrum gezien hoe het eraan toegaat vanaf 2018? Ik kom zelfs op de Blaak bij het station mensen tegen. Voorzitter, heeft u die stad zien veranderen in de afgelopen jaren? Dat heeft u niet.

De **VOORZITTER**. Dat is helder. Wethouder. Ja, het is geen debat. Ik snap wel dat u erop wilt reageren.

De heer **CEULEMANS** (lr). Een verhelderende vraag.

De **VOORZITTER**. Ja, ik weet precies waar het naartoe gaat, mijnheer Ceulemans. Ik zit hier wel vaker. Houd u het kort.

De heer **CEULEMANS** (lr). Een heel korte verhelderende vraag, misschien heb ik iets gemist. Volgens mij was er geen minderheidscoalitie aan de knoppen de vorige periode. U zat gewoon in de coalitie, u heeft het er intern niet doorheen gekregen, vond het niet belangrijk genoeg om er een punt van te maken, en nu gaat u heel gevoelig doen als er een opmerking over komt. Heel doorzichtig.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Een verhelderend antwoord dan. U kunt tellen. GroenLinks, PvdA, ChristenUnie samen was toen geloof ik elf zetels. D66 en Leefbaar Rotterdam hadden veel meer zetels. En dat was precies de meerderheid die op dat moment de boel overreedde. Iets van historisch besef en besef van dualisme zou u sieren op dit moment.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik constateer dat u met een aantal partijen in de coalitie zat die het kennelijk heel belangrijk vonden dat die winteropvang openging. U heeft het er in uw eigen coalitie niet doorheen gekregen, u heeft er ook geen moeite voor gedaan, u heeft er helemaal geen punt van gemaakt. U accepteerde dat het niet gebeurt. Nu gaat u anderen de maat nemen over iets wat u zelf ook niet gedaan heeft. Heel doorzichtig.

De **VOORZITTER**. Goed, dan gaan we naar de wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, de moties van Volt, dat zijn er drie, motie 'Verbreed de toegang tot de reguliere opvang'. Nou ja, zoals we het al eerder bespraken, is er op dit moment een aantal tools ontwikkeld in Den Haag om gemeenten richtlijnen te geven hoe ze hiermee om moeten gaan. Die zijn nu richting de gemeente gekomen en die bestuderen wij nu. Ik stel echt voor om deze kwestie in de commissie te bespreken. Dus die wil ik op dit moment niet omarmen. Datzelfde geldt voor 'Verruim de toegang voor de reguliere nachtopvang voor EU-burgers'. Die zou ik echt willen betrekken bij het grote commissiedebat. Dit gaat echt over de criteria die gehanteerd worden, waarbij verschillende interpretaties zijn, waar ook een technische sessie over geweest is. Dus dat zou ik hier nu niet met een tweeminutendebat willen beslechten. En u zegt de motie 'Creatief met overdekte locaties'. Ik ben echt ontzettend creatief aan het zoeken op alle mogelijkheden. Dat lukt, daar kom ik zo bij een aantal vragen nog op terug. Maar opvang in een parkeergarage en dergelijke, dat zie ik niet als een kansrijk alternatief. Uiteraard, en dat zal ik zo nog bij de vragen die ik ook beantwoord toelichten, zijn we wel heel naarstig op zoek naar extra locaties en die vinden we ook.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Kind.

De heer **KIND** (volt). Ja, ter verduidelijking, het is niet een opvang, het zijn gewoon plekken in de stad die we openstellen waar mensen gewoon redelijk veilig en warm de nacht kunnen doorbrengen, zonder dat daar echt opvanglocaties worden natuurlijk, ter verduidelijking. En het andere punt, volgens mij gaat een van de vragen over de APV. Ik wil nog wel even een puntje-van-orde-vraag, waarom u op dit moment deze vraag beantwoordt en niet de burgemeester, want volgens mij lag deze vraag in het verleden bij de burgemeester.

De **VOORZITTER**. Het college spreekt ook met één mond. Als u wilt dat ik de vraag beantwoord dan kan dat, maar hij heeft de tekst, dus dat is ook afgestemd. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, dank u wel. U zegt onder andere in die motie waar u het laatste op gaat verzoekt prioriteit te geven aan alternatieve vormen van handhaving, zoals toeleiding naar passende zorgtrajecten. Dat gebeurt al heel erg nadrukkelijk, want die handhaving is onderdeel van de

totale aanpak en dat kan ook een sluitstuk zijn. Dus dat gebeurt in mate, dus wat dat betreft is hij ook overbodig. De motie 'Geef hulp, geen schuld'.

De **VOORZITTER**. De heer Kind.

De heer **KIND** (volt). Ja, toch een verhelderende vraag. Hoe verklaart de wethouder dan dat het aantal boetes voor slapen op straat meer dan verdubbeld is in één jaar tijd? Als we zeggen dat het passend is en het aantal daklozen op straat is ongeveer hetzelfde, die cijfers hebben we ook, dan kan ik het alleen maar wijten aan strengere en repressievere handhaving, waar boetes een belangrijk onderdeel van zijn.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nee, echt, neem van mij aan dat boete niet een prioriteit is bij ons, alleen neemt hij toe. Ja, wilt u het antwoord horen of zegt u: het maakt niet uit wat u zegt. Want u gaat nu zo kijken. Ik probeer u echt serieus een antwoord te geven.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat u eerst het antwoord moet geven.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, dat leek mij ook. Het aantal mensen op straat verdubbelt, dus dat dan het aantal boetes ook toeneemt, is op zich niet heel erg vreemd. Waarom verdubbelt hij ook? Omdat er een aantal mensen zijn die enorme overlast veroorzaken, en daar zitten we wel extra bovenop. Want wij willen ook de rust op straat en de veiligheid en het woongenot van Rotterdammers beschermen. Dat is ook onderdeel van een aanpak. Wij willen mensen naar zorg begeleiden, maar we willen ook mensen die hier geen toekomst in het land hebben, die continu voor overlast zorgen, ook extra gaan beboeten. Dus het heeft met twee punten te maken. Het is focus op een zwaar overlast gevende groep. En het komt omdat er gewoon veel meer mensen op straat slapen. Dus dan krijg je ook een verhoging van het aantal boetes, maar laat ik echt helder zeggen: het is geen beleid van ons om bewust mensen die in een heel moeilijke situatie zitten op te zoeken en met boetes op te zadelen. Dat is absoluut niet het beleid.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, staat u mij toe om een ordepunt te maken over een feitelijke onjuistheid die gedocumenteerd is?

De **VOORZITTER**. Zegt u het maar.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). De wethouder zegt: dat is niet het beleid enzovoorts. Maar hij staat gewoon netjes in de krant en de stadsmarinier, de heer Siermans bevestigt de strategie dat ze uit zijn op zes registraties, om ze daarna vervolgens weg te sturen. Dus of de stadsmarinier begrijpt het niet, of deze wethouder begrijpt het niet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Of u begrijpt het niet, want dat is precies wat ik tegen mijnheer Kind zeg. Die groep is precies die overlast gevende groep, die dus zeg maar een soort top 15 is, die zitten wij in de nek. Die proberen wij door middel van zes, zeven registraties bij de IND te krijgen en dat is bij die groep dus wel een doel. Maar in het algemeen is het niet een doel op zich om mensen daarvoor te beboeten. Dus ik zie daar geen verschil in, wat u dan beweert.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, nog even los van het feit dat er juridische haken en ogen zitten aan het verhaal van de heer Buijt, wethouder Zorg, zorgen voor mensen. Dan ben ik heel erg benieuwd, dan zou ik dit heel graag ook teruggekoppeld willen zien, want dit is niet in overeenstemming met wat er in de krant staat voorzitter. En om het af te maken voorzitter, hier om mij heen is er heel veel geroezemoes omdat dit verhaal niet overeenkomt met wat wij lezen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ik kan het niet anders uitleggen. Het staat in de krant dat wij op een bepaalde groep die extreme overlast veroorzaken extra inzetten. Dat geef ik als antwoord, daar komt

ook een deel van de toename door, en dan snapt u niet wat er in de krant staat. 'Geef hulp, geen schuld'. Er staat om het bedelverbod op te heffen en in te zetten op hulp aan dakloze mensen die moeten bedelen voor geld. Die hulp bieden we echt. We proberen echt mensen naar zorg te begeleiden waar dat kan, maar een bedelverbod gaan wij niet opheffen. Dat is niet hoe wij daar in staan. Dan heb ik de motie 'Rust is geen luxe, maar een recht'. Dat gaat over hetzelfde, een permanente opvang, dus daar ben ik eigenlijk al op ingegaan.

De **VOORZITTER**. Voordat u verdergaat nog een vraag van mevrouw Van der Elst.

Mevrouw **VAN DER ELST** (bij1). Wat betreft de motie 'Geef hulp, geen schuld' heeft de wethouder aangegeven dat hij dat niet wil doen, maar ik heb nog geen reden gehoord, dus ik hoor graag waarom.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Een bedelverbod, we zien ook het bedelen in Rotterdam toenemen. Daar zit ook in niet weinig gevallen een criminele organisatie achter die mensen ook echt inzet voor mensenhandel. Die mensen worden op straat neergezet en moeten hun geld afdragen. We proberen daar echt hard op te handhaven en dat aan te pakken en een bedelverbod zou dat echt doorkruisen. Dus dat is de reden, wat niet wegneemt dat we wel heel erg begaan zijn met mensen die dat doen, en we proberen natuurlijk wel om die mensen te helpen. Dus dat onderdeel van uw motie doen we al.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van der Elst.

Mevrouw **VAN DER ELST** (bij1). Voorzitter, heeft de wethouder ook het onderdeel van de motie gelezen waarin we het erover hebben dat zo'n bedelverbod dakloze mensen die moeten bedelen om opvang te kunnen betalen in een onmogelijke positie zet? Dat is gewoon heel lastig, dus kan de wethouder daarop reflecteren en kan hij aangeven hoe hij deze mensen dan wel tegemoet zou kunnen komen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nou, misschien om heel even een misverstand uit de weg te helpen, de nachtopvang is gratis. Daar betaal je niet voor. Dus het is niet zo dat mensen moeten bedelen om toegang tot de nachtopvang te krijgen. Het hangt gewoon van je situatie af of je er wel of niet recht op hebt. Het is dus niet zo dat mensen bedelen om in de nachtopvang te komen. Dan komen we wel bij de motie van de ChristenUnie, die vraagt eigenlijk over die eigen bijdrage van € 1,00 voor een maaltijd. Ik ben daar eerlijk gezegd een klein beetje verbaasd over. Ik sta hier echt voor, want u vroeg: wat vindt u er nu persoonlijk van? Nou, als ik het persoonlijk ergens niet mee eens ben, heb ik als wethouder de mogelijkheid om het ook niet in te voeren, tenzij de wet je dwingt natuurlijk, dan kun je wel een mening hebben maar dan moet je wel. Je bent wethouder. Maar ik sta hier ook echt achter, want mensen in de opvang, als het goed is, het gaat helaas een beetje langzamer dan we zouden wensen, maar die moeten uitstromen om hun leven weer op de rit te krijgen. Dat betekent ook regie over je leven krijgen, weer uitgaven kunnen doen als je dadelijk op jezelf woont. Ik vind dat die euro voor een maaltijd, en nogmaals, er zijn altijd uitzonderingen hè, als mensen echt verslaafd zijn, niet voor zichzelf kunnen zorgen, dan gaat die euro natuurlijk niet in rekening gebracht worden. Het komt nu al voor, bij Antes wordt het in een dagopvang gewoon al gedaan. Bij De Ontmoeting wordt het in een dagopvang al gedaan. Van het CVD zei u dat ze gezamenlijk een brief geschreven hebben. Nee, die brief is van het Leger des Heils. Zij zijn er van het begin af aan op tegen geweest. De NAS gaat bij mijn weten er gewoon 1 januari mee van start. Bij CVD wordt het nu in de Hille ook al ingevoerd, daar is het al ingevoerd. En voor u, in Rotterdam is de opvang helemaal gratis. Het wordt nu € 1,00 voor een maaltijd. Maar in andere steden, ik noem Utrecht, Amsterdam, daar betaalt men € 6,50 per dag. En die mensen die in de opvang zitten, hebben allemaal een uitkering. Dus daar is gewoon in principe helemaal niets mis mee. Ik sta hier ook echt voor. Ik vind dat dit echt te verdedigen is. Eén lijn erover trekken. U heeft gelijk dat het Leger des Heils hier twee dagen geleden, of gisteren geloof ik pas een brief over gestuurd heeft. Maar ja, uiteindelijk vind ik dit wel verdedigbaar beleid. Nogmaals, in andere steden is het een veelvoud dat mensen daar betalen. En mensen moeten dadelijk ook weer de regie over hun leven gaan krijgen, dus ik ontraad deze motie.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, ik wil graag even wijzen op een aantal feitelijke onjuistheden. Het eerste is dat daklozen hier niet zouden betalen voor onderdak en eten. Dat is niet waar. Er is een uitkering en een daklozenuitkering. Die daklozenuitkering is lager, omdat ergens in het begin van deze eeuw, ik geloof 2004, 2005, is bedacht, terecht, dat de opvang gratis zou moeten zijn voor de mensen, dat het financieel niet een belemmering zou moeten zijn om in de opvang te gaan, maar dan wel een lagere uitkering. Dus ze betalen al. Dat is het eerste. Het tweede is, u zegt dat alleen het Leger des Heils aan de bel trekt. Dat is feitelijk onjuist. Er is gisteren een gezamenlijke e-mail gestuurd naar uw ambtenaren, van CVD, NAS en het Leger des Heils samen, waarin zij vragen aan u, maar ik zou diezelfde vraag dan ook maar gewoon hier bij de raadsleden willen neerleggen, om dit plan niet door te voeren. Want ook bijvoorbeeld een organisaties als de NAS of de CVD, die nu al deels dit noodgedwongen moeten doen, zeggen: dit kost bakken ellende. Het kost ons werk, het verhoogt de kosten in de opvang, kortom er zijn heel veel argumenten om dit niet te doen. Ik houd het kort, want ik zeg alleen maar dat de wethouder ons feitelijk onjuist informeert, waardoor misschien de raadsleden zo meteen een verkeerde keuze maken, en daarvoor wil ik ze behoeden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Het punt is gemaakt. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ik laat de kwalificatie feitelijke onjuistheden echt voor de rekening van de heer Vonk. De e-mail waar hij aan refereert, is mij niet bekend. Mijn informatie is nog dat het CVD en de NAS daar gewoon aan gaan meewerken, dus dat gaan we zien. En ik sta er ook gewoon achter. Ik vind het ook verdedigbaar, dus ik vind het gewoon een goede maatregel uiteraard. Dan de motie 'Slechtweeropvang'. Nee, ik wil er echt voor pleiten om de regeling zoals we die nu hebben, de gevoelstemperatuur, code rood, dat zijn echt de criteria de gelden, en daar zou ik aan vast willen houden. Er zijn ook een paar vragen gesteld door een aantal partijen. Ik probeer die langs te gaan. D66 vraagt of er inzichten zijn opgedaan, jazeker, we zijn echt nadrukkelijk aan het kijken, want dat wil ik ook wel aan uw raad meegeven. Het gaat mij ook aan het hart, en ik zie ook dat er meer mensen hier op straat komen. Dus ik ben ook echt heel nadrukkelijk aan het kijken of er niet andere oplossingen mogelijk zijn dan het huidige beleid? Dus ik kom daar ook echt op terug, want ik wil er ook echt serieus naar kijken. Maar nu een generieke winteropvangregeling buiten het G4-verband, waar we hem in principe in grote lijnen hebben afgesproken. Maar weet dat ik echt naarstig op zoek ben om te kijken hoe wij rechthebbende of niet-rechthebbende mensen van straat krijgen. Dat is echt een prio. Het klopt wat u zei over mensen die op straat slapen. Ondanks dat de winteropvang open is, zijn er helaas mensen die... je mag bijvoorbeeld geen drugs gebruiken in de winteropvang, en mensen kiezen er dan soms helaas ook zelf voor om dan liever ergens in een parkeergarage te slapen, waar ze dan hun drugs kunnen gebruiken. Ook zijn er mensen, wat GroenLinks ook betoogde, die de veiligheid in de winteropvang een probleem vinden. Maar we gaan echt op plekken waar mensen mogelijk op straat slapen, langs om ze erop te wijzen dat ze naar de winteropvang moeten. Mijnheer Akhatab van DENK vroeg over het Actieplan Dakloosheid, er zijn inderdaad tekorten. Wat we nu doen is dat we heel hard bezig zijn om extra doorstroomlocaties te openen. Dat is al op drie plekken gelukt. We hebben in een mum van tijd nu zeventig, tachtig extra plekken voor CO-pashouders en die hebben we ook echt nodig, want het neemt gewoon toe. Zoals u weet zetten we enorm extra in op het aantal bankslapers, om daar meer mogelijkheden voor te creëren. Dus dat zijn onder andere de dingen die we doen. Mijnheer, en ik moet tot mijn schaamte erkennen dat ik uw achternaam vergeten ben, mijnheer Oostdijk, ja sorry, dat is lelijk. Wat doen we nu? We zetten vol in, dus we proberen mensen te verleiden die op straat zijn en niet-rechthebbend zijn, die bieden wij opvang om mee te helpen, of we zoeken weer werk voor u of we begeleiden u terug naar het land van herkomst. Dat is een heel gerichte inzet, ook een heel succesvolle inzet. We hebben het afgelopen jaar ruim tweehonderd mensen naar het land van herkomst terug gekregen, waarvan ongeveer 40% gedwongen en 60% via begeleiding. En we hebben ook meer dan tweehonderd mensen weer terug aan werk geholpen. Want er zijn ook heel schrijnende gevallen, mensen die gewoon door hun werkgever op straat gegooid worden, huisvesting kwijtraken, en echt op een beestachtige manier behandeld worden. Die gevallen hebben we natuurlijk ook in deze stad en die mensen proberen we zo goed mogelijk te helpen. Dus dat werkt, alleen het nadeel is dat we heel veel mensen weer aan het werk krijgen en terug naar het land van herkomst, maar er komen wel anderhalf keer zoveel mensen weer bij die dan weer daar komen. Dus daar moeten we natuurlijk ook nog een oplossing voor zoeken. Mevrouw Van de Peppel vroeg nog of honden afgepakt worden. In principe zijn we nu door uw initiatief natuurlijk een opvang aan het creëren waar honden zijn toegestaan. Op dit moment is de nachtopvang niet toegankelijk voor mensen met een hond, dus hij wordt niet afgepakt, maar mensen moeten wel proberen om onderdak te vinden voor hun hond op een andere plek. Maar er

worden geen honden afgepakt, zover mij bekend. En voorzitter, ik meen dat ik zo ook de vragen beantwoord heb.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Dan blijft wel mijn vraag staan op welke grond dat dan is.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ik denk dat dat op grond is dat ergens in de verordening staat dat honden niet zijn toegestaan, maar ik moet u eerlijk bekennen, zo gedetailleerd ben ik niet op de hoogte, dus ik wil het wel voor u uitzoeken of er nu echt gronden zijn waarop staat: een hond heeft gewoon geen toegang. Dat weet ik niet zeker. Dus als ik daarop terug mag komen graag.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, mijn tweede vraag is blijven liggen. Zou ik die kunnen stellen?

De **VOORZITTER**. Zeker.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Want ik had een reactie gevraagd op het punt van de actievoerders, dat die silo waar de winteropvang plaatsvindt, al betaald is. Het zou goed zijn als dat de afdrank is van dit debat, of de wethouder kan bevestigen dat die silo waar winteropvang mogelijk is, waar gemeenschapsmiddelen, van belastingbetalende Rotterdammers naartoe gaan, die is betaald. Of u dat even kunt bevestigen, dat die gemeenschapsmiddelen die u heeft ingezet, dat dat wel degelijk zo is en dat u ervoor kiest om dat onbenut te laten? Kunt u dat bevestigen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nee, dat zal ik niet bevestigen. Wij hebben een bedrag begroot op basis van berekeningen. Je gaat er ongeveer van uit dat er zoveel nachten nachtopvang zal zijn gemiddeld. Het kan altijd een koude winter zijn, dan heb je een paar extra nachten. Ja? Ben ik weer in beeld? En je hebt altijd winters die wat zachter zijn, dan heb je wat minder nachten. Dus je hebt dan op een gegeven moment een langjarig gemiddelde, dus wij gaan ervan uit: er zijn zoveel nachten nachtopvang nodig. Daar zit een prijskaartje aan. Bij elkaar begroten wij dan, het gaat nu uit mijn hoofd, het is volgens mij ongeveer € 1,5 miljoen op jaarbasis, per seizoen zeg maar. Soms houden we wat over, dan hebben we zachte winters hè, klimaatverandering natuurlijk, zachtere winters. En soms hebben we een strenge winter en dan hebben we meer nachten. En dan leggen we er weer iets bij, dus dat is hoe het is opgebouwd. En een permanente opening zou dan ook echt betekenen dat het budget ook echt omhoog moet.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Kind.

De heer **KIND** (volt). Ik heb een verhelderende vraag. Want we hadden het net over de boetes en daar werd op gereageerd: als het aantal boetes op slapen op straat verdubbelt, is dat logisch, want er is ook een verdubbeling van het aantal daklozen of het aantal buitenslapers. We weten dat er in oktober 2022 een meting is gedaan en op dat moment waren er tweehonderd buitenslapers in Rotterdam. Dat zou moeten betekenen dat er nu vierhonderd buitenslapers zijn in Rotterdam. Ik vraag me af op welke cijfers, op welke rapportage u zich baseert als u gebruikmaakt van die cijfers?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nee, hier heeft mijnheer Kind volledig gelijk, want de aantallen zijn absoluut niet verdubbeld, dus dat is een feitelijke onjuistheid van mij. Hij is wel iets toegenomen, maar dat is echt met 20% of 25%. Wat wel is toegenomen, en dat is het probleem waar we mee zitten, waar vroeger het gros van de mensen op straat uit Oost-Europa kwam door hun werkgever op straat getrappt waren en hun woning kwijtraakten, is nu het gros daklozen uit Boekarest en Warschau die een op een naar Rotterdam komen en hier dakloos worden omdat het hier, hoeveel je er ook op kunt aanmerken, nog veel beter is. Dus de groep die zeg maar overlast veroorzaakt is wel echt nadrukkelijk verdubbeld,

dus dat had ik duidelijker moeten zeggen. Maar in het totaal aantal mensen op straat is slechts een lichte stijging. Dus dat punt wil ik inderdaad wel rechtzetten.

De heer **KIND** (volt). Daar wil ik toch nog iets aan toevoegen.

De **VOORZITTER**. Ik wil toch gaan afronden mijnheer Kind, want het is een tweeminutendebat. U heeft besloten dat het geen normaal debat is, maar een tweeminutendebat. Dus een toelichtende vraag, en daarna gaat u stemmen over de moties.

De heer **KIND** (volt). Maar we moeten wel de cijfers goed hebben, anders weet ik ook straks in principe ook niet wat ik moet stemmen.

De **VOORZITTER**. Maar dan had u moeten zoeken naar een ander debatinstrument.

De heer **KIND** (volt). Dan nog een allerlaatste toevoeging als u mij toestaat voorzitter. In diezelfde cijfers staat: 200 buitenslapers, waarvan 130 EU-burgers. We weten ook dat het dit jaar 100 EU-burgers zijn. U zegt dat het er 25% meer zijn. En dat verklaart nog steeds niet, als u zegt dat het aantal daklozen verdubbelt, dus het aantal boetes verdubbelt. En u zegt dat het 25% meer is. Dan is het toch een procentuele stijging van het aantal boetes die ik niet goed kan rijmen. Daar wil ik het bij laten voorzitter.

De **VOORZITTER**. Waarvan akte. Oké. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, nog één verhelderende vraag over de veiligheid in de winteropvang. De wethouder zegt: we hebben daar beveiligers staan, we plegen inzet. Mijn vraag is, het probleem voor veel dakloze mensen is dat hun spullen worden gestolen. Dus dat is niet zozeer dat ze spullen mee naar binnen brengen, maar dat er spullen met een onterechte eigenaar mee naar buiten gaan. Valt daar nu niet iets aan te doen, want dat zou zo ontzettend helpen.

De **VOORZITTER**. Tot slot, wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, ik wil daar echt serieus naar kijken. Ik weet nu dat het met name om telefoons gaat, waar mensen bang voor zijn dat die gepikt worden. Daar is echt extra scherpheid en alertheid op. Maar ik wil u best toezeggen dat ik nog eens ga kijken of we daar nog specifiek iets aan kunnen doen. Daar heb ik niet echt uw motie voor nodig, want ik moet wel eerlijk zeggen dat er wel echt al het een en ander gebeurt. Maar ik wil u wel toezeggen dat ik daar nog eens scherp naar wil kijken.

De **VOORZITTER**. Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt.

De heer **COŞKUN** (sp). Technisch.

De **VOORZITTER**. Ja.

De heer **COŞKUN** (sp). De motie heeft een extra ondertekenaar gekregen. In technische tijd wil ik die nu indienen. Er staan nu vijf partijen boven, dus ik mis er nog negen. Want ik wil vast aankondigen dat ik straks hoofdelijke stemming over deze moties zal vragen.

De **VOORZITTER**. U kunt de motie gelijk aan de griffier afgeven en dan weten we dat er straks over dit punt een hoofdelijke stemming aan de orde zal zijn.

De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Recht op echte rust binnen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het agendapunt 'Tweeminutendebat 'Dakloosheid; Recht op rust';

constaterende dat:

- er te veel dakloze personen onnodig noodgedwongen op straat slapen;

overwegende dat:

- burgemeester Ahmed Aboutaleb zei dat in Rotterdam niemand op straat slaapt;

verzoekt het college:

- de winteropvang voortaan standaard van 1 december tot 1 maart te openen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun, A. Kockelkoren, A.G. van der Elst, T.J. Vonk en D. Yildirim

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Er zijn nog onbeantwoorde vragen. Ik had een vraag gesteld wat de reactie van de wethouder is op de punten die uitvoerende organisaties naar voren brengen? U heeft dus kennelijk de mail niet gelezen, maar u heeft wel de brief gezien waarin een heel aantal inhoudelijke redenen worden genoemd waarom dit een slecht plan is. Ik zou graag een reactie willen op die punten, dat had ik gevraagd. En een andere vraag die ik had gesteld is of de wethouder ook een risico ziet op een toename van bedelen nu mensen weer moeten gaan betalen voor hun eten. En je kan verwachten wat er gaat gebeuren. Heeft u een eurootje voor mij, want ik heb eten nodig in de opvang.

De **VOORZITTER**. Dat is dan toch weer een nieuwe vraag. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, de laatste wel.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, deze vragen had ik allebei gesteld.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Voor het laatste ben ik niet bang, want wat ik al zei, als mensen om wat voor reden dan ook dat niet kunnen betalen omdat er verslavingsproblematiek of anderszins problemen zijn, dan is er gewoon maatwerk. Er zijn ook nu gewoon bij CVD mensen die dan de afwas moeten doen, of die doen even een klusje. Er is niemand die om die reden geen eten krijgt. Dus ik wil dat echt benadrukken. De argumenten die onder andere in de brief stonden waren ook met gezondheid, gezond eten, een aantal andere punten. Ja, we denken daar fundamenteel anders over dan het Leger des Heils. Die discussie hebben wij met hen gehad. We hebben daar een aantal keren over aan tafel gezeten. Ik wil niet in herhalingen vallen, maar wij verschillen gewoon hierover van mening.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ik moet nog één toevoeging doen als u mij toestaat voorzitter. Ik heb vanochtend nog wel kort gesproken met een ambtenaar en die heeft wel eerlijk aangegeven, ik zou onvolledig zijn als ik dat niet zou vertellen, want ik heb geen mail gezien, maar ik heb wel gehoord dat CVD nog eens een keertje naar aanleiding van die brief van het Leger des Heils zich nog eens gaat beraden op hun positie. Dat moet ik wel eerlijk zeggen. Tot nu toe hebben zij echt in de film gezeten voor zover mij bekend volledig mee te werken. Om wat voor reden dan ook. En zij hebben nu wel gezegd: wij gaan er nog eens een keer goed naar kijken. Dus ik vind dat wel eigenlijk volledig, ik herinner me nu dat we het daar vanochtend kort over gehad hebben, dus ik vind het wel fair om dat nog even aan u te melden.

De heer **VONK** (cu). Dank voor deze aanvulling, want het zou inderdaad de schijn wekken dat er maar één organisatie is die hier een probleem van maakt. En het CVD gaat ook echt nog een brief schrijven, kan ik alvast meedelen. En ik zal de mail die is gestuurd namens andere partijen, die wel in mijn bezit is, ook even rondsturen zodat ook iedereen die weet. En die wil ik ook wel even naar u sturen.

De **VOORZITTER**. Goed.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Maar het doet in ieder geval niets af aan mijn argumentatie die ik ertegen inbreng.

De **VOORZITTER**. Ik heb de hamer al een tijdje in mijn hand maar ik kon hem niet laten vallen. Nu echt wel. Tegen onze bezoekers op de publieke tribune, voor zover u geïnteresseerd ben in de stemming over de ingediende moties, dat is echt pas laat vanavond aan de orde. Dus voor zover u daarop wenst te wachten, u bent van harte welkom, en anders moet u dat gewoon via de video thuis doen. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, nog een punt van orde, want ik had een toezegging gehoord van de wethouder, en die zou ik wel graag genoteerd zien. Want ik was daar blij mee.

De **VOORZITTER**. Alles wat hier gezegd wordt, wordt genoteerd. We hebben notulen nota bene. Goed.

6 REGULIERE DEBATTEN

6.1 *Het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen 'Meer groen voor meer Rotterdammers'*

De **VOORZITTER**. We hebben ook een lijvig onderwerp op de agenda, maar ik ga proberen wel de eerste termijn daarvan te doen voor de lunchpauze. Dat is het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen 'Meer groen voor meer Rotterdammers'. Mijnheer Verweij, u staat als eerste op de lijst.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Dat verbaast me voorzitter, maar goed om te horen. Wat ons betreft is de volkstuinenvisie een stuk dat echt recht doet aan de toegevoegde waarde die volkstuinen hebben voor Rotterdam. Ik ben nog niet zo heel lang met het onderwerp bezig, ik neem het over van een collega, maar bij het bezoeken van volkstuinen zie je echt wat voor een spil in de samenleving een volkstuin eigenlijk is. Dat gaat helemaal niet om een paar wortels en knollen en citroenen in de grond. Dat gaat om een sociale functie, het gaat om een sterke ecologische functie, het gaat ook om gezondheid. Ik heb het net gehad over bewegen en sporten, maar je ziet dat volkstuinders veel vaker dan gemiddeld mensen zijn die voldoende bewegen, die ook actief zijn en dat is natuurlijk een heel goede zaak. We zijn ook blij dat in de volkstuinenvisie deze toegevoegde waarden ook worden vastgelegd, dus dat de gemeente een keer uitlegt, vaststelt hoe enthousiast ze eigenlijk is over de aanwezigheid van volkstuinen, dat ze dus meer zijn dan alleen maar een stukje grond waar toevallig wat groente op verbouwd wordt. Ik ben namens de VVD ook blij dat er in de visie gewerkt wordt aan het vergroten van die waarde. Dus hoe we gaan nu zorgen dat meer mensen kunnen profiteren van de sociale functie. Hoe gaan we zorgen dat nog beter educatie opgericht wordt om meer kinderen te leren hoe leuk het is om met natuur en voedsel verbouwen bezig te zijn. Dat wordt gedaan door intensiever en inclusiever te werken. Dus dat de beperkte stukken grond die we hebben zo goed mogelijk worden gebruikt en dat zoveel mogelijk mensen het plezier hebben om van een volkstuin te kunnen genieten. Dat spreekt ons aan. Maar waar ik ook blij mee ben is dat er toch ruimte blijft voor maatwerk. Want Rotterdam is soms één grote schuifpuzzel, met allerlei mensen en groepen en belangen die vechten om een stukje vierkante meters. En als wij vaker dan strikt noodzakelijk zeggen: nou, dit stukje grondgebied mag absoluut niet veranderen. Dit stukje grondgebruik gaat koste wat kost beschermd worden. Dan zetten wij de stad op slot. En zelfs progressieve partijen moeten het met me eens zijn dat je soms moet werken aan vooruitgang en dat je daarin soms de handen vrij moet hebben. Dus ik ben blij dat in de volkstuinenvisie aandacht wordt besteed aan de waarde die volkstuinen hebben, maar dat het stadsbestuur wel de handen vrijhoudt om in concrete situaties, bijvoorbeeld bij de Oostflank waar we het straks over gaan hebben, goed met elkaar af te wegen: is dit de beste, optimale inrichting van de openbare ruimte, of moeten we misschien soms een keer lastige keuzes maken? Dus deze volkstuinenvisie sluit daar goed bij aan, onderstreept de waarde die volkstuinen hebben, maar laat ook ruimte voor maatwerk.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja voorzitter, mag ik een vraag stellen aan de heer Verweij? Geloof u in de maakbaarheid van de samenleving?

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Nee, niet tot in het oneindige. Ik denk dat de overheid invloed kan uitoefenen, maar een maakbare samenleving bestaat niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Nee, dat dacht ik al, want u gelooft ook niet in een maakbare groenvoorziening. Ik vind het echt ongelooflijk dat u denkt dat groengebieden die vijftig tot honderd jaar oud zijn zomaar inwisselbaar zijn door ze weg te halen en ergens anders nieuwe plantjes neer te zetten. Ik heb het ooit meegemaakt langs de Kralingseweg. Daar stond een boom van anderhalve meter stamdikte. En daar moesten huizen gebouwd worden en toen kregen we een herplantplicht. Een boompje van nog geen tien centimeter doorsnee. Ja, als u vindt dat dat moet kunnen in een samenleving, dan houdt het inderdaad op. Dan is het zo voor u dat volkstuinen geen enkele waarde hebben.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, mevrouw Verkoelen heeft denk ik ook een volkstuin, ze was in ieder geval een stromanargument aan het opzetten. Ze legt me woorden in de mond die ik niet gebruikt heb en die ik niet zal gebruiken en daarom ga ik er niet op reageren, flauwekul. Ik was klaar met mijn betoog, dank.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, Leefbaar Rotterdam is blij dat er eindelijk een visie ligt voor de volkstuinders, die wij vandaag bespreken en hopelijk ook vanavond in het stemvenster gaan afhandelen. De volkstuinders kunnen dan gewoon weer lekker door met tuinieren, en dat is eigenlijk waarom ze ook een volkstuin hebben, buiten het genieten, ook lekker de groente en de bloemetjes kunnen kweken. Voorzitter, de afgelopen tijd hebben wij de visie goed kunnen bespreken met de volkstuinders maar ook met het platform en veel van deze gesprekken heb ik ook terug kunnen vinden in de visie die wij vandaag bespreken. Leefbaar Rotterdam ziet dan ook in deze visie witte rook voor de volkstuinders en een groene toekomst voor de volkstuinen. Tijdens de bijeenkomsten gaf het platform

De **VOORZITTER**. Voordat u verdergaat, u krijgt een vraag van de PvdA.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, ik val bijna van mijn stoel, want ik hoor Leefbaar Rotterdam hier zeggen: we hebben een prachtige visie en de volkstuinders kunnen lekker door met tuinieren. Maar dan vraag ik me af: hebben we wel dezelfde inspreeksessie bijgewoond? Heeft u niet de zorgen van volkstuinders gehoord, dat zij niet weten waar ze aan toe zijn op het moment dat er een gebiedsontwikkeling is? Voorzitter, hebben wij wel dezelfde inspreeksessie gehoord?

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Jazeker mevrouw Yildirim. En overigens fijn dat u de nieuwe woordvoerder op volkstuinen bent, gewaardeerd. Maar mag ik u erop attenderen dat bij die visie die besproken gaat worden, uw eigen PvdA, waar u goed in bent, ook op Zuid met betaald parkeren, eigenlijk de hele Oostflank had uitgenodigd om te komen, terwijl het daar helemaal niet over ging.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, laten we wel even bij de feiten blijven, want bij de Oostflank werden er drie volkstuincomplexen gesaneerd. Onder druk van de stad en onder druk van de oppositie heeft u ervoor gekozen om één volkstuincomplex te redden, twee niet, en dan durft u hier te stellen dat u naast de volkstuinders staat? Dat zij lekker door kunnen met tuinieren? Dat u niet gehoord hebt wat de zorgen van de volkstuinders zijn? Ik vind dat ongehoord en ik val bijna van mijn stoel dat u dit betoog hier loopt te houden. Ik zou liever horen voorzitter dat u het eerlijke verhaal vertelt.

De **VOORZITTER**. De heer Akhatab heeft een vraag aan u mevrouw Yildirim.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja voorzitter, ik ben nu een beetje in de war door mevrouw Yildirim. Weet mevrouw Yildirim waar we het nu over hebben? We hebben het over de volkstuinvisie, agendapunt 6.1. Dadelijk hebben we het bij agendapunt 6.2 over de Oostflank en daar kunt u deze vraag stellen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, volgens mij moeten de raadsleden van DENK nog enkele meters maken voordat ze met mij in debat kunnen, want als je een beetje had opgelet in de afgelopen periode dan had je gehoord, ook ik als niet-woordvoerder, dat in het kader van de Oostflank inderdaad drie volkstuinen gesaneerd werden. Onder druk van de stad is er een gered, dus graag bij de feiten blijven. En als je de feiten niet kent, blijven zitten.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, een punt van orde. Ik wil de wijze waarop we elkaar nu persoonlijk gaan aanvallen toch even benoemen als niet chique, niet netjes, niet nodig, niet terecht, dus ik hoop dat mevrouw Yildirim zich in de toekomst daar een beetje van weerhoudt en het gaat proberen met inhoudelijke argumenten. Dat zou ik chiquer vinden.

De **VOORZITTER**. Ik houd altijd van raadsleden die de voorzitter een beetje helpen. Mijnheer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Ja, de heer Verweij noemt het niet chique, niet netjes, ik wil een stap verdergaan. Het is gewoon misplaatste arrogantie van mevrouw Yildirim om collega-raadsleden op deze wijze aan te spreken.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, excuses dat ik een goed bewaard geheim in de openbaarheid heb geopenbaard.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dan mag deze uitspraak omlijst met enig mysterie door mevrouw Yildirim, ze heeft het over een groot geheim, dan mag ze dat even gaan uitleggen. Dan gaat het debat een andere kant op. Dat vind ik prima.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, laten we bij de feiten blijven. We hebben het vandaag over de volkstuinenvisie van zes pagina's en we hebben het straks ook over de Oostflank. Wat er bij de Oostflank is gebeurd, beste heer Soytekin, is dat er drie volkstuincomplexen moesten wijken voor een gebiedsontwikkeling. En waar ik vandaag voor pleit, is dat we in die volkstuinenvisie ook opnemen dat er zekerheid is bij gebiedsontwikkelingen, dat het belang van volkstuinders net zo zwaar weegt als het bouwen van woningen. En dat we moeten verankeren dat er een minimaal aantal volkstuinen te allen tijde in Rotterdam is, namelijk 46, dat we de ondergrens bewaken. En als deze raadsleden dan stellen dat de Oostflank niets te maken heeft met de volkstuinenvisie, dan snapt u er zelf niets van. Want in het kader van het plan Oostflank zijn er wel degelijk twee van de drie volkstuincomplexen komen te vervallen. Dat zijn de feiten.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja, hartstikke goed voorzitter, dat inhoudelijk betoog. Alleen spreek ik mevrouw Yildirim net aan op een persoonlijk feit dat ze richting mijn fractieleden doet. En dan gaat ze op een inhoudelijk punt reageren. U heeft het er toch over dat u zo goed kunt debatteren, nou, dat laat u hier in ieder geval niet zien.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Voorzitter, nogmaals excuses dat ik net een goed bewaard geheim van de wandelgangen hier heb geopenbaard, namelijk dat sommige raadsleden zich best beter kunnen inlezen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Soytekin, mag ik u vragen te gaan zitten.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Een punt van orde voorzitter. Want er wordt hier nu iets gezegd over collega-raadsleden en dat moet mevrouw Yildirim gewoon terugnemen. Ze heeft het over een schijnbaar goed bewaard geheim uit de wandelgangen of iets dergelijks. Het is gewoon vals wat u aan het doen bent mevrouw Yildirim.

De **VOORZITTER**. Opvattingen komen op deze manier in het verslag. Het zij gezegd. Ik heb nu genoteerd dat mevrouw Yildirim twee keer hetzelfde zegt. Ik verwacht niet dat er een derde keer een ander antwoord komt waar u op zit te wachten, en daarom zou ik dat chapter van het debat echt nu willen afsluiten. Ja? Dan ga ik naar de heer Van Schaik. Dan gaan we terug naar de inhoud.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Voorzitter, ik wil graag voorzorgsmaatregelen nemen voordat ik verderga. Wellicht dat u nu twee bodes naar mevrouw Yildirim kan sturen voor als ze van haar stoel valt. Maar mevrouw Yildirim, wat denkt u nu, denkt u nu met één keer bij een bijeenkomst te hebben gezeten en voor de rest niks, dat u het allemaal uitgevonden hebt? Wilt u ons hier nu beschuldigen dat wij met geheime dingetjes komen en dat u de openbaarheid bent? Wat wilt u nu? Kom op mevrouw Yildirim, schei er even over uit.

De **VOORZITTER**. Mag ik even, ik zie dat de emotie omhooggaat. Dan is het ook altijd goed als u dan via de voorzitter debatteert en elkaar niet aanwijst. Dus mijnheer Van Schaik, u mag mij aanspreken en dat geldt voor mevrouw Yildirim ook. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, nee, dat snap ik. Maar het is goed dat u via de voorzitter debatteert. Dan blijft de neutraliteit van het raadslidmaatschap een beetje in het midden. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, waar is de held, de heer Van Schaik, die naast de mensen, naast de Rotterdammers staat?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim, u doet net weer wat ik u gevraagd heb niet te doen. We gaan graag naar de inhoud. Alstublieft.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Voorzitter, het is een inhoudelijke inleiding op een inhoudelijk punt. Namelijk dat hier wordt gesteld door een partij dat de volkstuinenvisie in het objectieve belang van volkstuinders is. En de heer Van Schaik zal straks stemmen op mijn motie, die ik straks niet meer zal hoeven toe te lichten voorzitter, dat scheelt straks ook, maar u zegt dat u naast volkstuinders staat. Ik ken u ook als een raadslid dat tussen de mensen staat en die pleit voor de belangen van Rotterdammers. Maar deze houding begrijp ik niet. Want u bent heel erg blij met die volkstuinenvisie, terwijl in die volkstuinenvisie van zes pagina's, laten we gewoon even naar de feiten kijken, zes pagina's tekst, Nee, ik tel het voorblad niet, ik tel de inhoudsopgave niet, het kaartje van Rotterdam tel ik niet, de historie van Rotterdam tel ik niet. Ik tel de visie, inhoudelijk, zonder bijlagen, er staat helemaal niets over zekerheid, enige zekerheid. Wat er wel in staat: bij gebiedsontwikkelingen moeten we een afweging maken. Dat snappen wij als PvdA. Dat je elke keer weer een afweging moet maken. Maar wat wij hier nu vragen voorzitter, wij vragen om iets van zekerheid in die visie voor volkstuinders, voor onze volkstuincomplexen op te nemen. Daar is toch niets mis mee voorzitter?

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Voorzitter, dat ga je krijgen als je gelijk Champions League wil spelen als je de eerste keer er iets over mag zeggen. Maar ik heb u toen in dezelfde bijeenkomst gezegd dat de volkstuinenvisie uit vijftien pagina's bestaat en niet uit zes, en legt u mij nu eens uit, in die volkstuinenvisie, wat er dan niet in staat, waarvan u denkt dat wij dat dan geheim zouden hebben gedaan of zonder bijeenkomst van het Rotterdams platform. Kom dan eens uit de kast.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, wat ik gezegd heb, en dat is ook een mooi moment om even ons standpunt weer te herhalen. Dat wat u nu suggereert heb ik niet gezegd. Wat ik wil zeg is dat we het grond-voor-grondprincipe missen, namelijk dat we, voorzitter en ik kijk het college ook even aan. We hebben het in deze steeds drukker wordende stad niet eens over meer volkstuincomplexen. Deze stad groeit. We hebben het niet over meer volkstuinen, we hebben het als oppositie en samen met de volkstuinders over het bewaken van een minimale grens, en niet binnen een jaar, maar die dingen, die gebiedsontwikkelingen nemen ook tijd in beslag, dat je op termijn nadenkt over: halen we er drie weg, dan leggen we er drie bij. Daar hebben we het over.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, mevrouw Yildirim bepleit zo'n grond-voor-grondprincipe, dus dat er koste wat kost nooit een vierkante meter volkstuin mag verdwijnen of anders mag worden ingericht. En we gaan zo meteen een debat voeren over sociale grondprijzen en dan gaan we een van de andere PvdA-fractieleden moord en brand horen gillen dat de woningbouw niet in gevaar mag komen, want de woningnood is superhoog. Dan gaan we in dit debat te horen krijgen: de volkstuinen mogen niet in bedreiging komen, want de nood is heel erg hoog. En in een volgend debat gaan we weer te horen krijgen: de parkeerproblemen, er mag absoluut geen parkeerplaats verdwijnen want de parkeernood is superhoog. Het is prachtig dat de PvdA nu als oppositiepartij elke keer weer naar de laatste mogelijke belangen mag luisteren en die met passie gaat verdedigen, maar besturen draait ook om keuzes maken. En daarbij past niet dat je de stad onvoorwaardelijk op slot zet en zegt: nee, er mag niets veranderen, want dan gaan we misschien wel een keer lastige keuzes moeten maken. Die ruimte voor maatwerk is belangrijk en ook als de PvdA woningnood belangrijk vindt, zal ze moeten erkennen dat er soms een keer ingewikkelde keuzes gemaakt zullen moeten worden.

De **VOORZITTER**. Ik hoor geen vraag mevrouw Yildirim. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Dank u wel voorzitter. Ja, ik ga er toch even op door. De PvdA houdt al tijden vol dat zij grond voor grond willen. Dat is onmogelijk. Op de vraag van Leefbaar Rotterdam aan de heer Moti reageerde hij op de golfbaan, dus ik heb twee vragen aan mevrouw Yildirim. Mevrouw Yildirim, de PvdA ziet dus ook zelf geen andere ruimte en dat de een en andere verenigingen moeten veranderen, en de tweede vraag is: dit beleid geldt dus voor alle volkstuinders die weg moeten. En zelfs als we de golfbaan zouden gebruiken, ook één keer vol, wat dan? Dus laat de PvdA nu gewoon de stad achter op slot, zodat er geen grond meer is. Nou, eens kijken of dat u zich ingelezen hebt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Dan heb ik wel een vraag aan de heer Van Schaik. Want u had net een lofzang over witte rook, en de bestaanszekerheid van de volkstuinen. Maar u zegt ook: wij zijn niet voor grond voor grond. Hoe ziet u dan die bestaanszekerheid voor de volkstuinen?

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik, u mag verdergaan. Dat was een vraag van de Partij voor de Dieren.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Ja, ik ga zeker verder voorzitter. Tijdens de bijeenkomsten die wij hebben gehad, gaf het platform graag aan dat ze een eigen beleidsafdeling zouden zien in de gemeente. Voorzitter, daarom dien ik samen met DENK een motie in, 'Ik heb een tuintje in mijn organisatie'. De motie houdt in dat wij de beoogd volkstuinders een betere plek binnen onze organisatie van de gemeente willen geven, wat belangrijk is, omdat de gemeente nu ook hun huisbaas wordt. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. U bent mogelijk de vraag vergeten van mevrouw Van de Peppel. Die heeft u misschien niet gehoord, maar misschien heb ik er aanleiding voor gegeven. Mevrouw Van de Peppel, wilt u de vraag herhalen?

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Uiteraard voorzitter. De heer Van Schaik sprak net met een lofzang over witte rook van de volkstuinen, en dat ze zo konden blijven in de visie. Maar mijn vraag was: als u niet voor grond voor grond bent, hoe ziet u dan die bestaanszekerheid geborgd in de visie?

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Kijk, grond voor grond is gewoon... waar dan mevrouw Van de Peppel? Zegt u dan waar wij op het ogenblik grond hebben?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Dat hebben we in de commissie inderdaad ook al besproken. We kunnen een golfbaan, we kunnen van alles verzinnen. Maar de vraag aan u is: waar leest u de borging van de volkstuinen?

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Die lees ik in de volkstuinenvisie zoals die hier ligt en u kunt daar een andere mening over hebben, maar ik lees het gewoon zoals die er staat en voor mij is die klip-en-klaar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, dan ben ik toch wel benieuwd welke bladzijde, welke alinea, welke zin.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja voorzitter, ik heb me hier al vaak in de raad uitgesproken. Ik ga niet door met deze discussie. Deze discussie hebben we gevoerd in de commissies. Daar zijn ze voor. Ik wil vanavond toch nog op een beetje een maatschappelijke tijd thuiskomen. Dus mevrouw Van de Peppel, in de koffiekamer heb ik alle tijd voor u.

De **VOORZITTER**. De uitdrukking is op een christelijk tijdstip thuiskomen. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Nou, maar mijnheer Van Schaik, ik voer het debat niet samen met u in de koffiekamer, want ik voer hier het debat voor de volkstuinders. En zij hebben gewoon het recht op een antwoord. Waar is de borging van de bestaanszekerheid in de visie?

De **VOORZITTER**. Maar de heer Van Schaik reageert niet.
De heer Van Schaik heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Ik heb een tuintje in mijn organisatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen 'Meer groen voor meer Rotterdammers';

constaterende dat:

- Rotterdam nu de verantwoordelijkheid draagt voor de Rotterdamse volkstuinders als huisbaas;
- de volkstuinen momenteel onder de afdeling vastgoed vallen;
- de uitvoering van de volkstuinenvisie beter kan worden behartigd door een passende afdeling;
- de volkstuinders hebben aangegeven ontevreden te zijn met de huidige situatie onder de beleidsafdeling vastgoed;

overwegende dat:

- een specifieke afdeling kan zorgen voor een optimale uitvoering van de volkstuinenvisie;
- een eigen afdeling kan fungeren als een deskundig loket voor alle vragen en ideeën van volkstuinders;
- de communicatie tussen organisatie en de volkstuinvereniging met een eigen afdeling op peil blijft;

verzoekt het college:

- een voorstel te ontwikkelen waarin de wens voor een eigen beleidsafdeling, of een passende alternatieve oplossing, wordt gerealiseerd;
- in de viermaandsrapportage 2024 een voorstel te doen voor de middelen en ondersteuning die nodig zijn om de gemeentelijke taken voor uitvoering van de visie volkstuinen effectief uit te voeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. B. van Schaik en N. Akhatab

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dank u wel voorzitter. Wat een mooie naam voor een motie, maar misschien was het eigenlijk nog wel mooier geweest als die motie had geheten: ik heb een tuintje in mijn hart, want dan hadden we misschien toch ook een aantal andere beslissingen kunnen nemen. Het college heeft de volkstuinenvisie opgeleverd en dat na consultatie met de volkstuinverenigingen. En die kwamen in groten getale inspreken en over een heleboel inhoud zijn ze tevreden. En dat moet ook gezegd worden. GroenLinks deelt de belangrijke waarde, de groene en sociale waarde die de volkstuinders en de volkstuinen zelf zo goed onder woorden hebben gebracht, en eigenlijk al eerder, want ze hadden zelf een volkstuinenvisie gemaakt, en eerlijk gezegd heb ik die altijd wat inspirerender, uitgebreider en uitnodigender gevonden. En met name de presentatie ervan hier in de stadhuistuin met alle groente die u had meegenomen. En in deze visie van de wethouder staan eigenlijk niet zoveel verkeerde dingen. Dus ik snap dat debatje van daarnet wel, want soms kun je er een beetje in lezen wat je wilt of wat je hoopt. Maar er staat niet heel erg zwart-op-wit een aantal zaken waar juist de volkstuinders zich nog wel zorgen over maken. Het gaat dus niet over wat er in staat, want daar kunt u zich wel in vinden. Het gaat erover wat er niet in staat. En dat is dus waar we hier nu nog voor zijn. De sprekers wisten het stadhuis en de raadsleden goed te vinden. Het gaat namelijk over de bestaanszekerheid. Het gaat erover: wat wordt mijn huur nu volgend jaar? Kan ik in de toekomst op mijn volkstuin blijven? En wanneer gaat er nu gehandhaafd worden? Daar moeten afspraken over worden gemaakt. We hebben afgesproken dat deze onderdelen pas volgend jaar aan de orde zullen zijn, maar het is heel terecht, want er stond niets over in deze volkstuinenvisie. Maar ook, en daar hebben we het net ook al even over gehad, wat gebeurt er in de toekomst met onze volkstuin, als de ruimtelijke ontwikkeling van de stad steeds verder oprukt? En GroenLinks zal de motie van de Partij voor de Dieren en van de PvdA, en wij hebben hem ook mee getekend, 'Grond voor grond', steunen. Die hebben wij mee getekend om dat te gaan verankeren. En we hebben ook bij het volgende agendapunt, bij de Oostflank, een motie om te zorgen voor betere afwegingen met bijvoorbeeld andere organisaties die hetzelfde lijken te zijn als bijvoorbeeld sportverenigingen en volkstuinen. En ik vond het wel mooi dat het voortschrijdend inzicht bij de VVD was dat tuinieren ook heel gezond is voor de conditie. In het commissiedebat viel op dat de volkstuinders hun bestaansrecht ook bijna moesten verdedigen, doordat hun extensief en exclusief gebruik wordt verweten. En dat klonk heel erg beschuldigend. En het is dezelfde afweging die ook voor bijvoorbeeld sportverenigingen geldt. GroenLinks moedigt overigens de stappen aan die wel al zijn beschreven en waar de volkstuinders ook achter staan, om te zorgen dat de volkstuinen steeds inclusiever en intensiever kunnen worden gebruikt en we hebben een motie daarover. Veel Rotterdammers staan op wachtlijsten om ook te kunnen gaan tuinieren en ook te kunnen gaan oogsten. Wij vragen de wethouder om met de complexen in gesprek te gaan om te zorgen dat de wachtlijstleden alvast aan de slag kunnen gaan en alvast een zaadje kunnen planten. En wij vragen ook veel van de besturen, dat weten we. Al dat inspreken, die beleidsnota's, maar ook de dagelijkse gang van zaken, om dat een beetje goed te organiseren. En alle gesprekken die nog moeten gaan komen, over de huren. Wij vragen de wethouder, en daar staat hij volgens mij ook voor open, om te zorgen dat de bestuurders goed en professioneel worden ondersteund voor alle gesprekken die ook nog gaan volgen. En dat temeer omdat er al meteen weer nieuwe problemen zich aandienen. Bijvoorbeeld bij Schiebroek-Overschie. Daar kunnen de tuinders nu niet oogsten, omdat er PFAS in de grond is aangetroffen, in het slootwater. GroenLinks heeft daar direct schriftelijke vragen over gesteld en wij zullen de beantwoording ook betrekken bij vervolggesprekken over de volkstuinen. Maar voorlopig eerst eens even een groene groet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Wachtlijst-tuinieren: alvast een zaadje planten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen: Meer groen voor meer Rotterdammers;

constaterende dat:

- er een tekort is aan volkstuinen waardoor volkstuincomplexen te maken hebben met wachtlijsten voor mensen die een volkstuin willen;

overwegende dat:

- uit de Visie Volkstuinen naar voren komt dat het wenselijk is als volkstuincomplexen intensiever gebruikt gaan worden;

- het zonde is om het enthousiasme van nieuwe volkstuinders verloren te laten gaan omdat zij lang op een wachtlijst moeten staan;
- collectief tuinieren een manier is waarop nieuwe volkstuinders alvast kennis kunnen maken met hun nieuwe gemeenschap;
- collectief tuinieren daarnaast een manier is waarop een stuk van het volkstuincomplex intensiever gebruikt wordt omdat er meer mensen gebruik van kunnen maken;

verzoekt het college:

- om in gesprek te gaan met de vertegenwoordigers van volkstuincomplexen om per locatie tenminste een collectieve tuin aan te leggen waarin mensen die op een wachtlijst staan alvast kunnen tuinieren in afwachting van een eigen volkstuin;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Bokhove, D. Yildirim en S. van de Peppel

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim. U heeft eigenlijk min of meer een soort eerste termijn al gehad, maar ja, u mag nog een keer.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Goed voorzitter, volkstuinen. Er is veel over te zeggen, veel over gesproken, veel over te doen geweest. Maar laten we het eens even hebben over het plan en de wijze waarop wethouder Achbar het ontwerp volkstuinvisie heeft opgepakt. Laten we het daar eens over hebben. Want voorzitter, dat verdient niet de schoonheidsprijs. Als we ons het goed kunnen herinneren heeft de wethouder eerder dit jaar het plan moeten aanpassen omdat het gewoon niet goed was en heeft de wethouder zijn huiswerk over moeten doen. Voorzitter, uit de eerste insprekerssessie met de volkstuinders bleek ook de ontevredenheid van de volkstuinders. Zij herkennen zich onvoldoende in het stuk dat er ligt en vinden dat de visie onvoldoende zekerheid geeft aan hen. En terecht, ik kan me heel beeldig een dame herinneren die dat zei: geen zekerheid. En de commissiebespreking is ook druk bezocht. Maar laten we gewoon wel wezen voorzitter, even heel transparant. In de nieuwe visie over de volkstuinen gebruikt het college en de wethouder heel mooie woorden op sommige plaatsen in het stuk, maar uiteindelijk is het gewoon een plan om zo meteen de volkstuinen en de volkstuincomplexen van de kaart te vegen voorzitter. Het schrappen van twee volkstuincomplexen in het plan Oostflank laat heel goed zien, dat bij gebiedsontwikkelingen volkstuinen het onderspit delven.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Ik zou graag mevrouw Yildirim willen vragen te stoppen met een agendapunt dat hier later komt. Het heeft niets met deze visie te maken. En vooral ook te stoppen met de maatschappelijke onrust te stoken en andere bewoordingen te geven. Zoals ik u al eerder heb gezegd, u bent pas laat bij dit proces gekomen. Dit is een uiterst zorgvuldig proces geweest, waarvan ik vind dat dit college eindelijk eens het heeft afgemaakt.

De **VOORZITTER**. Ik hoor geen vraag.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Voorzitter, al zou ik het willen, dan zou ik niet eens vijftig personen of zestig personen kunnen optrommelen bij een inspreksessie. Al zou ik het willen, zou het mij niet eens lukken om vijftig à zestig mensen voor een commissiebespreking op te laten trommelen. Maar dat is wel gebeurd voorzitter. Dat is wel gebeurd. Wij dienen een motie in om dat grond-voor-grondprincipe gewoon lekker te verankeren in de visie. Ik reken op uw steun en de volkstuinders doen dat ook. Daarnaast dien ik een motie in voorzitter, om nutstuincomplexen ook te voorzien van een aansluiting op het riool en waterleidingnetwerk, want ook dat was een punt dat uit de commissiebespreking bleek. Dus ik reken op uw steun.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Voorzieningen voor nutstuinen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen 'Meer groen voor meer Rotterdammers';

constaterende dat:

- meerdere nutstuincomplexen geen riolering en/of watervoorziening hebben;

overwegende dat:

- wegens het ontbreken van deze voorzieningen er geen sanitaire voorzieningen/toiletten zijn voor de tuinders;
- wegens het ontbreken van deze voorzieningen veelal gebruikt wordt gemaakt van slootwater voor het bewateren van de tuinen;
- veel tuinders al een hoge leeftijd hebben en het ontbreken van deze voorzieningen voor veel ongemak zorgt;

verzoekt het college:

- om bij elk nutstuincomplex in overleg met het bestuur van dit complex een aansluiting op het riool- en waterleidingnetwerk te realiseren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim

Motie 4. Zekerheid voor volkstuinders!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen 'Meer groen voor meer Rotterdammers';

constaterende dat:

- de Volkstuinenvisie "meer groen voor meer Rotterdammers" de toekomst voor volkstuinen in Rotterdam schetst;
- in de Volkstuinenvisie geen zekerheid wordt geboden aan volkstuinders als gaat om behoud van de bestaande volkstuincomplexen;

overwegende dat:

- volkstuinders te maken hebben met een onzekere toekomst;
- gebiedsontwikkelingen, zoals de Oostflank, ertoe leiden dat volkstuincomplexen moeten wijken voor nieuwbouw en nieuwe infrastructuur;
- volkstuincomplexen bijdragen aan de sociale cohesie in de stad;

verzoekt het college:

- het grond-voor-grond principe te verankeren in de volkstuinenvisie;
- te waarborgen dat minimaal 46 volkstuincomplexen beschikbaar blijven in Rotterdam voor Rotterdammers;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim, S. van de Peppel, I. Elfilali, P.J.H.D. Verkoelen, J. Bokhove en T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verweij, u had een vraag?

De heer **VERWEIJ** (vvd). Ja voorzitter, aan mevrouw Yildirim. Kan zij exact zeggen hoeveel woningen haar één volkstuin waard zijn? Gewoon even een concreet aantal. Hoeveel woningen moeten weggewuifd worden voor één volkstuin? Een aantal.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja, contextueel redeneren hè, natuurlijk, gebiedsontwikkelingen, ja. Zekerheid in de visie, nee. Wij zeggen: laten we ook in die belangenafweging die wij natuurlijk snappen, ook de belangen van volkstuincomplexen meenemen. Dat is wat wij zeggen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, ik stel vast dat mevrouw Yildirim behoefte heeft aan maatwerk en belangenafwegingen. Ik ook, dat is het pleidooi dat ik hield. Daarom is een grond-voor-grondprincipe een stom idee.

De **VOORZITTER**. Oké, helder. Mijnheer Vonk. Ja.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, ik schrok even op. Het grond-voor-grondprincipe is een stom idee. In het debat dat hierna komt zal GroenLinks met een amendement komen om het grond-voor-grondprincipe voor sportcomplexen op te doeken. Want dat vertroebelt een zuivere belangenafweging en een zuiver debat hierover. Is de VVD daar dan ook voor?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Ik heb in de commissievergadering duidelijk gezegd waar ik vind dat prioriteit zou moeten liggen, mevrouw Kockelkoren, zeg ik via de voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Maar grond voor grond is een stom idee. Dus ik ga ervan uit dat de VVD ook geen grond voor grond voor sportcomplexen langer nog in leven wil laten.

De **VOORZITTER**. Het gaat over. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, in het vorige debatje vroeg ik de heer Verweij of iedereen in Rotterdam recht had op rust. Nu zou ik hem willen vragen: heeft iedereen in Rotterdam recht op grond?

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, nee.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Tot slot aan de heer Verweij, ik ben echt over mijn tijd, maar dan valt uw hele betoog uiteen, want u heeft het over maatwerk en belangenafwegingen, maar u zegt niets op de vraag van mevrouw Kockelkoren. Ja, daar reageert u niet op, maar dan vervalt toch uw hele betoog over maatwerk en belangen tegen elkaar afwegen, als u in geval van sport zegt: nee, ik sta voor sport. Dan is het toch gewoon willekeur?

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, dat is geen willekeur. Als mevrouw Yildirim had geluisterd bij de commissievergadering, had ze geweten waar ik de prioriteit leg. Ik heb dat uitgelegd, ik heb het toegelicht. Ze moet wel luisteren, dan zou ze het hebben gehoord.

De **VOORZITTER**. Goed. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank voorzitter. Nou, een beetje een milde bijdrage dit keer. Een jaar geleden was de sfeer rondom de volkstuinen ronduit giftig, en dat kwam niet door de PFAS, maar door een wethouder die volkstuinders compleet overviel. Maar gelukkig pakte het Platform Volkstuinen een constructieve rol door te vragen om tot een volkstuinenvisie te komen. Een compliment voor de rol die zij en met hen alle volkstuinders hebben gepakt, waar we vandaag ook de vruchten van plukken. Want in samenwerking met de wethouder zijn we tot een visie gekomen en we zijn blij dat er nu ook een visie ligt. Tegelijkertijd is een visie natuurlijk ook maar een visie. Het gaat natuurlijk uiteindelijk om de

praktijk. En de praktijk zullen we over een paar agendapunten zien, als we gaan horen dat volkstuinen in de Oostflank verdwijnen, maar de golfbaan mag blijven. En we vroegen ons dus af voorzitter, wat ons betreft, is het dan geen tijd voor een golfbanenvisie? Graag een reflectie daarop van de wethouder. Ik ben erg benieuwd hoe we daar de beweging van exclusief naar inclusief en extensief naar intensief gaan maken. Dan over de visie zelf. De volkstuinenvisie die vandaag voorligt mist wat de ChristenUnie betreft nog waardering voor de zelforganiserende kracht van de volkstuinen, want die is groot. Een visie die daar geen recht aan doet, is in onze optiek niet toekomstbestendig. Daarom komen we met een amendement, 'De kracht van samen', waarmee we de komende pijlers zo inrichten dat de deelnemende volkstuinen in staat worden gesteld om delen van het onderhoud in zelfbeheer te nemen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. De kracht van samen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen;

besluit als volgt:

Navolgende tekstpassage op bladzijde 12, te weten:

"Wat doet de gemeente?

We starten pilots bij vier volkstuinvoorzieningen om het gebruik van deze voorzieningen intensiever te maken dat wil zeggen de kwaliteit en de gebruiksmogelijkheden te vergroten en afspraken te maken over beheer en handavingsaspecten. De pilots voeren we samen met de volkstuinverenigingen uit. Aan de hand van de uitkomsten van deze pilots ontwikkelen we een stadsbrede aanpak."

te wijzigen in:

"Wat doet de gemeente?

We starten pilots bij vier volkstuinvoorzieningen om het gebruik van deze voorzieningen intensiever te maken, dat wil zeggen de kwaliteit en de gebruiksmogelijkheden te vergroten en afspraken te maken over beheer en handavingsaspecten. Een van de uitgangspunten is dat de deelnemende volkstuinverenigingen in staat gesteld worden delen van het onderhoud in eigen beheer uit te voeren. De pilots voeren we samen met de volkstuinverenigingen uit. Aan de hand van de uitkomsten van deze pilots ontwikkelen we een stadsbrede aanpak."

w.g. T.J. Vonk

Toelichting

Met dit amendement wordt het benutten en versterken van de zelforganiserende kracht van volkstuinverenigingen ingebed in de Volkstuinenvisie. Recht doen aan deze kracht kan bijvoorbeeld door (delen van) het onderhoud van volkstuinen bij de verenigingen zelf te beleggen.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. U heeft een vraag? U wilt spreken? Dan zet ik u op de lijst, want dan moet u nog even wachten. Mijnheer Akhatab eerst.

De heer **AKHATAB** (denk). Dank u wel voorzitter. Ik wil vandaag beginnen met het erkennen van de waarde van volkstuinen. Generatie op generatie maakt gebruik van een volkstuin en gezinnen en families halen veel plezier uit de volkstuin. In een stad waar vergroening een cruciaal aspect is van de openbare ruimte vormt de volkstuin een wezenlijk onderdeel van het stadsbeeld. Het biedt niet alleen een ontmoetingsplek, maar ook de mogelijkheid om zelf groente te verbouwen. Het ontsnappen aan de betonnen jungle en ontspannen midden in het groen is een waardevolle verademing in Rotterdam. Volkstuinen zijn niet alleen tuinen, maar veel meer dan dat. Het zijn plekken voor ontmoetingen, samenwerking en educatie. Veel Rotterdammers kunnen dankzij een volkstuin weer tussen de mensen zijn en mensen ontmoeten van allerlei achtergronden. Er zijn Rotterdammers die dankzij hun volkstuin weer meer bewegen en daarom minder gezondheidsklachten hebben. En als woordvoerder Sport ben

ik daar natuurlijk ontzettend blij mee. Voorzitter, ik heb de afgelopen tijd vele volkstuinders gesproken. En één ding is mij duidelijk geworden en dat is de passie en spirit die zij hebben voor het hebben en onderhouden van een volkstuin. Volkstuinen hebben meerwaarde voor de stad Rotterdam en haar inwoners. En voorzitter, dit komt wat de fractie van DENK betreft ook duidelijk naar voren in de volkstuinenvisie. Voorzitter, ik ben ook blij om te lezen dat er aandacht besteed is in de visie aan brede toegankelijkheid en dat daarmee de volkstuinen toegankelijk moeten zijn voor mensen met een beperking. Voorzitter, dan hebben we in de visie kunnen lezen dat er op vier volkstuinverenigingen een pilot gestart wordt. Helaas kan ik nergens teruglezen dat de nutstuinen worden betrokken bij de pilot. Kan de wethouder meer inzicht geven hoe de verdeling is gemaakt en of de nutstuinen worden betrokken bij de pilot? Voorzitter, tijdens de insprekavond hebben we kunnen horen dat er volkstuinders zijn die niet uit Rotterdam komen en uit de Monitor Volkstuinen 2021 blijkt dat 89% van de tuinders uit Rotterdam komt en dus 11% niet uit Rotterdam. Daarom dien ik de motie in 'Rotterdamse volkstuinen voor Rotterdammers'. Daarmee verzoek ik het college dat volkstuinders die verhuizen buiten de gemeentelijke grenzen binnen twee jaar hun volkstuin moeten opzeggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja dank u wel voorzitter. Want ook eigenlijk aan u de vraag. U spreekt een lofzang uit over de volkstuinen en wat voor waarde ze hebben, maar ik hoor u niet over hoe we ze gaan borgen. Heeft u daar een idee over?

De **VOORZITTER**. De heer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk). Voorzitter, kijk, we bespreken hier vandaag ook de volkstuinenvisie. En er is niet voor niets een volkstuinenvisie. Dus in die zin, we gaan de volkstuinders borgen. Er is een volkstuinenvisie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, maar er staat wel een zinnetje in hoe we ze niet gaan borgen, maar er staat niet een zinnetje in hoe we ze wel gaan borgen. Klopt dat?

De heer **AKHATAB** (denk). Dat zou kunnen kloppen mevrouw Van de Peppel. Maar ik ben er wel van overtuigd dat wij er alles aan gaan doen en dat dit college er ook alles aan gaat doen om die volkstuinders maximaal te ondersteunen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Dan ben ik er wel heel erg benieuwd naar hoe.

De heer **AKHATAB** (denk). Dat is voor u een goede vraag aan het college.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **AKHATAB** (denk). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, veel volkstuinders roepen op graag onder de afdeling Maatschappelijke ontwikkeling te willen horen en daarom hebben wij ook samen met Leefbaar Rotterdam een motie ingediend om een voorstel te ontwikkelen waarin de wens om een eigen beleidsterrein in samenwerking met het platform Rotterdamse volkstuinen te realiseren. Voorzitter, ik ga naar een afronding toe. Er zijn verschillende gesprekstafels geweest met onder andere volkstuinders, platformen en wijkraden. Ik ben blij te horen dat dit gebeurd is. Maar laten we dit blijven doen. Daarom ook een oproep aan de wethouder om dus volkstuinders, platformen en wijkraden structureel te betrekken. Voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Akhatab heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5. Rotterdamse volkstuinen voor Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op donderdag 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 6.1 Het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen 'Meer groen voor meer Rotterdammers';

overwegende dat:

- volkstuinen een belangrijke bijdrage leveren aan de levenskwaliteit, natuurbeleving en sociale cohesie in de stad Rotterdam;
- er een toenemende vraag is naar volkstuinen in Rotterdam, terwijl de beschikbare ruimte hiervoor beperkt is;
- het momenteel mogelijk is voor personen die buiten Rotterdam wonen om een volkstuin in Rotterdam te huren;

constaterende dat:

- dit beleid kan leiden tot een situatie waarin inwoners van Rotterdam minder toegang hebben tot deze waardevolle groene ruimten;
- de prioriteit idealiter bij de inwoners van Rotterdam zou moeten liggen, met name bij degenen die in de directe omgeving van de beschikbare volkstuinen wonen;

verzoekt het college:

- consequent Rotterdamse volkstuinen alleen beschikbaar te stellen aan inwoners van Rotterdam;
- dat Rotterdamse volkstuiniers die verhuizen buiten de gemeentegrenzen, binnen twee jaar hun volkstuin op moeten zeggen, en huidige volkstuinders die buiten de gemeentegrenzen wonen twee jaar de ruimte te bieden voor het opzeggen van hun volkstuin;
- de gemeenteraad voor het einde van het lopende kalenderjaar te informeren over de voortgang van deze herziening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Akhatab

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter. Vanuit de Voltfractie betreuren wij het dat zoveel mensen zich niet gehoord hebben gevoeld en ook zich niet herkennen in het eindproduct dat hier nu voor ons ligt. We hebben zelf met meerdere tuinders en bestuurders gesproken en we hebben natuurlijk ook alle insprekers gehoord. Het is heel jammer dat dat gevoel ook gewoon nog steeds bestaat. Aan de ene kant snappen wij natuurlijk de stedelijke ontwikkeling en dat verandering logisch en ook nodig is. Maar tegelijkertijd zien we dat er geen plan is waar de volkstuinen terecht kunnen in de toekomst. Daarom steunen wij ook vandaag alle moties en amendementen die het opnemen voor de volkstuinders. Wij missen ook heel erg in deze visie de brede waarde die volkstuinders bieden. Denk bijvoorbeeld aan gezondheidswinst en aan welzijn, maar ook essentieel voor flora en fauna voor de Rotterdammers, dus dat is een groot gebrek. Op dit moment even twee dingen. Ik heb allereerst een vraag aan de wethouder en dat gaat echt over het betrekken van de volkstuinders, ook nu, na vandaag. Kan de wethouder toezeggen dat hij een vorm van communicatie gaat organiseren richting alle volkstuinders om hen mee te nemen in het proces na vandaag en ook heel goed met hen in gesprek te blijven? Ik ga even het antwoord afwachten en overweeg misschien nog een motie daarover in te dienen. Ten tweede wil ik een motie indienen die meer fundamenteel van aard is en die gaat over transparantie en ook echt een zorgvuldig proces bij het betrekken van verschillende betrokkenen. Dat is een motie waarin wij vragen om bij alle toekomstige plannen een stakeholderparagraaf op te nemen, waarin duidelijk wordt gemaakt welke partijen betrokken zijn, welke niet, welke input is overgenomen en op wat voor manier. Zodat we daar ook en duidelijkheid over kunnen verschaffen richting alle Rotterdammers, maar ook wij als raad daarover het gesprek kunnen voeren. Dank.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Stakeholder paragraaf

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het agendapunt Het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen 'Meer groen voor meer Rotterdammers';

constaterende dat:

- er tijdens het ontwikkelen van de Visie Volkstuinen input is geleverd door verschillende stakeholders;
- participatietrajecten op een positieve manier kunnen bijdragen aan het ontwikkelen van beleidsplannen;
- het belangrijk is voor het vertrouwen van burgers dat zij transparantie kunnen verwachten wanneer het gaat over het wel of niet gebruiken van input;

overwegende dat:

- veel stakeholders zich niet herkennen in de Visie Volkstuinen;
- er in het verleden ook ongenoegen is geweest tijdens en na de ontwikkeling van plannen waarbij stakeholders input konden leveren;
- het vertrouwen in (lokale) politiek laag is en transparantie belangrijk is voor het behouden en het herstellen van vertrouwen;
- het belangrijk is dat burgers een positief gevoel hebben bij (eventuele deelname aan) participatietrajecten;

verzoekt het college:

- in alle toekomstige plannen een stakeholderparagraaf te incorporeren in documenten;
- in deze paragraaf inzichtelijk te maken welke stakeholders of type stakeholders input hebben geleverd tijdens de ontwikkeling van het plan;
- in deze stakeholderparagraaf duidelijk te maken waarom bepaalde input wel of niet is opgenomen in het plan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, allereerst, vorig jaar in december stonden hier in de tuin heel veel volkstuinders en daar kregen wij groente van, maar ze kwamen ook iets vragen. Ze vroegen om een visie. Allereerst wil ik dank uitspreken aan alle volkstuinders dat ze zo volhoudend hebben gedaan. Er moet een visie komen, er moet een visie komen, want wij zijn belangrijk voor de stad. En dat is hun gelukt. En dus ook dank aan alle raadsleden die zich daarvoor het afgelopen jaar hebben ingezet. En ook dank aan de wethouder dat hij het eindelijk ook is gaan begrijpen en heeft meegewerkt om te komen tot de volkstuinvisie. Maar voorzitter, mijn tijd is beperkt, dus geen daklozen vorig jaar maar volkstuinders. De brief van Volkstuinvereniging Blijdorp die we eergisteren kregen, hoef ik niet te herhalen. Daar staat eigenlijk alles in. Wat de SP betreft zijn de volkstuinen een integraal onderdeel van ons Nationaal Park Rotterdam, waarvan ik een ranger ben. Hopelijk is de heer Karremans dat inmiddels ook. Wat ons betreft moeten we in gesprek blijven met de volkstuinders. De SP stond en staat achter hen. De afgelopen 47 jaar bezocht ik bijna alle tuinen wel een keer. Elk complex is weer anders, een ander aantal, een andere vereniging, een andere cultuur. Laat duizend bloemen bloeien. Koester die verscheidenheid. Koester de paradijsjes die de volkstuinders de afgelopen tientallen jaren hebben helpen doen ontstaan en zet ze dan niet buiten, zeg ik dan tegen mijnheer Akhatab. Want dat eigen volk eerst, of eigen Denkers eerst. Als iemand dertig jaar lang heeft omgeploegd en gezwoegd en er een paradijsje van heeft gemaakt en wegens omstandigheden in Schiedam gaat wonen of net in Carnisse, ja, dan moet je ze echt niet hun volkstuin afpakken. Ik snap dat niet van DENK. Daar zitten ook gewoon DENK-stemmers onder, ook in Schiedam. De volkstuinen zijn goed voor de biodiversiteit.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Akhatab heeft een vraag aan u.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja voorzitter, ik zou de heer Coşkun willen vragen wat u dan tegen al die Rotterdamse volkstuinders gaat zeggen die nog op de wachtlijst staan.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Creëer je eigen tuin. Dat hebben wij in onze buurt ook gedaan. Er is ruimte zat. Daar moet je gaan tuinieren. En als je het een beetje goed doet, dan wordt het nog een volkstuin ook. Maar dat is een andere discussie voorzitter. Maar koester dus de paradijsjes, zei ik.

De **VOORZITTER**. De heer Akhatab nog even.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja voorzitter, wil de heer Coşkun daarmee zeggen dat we dan helemaal geen volkstuinen meer nodig hebben?

De heer **COŞKUN** (sp). Jawel hoor, er kunnen er nog heel veel bij hoor. Er ligt nog een luchthaven. Daar kun je een heel mooi volkstuincomplex met duizenden woningen en een heel mooi park maken. Er is echt ruimte zat. Merwe-Vierhavens, daar is heel veel ruimte. Er is ontzettend veel ruimte in deze stad mijnheer Akhatab.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **COŞKUN** (sp). Maar ja, dan moet je wel extra grond voor grond willen. De volkstuinen zijn goed voor de biodiversiteit en goed voor de geestelijke gezondheid van de Rotterdammers. Wees creatief en integreer de volkstuinen in de moderne stedenbouwkundige ontwikkelingen. Bouwen op groen? Nee, niet doen. Dat zeggen wij al jaren, en de SP ondersteunt dan ook alle moties die dit onderstrepen en bij de Oostflank zullen wij daarvoor ook met een motie komen. Bij het volgende agendapunt, zeg ik dan tegen de heer Van Schaik.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja, dank voorzitter. Volgens mij zijn wij een jaar intensief bezig geweest met de volkstuinen. Ontzettend dank aan alle betrokkenen, maar vooral aan de volkstuinverenigingen, die zich hiermee hebben beziggehouden. In de afgelopen tijd heb ik met meerdere volkstuinverenigingen, met meerdere besturen contact gehad over wat zij van het concept van de visie vonden. En voorzitter, het is niet altijd mogelijk om alle punten in zo'n volkstuinvisie te kunnen verwerken. Maar datgene wat ik heb opgehaald in de afgelopen tijd is dat volkstuinverenigingen toch wel blij zijn dat er een visie klaarligt, maar dat er toch wel her en der nog wat moeite is over de bestaanszekerheid. En ik moet me dan ook eerlijk erbij neerleggen dat dat inderdaad voor zo'n huurder van een volkstuinvereniging wel een lastig punt is. Wij hebben als D66 geprobeerd altijd op alle punten een eerlijk verhaal neer te leggen, en ook over de bestaanszekerheid van de volkstuinverenigingen voorzitter. Het belang kennen we, we weten wat daar speelt, we weten dat ze een toegevoegde waarde hebben voor de stad, over flora en fauna, over de hittestress die we hebben en hoe de volkstuinen ervoor zorgen dat we juist in een koele omgeving kunnen wonen in zo'n drukke stad waar alsmaar gebouwd wordt. Dat eerlijke verhaal is dan ook voorzitter dat we ook geen valse beloftes moeten doen. Geen valse beloftes richting de Rotterdammer, door te zeggen van grond-voor-grondprincipe. Het is onmogelijk, het is onhaalbaar. En ik vind ook dat we duidelijk moeten aangeven voorzitter dat er nergens staat dat wij de volkstuinen willen weggagen in de stad. Dat lees je niet terug in de visie. Dat staat ook niet in de visie. Maar soms moeten er toch wel bittere keuzes worden gemaakt. Wat weegt nu zwaarder? De bouwopgave of zo'n volkstuinvereniging? En datgene wat bij de Oostflank zich voordoet, er wordt wel het frame neergelegd van twee derde die moet gaan verdwijnen. Maar laten we dan ook even duidelijk maken dat daartegenover woningen komen, dat daartegenover zes hectare nutstuinen komen, en ik hoor eigenlijk heel weinig geluiden over dit soort zaken, wat we terug gaan krijgen in de Oostflank.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter, om even heel precies te zijn, want ik hoor mijn collega van D66 zeggen dat het grond-voor-grondprincipe niet mogelijk is. En twee zinnen later wordt er door dezelfde collega gezegd dat het gaat om het maken van politieke keuzes. Dus met welke D66 heb ik nu hier te maken? Want het is natuurlijk een politieke keuze, natuurlijk kun je kiezen. Grond voor grond.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja, met de echte D66 voorzitter. Wat wij simpelweg duidelijk willen maken, is dat we een eerlijk verhaal moeten vertellen aan de Rotterdammer en dat we dus met bepaalde cruciale keuzes te maken hebben. We hebben een bouwopgave voorzitter. We moeten ervoor zorgen dat er meer woningen komen. We moeten ervoor zorgen dat starters aan een woning kunnen komen. We moeten ervoor zorgen dat daklozen eerst een thuis krijgen. En als je kijkt naar al die opgaven, moeten we dus een keuze maken. En soms hè, nogmaals, moeten we ook een bittere keuze maken in die zin dat er een volkstuinvereniging moet verdwijnen. Net zoals wat nu in de Oostflank moet gebeuren. Maar leg dan ook uit aan de Rotterdammer dat daartegenover zes hectare nutstuin weer terugkomt. Dus maak het verhaal volledig, zorg ervoor dat de Rotterdammer ook de juiste informatie krijgt over datgene wat er in de stad gebeurt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Want ik hoor mijn collega iets zeggen over het eerlijke verhaal en politieke keuzes en dat grond voor grond onmogelijk is. Maar we hebben een heel vliegveld, dat D66 wil behouden. We kunnen daar toch ook gewoon op bouwen?

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Kan dat zomaar voorzitter? Ik zou het niet weten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Politieke keuzes.

De heer **ELBAY** (d66). Politieke keuzes voorzitter, en volgens mij hebben we ook, of de woordvoerder van ons, mevrouw Van Wifferen heeft daar ook een duidelijk verhaal bij verteld. Dus laten we het ook vandaag vooral afbakenen op de volkstuinenvisie. Grond voor grond voorzitter is wat mij betreft en vooral voor de progressieve partijen hier in deze raad niet haalbaar, in die zin dat we dus ook dat eerlijke verhaal moeten uitleggen en duidelijk moeten zijn dat we gewoon niet aan de volkstuinen komen. We komen niet aan de volkstuinen, maar daar waar er toch wel bepaalde keuzes moeten worden gemaakt en prioriteiten moeten worden gesteld, moeten we dus ook helaas een keuze maken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoor weer het eerlijke verhaal. Maar het eerlijke verhaal is dat D66 de keuze niet wil maken. Dat is wat anders.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja voorzitter, ik heb duidelijk gemaakt dat groen in de stad belangrijk is, maar dat ook wonen in de stad belangrijk is en dat we dus met een bouwopgave te maken hebben. En daar waar het nodig is, moeten we dus ook bittere keuzes maken. Keuzes waar we eigenlijk niet eroverheen kunnen. Keuzes die ervoor zorgen dat meer Rotterdammers daar profijt van hebben. En ook over de volkstuinen lees ik eigenlijk terug dat we van extensief naar intensief willen gaan, en dat we het inclusiever willen maken, dat we per vierkante meter ervoor willen zorgen dat meer Rotterdammers daar gebruik van kunnen maken. En dat is mooi om te zien en mooi om te lezen. Ik zal er ook voor zorgen dat we dat eerlijke verhaal ook continu blijven herhalen in deze stad.

De **VOORZITTER**. U zei net iets waar we niet overheen kunnen. Voordat u de indruk wekt dat u iets anders bedoelt, volgens mij bedoelt u eromheen kunnen. Ja? Het is net de andere kant op, maar taalkundig betekent het net iets anders. Maar ik probeer u even attent te houden. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Oké. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, de heer Elbay ontrafelt hier eigenlijk precies het probleem van een partij zoals D66. Hij schetst hier het feit dat de woonopgave een tegenstelling is ten opzichte van het behoud van groen. En dat is iets wat mijn partij verre van zich wil werpen. Want in onze wereld,

vanuit Volt en ik denk meerdere partijen hier met mij, kan dat gewoon samengaan, dus u kunt, zeg ik via de voorzitter tegen de heer Elbay, een andere keuze maken. En dit probleem gaan we zo meteen ook zien bij de volgende discussie.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay. Mag ik u daarboven vragen om u te onthouden van applaus of andere signalen af te geven? Dat is echt niet toegestaan en dit zijn de regels van dit huis. U mag alleen luisteren. Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja voorzitter, ik hoor eigenlijk geen vraag, maar ik wil hier wel even kort op reageren. Waar zouden we dat grond voor grond dan eigenlijk moeten toepassen? Moeten we Schiedam, Vlaardingen, Maassluis, Barendrecht, Lansingerland, moeten we al die randgemeenten gaan annexeren? Ik denk dat dat gewoon simpelweg onhaalbaar is. We zijn al dichtbevolkt, we hebben al weinig recreatieruimte, we weten dat, we erkennen dat. We moeten wel bepaalde keuzes maken. En ja, wat weegt nu zwaarder? Zijn dat de woningen, die de daklozen nodig hebben, die de starters nodig hebben, die de ouderen nodig hebben die nogal kwetsbaar zijn en verder moeten gaan in hun leven? Wat weegt nu zwaar? En voor D66 is het toch wel dat we soms die bittere keuze moet maken en dat daardoor de woonopgave of de bouwopgave wat ons betreft belangrijker is dan.

De **VOORZITTER**. Het is helder. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja nogmaals, dat is precies het probleem. In mijn wereld hebben die twee dingen met elkaar te maken. In de wereld van D66 moet je kiezen en gaat het dus altijd ten koste van het groen. Een verkeerde keuze.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, we kunnen helaas niet alles, maar ik vind dus ook dat we dat eerlijke verhaal moeten vertellen aan de Rotterdammer voorzitter. We kunnen vandaag een motie aannemen waarin we dus pleiten dat we wat betreft de volkstuinen grond voor grond moeten gaan hanteren. Maar over tien jaar, als we toch woningen tekort hebben en als we toch moeten gaan bouwen, moet je toch eromheen lopen voorzitter. En dat is nogal een uitdaging. En er wordt vandaag gewoon door sommige partijen ook niet dat eerlijke verhaal verteld aan de Rotterdammer. Het is moeilijk te beloven, het zal een valse belofte zijn als je vandaag tegen de Rotterdammer zegt: we gaan daar niet aankomen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, dank u wel voorzitter. U zegt dus: grond voor grond is dus politiek niet haalbaar. Maar dat is een politieke keuze. Want wij willen de volkstuinen behouden en u wilt uw vliegveld behouden. Dat is de politieke keuze. Wij willen de volkstuinen niet opgeven en u wilt uw vliegveld niet opgeven.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja, een beetje appels met peren voorzitter.

De **VOORZITTER**. U mag zich uitspreken mijnheer Elbay, zolang ik nog niet iemand anders het woord heb gegeven heeft u het woord.

De heer **ELBAY** (d66). Het is een beetje appels met peren vergelijken voorzitter. Het is een valse belofte en dat probeer ik juist uit te leggen. Je kan vandaag zeggen: jongens, we willen grond voor grond, maar dat kun je in de toekomst niet waarmaken. Dat is onmogelijk en dat probeer ik vandaag uit te leggen. En laten we duidelijk zijn voorzitter, wij komen ook niet aan de volkstuinvoorzieningen die we hebben in de stad. Daar komen we gewoon niet aan. En ja, in de Oostflank moeten er helaas bepaalde keuzes worden gemaakt die simpelweg zwaarder wegen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel heeft een vraag.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Er wordt te veel gezegd om even overal op te reageren. Vooral het laatste triggert me. Er wordt niets opgegeven, maar in de Oostflank, in één zin. Hoe? Hoe dan?

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, ik val in herhaling, dus ik zou graag door willen gaan.

De **VOORZITTER**. Vat het dan maar op als een retorische vraag. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Maar D66 zegt hier: niet haalbaar. Wij zeggen: het is politiek haalbaar. Maar even, op de sportvelden wordt het grond-voor-grondprincipe wel degelijk toegepast. Verklaart u dat eens.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Voorzitter, nogmaals, het maatschappelijk belang weegt zwaarder. En ja, je zegt, voor sport grond voor grond. Dat krijg je ervoor terug. We weten ook dat er bij sport per vierkante meter meer Rotterdammers gebruikmaken van de sportvoorzieningen en dat moet u ook in acht nemen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja voorzitter, even op mevrouw Yildirim en mevrouw Van de Peppel. We hebben natuurlijk 28 of 18 september een motie aangenomen met de PvdA algeheel ondersteund door de volledige raad, en dat gaat dan over het onderzoek uit te voeren naar de bestaande volkstuincomplexen, de mogelijkheid voor uitbreiding voor te leggen aan de bestuurder van de desbetreffende volkstuinvereniging. Zullen we nu eerst eens wachten tot die discussie geweest is en dat we er dan eens verder over gaan?

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja, dank voorzitter, ik heb toch twee kleine vragen aan het college. Dat gaat namelijk over good governance. Goed bestuur vinden we ontzettend belangrijk. Heeft de wethouder ook een ronde gedaan of is hij voornemens om te inventariseren bij de besturen van de volkstuinen welke behoeften zij hebben om de bestuurscapaciteit van deze volkstuinverenigingen eigenlijk te vergroten? Daar ben ik benieuwd naar. En ik lees ook weinig terug hoe welzijnsaanbieders of zorgaanbieders gebruik kunnen maken van de volkstuinverenigingen. Is hij voornemens om bijvoorbeeld een programma op te zetten waardoor welzijnsaanbieders en zorgaanbieders met kwetsbare Rotterdammers dus gebruik kunnen maken van de volkstuinverenigingen? Ik zou graag op deze twee punten een reflectie willen van het college. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik ben aan het einde van mijn lijstje, maar ik kan me voorstellen dat mevrouw Van de Peppel en mevrouw Verkoelen ook nog willen spreken.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Voorzitter, hoe ziet het college de volkstuinen nu? Als groene parels stadsnatuur die een bijzonder en uniek onderdeel zijn binnen de biodiversiteit? Een onderdeel van de Rotterdamse stadslandbouw zoals dakakkers, voedseltuinen, voedselbossen? Of is het gewoon plat commercieel vastgoed waarmee geld te verdienen valt? En ja, dat daar dan mensen siertuinen op houden, gewassen op verbouwen en recreëren, nou ja, dat is bijzaak. Want wie goed de visie leest, leest er geen visie voor behoud van de volkstuinen in, maar de visie om ze te bestemmen voor woningbouw. Want dat lees je wel gedefinieerd op pagina 12, spoor 2, laatste zin en ik citeer hem nog maar eens: "Binnen de gebiedsontwikkelingen betekent dit wel dat de ruimte van de volkstuinvoorzieningen soms plaats moeten maken voor ander gebruik." Dus die hele lofzang over biodiversiteit, groen, recreëren, inclusiviteit, is een mooi blablabla-verhaal, om af te leiden van de werkelijke agenda van het college. En dat daar wat geschiedenis van Rotterdam al soms vijftig tot honderd jaar bestaat, doet er niet toe. Want als we de ene boom kappen dan planten we toch gewoon weer een nieuwe? En juist die kortzichtige blik op de groene parels van de stad, maakt dat deze volkstuinenvisie voor ons niet serieus te nemen is. Want laten we nu eerlijk zijn. Het is niet een visie om de volkstuinen te behouden, maar een visie om de volkstuinen te laten verdwijnen. En dat willen wij toch anders zien voorzitter. Wij maken er graag wel een volkstuinenvisie van, waarin het behoud geborgd wordt. Al niet in de eerste plaats op de plek waar ze al bestaan. En mocht het college er dan

toch overheen denderen, zorg dan dat er grond voor grond komt. Want u komt over als een onbetrouwbare overheid als u sportvelden wel grond voor grond aanbiedt en volkstuinen niet.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja voorzitter, via u, maar dan heb ik een vraag aan mevrouw Van de Peppel. U refereert aan pagina 12. Maar heeft u ook de twee onderste alinea's, de bullets gelezen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Jazeker. Wist u dat u met tuinieren net zo effectief sport qua calorieverbranding, ontspannen en bewegen? Dat demissionair minister Ernst Kuipers de volkstuinen in de Els Borst-lezing van afgelopen september aanhaalt om de volksgezondheid te verbeteren? Voorzitter, ik heb hier een aantal amendementen en moties.

De **VOORZITTER**. Voordat u verdergaat, mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Via u voorzitter, mevrouw Van de Peppel, u houdt een heel betoog, maar reageert u nu eens op wat ik vraag. U bent ook iemand die het document goed gelezen heeft. Reageert u nu eens op die laatste twee bullets, wat daar nu staat. Want dat strijkt tegen de haren in van wat u nu hier staat te vertellen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Nee, want ik vertel toch dat wij het niet eens zijn met deze visie zoals die hier staat? Wij presenteren onze eigen visie. Voorzitter, ik heb hier een aantal amendementen en moties om de volkstuinvisie een echte visie te laten worden. Een visie die opkomt voor het kwetsbare groen, de uitstervende beestjes, hechte gemeenschappen, en niet te vergeten de gewone Rotterdammer. Daarom dienen wij de volgende moties in. De motie 'Voor wat hoort wat', een amendement 'Bestaanszekerheid voor de volkstuinen', een amendement, samen met veel andere partijen, 'Grond voor grond', een amendement 'De volkstuin is een bijzonder onderdeel van de stadsnatuur'. Dat is een definitie van hoe we een volkstuin nu eigenlijk zien. Of u ziet het als stadsnatuur, of u ziet het als stadslandbouw. Dus u kunt kiezen tussen een van de twee. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel heeft de volgende motie en amendementen ingediend.

Motie 7. Voor wat hoort wat

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen;

constaterende dat:

- de gemeente een rol weggelegd ziet voor de volkstuinverenigingen om hun voorziening toegankelijk en geschikt te maken voor andere groepen Rotterdammers en de beschikbare ruimte intensiever te benutten;
- voorsnog geen middelen zijn vrijgemaakt om de verenigingen daarin te ondersteunen;

overwegende dat:

- de gemeente veel van de volkstuinverenigingen verwacht op gebied van inclusie en intensief ruimtegebruik, zonder dat de verenigingen daarin in financiële zin worden ondersteund;
- een gewijzigde rol en verantwoordelijkheid voor de volkstuinders als verlengstuk van de lokale overheid voor het genereren van publieke waarde moet inhouden dat bepaalde activiteiten moeten worden gesubsidieerd;

verzoekt het college:

- in de Voorjaarsnota 2024 middelen te reserveren ter ondersteuning van de volkstuinverenigingen voor het inclusiever en intensiever kunnen benutten van volkstuinvoorzieningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

Amendement B. Bestaanszekerheid voor de volkstuinen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen;

besluit:

In hoofdstuk 4 op bladzijde 12, voorafgaand aan het kopje 'Van exclusief naar inclusief' een nieuw tussenkopje met tekst toe te voegen, luidende:

Van bestaanszekerheid naar beter ruimtegebruik

In een stad waar de ruimte schaars is, komen volkstuinvoorzieningen beter tot hun recht als de gemeente bescherming biedt aan de verenigingen en hun bestaanszekerheid geborgd is. Door onzekerheid over de gevolgen van de verdichtingsopgave voor volkstuinvoorzieningen blijven noodzakelijke ontwikkelingen, maatregelen of investeringen achterwege die moeten leiden tot een beter ruimtegebruik voor alle Rotterdammers. 'Beter' vertaalt zich bijvoorbeeld in het gebruik van accommodaties op de volkstuinvoorziening voor nieuwe gebruikersgroepen, zoals schoolklassen of cliënten van zorginstellingen. Of over het onderhouden van paden voor wandelaars of fietsers van buitenaf. Een beter ruimtegebruik kan alleen als de verenigingen van de gemeente de garantie en het comfort krijgen dat hun volkstuinvoorziening geborgd is in het ruimtelijk beleid van de stad. Met bestaanszekerheid bedoelen we dat:

- volkstuinvoorzieningen publiekrechtelijke bescherming genieten in het omgevingsplan, eventueel met een cultuurhistorische dubbelbestemming;
- volksvoorzieningen worden aangemerkt als maatschappelijk vastgoed;
- volkstuinvoorzieningen een rol toebedeeld krijgen in gemeentelijk beleid over biodiversiteit, klimaatadaptatie en maatschappelijke ondersteuning."

w.g. S. van de Peppel

Toelichting

Met dit amendement voegen we tekst toe aan hoofdstuk vier van de visie, over ambities voor de ontwikkeling tot eigentijdse volkstuinvoorzieningen.

Amendement C. Grond voor grond

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen;

besluit:

navolgende tekstpassage op bladzijde 12, te weten:

"In geval van opheffing van volkstuinvoorzieningen vraagt de gemeente volkstuinverenigingen van andere volkstuinvoorzieningen om mee te denken in oplossingsrichtingen. De verenigingen gaan immers zelf over het aanwijsbeleid bij vrijkomende tuinen. De gemeente stelt de betreffende volkstuinvoorziening schadeloos op basis van bestaande taxatiemethodes."

te wijzigen in:

"Volkstuinvoorzieningen worden niet opgeheven, er gaan geen tuinen verloren. Indien voorzieningen worden verplaatst uit het oogpunt van betere ruimtelijke kwaliteit, dan past de gemeente het principe toe dat een nieuw terrein wordt aangeboden (grond voor grond). De gemeente draagt bij aan de verhuizing van de betreffende voorziening en voorziet in financiële compensatie voor alle gemaakte kosten."

w.g. S. van de Peppel, J. Bokhove, D. Yildirim en T.S.J. Coşkun

Toelichting

Met dit amendement scherpen we de tekst aan in het tweede spoor van de visie, over het benutten van de verstedelijkings- en transitieopgaven voor verandering naar eigentijdse volkstuinvoorzieningen.

Amendement D. De volkstuin is een bijzonder onderdeel van stadsnatuur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen;

besluit:

op bladzijde 4, na de zin "Volkstuinvoorzieningen dragen met hun groene, recreatieve karakter bij aan een aantrekkelijke stad." navolgende tekstpassage toe te voegen:

"Een volkstuin is een bijzonder onderdeel van stadsnatuur, omdat het een perceel grond is dat wordt gebruikt hetzij voor siertuin, hetzij voor teelt van voedingsgewassen of bloemen en heesters, in hoofdzaak ten behoeve van de gebruiker en het gezin. Ze levert een unieke bijdrage in het bevorderen en versterken van de biodiversiteit binnen het stedelijk ecosysteem."

w.g. S. van de Peppel

Toelichting

Met dit amendement schrijven we een cruciale kwaliteit toe aan de volkstuinen.

Amendement E. De volkstuin is stadslandbouw

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen;

besluit:

op bladzijde 4, na de zin "Volkstuinvoorzieningen dragen met hun groene, recreatieve karakter bij aan een aantrekkelijke stad." navolgende tekstpassage toe te voegen:

"Een volkstuin is een tuin waarop, niet bedrijfsmatig, gewassen worden geteeld voor eigen of gemeenschappelijk gebruik, of die alleen een recreatieve betekenis hebben. De volkstuin wordt zo onderdeel van Stadslandbouw net als voedselbossen, buurtmoestuinen en voedseltuinen."

w.g. S. van de Peppel

Toelichting

Met dit amendement voegen we een definitie van de volkstuinen toe aan de visie.

De motie en amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. In deze reeks eerst mevrouw Verkoelen. Als je het hele lijstje van beneden naar boven gaat, bent u de eerste.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Zo is dat, het glas halfvol. Voorzitter, weken-, maandenlang proberen tuinders, raadsleden, experts, groenliefhebbers allemaal dit college duidelijk te maken dat volkstuinen bijdragen aan, en neemt u het allemaal maar op, biodiversiteit, leefbaarheid, gezondheid, leefomgeving, stadsnatuur, hittestress, recreatie van de stad. En het is de plicht van het stadsbestuur om te zorgen dat de leefomgeving en die leefbaarheid van onze stad ook zo gewaardeerd worden. De volkstuinen zijn daar namelijk heel belangrijk voor. Ze hebben een maatschappelijk belang. En voorzitter, het is schandalig dat dit stadsbestuur hier geen oog voor heeft, maar de volkstuinen slechts ziet als gaten in de stad, die vrij door het college in te vullen zijn met bebouwing als ze dat nodig vinden. En dat ook nog verkopen als zijnde een visie. Voorzitter, het voorliggende plan 'Meer groen voor meer Rotterdammers' is geen visie. Het is een doodordinair saneringsplan. Het is een opmaat om de volkstuinen op termijn gewoonweg weg te saneren. Om te beginnen met nu al de volkstuinen in de Oostflank de nek om te draaien. Huppakee, dat doen we, en binnen afzienbare tijd zal dat ook gaan gebeuren bij de Van Nelleknoop. En het ergste voorzitter, is dat dit college, deze wethouder, niet eens

begrijpt wat ze aan het doen zijn. Het begon al een jaar geleden, toen de wethouder ineens beseftte dat aan de 43 volkstuincomplexen die onze stad telt, ook mensen hangen. De wethouder zag water branden toen hij de commissievergadering binnenstapte en zag dat die afgeladen vol zat en stond met volkstuinders die kwamen uitleggen wat een volkstuin wel is. Nieuwe natuur bestaat niet wethouder. Eigentijdse volkstuinvoorzieningen bestaan al helemaal niet wethouder. En van exclusief naar inclusief is een lege kreet wethouder. En van extensief naar intensief, is gewoon volkstuinen weggagen wethouder. Van volkstuinen naar nutstuin is echt appels met peren vergelijken. Nee voorzitter, dit college heeft van dag één af aan niet begrepen wat de waarde van volkstuinen in een dichtbevolkte stad als Rotterdam betekent. Voorzitter, een gedeelte van de raad heeft voortdurend geprobeerd om dit ontij te keren. En dat schaamlapje van Leefbaar Rotterdam om één volkstuin te behouden in de Oostflank is een aanfluiting voor elke Rotterdamse Leefbaar-kiezer. Voorzitter, mijn fractie heeft geen vragen meer aan dit college. Alles hebben we al geprobeerd om het aan te passen en dat is niet gelukt. En het gaat ook niet lukken, want dit college is blind voor de noden van de stad. En het ontkent het recht van volkstuinders. Voorzitter, mijn fractie zal tegen dit plan van het college stemmen. Mijn fractie zal alle moties die een verbetering opleveren voor de volkstuinders steunen. Want op voorhand is duidelijk dat de coalitie met een DENK en een Leefbaar Rotterdam, die haar achterban in deze volkstuinen heeft zitten, toch dit saneringsplan van de volkstuinen zal gaan aannemen. Blind voor de noden van de stad. Blind voor de noden van de Rotterdammer. Hard lopend voor de projectontwikkelaars gaat dit college en deze coalitie de kostbare volkstuinengrond verkopen aan projectontwikkelaars, voor nog meer beton, beton, beton. En misschien dat de liberale partijen en niet zoals D66 zojuist zei progressieve partijen, begrepen hebben wat grond voor grond is, ik heb nu een motie, niet grond voor grond, maar 'Groen voor groen'. Wie weet dat die het dan begrijpen waar we het met zijn allen over hebben. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, mevrouw Verkoelen komt normaal gesproken superlatieven tekort om uit te leggen hoe groot, hoe belangrijk het woningtekort is. Nu heeft ze het slechts over projectontwikkelaars en beton. Maar heeft zij door dat er ook mensen wonen in die woningen die dan gebouwd worden, of is dat niet heel relevant voor haar?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, uw achterban woont daar, uw achterban. Dat klopt, want het wordt zo duur als het maar kan zijn. Zo hoog als het maar kan zijn. Maar niet voor mijn sociale woningen en niet voor mijn middenklassewoningen. Weg met al het groen, hup, de woningen voor de VVD'ers.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, kan mevrouw Verkoelen één gemeente noemen in Nederland waar er meer woningen sociaal bestemd zijn in verhouding tot de hele woningvoorraad? Één gemeente?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Geen enkele, en het interesseert me ook helemaal niks. Want Rotterdam is een havenstad, een arbeidersstad en die mag meer sociale woningen hebben als bijvoorbeeld Kratingen of bijvoorbeeld Den Haag. Dat interesseert me namelijk helemaal niets. Wat een vergelijk.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, het onderscheid tussen mij en mevrouw Verkoelen is dat ik er over nadenk dat er dus inderdaad verschillende groepen mensen zijn in Rotterdam en dat je een keus moet maken tussen oppervlakte en middelen die je inzet. En mevrouw Verkoelen openlijk aangeeft: ik sta hier alleen voor de mensen die ik dien en voor de rest niemand anders. En dat is tekenend, dat zegt dus dat er inderdaad een groepje is van wie zij de belangen verdedigt en dat ze maling heeft aan de rest. En dat vind ik niet netjes.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

Mevrouw **VERKOELN** (50+). Er was nog een punt. De heer Verweij zegt dat ik dat niet weet. Daar zit nu juist de kern. U bent als VVD heel hard bezig, als neoliberalen, om te zorgen dat deze stad inderdaad een echte neoliberale stad wordt voor uw soort mensen. Exact. En ik wil graag mijn stad, arbeidersstad, havenstad Rotterdam behouden, met een grote diversiteit aan mensen, en daar horen ook rijken, maar ook middenklasse en ook sociale woningen in.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Zo kennen we mevrouw Verkoelen weer, retterdetetterdetet. Ik zie u ook altijd opleven als u dat kunt doen. En ik gun het u ook dat u dat nog vele keren kan doen. Maar wat me een beetje tegenvalt, u zit ook in gesprek met platformen en zo, u komt met niet één motie. Ik kom wel met dingen met een motie. U heeft wel een motie?

Mevrouw **VERKOELN** (50+). 'Groen voor groen', in plaats van grond voor grond.

De **VOORZITTER**. Hij ligt hier bij mij.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Die heb ik dan gemist, neem me niet kwalijk. Maar ik wil alleen meegeven dat wij niet minder groen gaan krijgen. We gaan natuurlijk sowieso twintig hectare groen in de stad toevoegen. We krijgen er zeven stadsprojecten. We krijgen vijf hectare nutstuinen, dus ga nu niet op de mouw spelden dat het niet zo is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELN** (50+). Nutstuinen zijn toch geen volkstuinen. Alstublieft mijnheer Van Schaik, gaat u nu toch alstublieft eens kijken hoe de wereld in elkaar zit als het over groen gaat. We praten hier over gebieden die veertig, vijftig, zestig, zeventig jaar in ontwikkeling zijn. Dat veeg je niet van de kaart door een nutstuintje. Een nutstuintje is onvergelijkbaar, leuk om ze te hebben, maar niet ter vervanging van volkstuinen, klaar.

De **VOORZITTER**. U was klaar? Mevrouw Verkoelen, ik heb een motie van u gekregen 'Groen voor groen'. Hij is voldoende ondersteund, maar mevrouw Verkoelen, u ondertekent met 50PLUS Rotterdam met tussen haakjes JOU. Maar dat laatste kennen wij niet in Rotterdam, dus ik zal hem wegstrepen. Dan zijn wij helemaal goed voor de administratie. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Groen voor groen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van de Visie Volkstuinen 'Meer groen voor meer Rotterdammers;

constaterende dat:

- de te bespreken visie ruimte laat om volkstuinen in Rotterdam op te heffen wanneer dat voor andere doeleinden nodig wordt geacht;
- er momenteel twee volkstuinen op de nominatie staan om opgeheven te worden;
- het college heeft aangegeven geen andere grond voor de volkstuinders beschikbaar te willen stellen;
- met het verdwijnen van de volkstuinen niet alleen veel menselijk geluk teloor gaat maar ook veel broodnodig groen;

overwegende dat:

- volkstuinen in de loop van decennia groene oasen zijn geworden in een steeds verder verstenende stad;
- de volkstuinen een safe haven zijn voor zowel mens als dier met als gevolg een grote rijkdom aan soorten zowel flora als fauna;
- de volkstuinen beschikken over wat wel genoemd wordt oude natuur, natuur die aan soorten een plaats kan bieden die jonge natuur nog niet kan bieden;

draagt het college op:

- bij het verdwijnen van volkstuinen evenveel hectaren groen voor groen te realiseren elders in de stad, waarbij het doel is om weer oude natuur te realiseren, dus geen plantenbakken of een plantsoentje hier of daar, maar groen voor de toekomst;
- buurttuinen, c.q. pluktuinen mogen deel uitmaken van groen voor groen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Volgens mij heb ik nu zo alle fracties gehad. Dat klopt? Dan zou ik u willen voorstellen om te gaan schorsen voor een lunchpauze. Het is nu 12.50 uur. Heeft u aan vijftig minuten genoeg of moet het een vol uur zijn? Een uur? Dan verwacht ik u graag om 14.15 uur terug. Dan ben ik weer ruimhartig. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 21 december 2023

Notulen van de raadsvergadering van 21 december 2023 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 18.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar, de heer V.P.G. Karremans, de heer R.A.C.J. Simons, de heer M.J.W. Struijvenberg en mevrouw C.M. Zeegers

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

6.1 Het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen 'Meer groen voor meer Rotterdammers' - vervolg

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken uw plaats in te nemen? We gaan beginnen. Aan de orde zo dadelijk het college in eerste termijn door de twee wethouders, maar mevrouw Bokhove wil een gewijzigde motie indienen?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja dat klopt. We hebben even overleg gehad in de pauze en een zaadje geplant. We vragen met een nieuw dictum de wethouder te kijken met de volkstuincomplexen hoe het mogelijk is om in de tussentijd een tussentuin te gaan organiseren.

De **VOORZITTER**. Dat vervangt de ingediende motie 2 en we laten hem ook rondgaan, zodat de rest van de raad daar ook van op de hoogte is. De motie heet 'Wachtlijst-tuinieren: alvast een zaadje planten'.

Mevrouw Bokhove heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2A. Wachtlijst-tuinieren: alvast een zaadje planten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt 6.1 'Het voorstel tot vaststelling van de visie Volkstuinen. Meer groen voor meer Rotterdammers.';

constaterende dat:

- er een tekort is aan volkstuinen waardoor volkstuincomplexen te maken hebben met wachtlijsten voor mensen die een volkstuin willen;

overwegende dat:

- uit de visie Volkstuinen naar voren komt dat het wenselijk is als volkstuinencomplexen intensiever gebruikt gaan worden;
- het zonde is om het enthousiasme van nieuwe volkstuinders verloren te laten gaan omdat zij lang op een wachtlijst moeten staan;
- collectief tuinieren een manier is waarop nieuwe volkstuinders alvast kennis kunnen maken met hun nieuwe gemeenschap;
- collectief tuinieren daarnaast een manier is waarop een stuk van het volkstuincomplex intensiever gebruikt wordt omdat er meer mensen gebruik van kunnen maken;

verzoekt het college:

- om in gesprek te gaan met de vertegenwoordigers van volkstuincomplexen om collectieve 'tussen'-tuinen aan te leggen waarin mensen die op een wachtlijst staan alvast kunnen tuinieren in afwachting van een eigen volkstuin;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Bokhove, D. Yildirim en S. van de Peppel

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik geef het woord aan wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja dank u voorzitter. Ik mag advies geven over een amendement en een motie. Het amendement heet 'De kracht van samen', ik vind dat een heel goede titel maar wat u vraagt, kan al. Sterker nog: 344 volkstuinen maken hier ook gebruik van, ze doen eenvoudig onderhoud zelf en daar krijgen zij een vergoeding voor. Die vergoeding is gelijk aan wat wij anders betalen aan de beheerder. Vanuit dat perspectief wil ik dit amendement ontraden.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Een korte reactie, voorzitter. We weten inderdaad dat er al iets over is, maar wij hebben begrepen dat het wel mogelijk is maar nog niet op de schaal waarop wij dat graag zouden willen zien. Dat zou vaak om heel kleine dingen gaan en we zouden graag meer willen. We dachten: het is een amendement dus het kan geen kwaad om met dit zinnetje in ieder geval iets meer ruimte te geven en aan de wensen die zij hebben nog iets meer tegemoet te kunnen komen dan dat we al doen. Dat is de achtergrond van dit amendement.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, we willen ook altijd met elkaar wat minder regels en procedures om het eenvoudiger te houden. Ik kan wel gewoon toezeggen dat op grond van de bestaande regeling het gesprek met de verenigingen wordt aangegaan om te kijken waar dat kan worden uitgebreid. Er zitten wel grenzen aan omdat onze speeltoestellen en andere dingen... daar zitten kwaliteitseisen aan. Dat heeft ook met veiligheid te maken, dus niet alles kan gedaan worden. Maar ik kan wel toezeggen dat ik in de geest van uw amendement dat gesprek aanga met de verenigingen die daar behoefte aan hebben om te kijken of er meer mogelijk is. Die toezegging zal ik op de gebruikelijke manier afdoen, als u dat akkoord vindt.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ik vind dat een heel mooie toezegging, want het gaat om dat gesprek. Daar waar dat nog meer kan, komt dat in het gesprek aan de orde, dus met die toezegging kan ik het amendement intrekken.

De **VOORZITTER**. Amendement A is daarmee ingetrokken.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Dan heb ik motie 3, Voorzieningen voor de nutstuinen. Ook heel sympathiek natuurlijk. Er wordt gevraagd aan het college om bij elk nutstuinencomplex in overleg met het bestuur van dit complex een aansluiting op het riool- en waterleidingnetwerk te realiseren. We hebben acht nutstuinen, zes zijn er al op het riool en het water aangesloten dat is al heel lang zo. Twee niet dat zijn een relatieve kleine tuin en een tuin van gemiddelde grootte. Op dit moment zou het heel veel geld kosten om riolering te gaan aanleggen. Dat moeten we dan ook omslaan over alle nutstuinen, want we hebben één tarief. De nutstuinen hebben een lager tarief dan de verblijfstuinen. Zoals uw raad al verschillende keren heeft opgemerkt, worstelen de mensen al met de hoogte van de tarieven ook door de inflatie. We hebben als college gezegd dat we in vier jaar gaan toegroeien naar het kostendekkende tarief, daar wordt veel geld voor uitgetrokken. Niet alles kan. Dit is een directe kostenverhoging van het tarief. Dat lijkt me gezien de discussies op dit moment onwenselijk. Daarom ontraad ik deze motie ook.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar wethouder Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dank voorzitter. Ik ga toch beginnen met te zeggen dat ik wel trots ben dat er nu een volkstuinenvisie ligt en daarmee ook meteen mijn complimenten te maken aan iedereen die hieraan heeft bijgedragen, om te beginnen de vertegenwoordigers van de volkstuinverenigingen enerzijds maar ook ontzettend veel ambtenaren die hier tijd en energie in gestoken hebben om dit proces zorgvuldig te doorlopen waarbij getracht is zoveel mogelijk gehoor te geven aan de mensen van de volkstuinen. Ja, ook in de commissie heb ik aangegeven dat er nu een stuk ligt dat breed gedragen wordt door allerlei partijen. In de commissie heb ik gelukkig positieve stemmen gehoord maar ook vertegenwoordigers van volkstuinen zijn positief over het tot stand komen van dit stuk. Ook de ambtenaren zijn zeker positief over het stuk dat er nu ligt. En dat is ook wat mij betreft een mooie eerste stap voorwaarts, want er lag geen volkstuinenvisie. We moeten ook terecht constateren: met zo'n visie met allerlei partijen die erbij betrokken zijn, zal helaas ook niet iedereen tevreden gesteld kunnen worden. Dat is nu ook in de commissie besproken. Uitgangspunt blijft daarin en daarmee ook het vertrekpunt wat mij betreft, vertrouwen. In die visie wordt gedacht: hoe gaan wij nu om als stad met de volkstuinen die wij hebben, met soms de opgave die hier en daar wringt op allerlei andere dossiers. En dat zorgt voor spanning en soms ook teleurstelling bij het maken van een aantal keuzes. Het is wel goed met elkaar op papier te hebben wat dat betekent om die zekerheid ook richting die volkstuinen te creëren en dat is wel wat wij trachten te doen met deze visie. Ja voorzitter, dan zijn er een aantal vragen gesteld, één heel specifieke: is het nodig om met een golfbanenvisie te komen en of ik daar een reflectie op wil geven. Voor mij valt een golfbaan onder een sportvoorziening en wat mij betreft moet daar ook intensief en inclusief gebruik van gemaakt worden. Dat staat gelukkig ook zo in onze Sportnota 2021, dus een aparte reflectie specifiek op de golfbaan is wat mij betreft niet nodig. Als het gaat om alle sportvoorzieningen die we in de stad hebben zoals opgenomen in Sportnota 2021+ pleiten wij er juist voor dat ze intensief en inclusief gebruikt moeten worden. Dan een vraag van DENK: de pilots die we gaan starten, missen we daarmee de nutstuinen niet? Wij zijn op dit moment in gesprek met vertegenwoordigers van volkstuinen. Wij zijn ook aan het inventariseren hoe we die pilots gaan vorm geven. Wat ons betreft zetten wij daar op in en is er nog geen keuze gemaakt of het nou verblijfstuinen zijn of specifiek nutstuinen, dus dat ligt open. Daar proberen we in april het gesprek verder over te voeren. Vraag van mevrouw Elfilali over hoe de communicatie verder vorm gaat krijgen richting de toekomst. Die nemen we graag mee in de pilots. De pilots gaan we samen met de vertegenwoordigers van de volkstuinen onderzoeken, welke vorm van communicatie doelmatig en effectief is zodat zij wat ons betreft mee kunnen blijven doen en daarmee het gesprek kunnen blijven voeren. Tweetal vragen van D66: een goed bestuur vinden wij ook belangrijk, zo begon de heer Elbay. De vraag of wij een ronde hebben gedaan om te inventariseren of er behoefte is aan het vergroten van de bestuurskracht van die verenigingen. Wij zijn erbij gebaat als er organisaties zijn die vitaal zijn en die goede bestuurders hebben. Er zijn al afspraken met de vertegenwoordigers hierover gemaakt, ook over het vervolgproces waarin we de behoeften van het bestuur gaan inventariseren en passend binnen de bestaande opleidingsmogelijkheden die wij als gemeente sowieso hebben, om die eventueel aan te bieden. Dan staat er nog een vraag over de rol van welzijnsaanbieders, als het gaat om dagbesteding die een rol spelen bij volkstuinen. Die optie bestaat. Het staat welzijnsaanbieders vrij om daar gebruik van te maken en in contact te treden met de besturen, dus wat mij betreft behoort dit tot de mogelijkheden. Maar dit leg ik neer bij de welzijnsaanbieders. Dit nemen we ook graag mee als test in de pilots wat mij betreft. Dan kom ik bij de moties. Ik begin bij motie 1 van Leefbaar Rotterdam en DENK. Ik heb een tuintje in mijn organisatie, deze heeft ook even de revue gepasseerd in de commissie, een verzoek vanuit ook de vertegenwoordigers van volkstuinen. Beleg dit onderwerp nu eens binnen de organisatie. Dat doen we graag dus ik zal daarnaar kijken. Dan heb ik een motie van GroenLinks en anderen over wachtlijst-tuinieren en alvast een zaadje planten. Een sympathieke motie en ik ga graag in gesprek met vertegenwoordigers van volkstuincomplexen. Dat past overigens heel goed in lijn met de visie als het gaat om intensief en inclusief gebruik van de volkstuinen, dus deze kan ik omarmen. Dan heb ik een motie van de PvdA over zekerheid voor volkstuinders, het groen voor groen-principe. Ik begrijp uw oproep wel, maar dat zorgt op een bepaald moment voor een knelpunt. Hier hebben we het uitgebreid over gehad in de commissie. Die heb ik ontraden. Dan motie 5 heb ik hier, de motie van DENK: Rotterdamse volkstuinders voor Rotterdammers. Wat mij betreft begrijp ik ook de oproep in deze: zorg ervoor dat de schaarse ruimte die we in Rotterdam hebben ook optimaal gebruikt wordt door Rotterdammers. Deze motie kan ik omarmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). De wethouder begon zijn betoog met vertrouwen. Vertelt u mij: ik lees niets in de visie over zekerheid dat zit er gewoon niet in. U ontraadt mijn motie, waarin ik om die zekerheid vraag. Dus ik vraag u hier en vandaag om een uitspraak te doen op basis waarvan ik u kan vertrouwen dat u zich ook zult inzetten voor de toekomst van die volkstuinders. Doet u daar nou eens een uitspraak over, dan kan ik zeggen: ja, verrek, het staat er niet in maar ik hoor de wethouder dit en dit en dit zeggen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Voorzitter, ik probeer het even oprecht te volgen met dit en dit en dit en toen was ik het even kwijt. De volkstuinenvisie is helder en eerlijk. Dus op het moment dat er staat: we maken op een bepaald moment een afweging in de schaarste aan ruimte dan is dat wat er staat. En dat is een eerlijk verhaal. En als u zegt: ja, grond voor grond, dan zeg ik: ja, dan ontstaat er een knelpunt in die schaarste van ruimte die we hebben in de stad. Dus ik weet niet wat ik meer moet vertellen dan dit, voorzitter, anders ook dan wat in de tekst staat dat heel helder en duidelijk is voor de volkstuinen. Er ligt een eerlijk verhaal, waarin nu duidelijk is: dit is hoe wij omgaan met volkstuinen. In het stuk staat nergens dat er sprake is van een ambitie om volkstuinen te laten verdwijnen. Dat staat er niet, maar er staat wel een eerlijk verhaal dat als er zich ooit in de toekomst een situatie voordoet, u ook mag ik hopen voorzitter, dat er schaarste is in ruimte dat er een heldere, eerlijke, rationele afweging in wordt gemaakt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ik hoor het niet voorzitter, ik hoor niet de wethouder zeggen: beste raadslid, ik kan het niet opnemen maar ik ben wethouder Volkstuinen in deze stad en ik beloof u dat ik in die afweging mijn best zal doen om op lange termijn in Rotterdam de toekomst van die volkstuinen te waarborgen. Daar zet ik mij voor in, beste raadslid. Ik hoor het niet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, het is een kunst om te luisteren. Ik bedoel: je kunt alleen focussen op: dit wil ik horen en dwing daarmee de wethouder om dit te zeggen, of: kijk eens, dit is een wethouder die het eerlijke verhaal vertelt. Ja, laten we dat eens even gaan vertellen. Maar op het moment dat ik het dus zo uitleg en u zegt: nee u moet per sé dat zeggen, dan kan ik het nog tien keer gaan herhalen maar dan denk ik niet dat ik mevrouw Yildirim tevreden kan stellen met mijn antwoord.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja voorzitter, ik hoor de wethouder zeggen: het eerlijke verhaal vertellen, het eerlijke verhaal. Mijn vraag is dan ook: voor wie is het dan eerlijk?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja, we hebben het hier over de volkstuinenvisie dus ik denk dat we het hebben over de volkstuinders in deze.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). U vindt dus dat de volkstuinders in dit verhaal eerlijk behandeld worden.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Voorzitter, ik ben begonnen met aan te geven hoe we dit proces hebben doorlopen. Daarmee heb ik ook complimenten gemaakt naar hoe dit proces is verlopen. U hebt een terecht punt, mevrouw Verkoelen en mevrouw Yildirim en anderen dat de start geen schoonheidsprijs verdient. Daarvan hebben we gezegd: Oké, stap terug, we gaan het proces anders inrichten. Daar is een bepaalde uitkomst uit voort gekomen en dat is dit stuk. En ik heb ook net gezegd: daarmee hebben we getracht iedereen 100% tevreden te stellen, alleen in een proces waar allerlei

verschillende stakeholders aanwezig zijn dan gaat het nooit lukken om iedereen voor 100% tevreden te stellen. Dus ik begrijp waar u naar op zoek bent, maar op een gegeven moment is dit het resultaat waarbij misschien de een 80% tevreden is, de ander 90%, maar gelukkig is er niemand ontevreden. En dat is de uitkomst van dit hele proces, wat mij betreft.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Mijnheer de voorzitter, eerlijk zou het toch zijn wanneer het ook geborgd zou zijn dat de volkstuinen op een bepaalde manier een bestaanszekerheid zouden hebben. Want dat staat nu niet in de visie en dat zou wel het eerlijke verhaal zijn. Nu is het eerlijke verhaal dat het gewoon een annexatieplan is.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nee voorzitter, daar ben ik het niet mee eens. Opmerkingen als dat het een annexatieplan is, lees ik daar niet in terug. Dat vind ik eigenlijk net iets te grote woorden die gebruikt worden om een plan teniet te doen, waarbij ik aangeef dat het proces zorgvuldig doorlopen is met verschillende partijen. Dus ik vraag dan ook mevrouw Van de Peppel daar even haar licht op te werpen waar zij zich op baseert, welk stuk, welke passage, waarbij opgemaakt wordt dat hier sprake is van een annexatieplan.

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Dank u wel voorzitter, ik kom nog even terug bij mevrouw Yildirim want ik heb begrepen dat dat een dossiervreter is. Maar ik vraag me nog steeds af of zij die geweldige vijf moties die Leefbaar Rotterdam op 28 september heeft ingediend, goed doorgelezen heeft en vooral dan de motie die nota bene ook door uw eigen partij is ondertekend, 'Volkstuincity'. U blijft maar een grijze grammofoonplaat afdraaien.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Tot slot voorzitter, ik hoop dat de journalisten de volkstuinenvisie van Amsterdam erbij pakken en dat naast onze vijf pagina's leggen en mij vervolgens opbellen om te vragen: maar mevrouw Yildirim wat bedoelt u nu eigenlijk want ik zie het niet. In dat scenario koop ik een bloemetje en kom ik naar u toe en dan zeg ik: weet u wat, u heeft gelijk. Maar dat is niet zo. Er staat in de visie helemaal niks. Ik heb aan de wethouder gevraagd: wethouder, volkstuinen, wilt u zeggen dat volkstuinen de toekomst van Rotterdam zijn dat u graag volkstuinen in deze stad wilt hebben. Ik hoor daar helemaal niets over. Daar doet hij geen uitspraken over. Hoe moet ik nou straks voor dat voorstel stemmen, voorzitter?

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Dan stemt u tegen want we hebben een rode knop en een groene knop dat is aan u. Wat ik zo jammer vind, is dat u bezig bent onze uitgebreide commissie – en u moet stoppen met het maken van gebaren want dat vind ik niet zo netjes staan in de raad, want dat irriteert mij ook dat geef ik u alvast mee, alsook uw stemverheffing, daar ben ik ook niet zo van. U moet goed begrijpen dat we hier een commissievergadering niet opnieuw willen doen. U moet hier niet aan komen zetten met een Amsterdams rapport. Daar heeft u de tijd voor gehad, daar hebben uw voorgangers de tijd voor gehad dat hebben we uitgediscussieerd en we zitten nu in de besluitvorming over die volkstuinenvisie. En als u het over geborgenheid hebt, dan lees ik hier niets anders dan geborgenheid in.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat we teruggaan naar de wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dan motie 6 van Volt, in alle toekomstige plannen een stakeholdersparagraaf incorporeren. Het betrekken van de juiste belanghebbenden is al belegd onder participatie en dit moet plaatsvinden met de juiste stakeholders. Dit was altijd al een onderdeel van de ruimtelijke ordening en onder de omgevingswet is hier nog meer nadruk op gekomen. Een aparte stakeholdersparagraaf is in feite daarmee overbodig omdat dit al geborgd is in de participatie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ik vind dit een heel teleurstellend antwoord, even oplezen wat inderdaad ambtenaren hebben opgeschreven, met alle respect voorzitter. Dit gaat om participatie. Ik vraag om transparantie en dan kun je wel zeggen: het is al geborgd, het wordt al gedaan. Waarom is het niet mogelijk deze motie serieus te nemen in plannen, en dan gaat het om alle plannen die we hebben als gemeenteraad en als college in dit geval, een paragraaf op te nemen waarin je transparant maakt om wie het gaat. En dan ben ik best wel teleurgesteld als ik dan hier hoor: ja dat is overbodig, met alle respect.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, voorzitter, ik wil dan toch mevrouw Elfilali zeggen dat zij het met mijn advies van de ambtenaren moet doen in deze. Dan heb ik amendement C van Partij voor de Dieren, mevrouw Van de Peppel. Grond voor grond-vraagstuk, daar heb ik al antwoord op gegeven richting de vergelijkbare motie van de PvdA. Dan heeft u een amendement D, de volkstuin is een bijzonder onderdeel van stadsnatuur. De waarde van de grond, de bijdrage aan biodiversiteit en maatschappelijke functies. De waarde zit niet in de teelt van sier- of voedingsgewassen. Deze teelt is enkel een middel waardoor mensen samenkomen om samen aan deze waarde te werken. Amendement E wordt ook ontraden. Volkstuinen worden in definitie voor stadslandbouw beschouwd als een van de vormen van stadslandbouw. Motie 7, voor wat hoort wat, in de Voorjaarsnota middelen reserveren ter ondersteuning van de volkstuinvereniging en het inclusief maken. Wij wilden juist afwachten wat we ophalen en wat daarvoor nodig is alvorens daar nu al een voorsprong op te nemen hierop. Amendement B, ook van de Partij van de Dieren, bestaanszekerheid voor de volkstuinen. Daar heb ik het nodige over gezegd, maar voor alle groene punten in het amendement is nu geen reden om een aanpassing te doen in bestemmingsplannen of beleid hierop aan te passen. En de laatste motie is van 50PLUS, mevrouw Verkoelen. Dit gaat over groen voor groen dat is eigenlijk een andere portefeuille maar ik ga deze ontraden. Vanuit de natuurherstelverordening is al bepaald dat in reeds stedelijke ecosystemen geen vermindering in groen en boomkroonbedekking mag plaatsvinden. Ik ben klaar, voorzitter.

De **VOORZITTER**. Is er behoefte aan een tweede termijn of zijn er nog vragen blijven liggen? Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Een korte vraag voor de tweede termijn. Een deel van de volkstuinenvisie, tenminste van de uitwerking ervan, gaan we straks in Q1 en Q2 bespreken, onder andere hoe de huurcontracten verder tot stand zijn gekomen en hoe de handhaving verder gaat plaatsvinden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove, voor de mensen die met ons meeluisteren, Q1 en Q2 zijn wat lastige begrippen, dus gewoon graag eerste kwartaal en tweede kwartaal. Er zijn gelukkig heel veel mensen die met ons meeluisteren en anders blijven we in ons jargon... Mag ik u, als raadsleden, dat als tip meegeven hiermee rekening te houden voor de mensen die met ons meeluisteren. Dank. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Heel goed punt, want vroeger had ik het ook wel eens over B1, dat is begrijpelijke taal, laten we het inderdaad in begrijpelijke taal doen. De wethouder komt nog naar ons terug met een deel van de uitwerking van onze plannen. De huur en de handhaving. Kunt u dan misschien ook meer, want u hoort wel dat er nog een achterliggende zorg.. [er wordt buiten de microfoon gesproken]. De wethouder heeft ook van veel volkstuinders gehoord dat er veel zorgen zijn, ondanks dat er een visie is waar zij hard aan meegewerkt hebben. Er zijn ook nog zorgen over de toekomst. U heeft gezegd: er staan geen besluiten in deze volkstuinenvisie, die afwegingen komen later. Eentje gaan we vandaag doen over Oostflank, andere komen misschien later want er is schaarste in ruimtegebruik. Kunt u dan in dat eerste, tweede of derde kwartaal misschien wel aangeven hoe u tot afwegingen wilt komen? Want nu blijft dat boven de markt hangen en misschien kunt u daar wat meer duidelijkheid over geven, in ieder geval over die huur en over die handhaving en mogelijk ook over hoe zo'n afwegingskader eruit komt te zien.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Over de huurovereenkomst en het handhavingskader, daarvan hebben we gezegd: dat is een collegebesluit maar dat doen wij u graag toesturen. Over uw laatste vraag, die afweging daar kan ik niks over zeggen omdat er zich op dit moment geen situatie voordoet waarbij je kunt aangeven op basis waarvan een afweging gemaakt moet worden, dus dat is helaas ingewikkeld op dit moment.

De **VOORZITTER**. Nog anderen die behoefte hebben aan een vraag in tweede termijn of nog een bijdrage willen leveren aan de tweede termijn? Zo niet dan beëindig ik de beraadslaging op dit onderwerp.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Nee voorzitter, niet voor een tweede termijn, maar ik had wel een toezegging genoteerd van de wethouder over de communicatie richting de tuinders. Dus ik wilde even checken of die ook genoteerd is als toezegging.

De **VOORZITTER**. Ik noteer geen toezegging want alles staat in het verslag van deze raadsvergadering. Het is geen commissievergadering, alles staat gewoon in de notulen.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dan check ik dat nog even bij de wethouder of hij die toezegging inderdaad gedaan heeft. Want zo heb ik hem wel geïnterpreteerd.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Volgens mij ging het om uw vraag waarbij ik heb gezegd: dan neem ik het bijvoorbeeld mee tijdens die pilots. Zo heb ik een aantal opmerkingen gemaakt over die pilots waarin we een aantal onderdelen meenemen, dus wat mij betreft komt die daarin terug.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Is dat een toezegging, dan interpreteer ik dat maar zo.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Een soort van, ja. Van mij mag het genoteerd worden als toezegging, maar u krijgt hem terug in de evaluatie van die pilots. Zo moet je het maar zien.

De **VOORZITTER**. Goed, dan is de beraadslaging dan toch afgesloten.

6.2 Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank

De **VOORZITTER**. Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank. De wethouder is gearriveerd, heel fijn. Dan geef ik als eerste het woord aan de heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik wacht even tot de wethouder zijn plekje heeft ingenomen want het zou toch zonde zijn als hij dit verhaal niet zou horen. Voorzitter, wij staan hier voor een historisch moment. De raad heeft vandaag de unieke mogelijkheid om te stemmen voor een fantastisch plan dat zijn weerga niet kent. De Rotterdamse VVD kiest voor de toekomst van Rotterdam, voor de verbinding tussen Noord en Zuid, de Rotterdamse VVD kiest voor één stad. We kiezen voor de bouw van 30.000 woningen voor gezinnen, ouderen, starters en studenten. We bouwen een nieuwe stadsbrug en kiezen daarbij voor een zichtbare verbinding tussen Noord en Zuid. We kiezen voor een kwaliteitsinvestering in de economie en de infrastructuur van Rotterdam. We kiezen voor circa 30.000 nieuwe banen. Met een sneltramverbinding kiezen we voor een goed openbaar vervoer tussen het Zuidplein en station Alexander. We kiezen voor een nieuw station op Zuid, met doorgroeimogelijkheden naar een intercystation. We kiezen ervoor om het hoger onderwijs op Zuid voor veel jongeren dichterbij te brengen. We kiezen voor de veiligheid van fietsers en wandelaars. Ik wil dan ook graag mijn waardering uitspreken richting het stadsbestuur hoe zij in het plan Oostflank zijn omgegaan met alle opgaven van de stad. Wij realiseren ons ook dat wij een grote ingreep doen in de stad, in Kralingen, en met name in De Esch, maar ook op de zuidoever bij de Veranda. Het is belangrijk om dat te erkennen. We vragen veel van de bewoners en dat betekent voor ons dat we alles in het werk moeten stellen om de leefomgeving van de bewoners zo goed mogelijk beter te maken. Bijvoorbeeld door de groene corridor vanuit het nieuwe rivierpark tussen de polder De Esch en de Oude Plantage daadwerkelijk door te trekken richting Arboretum. Met een paar ingrepen ontstaat een prachtig stuk groen en wandel je van De Esch door het groen naar het Kralingse Bos. Eerder is onze motie waarin we vragen om compensatie van het groen in De Esch door de raad aangenomen. Ook is

door de raad aangenomen onze motie waarin het college wordt gevraagd de overkluizing over de Abram van Rijckevorselweg bij de Burgemeester Oudlaan en de Honingerdijk te realiseren. Vandaag dienen wij een motie in over het laatste ontbrekende puzzelstuk, namelijk het plantsoen bij de Honingerdijk uit te breiden richting Arboretum. Die motie dienen wij samen met Volt in. Laten we ervoor zorgen dat de stad en de wijk optimaal profiteren van een nieuwe ontwikkeling door veel kwaliteit en veel functies toe te voegen en laten wij ervoor zorgen dat wij als gemeente de regie strak in handen houden. Wij roepen het college op om door te gaan met de omgevingstafel. Gebruik de kennis en het netwerk van de wijkraden om mee te denken en te werken aan de optimalisering van de leefomgeving. Zij zijn de oren en ogen in de wijk. Doe svp nog een poging om de bewonersorganisaties uit De Esch aan de omgevingstafel te krijgen. Laten we ook erkennen dat er een periode van forse overlast gaat komen tijdens de uitvoering van alle Oostflank-plannen. Wij roepen het college dan ook op om een goede ontsluiting van alle wijken op en rondom Oostflank te borgen tijdens de bouw. Dit alles gezegd hebbende, sluit ik graag af met het volgende. We gaan de grootste bouwopgave doen sinds de wederopbouw. Onze kinderen, studenten, ouderen en gezinnen die op zoek zijn naar een woning kunnen niet wachten. Laten we als de sodemieter beginnen met het uitvoeren van dit prachtige plan en laten we net als destijds bij de Erasmusbrug alle chagrijn van vandaag omzetten in de trots van morgen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van Dommelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Een gers groene corridor in Kralingen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt 6.2;

constaterende dat:

- de Rotterdamse VVD in haar motie 'Compensatie groen in De Esch' vraagt om het woonmilieu in Kralingen en de groene corridor tussen de Kralingse Plas en De Esch te behouden, dan wel uit te breiden;
- de wethouder naar aanleiding van de motie van de Rotterdamse VVD 'Toch nog een stukje gestapeld Rotterdam' in het document 'Ontwerpend onderzoek Abram van Rijckevorselweg' heeft aangegeven mogelijkheden te zien in gedeeltelijke overkluizing van de Abram van Rijckevorselweg bij het kruispunt Honingerdijk en de Oude Plantage;

overwegende dat:

- het – in het kader van de partiële herziening omgevingsvisie Oostflank – erg belangrijk is om de kwaliteit van de leefomgeving aan beide zijden van de Maas te eerbiedigen en daar waar mogelijk te verbeteren;
- een gers groene stad aantrekkelijker is dan een grauwe grijze stad;
- er mogelijkheden zijn om de groene corridor via het rivierpark tussen De Esch en de Oude Plantage en de overkluizing van het kruispunt met de Honingerdijk en de Oude Plantage uit te breiden richting het Arboretum Trompenburg;
- deze uitbreiding gerealiseerd kan worden door het plantsoen bij de entree van de Honingerdijk te verbinden met het Arboretum;

verzoekt het college:

- om in het VCP de verkenning mee te nemen de oprit en afrit van de Honingerdijk vanaf en richting de Maasboulevard terug te brengen tot één gezamenlijke op- en afrit om daarmee meer groen toe te kunnen voegen aan het plantsoen;
- om de mogelijkheden te onderzoeken om het plantsoen bij de entree van de Honingerdijk te verbinden met het Arboretum;
- met Excelsior Rotterdam af te stemmen hoe dit past in hun ontwikkelingsplannen;
- om in overleg met het Arboretum de mogelijkheden te verkennen om het beheer van het uitgebouwde plantsoen uit te besteden aan het Arboretum;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.J. van Dommelen, M.S. Abrahamse en I. Elfilali

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bruin had een vraag, excuses ja, ik dacht dat u het woord wilde voeren. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Dank voorzitter. De heer Van Dommelen sloot af dat hij een dringend beroep doet op het college om weer de bewonersorganisaties aan de omgevingstafel te krijgen. Mijn vraag is aan de heer Van Dommelen: wat moeten zij daar dan komen doen?

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voor de vraag. Ik heb daarnet volgens mij aangegeven dat we ervoor moeten zorgen dat de leefomgeving van alle bewoners zo optimaal mogelijk wordt ingericht. Daarover zullen wij met zijn allen in gesprek moeten blijven. Straks gaan we hopelijk stemmen voor een prachtige visie en een groots plan voor de toekomst, maar er zullen nog een heleboel dingen moeten worden ingevuld. Dat doen we graag met alle bewoners, ook met de bewoners van De Esch.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, de reden waarom ik hierop aansluit, is dat volgens mij de volledige gemeenteraad vorig jaar precies dezelfde boodschap had. Dezelfde boodschap die aangaf: college zet je in om de bewonersorganisaties aan de omgevingstafel te krijgen. Zij zijn geweest, zij hebben input geleverd, zij zijn hier komen inspreken. Wat vindt u daar dan van?

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja dat vind ik hartstikke goed. Tja wat moet ik daar nog meer van vinden dat is gewoon hartstikke goed.

De heer **BILJOEN** (gl). Dan wellicht een inhoudelijkere reactie. Misschien moet ik mijn vraagstelling anders doen. De bewoners hebben vooral aangegeven dat zij heel veel input hebben geleverd maar dat daar verder niets mee is gedaan. Vindt u dat ook goed?

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u voorzitter. Nou, volgens mij is het niet zo dat er niets mee is gedaan. Er is goed geluisterd, er is naar allerlei zaken gekeken, er is heel veel gedaan om bijvoorbeeld het groen te vergroten. Wij dienden daar ook nog een motie over in. Er wordt dus wel degelijk geluisterd, maar dat wil niet zeggen dat alles wat zij roepen ook ingewilligd kan worden. Maar dat wil niet zeggen dat er niet geluisterd is naar bewoners en ik hoop van ganser harte dat de bewoners blijven meepraten over de verdere invulling van de plannen en vooral voor de kwaliteit van de leefomgeving.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen? Het is goed zo. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, ik vind het lastig te rijmen als wordt gezegd: er is geluisterd naar de bewoners. De bewoners zeggen heel duidelijk: graaf de polder De Esch niet uit en in de plannen staat als uitgangspunt: het is onvermijdelijk. Terwijl er ook nog mogelijkheden zijn om dat verder te verkennen. Hoe is er dan geluisterd?

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Nou voorzitter ik wil hier toch graag twee dingen op zeggen. Volgens mij is het stadsbestuur en ook wij zijn er voor de hele stad. Wij vinden deze brug ontzettend belangrijk voor de ontwikkeling van Rotterdam. Zoals het er nu naar uitziet, zal er een stuk, een stukje, hooguit 25% van De Esch, moeten worden afgegraven. Ik weet dat het bestuur er alles aan doet om te kijken of het nog minder kan. Dat is wat er gebeurt en dat zullen we moeten afwachten, maar ik denk alles overziend dat de plannen zoals die er liggen heel goede plannen zijn. Dat betekent dat het soms schuurt, ja, het schuurt soms, en dat doet het in dit geval ook. En dan proberen we zoveel mogelijk in compensatie te voorzien, maar dat is wat nu op tafel ligt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja nou dat klopt dus niet helemaal. Dat er een oeververbinding moet komen dat staat buiten kijf, daar hebben we de discussie niet over. Maar ik heb hier een motie van ons waar de VVD ook voor heeft gestemd, namelijk om een hackathon te organiseren zo snel mogelijk met creatieve, technische en toekomstgerichte denkers, met Rotterdammers om te verkennen, te onderzoeken, hoe je tot een optie kan komen om die polder dus niet uit te graven. Het uitgangspunt wat de VVD hier niet etaleert maar wat ook in de plannen staat, is nee er moet sowieso iets worden uitgegraven. Dat weten we helemaal niet zolang deze motie niet is uitgevoerd. Dus hoe kijkt de VVD daar tegenaan?

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Voorzitter, als straks blijkt dat de brug mogelijk is zonder enige afgraving in De Esch dan zult u mij niet horen klagen. Ik weet dat de wethouder er alles aan doet om zo min mogelijk af te graven. Vooralsnog heeft hij gezegd: maximaal 25%. Dat is een uitgangspunt en voor de rest vindt er nog van allerlei studie plaats om te kijken of dat minder kan worden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja ik begrijp dan de woorden van de VVD toch niet helemaal. U zou ook nu kunnen zeggen: het uitgangspunt is dat wij voor natuurbehoud gaan, want er liggen niet één maar zelfs twee moties, waar de VVD ook voor heeft gestemd, namelijk vermijd oeveraanpassing, schade aan de natuur. Ook die motie is vooruit geschoven naar de volgende fase, terwijl we ook nu met elkaar kunnen zeggen: we nemen als uitgangspunt dat we die polder niet gaan uitgraven, doen deze onderzoeken en praten dan verder.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ik zit dan even te bedenken wat u nu eigenlijk wil. U wil dat wij nu zeggen: wij graven niks af, maar als straks uit onderzoek blijkt dat er wel iets afgegraven moet worden dan doen wij dat alsnog. Is dat wat u zegt?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dat zou wat ons betreft een beter uitgangspunt zijn want dan begin je met: we gaan onze fysieke leefomgeving zo inrichten dat we voldoen aan de woonopgave die we hebben dat we een oeververbinding gaan creëren met elkaar, maar op een manier dat ook natuurbehoud, een natuur die cultuurhistorisch van groot belang is dat we die niet direct al gaan opofferen. Ik zou het fijn vinden als ik de VVD hierbij aan mijn zijde zou hebben.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ik geloof niet dat wij heel veel anders zeggen. Wat u zegt, u wil eigenlijk een soort sfeer creëren dat er helemaal niks wordt afgegraven. Volgens mij is het college heel duidelijk. Vooralsnog gaan we een stuk afgraven en we gaan ons best doen om te kijken of het minder kan worden. Dat lijkt mij een heel duidelijke boodschap en als het minder kan worden dan wordt iedereen daar blij van. En wat u zegt: we doen net alsof er niks gebeurt en dan zien we wel weer. Ik denk dat je dan eerlijk gezegd de bewoners een beetje voor de gek houdt en dat is het laatste wat ik zou willen. Daarnaast zou ik nog graag even willen herinneren aan de motie die u zo net nog mede ondertekend heeft. Wij zijn ons heel goed bewust dat het soms schuurt en ook heel bewust dat we moeten zorgen voor voldoende groen. Daar zijn wij ook mee bezig en daar hebben wij verschillende moties voor gedaan. Als het er straks allemaal ligt, en we hebben een prachtig getijdenpark aan de zuidkant en een rivierpark aan de noordkant, dan lopen we van De Esch in één keer door naar het Kralingse Bos, dan hebben we toch best wel wat compensatiemaatregelen genomen, durf ik zo wel te stellen.

De **VOORZITTER**. Tot slot mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, ik ben niet een sfeer aan het creëren. We hebben het hier over de visie voor een stuk van onze stad. En in die visie heb je bepaalde uitgangspunten en ambities. Wij zeggen:

neem als uitgangspunt behoud van de natuur en ga kijken hoe je het realiseert. Dat is iets anders dan wanneer je bij voorbaat zegt: we gaan een stuk van de polder afgraven en we gaan natuur compenseren. Natuurlijk zijn wij voor het vermeerderen van groen, daarom hebben wij ook die motie meegetekend. Maar dat is een heel ander uitgangspunt dan wat wij proberen te zeggen, wat wij eigenlijk al een jaar lang zeggen en waar ook twee moties voor liggen die wat mij betreft gewoon nog steeds niet zijn uitgevoerd.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja voorzitter, ik zit even te denken wat ik hier nog op kan zeggen want volgens mij zitten we nu een beetje in cirkeltjes te praten, dus ik laat het hierbij. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Schaik, u bent gaan zitten. De heer Van der Velden?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja voorzitter, ik hoorde in het betoog van de VVD dat zij graag de bewoners zeg maar erbij willen betrekken, maar de bewoners hebben jarenlang gesproken en van de een op de andere dag krijgen zij van het college te horen: wij willen een brug. Ik hoor u net nog zeggen in antwoord op Volt: het laatste wat wij zouden willen als VVD is de bewoners voor de gek houden. Maar wat heeft u dan de afgelopen jaren gedaan met bewoners? Wat voor boodschap heeft u dan nu aan de bewoners? Het spijt me van de afgelopen jaren? Hoe krijgt u de bewoners terug aan tafel?

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, ik zit even te denken voorzitter hoe anders deze vraag is van de vraag die de heer Biljoen stelde. Misschien moet ik ook kort hetzelfde antwoord geven. Er heeft een heel proces plaats gevonden, uiteindelijk is om allerlei moverende redenen en om haalbaarheid gekozen voor een brug. Daar is uitgebreid over gesproken met de bewoners en daarmee is het verhaal nog niet af. Wij willen daar een zo mooi mogelijke wijk met zoveel mogelijk kwaliteit voor de bewoners en daar willen we over verder praten. Er zijn een aantal organisaties die daar dankbaar gebruik van hebben gemaakt. Ik heb ook heel positieve reacties gekregen op de eerste omgevings Tafel. Er zijn ook een aantal organisaties die daar niet aan mee doen en dat vind ik jammer, want je moet altijd meepraten. En dat is de oproep die we doen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, u zegt: we willen een zo mooi mogelijke wijk. In de ogen van de Partij van de Dieren is die wijk al heel erg mooi.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter ik zou graag even een ander punt bij de VVD willen toetsen. Zojuist hadden we een debatje over volkstuinen. Eén van de pijnpunten die veel bewoners ervaren en die ook GroenLinks ervaart, is dat de volkstuinen moeten verdwijnen voor het ontwikkelen van woningen. In het debatje hier voorafgaand zei de heer Verweij van de VVD: grond voor grond voor volkstuinen dat is stom dat kun je beter niet doen. Wat we hier nu in deze omgevingsvisie en in het plan wel doen, is grond voor grond voor sport als een wet van Meden en Perzen hanteren. Volkstuinen moeten wijken voor het verplaatsen van sportvelden zonder dat wij daar op een goede manier de weging voor kunnen nemen. Daarom dienen wij een amendement in om dit onzalige principe uit de omgevingsvisie te halen. Gezien de eerdere uitingen van de fractie van de VVD dat grond voor grond stom is, ben ik heel benieuwd hoe de heer Van Dommelen dit amendement gaat wegen en of zij hiervoor gaan stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel. Ik heb geen idee en de reden waarom ik geen idee heb, is omdat ik de motie net langs heb zien komen en nog geen gelegenheid heb gehad om met de heer Verweij onder anderen even van gedachten te wisselen. Maar dat zullen wij zeker doen en wij zullen op tijd laten weten hoe wij erin zitten.

De **VOORZITTER**. U was klaar? Hartelijk dank. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Goed. Hartelijk dank voorzitter en het is niet mijn collega Bruin die hier staat maar mijnheer Roskam. Ik heb vandaag BWB-corvee, zal ik maar zeggen. De Oostflank. We zitten midden in een proces om te komen tot een ontzettend grote ontwikkeling voor Rotterdam. Een ontwikkeling die misschien wel gezien kan worden als de grootste planontwikkeling sinds de wederopbouw van onze stad. Meer dan 30.000 woningen zullen in onze stad bijgebouwd worden. Om in perspectief te plaatsen: wij gaan een stad van formaat Vlaardingen in Rotterdam invoegen; dat is nogal wat. Gelukkig worden met dit plan ook veel betaalbare woningen toegevoegd. We gaan er alles aan doen om de percentages voor de segmentering van woningen uit het coalitieakkoord ook toe te voegen in dit plan. Zo worden er straks 18.000 woningen gebouwd in het betaalbare segment, waar de hoeksteen van onze samenleving zoals agenten, onderwijzers of verplegers in kunnen gaan wonen. Dat is wat Leefbaar Rotterdam betreft een goede en belangrijke toevoeging aan onze stad. Het duurt nog even maar dan hebben we ook wat. We zijn ons ervan bewust dat de verdichting van de stad de realiteit is van het bouwen van nu. Ruimte is nu eenmaal een van de schaarse middelen waarmee we het moeten zien te rooien. We zien hier echter wel een gevaar voor onze stad. Door deze verdichting dreigen steeds meer openbare faciliteiten, zoals sport en recreatie en ontspanfaciliteiten te verdwijnen. Hierdoor komt de leefbaarheid van de Rotterdammers ook onder druk te staan. We moeten wel extra scherp zijn op het behouden of het extra bijbouwen van extra faciliteiten waar de wijkbewoners weer bij elkaar kunnen komen en waar gemeenschappen weer vermaakt kunnen worden. Daar zijn deze faciliteiten weer belangrijk voor. En dat is de reden dat wij een aantal maanden geleden aandacht hebben gevraagd voor dit onderwerp middels onze regeling van werkzaamheden over sport, spel en recreatiefaciliteiten. Want we weten voorzitter dat ontwikkelingen van deze omvang consequenties hebben voor de faciliteiten en er gevoelige keuzes gemaakt moeten worden. Sommige verdwijnen, andere worden verplaatst of aangepast. Natuurlijk heeft iedereen in dit huis begrip voor de onrust die dit veroorzaakt, maar wij zijn ook verantwoordelijk voor al die Rotterdammers die al jaren op een wachtlijst staan voor een passende woning. Jongelui die nog steeds bij hun ouders thuis op de bank zitten, in afwachting tot zij hun eerste stappen kunnen zetten in hun wooncarrière. Gezinnen die in een te kleine woning moeten verblijven, ouderen die in een te grote woning blijven wonen omdat een kleinere onbetaalbaar is. Hun belangen moeten ook worden behartigd. Zij komen hier vaak niet inspreken over hun zorgen. Wel willen wij ervoor waken dat Oostflank straks niet een dichtbebouwd deel van Rotterdam wordt zonder ruimte voor de eerdergenoemde faciliteiten. En daarom heb ik bijvoorbeeld ook de eerdere motie 'Ga het dak op' ingediend. Tijdens de werkbezoeken met de commissie BWB hebben we hiervan een mooi voorbeeld kunnen zien bij de startmotor aan de Dynamostraat. Een multisportfaciliteit op een dak in een nieuw gebouw. Ondanks de zorgen die wij zojuist hebben uitgesproken, zijn wij wel gepast enthousiast. We maken nu een stap in een mega traject dat de stad echt op een positieve manier kan veranderen. Het verbindt de stad nog meer. Een stad die decennia lang verdeeld was in een beneden en boven de Maas, zowel letterlijk als figuurlijk. Dat brengt mooie kansen met zich mee. Leefbaar Rotterdam gaat ervoor, maar wel met de nodige aandachtspunten die wij zojuist hebben aangegeven. Dit doen we zodat dit gebied straks ook leefbaar zal zijn. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. In het debat van 28 september lag mijn bijdrage en die van D66 rond de Oostflank op de kansen die het gebied biedt. Kansen voor Zuid, kansen voor Noord, kansen in de verschillende verbindingen, rond wonen, rond klimaatadaptatie, rond groen, rond sociaaleconomische kansen. Ik zag ook een historische parallel naar destijds de nieuwe uitbreidingswijken van Rotterdam, nadat eerst de wederopbouw van de binnenstad op de rit was gezet. Besloten in de Rotterdamse gemeenteraad in de jaren vijftig en langzaam maar zeker gerealiseerd vanaf de jaren zestig; satellietstad Prins Alexander. De eerste palen werden tot diep in de jaren zeventig geslagen, ook toen al was de doorlooptijd lang en langdurig. Met toen ook een ingewikkeldheid in het gebied, zeker op die noordoever. En waar er destijds met een grote opgespotten deklaag een ophoging in twee fases van die slappe veenlagen eigenlijk al een soort van bodem- en water gestuurd werd gewerkt, maar waar dat anno nu eigentijdser en adaptiever kan. Want als ik naar het Rotterdamse Omgevingseffectrapport (ROER) kijk dan zie je uiteindelijk over de gehele linie toch op al die pijlers een verbetering. Maar wat ook opvallend is – en misschien is dat wel goed om even te markeren – is dat we sinds die eerste behandeling in september er ook over een hele hoop zaken in die herziening van die omgevingsvisie we het met elkaar best wel redelijk eens zijn. Dat wonen en die

klimaatadaptie en het groen dat willen we allemaal. En wat we eigenlijk ook allemaal willen dat is verbinding tussen Noord en Zuid. Ook daar zijn wij het weinig met elkaar oneens. Maar dan toch misschien een beetje de verdeling, als ik zo de discussies van de afgelopen week weer voor de geest haal: de brug. En laat ik hem toch nog even proberen af te pellen. Een hoop partijen wilden een verbinding, een metro, alleen is die metro verschrikkelijk duur. Dat kunnen wij als Rotterdam niet alleen ophoesten en het rijk wil best wel mee betalen maar dan moeten wij daar wel knelpunten en knooppunten op het rijkswegennet waar het rijk mee worstelt, voor een klein stukje oplossen. En voor ons als Rotterdam geldt hetzelfde. Wanneer wij op de Oostflank verdichten dan heb je ook een oplossing nodig voor de interne mobiliteit. Dat wil je uiteindelijk zo langzaam en zo duurzaam mogelijk hebben. En uiteindelijk staat de teller er dan ook op dat 64% van het verkeer over de brug langzaam wordt, gewoon fietsen en OV. En als je dat afzet ten opzichte van de Erasmusbrug of de Willemsbrug dan is het echt wel een slok minder op een borrel qua gemotoriseerd verkeer. Dan heb je nog de tramtunnelvariant, die dan opduikt. Allereerst goed om nog even in herinnering te brengen, dat we ruim een jaar geleden ook via een motie die daartoe opriep dat massaal niet zagen zitten. Sterker nog: een andere motie in die vergadering riep op om dan vol voor de brug te gaan. Die werd ruim omarmd. Wij hebben als raad via de motie 'Een brug om te flaneren' van ChristenUnie en GroenLinks de facto ook een autoluwe brug gedefinieerd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Even terug naar het vorige punt dat de heer Den Haan maakt. Heel veel moeilijke woorden, interne mobiliteit; volgens mij probeert D66 hier gewoon te zeggen: we krijgen geld van het rijk als we een brug in dit geval bouwen voor de auto en daar gaan wij in mee. Dat is toch eigenlijk gewoon samenvattend wat u zegt?

De heer **DE HAAN** (d66). Nee dat zeg ik niet, volgens mij dat wij een brug bouwen die voor meer verkeer mogelijk is. Wij kiezen voor ook langzaam verkeer. Maar u heeft gelijk dat er ook wel degelijk uit de onderhandelingen is gekomen dat er een stukje auto overheen moet. Correct.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Voorzitter, waar kan ik dat teruglezen?

De heer **DE HAAN** (d66). Nou volgens mij kunt u ook het interview zien waar de heer Harbers dat toelicht. Volgens mij is dit in de uitgangspunten 2018 ook op die manier zo neergezet.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Voorzitter, via u. Gaat demissionair minister Harbers ook met hetzelfde interview van TV Rijnmond ook naar de Tweede Kamer om uit leggen: hier heb ik over onderhandeld? Is dat de manier waarop hij verantwoording aflegt aan de Tweede Kamer?

De **VOORZITTER**. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dat weet ik niet maar waar ik op af ga, is wat de wethouder hier heeft verteld hoe die onderhandelingen zijn verlopen en wat daarvan de uitkomst is. Wat daarover is gezegd en is toegezegd, daar ga ik van uit.

De **VOORZITTER**. U kunt uw verhaal vervolgen.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Toch. Ja dank u. Ja als je het verkiezingsprogramma van D66 las en waarmee ze in deze coalitie zijn gegaan dan was dat toch met name dat zij een autoluwe stad wilden, minder auto's, maar wat doet D66 nu? Die kiest juist voor een verbinding van de auto. Kunt u dat iets nader toelichten?

De **VOORZITTER**. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Nou die zal ik in mijn zak steken op het moment dat we weer voor 30km-zones pleiten in de stad en in ieder geval meegeven aan mijn collega Van Wifferen. Misschien een goed

onderwerp om nog even een motie in te dienen, waarin wij inzetten op deelverkeer. Die wilde ik ook graag indienen. Ik denk dat wij over het algemeen wel degelijk voor een autoluwe stad zijn, maar je zit ook met een aantal andere opgaven waar je mee zit.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, het ingewikkelde van dit debat is dat de wethouder heeft gesteld: met het mes op de keel konden wij niet anders dan voor deze financiering voor deze brug met de auto er overheen te gaan. Maar als wij daarop doorvragen, in de commissiebehandeling, dan komt er als het puntje bij het paaltje komt, deze wethouder wilde graag een auto over de brug. De minister wilde ook graag een auto over de brug en als je dan met zijn tweeën in een kamertje gaat zitten dan kom je naar buiten met een brug met asfalt voor auto's. Daar zit toch een beetje de pijn: dat er een ander verhaal is verteld tot nu toe, tot aan de commissiebehandeling van twee weken geleden, en dat wij daar kennelijk met elkaar toch nog mee akkoord zijn gegaan. Dat begrijp ik niet zo goed vanuit de visie van D66.

De heer **DE HAAN** (d66). Volgens mij is het op die manier niet zo gegaan en is de wethouder en ook de minister daar wat langer en duidelijk over geweest. Dat dit de afgelopen twee weken plotseling duidelijk wordt, is niet mijn beleving van hoe de onderhandelingen zijn gelopen en hoe dit traject is gegaan.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen eerst.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. En misschien nog even ter herinnering: de heer De Haan heeft daar net ook aan gerefereerd. In 2018 al werd gesproken over de ontlasting van de A16, toen waren er twee opties. Een optie bij Krimpen en een optie in Rotterdam. Daar is lang over gesproken en toen is Krimpen afgefallen. De reden waarom die opties op tafel lagen, was omdat de minister de A16 wilde ontlasten. Nu komt er straks een woonwijk met 30.000 woningen. Die mensen – en dat vindt u misschien niet leuk – maar die mensen maken gebruik van een auto, in ieder geval een deel daarvan. Als die auto's straks allemaal, als ze van Noord naar Zuid moeten, over de Van Brienenoord gaan dan betekent dat dus dat de minister die ontlasting wilde van de A16, straks geld gaat stoppen in een oeververbinding met als gevolg dat het alleen maar drukker wordt op de A16. Is dat dan wat je van een minister mag verwachten? Is dat dan hetgeen waar je naartoe wil? En begrijpt u dan ook dat de minister richting de wethouder heeft gezegd: er moet een oplossing voor die A16 komen dat is mijn verantwoordelijkheid.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Nee voorzitter, hier begrijp ik dus helemaal niks van. Ik vind dat een ongelooflijk niet duurzame, niet toekomstgerichte manier van in stedelijke omgevingen gebiedsontwikkelingen willen realiseren. Als jij op een toekomstgerichte manier woningen wil bouwen, verdichten in de stad, dan kun je dat alleen doen met als drager het openbaar vervoer. Als jij als stad gaat aanleggen dan weet iedereen: dan trek je auto's aan. Als wij al die bewoners die hier gaan komen, die 30.000 mensen, straks met een auto hier hebben zitten dan past het niet, mijnheer Van Dommelen dat past simpelweg niet. Dus als wij een toekomstgerichte gebiedsontwikkeling hier willen arrangeren dan is het noodzaak een oeververbinding te maken met goed openbaar vervoer en zonder de auto. Die gedachte is een VVD-gedachte dat het nodig is om de brug, de A16, de Algra-corridor te ontlasten door midden in stedelijk gebied een extra autoverbinding te leggen dat is het slechtste wat je kunt doen voor de stad Rotterdam.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel. Kijk, ik begrijp best wel dat als je tegen de auto bent en niet wilt dat er auto's rijden dat je dan zegt: er moeten geen auto's komen. Maar dat is wel de zaak omdraaien. Er zijn nog steeds heel veel mensen op Zuid en op Noord die hun auto keihard nodig hebben voor hun werk, voor hun familie en dat soort zaken. Dan kun je zeggen: dat moeten ze niet doen want ik wil graag dat ze geen auto gebruiken, maar zo zit de wereld niet in elkaar. Gelukkig komt er wel een sneltram over de brug heen, dus we creëren een heel goede OV-verbinding en met een goed OV hoop je dat mensen minder gebruik van de auto gaan maken. Dan is er nog een groot voordeel van

de brug: als je eenmaal die rijbaan hebt liggen dan kun je ze in de toekomst ook anders inrichten. En mogelijk in de toekomst neemt het autogebruik daadwerkelijk af, wat op dit moment niet zo is, maar mogelijk in de toekomst wel en kunnen we het op een andere manier inrichten en komen we toe aan hetgeen u graag wilt.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja dank u voorzitter. Ja er wordt hier de hele tijd maar gesproken over een autobrug, maar dat is toch een enigszins valse voorstelling van de werkelijkheid. Het wordt een brug waar een OV-verbinding over gaat, er gaat een tram overheen, er gaan fietsers overheen, er gaan voetgangers overheen. En toevallig ligt er ook twee keer een enkele rijbaan voor een auto. Ik zou dat geen autobrug willen noemen voorzitter. Om iets een autobrug te noemen, zou je toch minimaal twee keer twee rijstroken moeten hebben. Dit wordt een brug voor fietsers, voetgangers en OV, en er is ook enigszins ruimte voor de auto.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, er komen meer auto's over die brug straks dan trams. En wat het belangrijkste is: er komen enorme stromen met auto's langs die in een woonwijk aanlanden, De Esch, waar op dit moment alleen bestemmingsverkeer van mensen die daar wonen komt, waar straks een nieuwe route dwars door de stad aanlandt, waar bewoners gewoon niet op zitten te wachten. Dat is niet de toekomstgerichte manier van gebiedsontwikkeling, van het toevoegen van nieuwe woningen waar GroenLinks voor staat.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja voorzitter, als we willen voorkomen dat we hier in een cirkeltje blijven praten: als je nieuwe woningen bouwt dan moet je ook zorgen dat die bereikbaar zijn, zowel met de fiets, het OV en ook dus met de auto.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer De Haan, ik heb uw motie van u gekregen 'Een ontwerp, in een publieke dialoog gevat: een nieuwe brug met de stad!'.

De heer **DE HAAN** (d66). Ik had een verkeerde ingediend maar dat komt zo wel goed.

De **VOORZITTER**. Uitstekend.

De heer **DE HAAN** (d66). Even kijken, ik was gebleven bij de motie van de ChristenUnie en GroenLinks 'Een brug om te flaneren'. Daarvan zei ik dat daar eigenlijk ook de facto een autoluwe brug gedefinieerd is een jaar geleden. Dan de tramtunnel. Is dat een optie. Ik denk het niet. Allereerst zit je met de voorwaarden voor de rijksbijdrage, maar daarnaast wordt het volgens mij ook geen feest voor de fietser. Met de fiets op de roltrap naar beneden, ik kan me voorstellen richting mevrouw Verkoelen dat senioren worstelen met een joekel van zo'n roltrap. Misschien interessant om te horen van de wethouder hoeveel ongelukken er plaatsvinden bijvoorbeeld in de Maastunnel met die roltrappen. Kleine ontboezeming: mijn moeder inmiddels al een kwart eeuw 50+ is er enkele jaren geleden ook ondersteboven met haar fiets naar beneden gerold en ook de Veiligheidsregio liet in juli weten dat zij een voorkeur voor een brug hebben. Dat is overigens niet ingegeven door de valpartij van mijn moeder in de Maastunnel.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen

De heer **BILJOEN**. Sorry voorzitter, maar zou D66 dan met een voorstel willen komen om misschien in plaats van één lift twee liften te zetten bij zo'n tramtunnel, zodat ook meer mensen met de lift kunnen in plaats van met de roltrap.

De heer **DE HAAN** (d66). Ja dat zou interessant zijn, maar ik startte mijn punten over de tramtunnelopties: ik denk het niet vanwege de rijksvoorwaarden die bij de brug, bij de verbinding zitten. Goed. Dat alles doet tekort aan wat een brug ook kan zijn. Dat is het laatste deel van mijn bijdrage. Want een brug draagt ook symboliek uit. Voor mij ook wel een beetje een moment om de

historie in te duiken, want niet alleen is een brug een zichtbare verbinding, een manier om juist twee delen ook van twee snelheden met elkaar te verbinden, het is zoveel meer dan dat. Niet alleen met de Erasmusbrug, ook wel degelijk met de oude Willemsbrug uit 1877, markeert die opening ervan juist over de nieuwe Maas de start van de nieuwe fase voor de stad. Een nieuwe stad, die Willemsbrug markeerde de transitie van de koopmansstad naar een transitostad terwijl de Erasmusbrug symbool staat voor een nieuwe fase van de werkmanstad naar een stad die zich veel meer richt op zakelijke dienstverlening, waarbij de binnenstad het visitekaartje moet zijn qua uitstraling, qua architectuur. Aantrekkelijk om je te vestigen als bedrijf of om in te wonen, op zoek naar grootstedelijke allure. Probeer je ook eens voor te stellen wat een nieuwe brug kan zijn, wat die kan betekenen, welke nieuwe fase voor Rotterdam we ermee in zouden kunnen gaan en wat een symbool zo'n brug zou zijn voor het nieuwe Rotterdam van pak hem beet 2033. Tot 1996 was de Euromast het symbool van Rotterdam en dat stokje werd in 1996 door de Erasmusbrug overgenomen als icoon voor Rotterdam. Ik heb het al eens eerder aangehaald in een ander debat onder wat voor gesternte die Euromast tot stand is gekomen. En inmiddels toch al weer 73 jaar beeldbepalend is voor de stad, maar bepaald niet hartelijk onthaald in de politieke besluitvorming in de jaren '60. De Erasmusbrug nam het stokje in 1996 over als icoon van Rotterdam, met ook de nodige weerstand in de besluitvorming in 1991. We lijken na enige jaren te vergeten en herkennen en herinneren ons alleen de trots die we hebben bij die brug. Ik hoop en ik verwacht oprecht dat deze brug ook dat stokje kan overnemen. Ik zou het ook graag zien dat in deze besluitvorming we ook in de stad ruim baan bieden aan de discussie hoe zo'n brug er uit kan en mag zien. Daarvoor hebben we ook een motie en die ligt al bij de voorzitter. En dan wil ik graag nog een andere motie indienen die ik destijds had willen bezorgen over deelmobiliteit, maar goed dat is een beetje 2 voor 12. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer De Haan heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. In Oostflank van A naar B? Met fiets, e-bike of OV.

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- bij de ontwikkeling van de Oostflank onder andere deelmobiliteit zal worden gefaciliteerd;
- op de Oostflank 3.000 studentenwoningen gerealiseerd zullen worden;
- door de nieuwe stadsbrug tussen De Esch en de Veranda die het college voornemens is te realiseren, de bereikbaarheid van de Erasmus Universiteit en de Hogeschool Rotterdam wordt verbeterd;
- er maandelijks 26.000 keer een deelfiets en 400.000 keer een deelscooter in Rotterdam worden verhuurd, en het aantal (elektrische) deelauto's de afgelopen twee jaar bijna is verdubbeld;
- in de Rotterdamse aanpak voor deelvervoer- en vervoerhubs te lezen is dat bij alle grote werkzaamheden de inzet van deelmobiliteit en buurthubs wordt meegewogen;

overwegende dat:

- in Rotterdam veel knooppunten zijn waar de overgang tussen OV en deelvervoer geoptimaliseerd kan worden en de inzet van Mobility as a Service (MaaS) hier een ondersteunende rol in kan bieden;
- deelfietsen en deelscooters grote populariteit genieten onder studenten en zij straks ook deel uitmaken van de woonpopulatie op de Oostflank en dus moeten worden voorzien in deze duurzame modaliteit;
- deelmobiliteit gestimuleerd moet worden omdat dit veelal een duurzame manier is om van A naar B te komen;

verzoekt het college:

- in de toekomstige P&S-fase van de ontwikkeling Oostflank in gesprek te treden met Rotterdamse OV-aanbieders en aanbieders van deelvervoer die in Nederland actief zijn (fiets, e-bike, scooter en kleine elektrische auto's), om in de Oostflank knooppunten te selecteren op centrale locaties waar de overgang tussen OV en deelvervoer geoptimaliseerd kan worden;
- op deze knooppunten samen met deze partijen mobiliteitshubs te realiseren die goed aansluiten op het OV door implementatie van MaaS, met een divers aanbod aan duurzaam deelvervoer gericht op studenten en andere bewoners van het gebied;

- te zijner tijd aandacht te besteden aan het promoten van de hubs, bijvoorbeeld via bestaande digitale kanalen van de gemeenten en in de openbare ruimte nabij de hubs;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan, I. van Wifferen en E. Rehim Zadeh

Motie 3. Een ontwerp, in een publieke dialoog gevat: een nieuwe brug met de stad!

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- Rotterdam een derde stadsbrug krijgt in de omgevingsvisie Oostflank;
- de gesprekken en creatieve ideeën over de brug nog gestalte moeten krijgen;
- Rotterdam dé architectuurstad van Nederland is;

overwegende dat:

- in het verleden de discussie over een nieuwe stadsbrug (midden jaren '90) in alle transparantie en openheid is uitgevoerd;
- de stad gebaat is bij een publieke discussie over hoe de stad er in de toekomst uitziet, hoe de brug die de stad verbindt er in de toekomst uitziet;
- met een publiek gesprek een onderwerp en ontwerp ook van de stad wordt;
- met een publiek gesprek over het ontwerp en de kwaliteit extra betekenis wordt gegeven aan Rotterdam architectuurstad;

verzoekt het college:

- een ontwerpwedstrijd uit te schrijven voor architecten en ontwerpers om te komen tot een iconisch ontwerp voor de nieuwe stadsbrug;
- de totstandkoming van het ontwerp voor de brug te vatten in een publiek, openbaar traject (en gesprek) met de stad;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, Rotterdam is gewild. Veel mensen willen hier blijven wonen of willen hier komen wonen. De stad groeit en het is aan ons om deze groei in goede banen te leiden. Goede groei, daar gaat het om. Want al deze mensen willen niet alleen een woning die bij hen past, maar ook voldoende ruimte en recreatie, voor groen en ontspanning, ze willen werkgelegenheid in de buurt en voorzieningen zoals huisarts en een buurthuis, en noem het maar op. De Oostflank biedt kansen om die goede groei ook te realiseren. Veel van die kansen worden gegrepen, maar helaas niet allemaal. Want wat de PvdA betreft, is er in het plan te veel fixatie op alleen het bouwen van woningen. Met het motto zoveel mogelijk woningen bouwen, wordt geen goede groei gerealiseerd. Waar zijn bijvoorbeeld de banen en dan heb ik het over de banen op Zuid. We zien in de plannen dat vooral aan de noordoever de banen worden gerealiseerd en op Zuid nauwelijks. Een groot gemis, want juist op Zuid is de economische infrastructuur al een stuk zwakker, zeker in het oostelijk deel van Zuid. De werkloosheid op Zuid is stukken hoger. Dit was een gigantische kans en dit is nog steeds een gigantische kans om dat recht te trekken, maar met de plannen van het college blijft het een gemiste kans. Dus daarom de vraag: is het college bereid om dit aan te passen en meer ruimte voor werkgebouwen en werklocaties op Zuid te reserveren? Als voorbeeld voorzitter: aan de noordoever komen er 20.000 banen bij, op de

zuidoever 10.000, waarbij het leeuwendeel daarvan, ik geloof 80 of 90% alleen maar Feyenoord City is maar in Bloemhof en Hillesluis komen er slechts een handjevol banen bij.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ja dit spreekt mij aan voorzitter, wat de heer Moti zojuist zegt. Ik ben een ontzettend voorstander van het versterken van de economie op Rotterdam-Zuid. Bent u het met mij eens dat – overigens: bedrijventerreinen dat is een probleem, daar gaan we het ook nog over hebben in het volgende kwartaal van 2024, over de bedrijventerreinen. Maar bent u het met mij eens dat met een goede brug en goede OV-voorziening, met andere woorden goede infrastructuur dat daarmee de basis is gelegd voor goede economie op Zuid?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Deels, maar het is niet goed als mensen van Zuid altijd naar Noord moeten gaan om te gaan werken en niet andersom. Het zou ook goed zijn als mensen van Noord de brug nemen om naar Zuid te gaan en dat gebeurt niet in deze plannen of onvoldoende.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Maar dat is nu net het voordeel van wat er nu ligt. De tram gaat twee kanten op en de brug: het is de bedoeling dat je er van twee kanten overheen gaat. Nee, ik maak er een grapje van, u heeft helemaal gelijk. Maar volgens mij is dat ook de bedoeling en hebben wij dat ook altijd geroepen: er moet voor beide kanten van de rivier, één stad, ook op economisch vlak veel voordeel zijn te behalen aan dit plan. Wat dat betreft steun ik uw oproep om daar heel veel aandacht aan te besteden.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Dank u wel voorzitter, want dit is de kans. We kunnen nu bepalen welke ruimte waar komt. Waar bouwen we de woningen, waar bouwen we de werklocaties en waar de werkgebouwen. Het tweede punt van de PvdA gaat toch weer over de volkstuinen. Ik ga niet weer het debat van de visie over de volkstuinen overdoen, maar feit is wel dat in het eerste plan drie volkstuincomplexen van de kaart werden geveegd. En de fractie van Leefbaar Rotterdam heeft met een dobbelsteen één ervan gered, maar Kweeklust en Ommoord verdwijnen nog steeds. Bij goede groei hoort wat de PvdA betreft ook voldoende ruimte voor groen en recreatie. En het college laat na om dit voldoende te borgen. Zelfs compensatie buiten het plangebied wil het college niet. Voor de PvdA is het van belang dat als de stad groeit we ons groen en recreatie ook op peil houden. Behoud van de volkstuinen is dan ook een harde voorwaarde. Daar hebben we ook een motie voor ingediend voorzitter, want wij denken wel degelijk dat je in onze stad voldoende plek hebt waar ook nieuwe volkstuincomplexen een nieuwe toekomst kunnen krijgen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Moti heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Kijken naar wat wel kan met volkstuinen.

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- er momenteel twee volkstuinen dreigen te verdwijnen met de ontwikkeling van Oostflank;

overwegende dat:

- deze volkstuinders het recht op hun stukje groen niet mogen verliezen;
- de volkstuinen bijdragen aan de vergroening en de leefbaarheid van Rotterdam;
- er buiten het plangebied meerdere locaties zijn in Rotterdam Oost die mogelijk geschikt zijn voor een volkstuinencomplex, zoals bij Terbregseveld (weerszijden geplande A13/A16), tussen A20, Stoopweg en de Rotte;

verzoekt het college:

- om te onderzoeken of er op deze of andere locaties een mogelijkheid is om deze geschikt te maken voor volkstuincomplex, desnoods met aanpassingen aan de huidige bestemmingsplannen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D. Yildirim

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **MOTI** (pvda). Tot slot voorzitter, mijn derde punt. Het vorige agendapunt gaat over de financiering van de stadsbrug en daar zullen we bij het volgende agendapunt wat over zeggen. In dit plan, de Oostflank, bespreken we de ruimtelijke reservering. Het standpunt van de PvdA is duidelijk: een brug zal een historische vergissing blijven. Bij goede groei hoort een toekomstbestendige, duurzame vervoersmobiliteit en dat is wat ons betreft een tunnel met een metro. Maar laten we dan op zijn minst beginnen met een tunnel en een tram, en daarna uitbouwen naar een metro ringlijn. Natuurgebied De Esch blijft daardoor behouden en we zorgen voor echt duurzame en goede groei. Samen met andere partijen hebben wij hiervoor moties en amendementen ingediend. Onze steun voor het uiteindelijke plan Oostflank zal afhankelijk zijn van de ruimte die het college geeft voor deze plannen en deze moties en amendementen. Als het plan in beton gegoten blijkt te zijn en er geen enkele ruimte is om ook maar iets te veranderen dan zullen wij als PvdA hier helaas niet mee kunnen instemmen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel. Ik heb nog een verhelderende vraag aan de heer Moti. Kunt u mij uitleggen wat u nu precies bedoelt met die laatste motie? Is het de bedoeling dat alle opties open blijven wat u betreft of hoe moet ik die motie begrijpen?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Over het laatste punt hebben wij geen motie maar dienen wij samen met andere fracties moties in. Waar het over gaat, is dat we de ruimte, de reservering voor een tunnel open houden. Als we nu de hele plek volbouwen dan kan er nooit meer een tunnel en ook nooit meer een metro ringlijn gebouwd worden en dat zou wij een gemiste kans vinden, niet alleen nu maar ook een gemiste kans voor in de toekomst als wij dat ooit nog zouden willen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Oké, dus we leggen inderdaad een brug aan en dan gaan we die ruimte reserveren voor een tunnel. Heeft u ook bekeken wat dat gaat betekenen voor de woningbouw en alle volkstuinen etc. etc., de ruimte die we dan dus moeten reserveren voor de tunnel?

De heer **MOTI** (pvda). Nou dat eerste punt is nog maar de vraag, wat eerder gerealiseerd kan worden, een tunnel of een brug. De tunnel zal een metro ringlijn mogelijk maken en wij zijn er heilig van overtuigd dat als je een metro ringlijn aanlegt dat je dan veel meer woningen in de toekomst kunt bouwen. Dan kan je echt verdichten.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Oké, u zit nog steeds in de idee-fixe van de metro ring begrijp ik, is dat nog steeds het beeld waar u naartoe wil?

De heer **MOTI** (pvda). Ja dat is nog steeds onze ambitie, een metro ringlijn. Dat is het beste voor de stad en dat is ook iets waar bijna alle verkiezingsprogramma's nog geen anderhalf jaar geleden ook voor hebben gepleit. Dat hebben we allemaal in de stad zitten te vertellen. Wij houden vast aan dat idee want wij vinden dat een goede toekomst voor de stad.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Weet u ook hoeveel steden in Europa een metroring hebben?

De heer **MOTI** (pvda). Ik kan er een paar noemen. Berlijn heeft er een, Londen heeft er een, Parijs heeft er een, kleinere Duitse steden hebben er ook een paar. Dus ik kan er zo een paar noemen, ja.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Er zijn precies vier steden in Europa die een metro ring hebben. Dat zijn de drie die u zojuist noemde en Moskou en dat zijn allemaal steden van 20 miljoen-plus. En daar wilde u Rotterdam mee vergelijken en die ambitie wilde u hier uitspreken? U weet net zo goed als ik dat dat een totaal onhaalbaar verhaal is.

De heer **MOTI** (pvda). Dat ben ik niet met u eens, want ons metro netwerk is niet alleen voor Rotterdam want het is een regionaal metro netwerk omdat ook randgemeenten meedoen. Als je dat bij elkaar optelt, de metropoolregio, dan kom je ook uit op miljoenen inwoners, misschien wel net zoveel als Berlijn.

De **VOORZITTER**. U was klaar? Dank u. Mijnheer Coşkun

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, voor de kijkers thuis: dat moeilijke woord Idefix dat is dat hondje van Asterix en Obelix, zeg ik dan maar. Om in dezelfde stijl te blijven, de overdreven superlatieven van de heer Van Dommelen van de VVD die alle gebakken lucht al als realisatie voor zich ziet, toch maar weer met de benen op de grond komen te staan. En dan niet een stukje auto, zeg ik dan tegen de heer De Haan, want we hebben het ook niet over een bruggetje ofzo. De heer Rutte had de gewoonte alles te verkleinen en dan leek het minder pijnlijk, maar zo is het toch niet. Maar ik wil wel beginnen met alle lof voor de ambtenaren die hier vele jaren aan hebben getekend en gesleuteld, en alle mooie plaatjes in de plannen. Het ziet er allemaal prachtig uit en het papier is geduldig, maar de meeste woningen hebben nul komma nul te maken met de oeververbinding. Het is een lappendeken van verschillende projecten. Sommige onderdelen kunnen nu al starten of zijn al gestart, de woningen op Zuid, in Feyenoord, Bloemhof, de woningen bij Brainpark etc. Wat SP betreft, gaan wij niet bouwen op groen en daar hebben we ook een motie over opgesteld. Dat moet je niet doen. Het MIRT-rapport was ook vernietigend zeker voor wat betreft de keuze voor een brug. Kortom: de meeste geschetste luchtkastelen kunnen op instemming van de SP rekenen als ze ooit gerealiseerd worden, maar nu alles gekoppeld wordt aan die nieuwe autoweg dwars door dit gebied dan zijn wij tegen deze visie op de Oostflank. Dat kan veel beter, daar hoort een tramtunnel te komen. Daarom twee moties: 'Bouwen op groen? Nee niet doen!' en de andere gaat over de bouwopgave 40-40-20 in plaats van zoveel nog meer inzetten op het topsegment en de veel te veel dure woningen. En de heer Van Drunen zou ik willen zeggen: als jullie het dan geen autoweg willen noemen, zullen we het dan nu een sluiproute noemen? Want als de ring vol staat en dat gebeurt nog wel eens, dan creëert u een nieuwe sluiproute en dan is er weer een verkeersinfarct maar nu aan de oostkant van de stad.

De **VOORZITTER**. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Toch nog even een vraag aan de heer Coşkun. Een mooi verhaal, is altijd leerzaam. Maar als de heer Coşkun altijd spreekt en het gaat over woningbouwplannen dan is eigenlijk de SP, de heer Coşkun, altijd tegen. Ik ben dan wel eens benieuwd wat zijn dan de locaties waar dan wel volgens de heer Coşkun gebouwd mag gaan worden. Want gaat het om de Parkhaven dan is de heer Coşkun weer tegen, dan moet het weer elders, gaat het hier over de Oostflank dan is de heer Coşkun ook tegen en moet het ook weer elders. Waar zijn nou wel die mogelijkheden?

De heer **COŞKUN** (sp). Nee de meeste woningen daar zijn wij helemaal voor, ook in dit plan, maar die hebben helemaal niks met de totaalvisie te maken, die worden al gebouwd. In Brainpark kan je bouwen, in Feyenoord City kan je bouwen, wij zeggen alleen je moet 40-40-20 bouwen, 40% sociaal, 40% midden en 20% duur. Sommige woningen worden al gebouwd en daar moet je gewoon mee doorgaan. Dat kan ook in het hele gebied, daar heb je de hele visie niet voor nodig. Dat is gewoon een lappendeken aan bestaande projecten en dat moet je een voor een doen. Dus we zijn voor woningbouw en of je er dan 30.000 haalt dat weten we niet, misschien 20.000 die reëel zijn de komende tijd. Dan kunnen we er daarna nog eens een keer 10.000 bouwen. Wij zijn erg voor woningen maar dan vooral sociale woningen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dan hoop ik de SP aan mijn zijde te vinden als er een plan voorligt voor woningbouw om dan ook eens een keer voor te stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja ik heb ook nog een vraagje. Iedere keer als wij over bestemmingsplannen praten dan krijgen we ontzettend vaak te horen in de commissie of van insprekers dat het allemaal van die kleine potjes zijn waar de gemeente mee bezig is. In de commissie is afgesproken dat we eerst met een visie komen, daarna met deelstukken die we uitwerken, zoals de kop van Feyenoord of Feyenoord City of De Esch, en daarna de bestemmingsplannen. Dus het is wel precies wat we hebben afgesproken in de commissie dat is precies wat de wethouder hier doet. En waar ligt dan uw probleem? Er komt een totaalvisie voor het hele gebied, er komen 30.000 woningen en ja een deel daarvan wordt al gebouwd maar zeker 20.000 niet. Als straks Feyenoord XL komt dan komen er misschien nog wel meer woningen bij. Er wordt infrastructuur bij gezet wat ook hartstikke belangrijk is als je zoveel woningen bouwt. Waar zit uw echte probleem dan dat er een visie wordt neergelegd?

De heer **COŞKUN** (sp). Ja ik heb het voorgelezen mijnheer de voorzitter, de heer Van Dommelen heeft niet goed geluisterd. Kortom: de meeste geschetste luchtkastelen kunnen op instemming van de SP rekenen, maar nu alles gekoppeld wordt aan die nieuwe autoweg oftewel sluiproute dwars door dit gebied zijn wij tegen deze visie op de Oostflank.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen? U was klaar. De heer Coşkun heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. 40-40-20.

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- de concept Woonvisie een zeer conservatieve ambitie hanteert omtrent de realisatie van sociale woningen, in de huidige Woonvisie slechts 20% en in het Coalitieakkoord slechts 25%;
- de behoefte aan betaalbare woningen veel groter is dan het dure segment;
- het dure segment al ruim aan hun behoefte wordt bevredigd door de markt;

overwegende dat:

- de 30.000 woningen die in de Oostflank gerealiseerd zullen worden een unieke kans bieden om te voldoen aan de behoefte aan betaalbare woningen;

verzoekt het college:

- bij elk nieuw stedenbouwkundig project uit te gaan van 40% sociale, 40% midden en 20% dure woningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun

Motie 6. Bouwen op groen? Nee niet doen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- de volkstuinen Ommoord en Kweeklust in De Esch moeten wijken voor de huidige invulling van de Oostflank;

overwegende dat:

- de waarde van de volkstuinen, in zowel gemeenschapszin als in biodiversiteit, onvervangbaar zijn;

verzoekt het college:

- nadruk te leggen op verdichting en de creativiteit van architecten en stedenbouwkundigen voor het behouden van hoogwaardig groen, unieke biodiversiteit en de bestaande gemeenschappen die dit onderhouden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan krijgen we mijnheer Dahoe. Ik wil u erop wijzen dat het vandaag zijn maidenspeech is.

De heer **DAHOE** (denk). Voorzitter, het is best wel spannend om zo voor het eerst te mogen spreken in de raad. Het is voor mij een grote eer om hier vandaag te mogen staan. We leven in een turbulente tijd en zien door digitalisering en globalisering direct wat er in de wereld om ons heen gebeurt. Wat er om ons heen gebeurt, raakt ons allemaal in wie zij zijn en wat wij doen. Onzekerheid en spanning en uitsluiting roepen onvrede en emoties op. Pas wanneer er ruimte is om die emoties met elkaar te delen, kan er uiteindelijk wederzijds begrip ontstaan. En vanuit wederzijds begrip zal er respect voor elkaar ontstaan. Respect voor elkaar, in de raad, straalt uit naar respect voor iedereen in onze mooie stad. Alleen vanuit verbinding met elkaar kunnen we samen verder groeien in onze stad. Als raadsleden hebben wij hierin een voorbeeldfunctie. Wij kunnen allemaal een voortrekkersrol vervullen. Ik zie mijzelf als een verbinder en een bruggenbouwer, met een positieve mindset. Ik zie vooral wat er goed gaat en ik ben altijd op zoek naar aanknopingspunten om samen verder in verbinding te komen. Wat dat betreft is de portefeuille BWB mij op het lijf geschreven en de ontwikkeling die nu gaande is in de Oostflank is ook hard nodig als wij willen dat onze kinderen en kleinkinderen ook nog in de buurt kunnen blijven wonen over 10, 20, 30 zelfs 40 of 100 jaar. Want uiteindelijk willen wij allemaal hetzelfde, voor onszelf, voor onze gezinnen, voor onze families, het beste voor alle inwoners van Rotterdam, de stad die ik zo'n 13 jaar geleden heb mogen leren kennen met mensen die super gefocust zijn op hun eigen doelen en die ook behalen. Soms met een omweg en soms heb je een steuntje in de rug nodig, bijvoorbeeld wanneer het gaat over vooroordelen en discriminatie. Voorzitter dat is ook gelijk mijn grootste doel, om samen met jullie ervoor te zorgen dat voornamelijk de jeugd maar ook de ouderen minder aanlopen tegen onrechtvaardigheid. Of dat nou is op de arbeidsmarkt of woningmarkt. Het moet niet uitmaken wat je leeftijd is, je naam, je geaardheid, je geloof of huidskleur. Uiteindelijk willen we allemaal hetzelfde: zekerheid, ons veilig voelen, een veilig en warm huis om in te wonen, vriendelijke burens, een schone stad, maar ook variatie en spanning en recreatie, zodat het niet saai wordt. Van betekenis zijn, liefde en verbinding, en iedereen bepaalt zelf waar hij of zij op welk moment in wil groeien. Voor mij is dat nu communicatie en een bijdrage leveren in de verbinding en besluitvorming van onze mooie stad Rotterdam. (applaus).

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Oh u bent nog niet klaar, wij gaan luisteren.

De heer **DAHOE** (denk). Sinds 2021 is het gebied tussen Alexander en Zuidplein een van de grootste stedelijke projecten van Rotterdam met de bouw van maar liefst 30.000 nieuwe woningen. Dit betekent meer woningen voor huidige starters, doorstromers en mensen die überhaupt geen woning kunnen vinden. Met het oog op de toekomst en volgende generaties is een goede verbinding tussen Zuid en oost voor die generaties dan ook van uitermate belang. Rotterdam is een stad verbinden, vervoer en omkijken naar elkaar, maar ook vooruit denken aan volgende generaties die nog gaan komen. Dit maakt het wonen in deze stad een belevenis en het werken in de raad een geschenk. Voorzitter, ontwikkelingen in het Oostflank-gebied hebben een breed kader aan reacties opgeroepen, variërende van emotionele betrokkenheid van bewoners tot serieuze protesten. Dit is sprekend voor de Rotterdammers: betrokkenheid, levendigheid en het tonen van emoties. Het is positief om te constateren dat er veel betrokkenheid is bij alle veranderingen en de directe woonomgeving. Hoewel niet alle veranderingen wenselijk zullen zijn, kan ik toch concluderen dat leefbaarheid en de kwaliteit

van de omgeving van belang zijn en niet alleen worden gedeeld maar ook hoog op de agenda staan. (applaus).

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Twee keer een applaus dat is mooi verdiend. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dank voorzitter. De Oostflank en ook nog een voorstel voor een voorkeur voor een stadsbrug. Er zijn positieve kanten aan deze plannen. Waar wij blij mee zijn, zijn natuurlijk de vele woningen die worden gerealiseerd en die kunnen bijdragen aan het oplossen van de wooncrisis. We zien ook dat met de plannen de kwaliteit van de leefomgeving flink omhooggaat en we zijn natuurlijk hartstikke blij met een verbinding tussen Noord en Zuid, waardoor bijvoorbeeld ook de onderwijsinstellingen beter bereikbaar zijn. Aandacht voor studentenwoningen: hartstikke goed, en ook wel aandacht voor het groen. Tegelijkertijd is dit nog niet onze visie. Het is zit hem met name in dat dit een totaalvisie is en omgevingsvisie voor de lange termijn over de fysieke omgeving zoals wij die willen gaan inrichten. Wat het ook nog eens lastig maakt, is dat de Oostflank en de visie daarvoor, is gelinkt aan een voorkeursvariant voor een stadsbrug. Wat er minder is aan deze plannen is dat mensen ontevreden zijn met de participatie tot nu toe. Wat we ook nog missen is naast de aandacht voor studentenwoningen, woningen voor bijvoorbeeld senioren en voor kritieke groepen, met bepaalde kritieke beroepen. We vinden ook dat de aandacht voor betaalbare woningen nog te minimaal is. En dan over de oeververbinding. Het staat buiten kijf dat we voorstander zijn van een oeververbinding. Vanuit de Voltfractie is er altijd de voorkeur geweest voor een metro en een tunnel. Als we dan kiezen voor een brug, laten we dan wel kiezen voor de meest progressieve en toekomstgerichte optie. En wat ons betreft is dat een brug met OV, voor de fiets en voor de voetgangers. En laten we inderdaad manieren zoeken om de polder De Esch niet te hoeven uitgraven en de natuur die we hebben te behouden. We vinden tot nu toe dat het college ons te weinig tegemoet is gekomen en ons te weinig vertrouwen heeft gegeven dat dat het uitgangspunt moet zijn. Met andere woorden: de plannen zijn niet progressief genoeg.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik heb een vraagje. Wij hebben het net al gehad over de polder, maar ik heb nog een vraagje. U zegt: ik vind het belangrijk dat er een brug komt voor fietsers, openbaar vervoer en voetgangers. 75% van de brug wordt ingericht voor de fietsers, voetgangers en OV, in de vorm van de hogesnelheidstram. Is dat wat u betreft progressief? Kunt u zich daar in vinden?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dat vinden wij te weinig en ik zal u uitleggen waarom, voorzitter. Dit is een plan voor de lange termijn en met een beetje geluk, als het al een brug wordt, komt die er over 10 of 15 jaar. Dan leven we in een heel andere realiteit dan waar we nu zijn. Wat wij willen, is dat we vooruit denken en dat we dus ook onze leefomgeving zo inrichten dat we dus vooruit denken en dus niet de auto als uitgangspunt nemen waar de financiering aan gelinkt is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik hoor Volt telkens spreken over de meest progressieve variant en natuurlijk willen wij ook zoveel mogelijk natuur behouden, maar we hebben ook in allerlei commissiebehandelingen en in technische sessies gezien dat het ook nog best wel een uitdaging wordt om ervoor te zorgen dat alle boten en de scheepvaart er goed doorheen kunnen komen. Dus dan is het wel een eerlijk verhaal als je dat al weet, om te zeggen: daar moet waarschijnlijk wel wat van af. Vindt u het niet een beetje zand in de ogen strooien van bewoners om te zeggen: ja we gaan eigenlijk eerst voor dat we helemaal niks afvragen maar we willen wel een brug terwijl je al weet dat er dan een heel kleine kans is dat boten daar veilig onderdoor kunnen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dat is een heel goede vraag en daar zit eigenlijk de crux. Met de optie die we nu hebben gekozen, dus de plek ook die we gekozen hebben, kom je inderdaad met de nautische aspecten. Als we bijvoorbeeld voor een andere plek hadden gekozen dan was het misschien een ander

verhaal geweest. Daarbij komt ook nog, wat wij heel pijnlijk vinden, is dat doordat we dus vanuit het nautische gaan kijken we dus voor de scheepvaart kiezen boven bewoners, natuur, gezondheid. Eigenlijk is dat de essentie van het hele punt. De keuze die je maakt voor de voorkeursvariant die bepaalt eigenlijk de rest. Wij zeggen: kies nou voor een leefomgeving waarin je de natuur centraal stelt, waarin je ook kijkt naar wat bewoners willen, waarin je kijkt naar de woonopgave, naar de economie, en van daaruit – het gaat namelijk om een omgevingsvisie – maak je de plannen en werk je die uit. En daarvoor hebben we ook een aantal moties ingediend.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, ik kan u heel goed volgen, maar is de consequentie dan ook dat u eigenlijk pleit voor een brug op een andere plek als het dan toch een brug wordt?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Dat was niet direct mijn betoog, maar we kunnen ook de plek nog ter discussie stellen. Wat wij in ieder geval hebben gepoogd, ook met onze motie die we hebben ingediend, bijvoorbeeld de motie over de hackathon maar ook de motie over vermijd schade aan de oever, met dat te onderzoeken, komen we misschien tot bepaalde uitgangspunten waar we nu niet komen omdat het startpunt nu is: we gaan sowieso een stuk van de polder uitgraven. En daar zijn wij het gewoon niet mee eens.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja dank u voorzitter. Ik hoor mevrouw Elfilali zeggen dat zij zich inzet voor een brug voor de lange termijn. Dat kan ik alleen maar waarderen want Leefbaar Rotterdam wil dat ook. Dat maakt het dan eigenlijk een no brainer om daar ook ruimte op te maken voor de auto. Dat klinkt misschien heel erg gek als ik dat op deze manier zeg, maar we weten niet wat de toekomst ons brengt. Die brug ligt er over 50 jaar nog. Misschien is er in de loop van die tijd wel een prachtige magneettechnologie gekomen die auto's overbodig maakt. Wat is er dan nog mooier dan een kaal stuk asfalt waar je zoiets direct toe kan passen? Dat klinkt misschien heel erg vreemd, maar vergeet niet dat er maar 60 jaar heeft gezeten tussen het eerste vliegtuig dat 12 seconden vloog en een raket naar de maan. Tot zo ver voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, ik vind het verhaal van Leefbaar heel aansprekend want dat gaat inderdaad over de toekomst. We hebben ook niet voor niets ook in dit gebouw een motie ingediend die ook aangeboden is in deze raad om bijvoorbeeld te kijken naar een hyperloop dat is ook een schone, toekomstgerichte manier van OV. Dus helemaal mee eens. Alleen waar het nu om gaat is, we zijn nu bezig met het inrichten van onze fysieke leefomgeving op die plek. Als je dan als startpunt de auto neemt dan kom je op een andere uitkomst dan als je als startpunt neemt: nee, we gaan zorgen voor een mobiele, groene stad waarin ruimte is voor de natuur, het vermeerderen van de natuur, en dat is eigenlijk ons betoog.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja ik heb wel een beetje moeite met het feit dat u eerst zegt: het startpunt is de auto geweest, daarna zegt u: het startpunt is de scheepvaart geweest. Volgens mij ligt hier een plan waarbij een goede balans is gevonden tussen de fietsers, de voetgangers, het OV, de bewoners op Zuid, de bewoners op Noord, de auto, de scheepvaart, het groen, alles moet ingepast worden. De stad wordt steeds voller, daar zijn wij ons allemaal bewust van, er is steeds meer ruimteconcurrentie, en dit plan zorgt voor een heel goede balans tussen al die belangen. U zegt: het startpunt is de auto geweest; nee dat is niet zo, het startpunt is niet de auto geweest. Het startpunt is geweest dat er een oeververbinding komt, een brug die voor iedereen en alles hartstikke veel toegevoegde waarde gaat leveren. Wij groeien naar een fantastische stad toe, op dat deel van de stad wordt het gewoon fantastisch en dat is het uitgangspunt. Daar past ook een auto, een autoluwe brug bij, en daar past ook bij dat je de scheepvaart de ruimte geeft. Dat is een iets andere insteek dan dat u geeft.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja ik zie dat toch anders. Ik weet dat helemaal niet of dat een goede balans is, want nogmaals: er zijn twee moties van ons nog helemaal niet uitgevoerd. Die kunnen juist bijdragen aan een heel ander startpunt. Daarbij zijn er ook alternatieven, kijk bijvoorbeeld naar de plannen van de Rotterdamse dromers. Die willen op een fantastische manier onze stad verbinden met bijvoorbeeld vier oeververbindingen. Dus er zijn nog veel alternatieven die nu eigenlijk hier buiten vallen en dat is doodzonde. En dat is dus ook niet iets waar wij mee kunnen instemmen. Dus mij rest alleen maar te zeggen dat ik op dit moment nog wat teleurgesteld ben maar in ieder geval dat de wethouder mij bijvoorbeeld nu kan toezeggen wanneer de twee genoemde moties die wat mij betreft nog niet uitgevoerd zijn, wanneer die wel worden uitgevoerd, heel concreet. Als ik inderdaad ook wat geluiden hoor over toch een wat meer progressieve en toekomstgerichte oeververbinding dan kan mijn fractie best een eind meekomen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, ik heb even een puntje van orde. We gaan dadelijk over de financiering van de brug praten en dat gaat geheim gebeuren he? Oké, nou ik pak het liefst maar het hele pakketje in één keer samen. Nee niet het geheime deel maar ik wil het eigenlijk op deze manier maar zo in één keer pakken dan heb ik het gehad. Het hangt zo aan elkaar, we horen niets anders dan over de brug. Het gaat over de centjes dat was mijn punt van orde. Voorzitter, het glossy verhaal van VVD en Leefbaar kan ik ook maken. We staan voor één van de grootste historische drama's sinds de wederopbouw van Rotterdam. We kiezen helemaal nergens voor. We kiezen voor het slopen van volkstuinen, we kiezen voor het slopen van sportvelden, voor het slopen van natuur in De Esch, maar het ergste van alles is dat er 30.000 woningen niet gebouwd moeten worden omdat we een wooncrisis hebben maar die moeten gebouwd worden omdat een brug mogelijk gemaakt moet worden. Conclusie voorzitter: de lasten van de brug komen in de kostprijs van de woningen en dat betekent dat die 30.000 woningen veel en veel te duur worden.

De **VOORZITTER**. Mijnheer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Mevrouw Verkoelen, zegt u nu toch een beetje dat de wederopbouw een historische vergissing is van Rotterdam? Ik bedoel dat we hier nog steeds in een kale vlakte in Rotterdam met op zijn best een hertenkampje op het Weena? Is dat nu wat u in het begin zegt over de historische vergissing over de wederopbouw van Rotterdam?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ik ga nog één keer de zin voorlezen want u was er niet goed bij, geloof ik. We staan voor één van de grootste drama's sinds de wederopbouw van Rotterdam. Dat is iets heel anders, mijnheer De Haan. Goed, ik ga verder. Voorzitter, we gaan een halve snelweg in volledig gebied Oostflank door midden laten klieven, onvoorstelbaar. Voorzitter, mijn fractie voelt een enorm déjà vu opkomen: de koppeling van een gebiedsontwikkeling aan een totaal niet onderbouwing van een brug. Waar hebben we dat eerder meegemaakt? Ongelooflijk. Voorzitter, de brug is niet onderbouwd, het is een handjeklap van de wethouder en de minister van dezelfde signatuur. Als deze brug niet haalbaar is – en die kans is immens groot – zal het hele bouwwerk van de gebiedsontwikkeling instorten. Ook dat hebben we eerder meegemaakt.

De **VOORZITTER**. U krijgt een vraag mevrouw Verkoelen. Mijnheer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja een halve snelweg. Is die dan in de lengte of de breedte doorgesneden? Even alle gekheid op een stokje, waar heeft mevrouw Verkoelen het over als zij het heeft over een halve snelweg? Dan denk ik aan twee keer driebaans ofzo. Dat zie ik nergens terug.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Nou het is niet het verhaaltje van u van allerlei voetpaden en alles en dan kleine dingen... dik 15.000 vervoersbewegingen, het wordt toch veel meer dan de Erasmusbrug. Ja,

u kunt het blijven vragen en u doet het keer op keer, u gaat uw gang maar, uw brug wordt een halve snelweg.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja voorzitter, als we termen keer op keer gaan gebruiken dan zal ik maar niet beginnen over het nepnieuws dat continu door mevrouw Verkoelen verspreid wordt. Ik heb nog steeds geen antwoord op mijn vraag: een halve snelweg. Het wordt een brug voor voetgangers, voor fietsers, er komt een tram overheen en twee keer een rijbaan voor een auto. Dat is geen halve snelweg.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). U heeft het hele plan nog niet gezien, wacht maar tot het klaar is. Het wordt een halve snelweg. U mag anders denken, gaat uw gang maar, voor u is het twee keer eenbaans. Tegen de tijd dat ik niet meer terug kan op het verhaal dat u zegt, zit ik met de gebakken peren van een halve snelweg. En daar houdt u geen rekening mee. U wilt 30.000 woningen, we knallen ze door de stad heen, daar gaan we, en mijnheer Van Drunen zegt: twee keer eenbaans. Onbegrijpelijk. Echt werkelijk onbegrijpelijk.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja voorzitter, laat ik het zo zeggen: hij wordt ingericht als twee keer eenbaans. Als daar dan met een toverstaf in één keer twee keer drie rijbanen van gemaakt kan worden dan ben ik heel benieuwd... Volgens mij heeft mevrouw Verkoelen een technische achtergrond dus ik onderschat haar technische achtergrond absoluut niet, maar ik zou het heel leuk vinden als mevrouw Verkoelen mij kan uitleggen hoe je drie rijbanen kwijt kan op een plek van één rijbaan.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Als je het dan historisch wil zien, ga ik met u nog eens opnieuw over de Erasmusbrug beginnen. Zo begon de Erasmusbrug ook, twee keer één baan, toen werd het twee keer anderhalf en nu is het twee keer twee, ten koste van de fietsers en voetgangers.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Voorzitter, er is op de Erasmusbrug geen centimeter minder voor fietsers of voetgangers dan dat er was op het moment dat het lintje werd doorgeknipt bij de opening, want dat is technisch onmogelijk. Er zit een scheiding tussen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja voorzitter, we kunnen erover blijven bakkeleien. De Erasmusbrug was ook twee keer eenbaans, was ook maar een heel mooie verbinding tussen Zuid en het centrum, maar het kwam er niet van.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja dank u wel. De vorige keer toen wij over de Oostflank spraken, voorzitter, toen heb ik mevrouw Verkoelen gevraagd of zij de stukken wel gelezen had. Dat heeft zij mij behoorlijk kwalijk genomen en daar heeft zij mij meerdere keren op aangesproken. Dat ga ik nu ook niet doen, ik ga ervan uit dat u de stukken gelezen heeft.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dank u wel dan moet u het niet herhalen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Maar dan heb ik wel een vraag. Als u de stukken gelezen heeft, kunt u zich dan beperken tot de inhoud van de stukken en niet allerlei fancy verhalen hebben. 15.000 auto's over de brug dat wordt nergens genoemd. 10.000 auto's, daar hebben we het over. Dat zijn er minder dan over de Mathenesserlaan rijden. U komt met allerlei verhalen, 15.000, halve snelweg, ik denk dat het het debat ten goede komt mevrouw Verkoelen als wij ons houden aan de feiten en de stukken en u niet uw eigen werkelijkheid daaraan koppelt, de fake werkelijkheid.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Het staat letterlijk in de sessie mijnheer Van Dommelen, dus laten we daar even heel duidelijk over zijn. En we hebben die discussie voor de zoveelste keer. Laat ik heel

eerlijk zijn: uw glossy verhaal, nee die kunnen we er zo inplakken dadelijk, daarvoor komt elke projectontwikkelaar uit het hele land mee. We moeten zien dat het gebeurt, mijn verhaal ligt anders en ik weet precies hoe de VVD hierin staat, want u gaat hier de winst halen, niet Leefbaar, niet DENK, niet D66, die leveren allemaal in maar u gaat het verdienen. Het is waar, het klopt. Goed, als deze brug niet haalbaar is en die kans is immens groot, zal dus het hele bouwwerk van de gebiedsontwikkeling instorten. Voorzitter, voorstel van ons is: ontkoppel de gebiedsontwikkeling Oostflank van de derde oeververbinding, concentreer je op de woningbouw, concentreer je op groenontwikkeling, op sport en recreatie, en concentreer je op werkgelegenheid. Zorg ervoor dat het een gebiedsontwikkeling wordt die gericht is op wat de Rotterdammer nodig heeft en niet op een speeltje van dit college. Voorzitter, het is werkelijk ongelooflijk, onvoorstelbaar en onwaarschijnlijk dat deze gebiedsontwikkeling vervolgens opgehangen wordt aan een in de achterkamertjes afgesproken brug. Niemand wil de brug, zelfs de MIRT, een zeer gerenommeerd, adviserend instituut, mijnheer Van Dommelen dat haalt u elke keer maar niet aan als u het over de MIRT heeft, geeft aan dat de kosten van een afgezonken tunnel net zo duur zal zijn als een brug. Het ouderwetse denken dat een halve snelheid kwaliteit gaat leveren aan de stad is zelfs voor een ouderenpartij als de mijne, een doelgroep overigens dames en heren die zich heel graag in de auto voortbeweegt, een gedrocht van een beredenering. Laat ik daarover duidelijk zijn. Ouderen zijn dol op liften, dus zo los je dat probleem van de tramtunnel op.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ik wil graag toch eventjes helder maken, want u zegt dat de MIRT geen brug wil. Dat is helemaal niet zo, dat hebben zij helemaal niet gezegd. Maar ik wil u wel duidelijk maken dat wij vele argumenten hebben genoemd waarom wij een brug willen. Eén van de argumenten is, en dat is niet alleen omdat er een auto overheen moet, is dat een brug een zichtbare verbinding is. Die zichtbare verbinding hebben we nodig tussen Zuid en Noord. Dat is precies wat de heer Van der Vecht hier tijdens de insprekbijdrage vertelde: je hebt een zichtbare verbinding nodig. Dat is de belangrijkste reden. Daarnaast vinden wij het ook lekker als die brug gefinancierd wordt. Dan kunnen we een tramtunnel aanleggen en dan kunt u zeggen: die is even duur, maar die betalen we wel alleen. Maar helemaal los van die financiering: wij willen een brug om heel goede redenen, namelijk om de veiligheid van fietsers en wandelaars en om de verbinding tussen Zuid en Noord.

De **VOORZITTER**. Mijnheer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Volgens mij weet mevrouw Verkoelen heel goed wat haar achterban en de senioren willen, maar ik ben ook benieuwd... ik bedoel, we hebben de Maastunnel gehad waar regelmatig de roltrappen kapot waren en ook liften kapot waren, waar het echt lastig was om naar beneden te komen. Tegelijkertijd wat misschien nog wel belangrijker is, is volgens mij ook de sociale veiligheid en hoe mensen een tunnel beleven. Volgens mij valt daar nog wel wat op af te dingen, waarin je in alle vrijheid en boven op een brug kan genieten van het uitzicht, heb je in een tunnel echt wel een andere dynamiek. Ik ben benieuwd hoe mevrouw Verkoelen daarnaar kijkt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ja wat aankleden, mijnheer De Haan, maken we er wat winkeltjes in, gaan we het gezellig maken. U kunt alles bedenken wat u wilt, echt serieus, werkelijk waar, u weet verdomd goed – en ik neem regelmatig de Maastunnel want ik vind het ideaal en die lift, daar heb ik geen last mee.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Nee ik wilde nog even reageren op wat de heer Van Dommelen vertelde. Ik wil wel dat hij het eerlijke verhaal vertelt. U vertelt dat we een zichtbare verbinding nodig hebben. Een zichtbare verbinding is niet nodig, het is een politieke keuze. U moet wel het eerlijke verhaal vertellen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja ik moet er een beetje om lachen: u moet het eerlijke verhaal vertellen. Volgens mij heb ik het eerlijke verhaal verteld. Wij geloven erin dat het voor heel Rotterdam goed is dat er een zichtbare verbinding komt. En die komt er, want daar heeft het college voor gekozen.

Ik zal u zeggen: ik ben er erg blij mee. Ik weet niet of u het zich nog herinnert. Mijn eerste verkiezingsdebat, twee jaar geleden, op de Veranda, heb ik het al geroepen: we willen een brug, ik wilde toen een brug, want dat is het beste voor een zichtbare verbinding tussen Zuid en Noord. Een zichtbare verbinding die maakt een echte verbinding, niet de metrotunnel onder de Erasmusbrug door, nee, die Erasmusbrug maakt de verbinding. Dat gaat nu precies hetzelfde gebeuren. Dit wordt een enorme sprong voorwaarts voor Zuid en dat vinden wij ontzettend belangrijk.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, als u het zo adresseert dan doet u het toch anders dan wat u net deed. U geeft net aan dat het nodig is. Het is niet nodig, het is een politieke keuze. U geeft zojuist aan dat u het graag wil, dat u het twee jaar geleden in het verkiezingsdebat aangaf dat u het heel graag wil. Het is dan een politieke keuze, maar dan moet u niet tegen mevrouw Verkoelen van 50PLUS aangeven dat het nodig is.

De **VOORZITTER**. Ja, mijnheer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Oké nou dan begin ik het nu te begrijpen. U zegt dus eigenlijk dat ik het nodig vind dat Zuid meegetrokken in één stad dat Noord en Zuid met elkaar verbonden zijn. Ja dat vinden wij nodig en als u dat een politieke keuze vindt dan is dat mijn politieke keuze. Mag ik daaruit concluderen dat u het niet nodig vindt dat Zuid en Noord met elkaar verbonden worden tot één stad?

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Nee voorzitter dat mag u zeker niet concluderen want volgens mij zijn wij altijd heel eenduidig geweest: wij staan voor een oeververbinding, maar u heeft het over een zichtbare verbinding in de vorm van een brug. Dat is niet wat wij hebben aangegeven: een oeververbinding. Volgens mij hebben meerdere partijen dat aangegeven, zelfs uw partij ook bij het schrijven van het coalitieakkoord dat u een verbinding wilde hebben en niet per sé een zichtbare verbinding in de vorm van een brug. Punt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer van Drunen, u bent gaan zitten. Het gaat over. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Nou dan ga ik verder want dan kom ik op het punt wat VVD ook zojuist zegt, zij zijn ervoor. Voorzitter, we worden hier door achterkamertjespolitiek in het VVD-pak genaaid. Ik weet niet of iedereen het in de gaten heeft, maar de Haagse politiek is sinds 22 november toch wel drastisch veranderd. De kans dat we met glittertjes en kraaltjes van 500 miljoen afgekocht gaan worden, is verdomd klein.

De **VOORZITTER**. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Ja nou breekt toch een beetje mijn klomp. Een minister die volgens mij aan de rand van de rivier in de camera van RTV Rijnmond staat te roepen en te verdedigen wat er gaat gebeuren, noemt u dat een achterkamertje? Ja hoe duidelijk wilt u het hebben, mevrouw Verkoelen?

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ik heb het hem niet horen zeggen in de Kamer en precies zoals mijn collega's van zowel de PvdA als GroenLinks zeggen, ik ben reuze benieuwd of minister Harbers, of ik moet zeggen demissionair minister Harbers, dadelijk in de Kamer met het RTV Rijnmond interview gaat zeggen: dames en heren, dit is wat ik wil. Ik denk het niet.

De **VOORZITTER**. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Ja u zegt dat het in de achterkamertjes in besloten. Ik zeg u: kijk de uitzending ook na, misschien moeten we er een transcript van maken en toevoegen zodat iedereen het na kan lezen zodat het op die manier duidelijk is, want er wordt iedere keer op teruggekomen. Hoe duidelijk wil je het hebben.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ik wil daar gelijk wel even op antwoorden. Ik ben zelf voorzitter van de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte geweest en in die commissie werd tot drie keer toe, één

keer door DENK, één keer door de VVD en één keer door de wethouder gezegd dat we het moesten geloven want het was achter de schermen zoveel afgehandeld over dit onderwerp. Nou jongens als dat geen achterkamertjes is dan weet ik het ook niet meer.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Ja, dank u voorzitter, mevrouw Verkoelen begint over een veranderde, gewijzigde politieke werkelijkheid in Den Haag heden ten dage. Ja exact, en dat betekent juist dat we ons geen seconde vertraging meer kunnen veroorloven want nu is de pot geld beschikbaar. Als wij hier gaan dralen en wij gaan hier moeilijk over doen dan is die pot geld dadelijk gewoon weg.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ik kan u beloven dat die pot geld weg is en mijnheer Van Drunen, wat ik echt onbegrijpelijk vind, voor u moet toch duidelijk zijn wat er in Den Haag gebeurt? Neem nu toch uw kans en wacht even, er komt veel meer uit voor u wat u wilt, niet wat er nu gebeurt. U bent het beleid van de VVD aan het uitdragen dat zal uw achterban leuk vinden straks als 30.000 koopwoningen veel te duur worden vanwege de financiering van een brug.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Voorzitter, mijn achterban is juist hartstikke blij als er 30.000 woningen zijn die ook daadwerkelijk bereikbaar zijn en dat zij niet in een kano hoeven te stappen als zij naar de noord- of de zuidoever willen aan de overkant. Los daarvan, ik zou graag de kristallen bol van mevrouw Verkoelen willen lenen want blijkbaar kan zij op alles tien jaar vooruit kijken en daar ben ik eerlijk gezegd wel heel erg jaloers op.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dat moet u ook zijn en ik zou u adviseren om dat ook wat vaker te doen, want daar gaat politiek namelijk over: visie, vergezichten. Allerlei perspectieven willen schetsen, doorrekenen wat u allemaal wilt naar de toekomst toe. Als u dat doet dan zijn wij uit de problemen. Nee, u blijft ad hoc hangen op het moment van 500 miljoen van een demissionair minister, onbegrijpelijk. Er zijn veel meer kansen en mogelijkheden, pak die, dat is politiek.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Voorzitter, ik ben helemaal voor het grijpen van kansen en mogelijkheden, maar dat is niet wat mevrouw Verkoelen hier doet en wat mevrouw Verkoelen hier schetst. Mevrouw Verkoelen beroept zich op hoop in de toekomst en voorzitter, hopen is een heel slechte strategie, ook in de politiek.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ik zou nog graag even een ander aspect van het betoog van mevrouw Verkoelen naar voren willen halen. Dat die 30.000 woningen alleen maar dure woningen zijn. Hoe komt u bij deze wijsheid? Voor de brug ligt een compleet financieringsverhaal voor, daar gaan we het dadelijk over hebben, en dat betekent dat die woningen gewoon gefinancierd worden op de normale manier. Daar hebben we duidelijke afspraken over gemaakt, dus ik zie niet in hoe u met deze onzin komt. En dat is meteen mijn grootste bezwaar tegen uw hele verhaal: het is met allerlei onzin aan elkaar geknoopt. U roept maar wat, maar de werkelijkheid is dat er 30.000 woningen komen voor alle segmenten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Eén ding weet ik keer op keer: als de heer Van Dommelen dit soort dingen gaat zeggen dan weet ik: de argumenten van de heer Van Dommelen zijn op en dan gaan we op het persoonlijke. Geen enkel probleem mijnheer Van Dommelen dat mag u vinden, die 30.000 woningen, uw collega wist het mij keihard te zeggen in de commissievergadering: die 30.000 woningen zouden er niet komen als er geen brug kwam want wie moet dat dan toch financieren. Nou dat is wel degelijk aan elkaar gekoppeld. Ik hoop trouwens – het komt trouwens in de notulen – maar we zullen later zien hoe de koppeling ligt tussen de woningen en de financiering van de brug, dan gaat u het vanzelf zien. Mijn idee is dat het zo is en ik denk dat ik aardig in de buurt zit.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ik wil hier graag nog één ding over zeggen, op het gevaar af dat ze dan weer zegt dat het persoonlijk is. Wat u nou net zegt dat slaat echt als een tang op een varken. Dat heeft mijn collega nooit gezegd. Het enige wat er gezegd is, is dat als je 30.000 woningen wil bouwen je dan een goede infrastructuur nodig hebt, dan wil je ook dat er een ventiel is voor de auto's die weg moeten van die woningen. Daarvoor heb je dit nodig. We hebben helemaal nooit gezegd dat de woningen nodig zijn om de brug te financieren.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Kijk en dan kom ik terug op wat de heer Van Drunen zegt. Dat is een beetje politicus, die heeft toekomstvisies, toekomstbeelden, en die gaat niet op het ouderwetse hangen van een halve snelweg door zijn stad, hé zijn er misschien andere mogelijkheden om eens een keer het vervoer te gaan organiseren? Want autoluw worden, zullen we, links of rechts om dat is nu eenmaal de klimaatopgave die wij met zijn allen hebben en dat begin je niet door een halve snelweg neer te leggen. Maar goed, ik krijg mijnheer Van Dommelen daar niet mee omgepraat, is ook overigens niet mijn bedoeling want dat is denk ik de laatste die akkoord zou gaan. Nogmaals, ik zei het al: de Haagse politiek is veranderd en de kans dat u dus die glittertjes en kraaltjes van die € 500 miljoen afgekocht gaat krijgen die is nog maar klein. En dat een wethouder achter de schermen op de achterkant van een bierviltje een financiële berekening van de raad gaat voorleggen, want het is echt niet meer, het is ongelooflijk dat we echt nog totaal niet weten waar we staan financieel of inhoudelijk met de hele brug, maar de financiële berekening al wel voorgelegd gaan krijgen. Die gaat zeker nog drie keer over de kop, ik durf hier een paar flessen wijn daarop te gaan zetten. Het zal gewoon een schoffering van deze raad gaan worden. Men weet gewoon nog niet wat het gaat kosten, maar dat het veel kost dat kan ik u vertellen. Mijn fractie zal daar dus niet aan mee doen en zal dan ook niet deelnemen aan die geheime raadsvergadering die we zo dadelijk zouden gaan hebben, maar dat is niet nieuw dat doe ik al sowieso niet, en ik heb gelukkig daar nog niks van gevolgd. Zeker is dat zonder mij mijn fractie de financiële gegevens heeft gezien, het geld al wel helemaal opsoupeert van de Eneco-gelden. Dat is niet alleen van hun eigen beleidsperiode nu maar ze hebben het ook alvast maar ingepikt van de vorige beleidsperiode. Daar kan ik nog iets mee vinden want dat ligt achter ons, maar wat ik erg schandalig vind voorzitter is dat ook het geld van de Eneco-gelden van de volgende beleidsperiode vast en zeker nu al opkomen voor die brug. En dat betekent over je graf heen gaan regeren. Schandalig dat dit college dat doet.

De **VOORZITTER**. Mag ik u helpen ook een beetje naar uw tijd te kijken.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja hoor. En dat gaat mijn fractie niet voor haar rekening nemen. Voorzitter, afrondend heeft mijn fractie daarom een tweetal moties in ieder geval. Eentje om een position paper te maken over de ontwikkeling Oostflank en eentje om de nieuwe oeververbinding een risicovol project te laten zijn. Dat is mede ondertekend door de PvdA en de Partij voor de Dieren.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 7. Nieuwe oeververbinding risicovol project

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- een nieuwe oeververbinding tussen De Esch en Veranda zo rond de € 1,3 tot € 1,4 miljard kost;
- de gemeente Rotterdam met € 498 miljoen bijdraagt aan de nieuwe oeververbinding;

voorts constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam een regeling voor risicovolle projecten kent (Regeling risicovolle projecten Rotterdam 2012) waarmee de gemeenteraad projecten kan aanwijzen waar de regeling van toepassing voor is;

overwegende dat:

- aanleg van een oeververbinding complex is;

- het aannemelijk is dat de kosten voor de oeververbinding gedurende de aanlegfase worden overschreden of dat het resultaat later wordt opgeleverd, omdat veel praktijkvoorbeelden dat uitwijzen;

voort overwegende dat:

- halfjaarlijks rapporteren op tijd, geld, kwaliteit en resultaat belangrijk is om vinger aan de pols te houden over de voortgang van het project;

draagt het college op:

- een nieuwe oeververbinding aan te wijzen als risicovol project;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, R.T.J. van der Velden en R. Moti

Motie 8. Een position paper voor een complexe gebiedsontwikkeling Oostflank.

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- het gebied Oostflank een van de grootste verstedelijkingsgebieden in Rotterdam is;
- alle ambities in de omgevingsvisie om verdere uitwerking vragen;
- de omgevingsvisie alleen maar bindend is voor de gemeente;

voorts constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam in een eerdere grootschalige gebiedsontwikkeling Feyenoord City een position paper waarin de randvoorwaarden vastgelegd waren waar de gebiedsontwikkeling voortdurend getoetst werd;
- dit een zeer succesvolle werkwijze is gebleken;

overwegende dat:

- een gebiedsontwikkeling als de Oostflank complex is;
- deze gebiedsontwikkeling zich nog in de beginfase van een wenkend perspectief bevindt;

voort overwegende dat:

- halfjaarlijks rapporteren op criteria, randvoorwaarden, tijd, geld, kwaliteit en resultaat belangrijk is om de vinger aan de pols te houden over de voortgang in het project;

draagt het college op:

- een position paper conform Feyenoord City op te stellen voor de gebiedsontwikkeling Oostflank dus in de position paper voorwaarden opnemen die verband houden met tijd, geld, kwaliteit en resultaat;
- een begeleidingscommissie vanuit de raad ter voorbereiding van deze position paper in te stellen;
- dit position paper Oostflank binnen drie tot zes maanden ter vaststelling aan de raad voor te leggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank u wel voorzitter. Nou, na het betoog van mevrouw Verkoelen was ik wel toe aan een theepauze, maar goed. Toch maar even mijn verhaal, maar ik doe de korte versie. Dat is op zich best wel jammer, want ik had een mooie Bijbelse parallel gevonden met wat nu voor ligt, maar ja, de

tijd. Maar toch even, de geschiedenis van de mensheid begint in een groene tuin, je zou kunnen zeggen volkstuin, en dat de geschiedenis eindigt in openbaringen met de volmaakte stad met gouden straten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja mag ik u één interruptie, 30 seconden, geven om uw mooie Bijbelse parallel te maken?

De heer **VONK** (cu) Nou voorzitter, dan weid ik iets uit en dan zeg ik inderdaad: de geschiedenis begon met die groene tuin en eindigt met die volmaakte stad. Als je dat leest en tot je door laat dringen dan realiseer je je toch wel dat wij als je die visie van Oostflank leest, heel erg ver af zijn van die ideale werkelijkheid die ons wordt voorgeschoteld. Wat zijn wij dan ontzettend blij dat dit niet voor altijd is, het beste moet nog komen. Maar goed, tot die tijd doen we het met een visie op de Oostflank doen en blijven we een beetje voortkrabbelen en compromissen sluiten. Wat is er veel te doen geweest over die ontwikkeling op Oostflank. Dat is op zich ook logisch. We staan aan de vooravond van een grote stedelijke ontwikkeling en dan zijn er altijd grote conflicterende belangen en moeten er keuzes gemaakt worden. Ja dat een elitaire golfbaan het wint van een volkstuin is voor een werkstad best wel bijzonder. Dat er auto's over de brug kunnen komen, lijkt eerder een plaatje uit het verleden dan een plaatje van de toekomst. Meervoudig ruimtegebruik is niet de oplossing voor alle ruimtelijke problemen. Maar, zoals ik zei, er zijn altijd conflicterende belangen en het is een kwestie van politieke weging. Wat ons betreft is de richting goed. Ruimte voor wonen, werken, recreëren, maar ook ruimte voor verbinding en ontmoeting. Dat stemt ons positief. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, de stad zegt nee. Eind november kwamen de Rotterdammers bij ons langs om een duidelijk en krachtig tegengeluid te brengen over de plannen van het college voor de oostkant van de stad. Want er zijn grote zorgen over de effecten van verstedelijking op de leefomgeving, met name aan het Toepad en De Esch. Over de brug kom ik terug bij het volgende onderwerp zoals het gepland staat. Dus over de brug later meer. Voor nu willen wij stilstaan bij het lot van de volkstuinverenigingen, ATV Kweeklust en ATV Ommoord. Die worden opgeheven. Een kleine 400 Rotterdamse gezinnen zijn straks tuinloos. Hun groene koninkrijkje wordt van ze afgepakt. En de dieren, die raken cruciaal leefgebied kwijt. Kwetsbare natuur is soms letterlijk vogelvrij in deze stad. In deze gemeenteraad hebben wij een paar maanden geleden gepleit om de volkstuinverenigingen in de Oostflank te behouden, dus niet op te heffen. Jammer genoeg hadden onze voorstellen geen meerderheid, ook omdat Leefbaar Rotterdam maar één volkstuinvereniging wilde redden. Maar wij, als Partij voor de Dieren, willen alle volkstuinen voor de toekomst behouden. En aangezien het Oostflank-plan nog altijd uitgaat van het slopen van de volkstuinnatuur zullen wij daarom tegen het voorstel van het college stemmen, de omgevingsvisie op dit punt aan te passen. Maar voorzitter, wij geven de strijd nog niet op. ATV Kweeklust heeft in haar zienswijze een poging gedaan de functies van wonen, sporten en volkstuinieren allemaal onder te brengen aan het Toepad. En dat kan gewoon. En wij roepen het college op nu niet met de hakken in het zand geluiden uit de samenleving aan te horen, maar te werken aan een gebiedsuitwerking die voor alle bestaande belangen verdedigbaar en rechtvaardig is. Met andere woorden: alle opties op tafel met uitwerking van scenario's zonder en met ATV Kweeklust. Zo kan de gemeenteraad objectief het scenario kiezen dat gewoon het beste is voor onze mooie stad. En voorzitter, het college wil ook gewoon ecocide gaan plegen in De Esch. Over de nieuwe oeververbinding straks later meer, maar voor nu willen wij echte compensatie van de natuurwaarden in de polder die straks mogelijk afgegraven gaat worden. Natuurwaarden, zeker die van een waardevol Natuur Netwerk Nederland-gebied zoals natuurland De Esch dat willen we in kaart brengen en elders onderbrengen als het afgraven onverhoopt toch wordt doorgezet. Wij willen deze ecocide stoppen en daarvoor komen wij met een motie. Tot slot komen wij met een motie om de gemeenschap in De Esch te behouden voor de sociale problemen die meekomen met het doorsnijden van een wijk. Want door aanvoer van verkeer naar een nieuwe oeververbinding en ook de nieuwe grote burg komt er heel veel op hen af, wat de leefbaarheid en de sociale cohesie niet ten goede komt. Kijk maar naar Overschie. Voorkom een tweede Overschie, voorkom De Esch-Oost en De Esch-West. Ook hiervoor hebben wij een motie. Voorzitter, de Partij voor de Dieren heeft keihard gestreden om dit besluit ten goede te wijzigen. Ik kan u garanderen: wij zullen blijven strijden. Zolang er nog geen schop in de grond staat, gaan wij gewoon door. Zoals Gerard Reve zei: wij gaan moedig voorwaarts.

De **VOORZITTER**. Eerst even de moties van Partij voor de Dieren, dan mag u het spreekgestoelte gebruiken mevrouw Kockelkoren. De heer Van der Velden heeft de volgende moties ingediend.

Motie 9. Voorkom oost en west in De Esch

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- aanlanding van een brug in De Esch ertoe leidt dat er een fysieke barrière wordt opgeworpen in de wijk;

overwegende dat:

- fysieke barrières tot leefbaarheidsproblemen kunnen leiden omdat het de sociale cohesie in de wijk geweld aan doet;
- de subjectieve veiligheidsbeleving onder bewoners in De Esch tevens in het geding is;

voort overwegende dat:

- het creëren van een Esch oost en Esch west ongewenst is;

verzoekt het college:

- een leefbaarheidsprogramma op te tuigen in De Esch rond de komst van een nieuwe (bovengrondse) oeververbinding in de wijk;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 10. Alle opties op tafel voor ATV Kweeklust

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- in de plannen voor de Oostflank wordt voorgesteld de volkstuinen ATV Kweeklust aan het Toepad op te heffen;

voorts constaterende dat:

- volkstuinvereniging ATV Kweeklust in haar zienswijze op de plannen een alternatieve invulling van de gebiedsindeling aan het Toepad heeft voorgesteld waarin wonen, sporten en volkstuinieren naast elkaar kunnen bestaan;

overwegende dat:

- maatschappelijke initiatieven zoals die van ATV Kweeklust alle lof verdienen en op hun merites moeten worden bestudeerd;
- er nu geen enkele reden bestaat onomkeerbare keuzes te maken over de gebiedsindeling aan het Toepad;

verzoekt het college:

- verschillende varianten voor de gebiedsindeling aan het Toepad op te stellen, met en zonder volkstuinvereniging ATV Kweeklust;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, R. Moti, A. Kockelkoren, A.G. van der Elst, P.J.H.D. Verkoelen, I. Elfilali, T.S.J. Coşkun en T.J. Vonk

Motie 11. Stop ecocide in De Esch met échte compensatie van natuurwaarden

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- voor de komst van een nieuwe stadsbrug tot 175 meter van natuurland De Esch moet worden afgegraven;
- natuurland De Esch onderdeel is van Natuur Netwerk Nederland (NNN), per aanwijzing van de Provincie Zuid-Holland;
- de provincie constateert dat aanlanding van de brug waarschijnlijk zeer negatieve effecten met zich meebrengt en dat er 'migratie- en compensatiemaatregelen' moeten worden genomen;

overwegende dat:

- het college ecocide pleegt met vernietiging van de natuur in De Esch polder;
- compensatie op basis van 'stammetjes tellen' of hectaren aan groenareaal achterhaald is, omdat dit geen uitspraak doet over behoud van de biodiversiteitsfunctie;
- échte natuurcompensatie daarentegen moet bestaan uit een volledige vervanging van bestaande natuurwaarden, vastgelegd in een inventarisatie door erkende stadsecologen;

verzoekt het college:

- alle bestaande natuurwaarden te compenseren als natuurland De Esch wordt afgegraven voor een nieuwe stadsbrug;
- de gemeenteraad op de hoogte te stellen op welke wijze de natuurcompensatie wordt uitgevoerd;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, in de omgevingsvisie Oostflank wordt een toekomst geschetst voor het gebied van Zuidplein tot aan de Alexander knoop, voor het realiseren van 30.000 nieuwe woningen, nieuwe voorzieningen en een oeververbinding. Plannen met goede elementen voor de stad maar ook grote aantasting van huidige waarden, de bestaande leefomgeving van Rotterdammers. En dat wegen van waarden is waar we als raad voor staan. Voor GroenLinks is het belangrijk dat bewoners daarin centraal staan. Een jaar geleden heeft GroenLinks het college het voordeel van de twijfel gegeven voor het uitwerken van de ontwikkeling van de omgevingsvisie met een brug. Nu zijn we een jaar verder en hebben meer dan 300 Rotterdammers de moeite genomen zich te verdiepen in de plannen en hun mening te geven. Meer dan 60 Rotterdammers zijn komen inspreken. Mevrouw De Bruin van volkstuincomplex Kweeklust, mevrouw Van Dijk-Jansen namens ATV Ommoord, mevrouw Mulder over lessen van Feyenoord City die de gemeente Rotterdam in de wind slaat, wijkraad Bloemhof, of we hier in dit stadhuis Rotterdam-uid wel zien, de heer Arnold, die ons vertelde dat de inbreng van bewoners van De Esch tot geen enkele verandering heeft geleid, de heer Zuurbier van buurtcollectief De Esch, die stelt dat blind staren op alleen uitgaan van de bestuurlijke voorkeursvariant voor de oeververbinding prematuur is, mevrouw Sjoerdsma, die terecht opmerkt dat hier wederom een knieval wordt gemaakt voor de heilige koe: de auto, mevrouw Krol die ons herinnerde aan een dappere wethouder de heer Mentink die in 1975 het afgraven van polder De Esch heeft voorkomen. Voorzitter, wij zien in de beantwoording van het college op al deze zorgen bitter weinig tegemoetkoming terug en al die Rotterdammers wil GroenLinks hier dan ook een stem geven. Want duurzame toekomstgerichte gebiedsontwikkeling bestaat in de ogen van GroenLinks uit het bouwen van betaalbare woningen met als drager goed openbaar vervoer. Daar hebben we al even een debatje over gehad. En ja dat kan met een brug maar het volledig vastpinnen op deze brug op dit moment met alle negatieve gevolgen, is als een blinde bestuurder op een stoomwals waarmee de polder Esch wordt plat gewalst. Daarom hebben we als eerste een amendement 'Verbind de stad, houd opties open', omdat een uitwerking van de omgevingsvisie nog vele jaren in beslag zal nemen en de uitkomst nog ongewis is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Verbind de stad, houd opties open

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

besluit de tekst van het Ontwerpbesluit van het raadsvoorstel over definitieve vaststelling herziening omgevingsvisie Oostflank als volgt te wijzigen:

- de zinsnede 'de komst van een nieuwe stadsbrug' te vervangen door 'de komst van een nieuwe oeververbinding';
- na 'vast te stellen' de punt te vervangen door een komma en de volgende tekst in te voegen: 'met dien verstande dat in de vervanging van het hoofdstuk A-Z in het gehele document het woord *oeververbinding* wordt gehandhaafd."

w.g. A. Kockelkoren, R. Moti en I. Elfilali

Toelichting

De partiële herziening omgevingsvisie Oostflank is een kaderstellend document op hoofdlijnen, waarin de gemeente haar ambities en visie op de fysieke leefomgeving vastlegt. De omgevingsvisie is alleen bindend voor de gemeente, niet voor andere partijen. De uitwerking van de omgevingsvisie zal vele jaren en verschillende bestuursperiodes in beslag nemen en de uitkomst is nog ongewis. In deze herziening omgevingsvisie Oostflank wordt voor de oeververbinding voorgesteld de beoogde hoofdlijn los te laten en uitsluitend in te zetten op een brug voor OV, auto, fiets en voetganger. Het project heeft een lange looptijd en er zijn veel onzekerheden en nadelen aan deze variant die nog nader moeten worden onderzocht. Daarnaast is de omgevingsvisie alleen bindend voor de gemeente Rotterdam zelf. Om deze redenen is het wat GroenLinks betreft onverstandig om onszelf in deze visie op hoofdlijnen uitsluitend vast te leggen op een brug. Zeker omdat participerende bewoners keer op keer hebben aangegeven een tunnel te willen, en geen brug. Met dit voorstel houden we de mogelijkheid open om op een later moment alternatieven voor de stadsbrug te onderzoeken, mocht de situatie daar om vragen.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). De tweede motie gaat over het gedeeltelijk afgraven van De Esch. Alles van natuurwaarde De Esch is weerloos, om niet alleen groen te compenseren maar juist als raad te kunnen sturen op het compenseren van natuurwaarde en biodiversiteit. We hebben het ook daar in het debat over gehad dat dit een van de waarden is die sterk onder druk staat. Wij willen als raad goed vinger aan de pols houden en niet alleen op de blauwe ogen van de wethouder moeten vertrouwen om hier de natuurwaarden in De Esch ook terug te krijgen. Een volgend pijnpunt is het opofferen van volkstuinen. Ook daar is al veel debat over gevoerd. Grond voor grond, wordt er gesteld voor sportcomplexen, maar volkstuinen moeten verdwijnen. En daarom dienen wij een amendement in 'Ruimte voor volkstuinen en sport gelijk wegen' zodat we die afweging en het debat over de waarden van verschillende functies op een goede manier kunnen voeren. Onze laatste motie gaat over Zuid, om de kansen voor de huidige bewoners op Zuid te benutten. En voorzitter, het afgelopen jaar is voor GroenLinks de weging van waarden voor de Oostflank er niet positiever op geworden. We horen graag hoe dit college onze voorstellen ontvangt om onze afweging daarover te bepalen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Kockelkoren heeft het volgende amendement en de volgende moties ingediend.

Amendement B. Ruimte voor volkstuinen en sport gelijk wegen.

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

besluit de tekst van het Ontwerpbesluit van het raadsvoorstel over definitieve vaststelling herziening omgevingsvisie Oostflank als volgt te wijzigen:

- na 'vast te stellen' de punt te vervangen door een komma en de volgende tekst in te voegen: 'met dien verstande dat in de teksten op pagina's 101 (maatschappelijke voorzieningen) en 148 (gebiedskeuze) van de omgevingsvisie de teksten die ingaan op het één op één compenseren van het huidige areaal van sportterreinen worden geschrapt.'

w.g. A. Kockelkoren, R.T.J. van der Velden en T.J. Vonk

Toelichting

In de Rotterdamse omgevingsvisie die is vastgesteld op 2 december 2021 is het één op één compenseren van sportareaal vastgesteld. In het debat over de partiële herziening van de omgevingsvisie Oostflank is gebleken dat deze exclusieve claim op de schaarse ruimte voor de functie sport een goede belangenafweging ten aanzien van andere functies zoals volkstuinen belemmerd wordt. Door deze harde regel wordt de discussie die de omgevingsvisie biedt voor de Oostflank om de ruimtelijke puzzel goed te leggen, sterk verkleind. Wat GroenLinks betreft moet de afweging over de verdeling van ruimte integraal worden gemaakt, waarbij niet één functie (in dit geval sport) bij voorbaat al een andere status krijgt dan andere functies (zoals volkstuinen of groen).

Bij de vaststelling in 2021 van de omgevingsvisie is afgesproken dat de omgevingsvisie een levend document is. Om ervoor te zorgen dat bij iedere volgende wijziging functies als sport, volkstuinen en natuur op gelijke wijze behandeld worden en een transparante afweging kan worden gemaakt, grijpen we deze partiële herziening aan om deze wijziging van de omgevingsvisie als geheel voor te stellen.

Motie 13. Alles van natuurwaarde (De Esch) is weerloos.

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- door de ontwikkeling van de Oostflank, waaronder de bouw van 30.000 woningen en de aanleg van een nieuwe brug, natuurwaarde verloren zal gaan;
- specifiek de gedeeltelijke afgraving van polder De Esch zal leiden tot een verlies van unieke natuur, die zich sinds de 13^e eeuw relatief ongestuurd heeft kunnen ontwikkelen en onderdeel is van Natuur Netwerk Nederland;

overwegende dat:

- de raad eerder moties heeft aangenomen met de opdracht om natuur die door de bouw van een brug verdwijnt, volledig te compenseren;
- uit de milieueffectrapportage blijkt dat de precieze effecten van de afgraving van polder De Esch nog niet bekend zijn;
- in de milieueffectrapportage de effecten op de natuurwaarde slechts kwalitatief zijn meegenomen;
- het college in de nota van beantwoording aangeeft het verlies van natuurwaarden in De Esch één op één te compenseren, maar hierbij nog niet ingaat op de bestaande natuurwaarde en nog geen concreet voorstel heeft voor deze compensatie;
- het meten van natuurwaarde voor de stad en de raad inzichtelijk kan maken wat er verloren gaat en hoe dat kan worden gecompenseerd;
- natuurcompensatie niet direct na oplevering leidt tot de gewenste natuurwaarde;

verzoekt het college:

- nulmetingen uit te voeren van de natuurwaarde in de Oostflank en specifiek van de natuurwaarde in polder De Esch;
- de natuurwaarde in De Esch te compenseren door in de uitwerking van de plannen maatregelen te nemen voor nieuwe natuur met minimaal gelijke natuurwaarde, bovenop de bestaande plannen voor vergroening van de stad;
- de raad hierover te informeren met een tijdspad waarin inzichtelijk wordt wanneer en op welke manier maatregelen leiden tot gelijke natuurwaarde;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, M.Y. Morkoç, R.T.J. van der Velden en T.J. Vonk

Motie 15. Kansen voor de huidige bewoners op Zuid benutten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de Omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- de plannen voor Oostflank leiden tot nieuwe kansen voor Rotterdam-Zuid;

overwegende dat:

- er helaas weinig zienswijzen en insprekers uit Rotterdam-Zuid kwamen, waardoor het perspectief van Zuid nog te weinig aan bod is geweest bij dit onderwerp;
- het wenselijk is dat de gemeente in woord en daad aan de kant van de bewoners van Rotterdam-Zuid staat;
- gebiedsontwikkeling het risico van gentrificatie kent, waardoor het extra belangrijk is dat de huidige bewoners van Zuid gaan meedelen in de kansen die de voorziene gebiedsontwikkeling met zich mee zal brengen;

verzoekt het college:

- bij het realiseren van nieuwe voorzieningen en woningen op Zuid de kansen en behoeften van de bestaande bewoners centraal te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Kockelkoren en R. Moti

De moties en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Volgens mij heb ik zo alle fracties gehad. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja we hebben nog één motie dat we zeker willen weten dat het een tram wordt en geen bus.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 12. Tram is geen bus

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- er wordt gesproken over een oeververbinding met een HOV-verbinding van 'tramkwaliteit';
- op de vraag of wij een bus of een tram krijgen, antwoordde wethouder Handhaving, Buitenruimte en Mobiliteit tijdens de BWB commissievergadering van 6 december 2023: "Wij krijgen een tram";

overwegende dat:

- uit onderzoek blijkt dat de tram het meest gewaardeerde OV-middel is vanwege het comfort en (zit)capaciteit;
- de nieuwe OV-verbinding een dichtbevolkt gebied zal bedienen en het dus van belang is om het minst vervuilende transportmiddel te kiezen – een tram stoot minder fijnstof uit dan een bus;
- er geen revolutionaire ontwikkelingen in de nabije toekomst zijn die een tram zullen vervangen in termen van comfort, gemak en volume van passagiers;

verzoekt het college:

- in het vervolgtraject alleen een HOV-verbinding met een tram te onderzoeken in plaats van een HOV-verbinding met 'tramkwaliteit';

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Oostdijk, ik had u over het hoofd gezien.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Ja dank u wel voorzitter. FVD Rotterdam is vanaf het begin voorstander geweest van een Noord/Zuid-verbinding en bij voorkeur een ondergrondse, een tunnel van De Esch naar de Veranda. In de loop van de tijd hebben we ook argumenten en bezwaren gehoord waaruit blijkt dat een tunnel simpelweg niet realiseerbaar is. Dus zijn we de oeververbinding die nu voor ligt, in de vorm van een brug, serieus gaan bekijken. Voorzitter, wij zijn niet doof voor de bezwaren die de bewoners van o.a. De Esch hebben, maar denken ook dat een oeververbinding in de vorm van een stadsbrug zeker positieve gevolgen zal hebben voor Rotterdam, met name voor wonen en werken. We zien hier in de toekomst nog wel een aantal problemen, bijvoorbeeld met betrekking tot de nautische veiligheid. Ook is nog een en ander onduidelijk over hoe en wie er precies gebruik zouden mogen maken van de brug en daarover hebben we nog wat vragen aan de wethouder. Voorzitter, ik neem alvast een voorschot op de vormgeving van deze oplossing. Er wordt veel nadruk gelegd op het aanbod van hoogwaardig openbaar vervoer, maar wij zien ook nog steeds een grote rol voor de auto die onzes inziens net zo belangrijk is en niet weg te denken is van het Rotterdam van de komende decennia. Wanneer we kijken naar de geplande ruimte die is toegekend aan de auto en rekening houdend met het aantal voorzieningen die zeker ruim baan moeten krijgen, wil FVD Rotterdam graag pleiten voor een aantal aanpassingen. Zo is er slechts één rijbaan in het ontwerp opgenomen en daar moet een maximum snelheid van 30 kilometer per uur gaan gelden. Zeker nu er een mogelijkheid is om een fysieke scheiding te maken tussen de diverse verkeersstromen is er geen reden om op dit traject niet 50 kilometer per uur aan te houden. Ook de functie die de brug moet gaan vervullen ten behoeve van het verlagen van de verkeersdruk op bijvoorbeeld de Van Brienenoordbrug maakt 50 kilometer per uur een realistischer alternatief voor de andere verbindingen. Dat draagt ook bij aan een goede doorstroming van het verkeer. Wij zien elektrificatie van mobiliteit niet direct als een duurzame oplossing maar een verbetering van de lokale luchtkwaliteit is zeker voor te stellen in dit plan. Gezien de plannen van zero emissie stadslogistiek en daarbij de afname van logistiek vervoer op diesel is een tweede baan niet geheel onvoorstelbaar. Als je die tweede rijbaan nu niet incalculeert, kan je die er later niet bijplakken. Voorlopig is de planning dat onze stad nog fors gaat groeien en er nieuwe woningen en banen bijkomen, waarbij vanzelfsprekend ook meer wens ontstaat voor autogebruik. Mocht er in een verre toekomst wellicht geen autoverkeer meer nodig zijn in de stad, het is al eerder ter sprake gekomen, dan kan deze baan eenvoudig omgebouwd worden naar een andere functionaliteit. We horen graag een reactie van de wethouder. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Alle fracties hebben we gehad. Mijnheer Biljoen, ik zie nog een vinger omhooggaan.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja dank voorzitter, ik zal het kort houden. Ik wilde het eigenlijk in de tweede termijn doen, maar het is misschien handig als ik het toch in de eerste termijn doe. Want voorzitter, waar staan wij nu. Vorig jaar, het eind van vorig jaar hebben we een heel interessante discussie gehad over de oeververbinding. Daar werden een aantal besluiten genomen waar GroenLinks tot op heden nog wel wat vraagtekentjes bij heeft. En dan, afgelopen september voorzitter, uit het niets, in de commissie Mobiliteit, de stadsbrug werd betrokken bij de gebiedsuitwerking van de Oostflank. Mijn collega's in MHEK waren ontzettend verrast. Ik snap tot op heden niet waarom het college daarvoor heeft gekozen. Maar voorzitter, vervolgens hebben we wat interessante commissievergaderingen gehad en mevrouw Verkoelen heeft het zojuist ook al aangegeven. Er zijn een aantal dingen veranderd. Eén van de dingen die is veranderd, voorzitter, is dat het nu duidelijk is geworden dat autoverkeer over de brug geen voorwaarde was. Het is geen eis van het rijk geweest bij het beschikbaar stellen van de BO-MIRT dat de auto's gebruik moeten maken van de oeververbinding. Er staat nergens zwart op wit, in de notulen van de Tweede Kamer ook niet, er wordt slechts door bepaalde partijen verwezen naar

een artikeltje op TV Rijnmond, hoe goed die zender ook is. Maar dat staat haaks op de ambitie die wij hier in Rotterdam hebben. In Rotterdam hebben wij de ambitie om het autoverkeer te verminderen en al helemaal binnen de ring. Ik wil dan toch even inhaken op wat de heer Van Dommelen zojuist aangaf. In 2018 inderdaad was aangegeven dat wij een knelpunt moeten oplossen, maar wat we nu doen is een nieuw knelpunt creëren. Een knelpunt in De Esch polder en een knelpunt op de Veranda. Voorzitter, en daarom dienen wij de volgende motie in 'Geen voorwaarden, geen noodzaak', waarbij wij het college verzoeken om de vervolgstappen van de oeververbinding zonder autoverkeer te onderzoeken en hierover te rapporteren aan de raad.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 16. Geen voorwaarden, geen noodzaak

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- in de uitwerking van de partiële herziening van de Omgevingsvisie wordt aangegeven dat 'het huidige aanbod aan auto-infrastructuur in stand wordt gehouden en een schakel wordt toegevoegd via de nieuwe stadsbrug';
- op de multimodale stadsbrug een (autoluwe) wegverbinding wordt gecreëerd;

overwegende dat:

- het rijk geen expliciete voorwaarde heeft gesteld bij het beschikbaar stellen van BO-MIRT gelden dat auto's verplicht gebruik kunnen maken van een oeververbinding;
- deze expliciete voorwaarde nergens zwart op wit is vastgelegd, niet blijkt uit de notulen van de Tweede Kamer en daarmee de noodzaak ook niet wordt aangetoond;
- Rotterdam de ambitie heeft om het gebruik van de auto binnen de ring te verminderen;
- het creëren van extra asfalt altijd leidt tot meer wegverkeer en tevens meer files;
- autoverkeer dat nu over de Ring A16 rijdt, bij file rondom de Van Brienenoordbrug, een nieuwe route dwars door de stad wordt geboden door navigatiesoftware;
- de effecten van deze extra verkeersintensiteiten invloed hebben op de veilige en gezonde leefomgeving, meer specifiek op de hinder door geluid en de kwaliteit van de buitenlucht;
- de luchtkwaliteit in de regio Rijnmond relatief slecht is, in vergelijking met de rest van Nederland, en niet voldoet aan de nieuw vast te stellen EU-grenswaarden;
- het verminderen van wegverkeer helpt bij het verbeteren van de luchtkwaliteit, zoals benoemd in het addendum kwaliteit leefomgeving bij aanvulling ROER;

verzoekt het college:

- om bij de vervolgstappen een oeververbinding zonder autoverkeer te onderzoeken en hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja ik loop een beetje vooruit misschien op het volgende agendapunt, maar het standpunt van GroenLinks is mij niet helemaal duidelijk. Gaat u straks stemmen voor een brug wel met auto's of niet? Ik vind uw standpunt een beetje diffuus.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Nou voorzitter, zoals mijn collega mevrouw Kockelkoren zojuist al heeft aangegeven: ons besluit hangt af van hoe met onze moties wordt omgegaan. Wij zullen u daarin meenemen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Maar u dient net een motie in voor een onderzoek. Dat is natuurlijk makkelijk toe te zeggen van een wethouder, ja we gaan een onderzoek doen want dan geef je geen hom of kuit, je gaat iets onderzoeken. Maar dat weet u nog niet, de uitkomst van dat onderzoek, maar u moet straks wel stemmen over die brug. Dus ik ben gewoon heel benieuwd hoe gaat GroenLinks dan straks stemmen? Want dat doet niets af aan deze motie.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, misschien ben ik niet heel duidelijk geweest. Dat onderzoek moet gewoon worden uitgewerkt. Ons voorstel is dat als er geen voorwaarde is, geen noodzaak is om autoverkeer over de oeververbinding te laten plaatsvinden zoals wij vorig jaar wel in de veronderstelling waren, dan vinden wij het niet nodig dat er autoverkeer over gaat. Dus wij stellen voor dat de vervolgstappen die nu worden genomen in het vervolgproces dat daar een variant van wordt uitgewerkt zonder autoverkeer.

De **VOORZITTER**. Ja, mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Oké dus stel dat het autoverkeer niet doorgaat dan wilt u wel een brug maar geen tunnel voor een metro. Of zie ik dit verkeerd?

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja het liefst wat wij zouden willen, is een metrolijn mijnheer Van der Velden, een cirkel lijn van de metro. Maar ik wacht de antwoorden van de wethouder af om te kijken hoe hij staat in deze moties die zowel ik als mevrouw Kockelkoren hebben ingediend en ook een aantal moties waar wij hebben meegetekend. Dan kan ik u in tweede termijn nog van een antwoord voorzien.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja maar u weet dat er geen metro gaat komen en politiek is ook werken met je idealen. Uw ideaal is een metrotunnel, nou die gaat u niet krijgen. U kunt op uw achterste benen gaan staan maar ik weet, denk ik, kan ik voorspellen dat die er niet gaat komen. Dan gaat u dus wel voorstemmen voor een brug en passeert u even uw eigen ideaal als GroenLinks voor een eigen metro?

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja, nee, voorzitter dat is inderdaad een beetje voorbarig. Wij wachten het antwoord van de wethouder af en aan de hand daarvan zullen wij kijken hoe wij verder gaan met het verdere debat.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik wil toch graag even gezegd hebben dat de heer Biljoen wel heel makkelijk zijn conclusie trekt. Ik heb net duidelijk aangegeven waar het hele verhaal over de oeververbinding is gestart in 2018, ook de heer De Haan heeft dat aangegeven. We hebben ook duidelijk aangegeven dat er nog onderhandeld wordt over de mogelijkheden die er zijn en dat er een financiering van ruim € 800 miljoen, bijna € 900 miljoen is los gekregen bij verschillende overheidsinstanties en dan vervolgens komt er een BO- MIRT waarin staat dat we voor die brug gaan en de heer Harbers legt uit wat hij daarmee bedoelt en dat er een auto overheen moet. En dan zegt u: het is duidelijk dat er geen auto overheen moet. Dat vind ik merkwaardig. En nu ik toch de gelegenheid heb, wil ik graag nog iets tegen alle sprekers zeggen. Het is niet de Esj maar de Es, zoals het ook niet Den Bosj is maar Den Bos.

De **VOORZITTER**. Ik ken nog mensen die zeggen Duin Bosj dat is nog leuker. Mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter want hier zit juist het probleem. Ik hoor alleen maar VVD'ers voortdurend roepen: er moet een auto overheen, er moet een auto overheen, maar in geen enkele Kamerbrief is ook maar één woord terug te vinden dat dat een eis is. Sterker nog, uw partijgenoot Dijkstra, diende een motie in in de Tweede Kamer en die werd gewoon weggestemd. De Kamer vindt helemaal niet dat er per sé een auto over de oeververbinding moet. Kijk het maar na, de motie, in 2019 ingediend, D66 stemde tegen, PvdA stemde tegen want wij vinden helemaal niet dat er per sé een auto over die oeververbinding heen moet. Het is gewoon een VVD-mantra dat elke keer wordt herhaald en ze blijven het maar net zolang herhalen totdat iedereen erin gelooft. Dat is gewoon niet waar. De Tweede Kamer is uiteindelijk de baas en die heeft duidelijk door het wegstemmen van die motie gezegd: het is helemaal geen harde voorwaarde. Het feit dat de minister dat alleen maar op TV Rijnmond durft te zeggen en in geen enkele brief durft te schrijven, zegt volgens mij genoeg, zeg ik ook richting onze democratische vrienden van D66.

De **VOORZITTER**. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Dank u voorzitter. Ja even reagerend op de heer Moti. Het is niet een VVD-feestje want ook Leefbaar Rotterdam wil heel graag een auto er over.

De heer **MOTI** (pvda). Oké voorzitter, dan moet ik mezelf corrigeren, het is een rechts feestje.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter ik snap dit wel, dit is een beetje D66 in een hoek zetten van: jullie zijn erin geluisd. Dat is ook wel een beetje pijnlijk. Het stond in ons verkiezingsprogramma: een metrotunnel. Ik was ook voor een metrotunnel. In het coalitieakkoord stond het ook dus dit is iets wat simpelweg op deze manier niet gelukt is. En de uitkomst van de onderhandeling is deze brug. Dat het niet in officiële stukken staat, lijkt mij voor de verre toekomst een heel goed idee.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja ik geloof inderdaad dat D66 er ingetuind is. Want als ik aan de D66-fractie vraag, als er bij u in de straat dag en nacht 24 uur per dag elke vijf seconden een auto door uw straat rijdt, vindt u die straat dan autoluw?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, u kunt dat wel zo zeggen, maar er komen twee rijbanen op, een de ene kant op en de andere de andere kant. Het is niet een autosnelweg. Het is ook wel iets dat wij idealiter niet hadden gezien dat wil ik best wel toegeven, daar ga ik ook niet omheen draaien, maar er komt een mooie fietsvoorziening op, er komt een hartstikke mooie openbaar vervoer-voorziening op, er komen veel meer mensen overheen te voet en met de fiets en met het OV dan met de auto. Het wordt een prachtige brug voor onze nieuwe stad. Wat u wilt doen, is dit prachtige resultaat dat binnen is gehaald voor Rotterdam wegzetten als een soort van dat wij dit hebben verloren vanwege dat er ook auto's overheen gaan. Die auto's die kunnen er best even overheen gaan dat kan je in de toekomst ook weer veranderen maar op dit moment denk ik dat het een heel mooi onderhandelingsresultaat is voor Rotterdam. Een tijd geleden toen ik nog probeerde te lobbyen voor die metrotunnel, toen kreeg ik vooral te horen: Rotterdam krijgt helemaal niets. Wij zijn uiteindelijk toch heel blij dat deze mooie oeververbinding er gaat komen.

De heer **MOTI** (pvda). Een heel mooi antwoord maar geen antwoord op mijn vraag. Mijn vraag was heel concreet: als er elke vijf seconden een auto door uw straat rijdt, is uw straat dan autoluw? Ik denk dat niemand dat zal vinden. Elke vijf seconden, dag en nacht, een auto dat is niet autoluw. En dat gaat wel gebeuren op die brug. Dus u bent er gewoon ingetuind als u blijft roepen dat die brug autoluw is want dat is gewoon niet zo.

De **VOORZITTER**. Goed. Alles is gezegd in eerste termijn. Toch nog niet mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Nee voorzitter, niet alles is gezegd want het is geen rechts feestje. DENK Rotterdam ziet ook graag die auto over die brug gaan, maar ik ben toch ook nog wel benieuwd naar hoe de PvdA hierin staat. Wilt u een auto over die brug?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Volgens mij ben ik heel duidelijk geweest in mijn eerste termijn. Wij willen gewoon een metrotunnel en als een metrotunnel te ver weg is, dan beginnen we met een tram en dan bouwen we die later om tot een metrotunnel. Dat is door mij heel duidelijk uitgesproken, niet alleen in dit debat maar ook in de voorgaande debatten.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Dan vraag ik het nog één keer heel duidelijk: wilt u een auto over die brug want die metrotunnel, de heer Van der Velden zei het net dat gaat niet gebeuren. Dus als u nu een beslissing zou moeten maken, zou die auto dan over die brug gaan.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, wij willen geen brug nogmaals wij willen een tunnel. Ik weet niet hoe duidelijker ik het moet zeggen, wij willen geen brug. U wilt een brug, wij niet.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja voorzitter dan ga ik gewoon heel kinderachtig doen en het alsnog vragen. Maar als die brug er dan wel komt, wilt u dan een auto over die brug?

De heer **MOTI** (pvda). Als en als en als er een zeppelin en een kabelbaan in de stad zijn, als dat aan de orde is dan geven wij daar antwoord op.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Dan kan ik concluderen dat de heer Moti geen antwoord wil geven op mijn vraag. Er presenteert zich nu een prachtig moment voor Rotterdam, we kunnen met een zak geld van het rijk een prachtige brug realiseren ook voor Zuid waar u zich ook voor inzet. U heeft vorige week nota bene een actua aangevraagd voor een parkeervergunning als het gaat om een bewoner op Zuid. Ik probeer er maar een verhaal van te maken, maar I just can't.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ik zou hier toch wel eens willen bijvallen, want ik vind de PvdA op dit gebied heel erg opportunistisch. Aan de ene kant enorme strijd voeren tegen betaald parkeren en het keihard opnemen voor de automobilist, keihard tegen GroenLinks in, toch de goede vrienden en een nieuwe soort van politieke partner. Maar als het dan weer gaat over een brug waar auto's overheen gaan dan ga je weer keihard D66 aanvallen. U waait met alle winden mee. Ik vind dat niet mooi staan.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ons standpunt over betaald parkeren is volgens mij hetzelfde als in de vorige periode. Ons standpunt hier over de oeververbinding is ook hetzelfde als in de vorige periode, toen waren wij ook voor een metrotunnel. Dus als er één partij is hier die draait, dan moet ik toch echt wel naar de fracties hier aan mijn rechterzijde wijzen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Rehim Zadeh.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja ik concludeer gewoon dat de PvdA geen stelling wil nemen als het gaat om die auto over die brug. Er is nu een situatie ontstaan waarvan wij weten dat die metrotunnel er niet komt. Ik vraag u duidelijk: als die brug er komt, gaat de auto er dan wat betreft uw partij overheen. Daar geeft u geen antwoord op, dus ja.

De heer **MOTI** (pvda). Ja maar voorzitter, dit is dus een misvatting waar ik in mijn introductie mee begon richting de heer Van Dommelen. Want ik zie nergens, niet één snippertje papier, waarop staat dat de Tweede Kamer vindt dat zij alleen maar meebetalen aan een oeververbinding als er een auto over rijdt. Noem mij één snippertje papier, leg het op mijn bureau, dan ga ik uw vraag beantwoorden. Maar dat is er niet. Het is een zelf verzonnen argument en dan gaat u maar zeggen: wij moeten maar

dat antwoord geven op dat zelfverzonnen argument. Dat ga ik gewoon niet doen. Het is ook niet nodig om een brug per sé te bouwen.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Ja voorzitter, het enige dat ik dan kan concluderen is dat u een prachtige kans die ontstaat voor Zuid, waar banen, waar werkgelegenheid, waar toch die zichtbare verbinding komt, en waarvan de PvdA zegt: ja dat kan ons eigenlijk vrij weinig verrotten.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvdA). Voorzitter ik vraag mij toch af of mijn bijdrage net wel gehoord is. Ook op het punt van banen heb ik net wat gezegd. Als u de stukken leest dan ziet u dat er gewoon bar weinig banen op Zuid gecreëerd worden. Dat is mijn grote kritiekpunt op dit plan. Er komen niet zo heel veel banen op Zuid erbij dat is juist het probleem.

De **VOORZITTER**. U heeft veel gezegd tegen elkaar, ook tegen mij. Ik nodig u uit voor een kleine pauze want wij zitten hier nu bijna drie uur. Het lijkt mij beter om even de benen te strekken, elkaar weer op een andere manier aan te spreken. Ik zou u graag willen terugvragen om 17.00 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

6.2 *Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de Omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende Gebiedsuitwerking Oostflank – vervolg*

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Aan de orde agendapunt 6.2, het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de Omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende Gebiedsuitwerking Oostflank. In de eerste termijn van de zijde van het college, wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik vind het toch een heel bijzonder moment om nu in de laatste raadsvergadering van 2023 over zo'n mooi traject met u te kunnen spreken. Ik denk dat we als college ook echt heel trots zijn op wat we aan u hebben kunnen aanbieden als plan, de herziening van de Omgevingsvisie. Een plan waarin we echt dertigduizend woningen mogelijk maken voor al die mensen, al die Rotterdammers die op zoek zijn naar een woning, waarin we daar ook een fors percentage betaalbaar in hebben, maar dat het ook een heel levendig stuk stad extra gaat worden, die verschillende wijken, alle verschillende van karakter, met elkaar gaat verbinden door groen, door groenverbindingen, recreatieve zones te maken, fietsverbindingen, maar uiteraard ook door die stadsbrug. Dus wij vinden het heel fijn dat we nu in ieder geval in dit moment staan en dat we ook volgend jaar in januari, als u ook instemt met al deze plannen, een vervolgstap kunnen zetten. Het gaat over de woonopgave, het gaat over bereikbaarheid, maar het gaat ook over een boost in de energietransitie en klimaataanpak. Eigenlijk die hele integrale aanpak die we heel belangrijk vinden, investeringen in groen. Het is iets wat hierdoor allemaal mogelijk gemaakt wordt. Goed, ik zal niet al te veel en al te lang met de loftrumpet gaan, en ingaan op uw vragen. Maar ik vond het toch belangrijk om wel even gemarkeerd te hebben dat dit wat ons betreft een historisch moment is. Er is een aantal vragen aan mij gesteld en ik heb een aantal moties. Die zal ik eerst behandelen en dan zal mijn collega de heer Karremans over de stadsbrug et cetera spreken. Ik begin even bij de eerste vragen die mijn kant op zijn gekomen van de PvdA, die vooral ook heel veel aandacht vroegen voor die economische kant van Rotterdam-Zuid en of dat voldoende mogelijk wordt gemaakt. Nou, ik denk dat we dat echt doen met dit plan. Als we kijken naar het plan van de Oostflank dan bevindt ongeveer twee derde van het plan zich op de noordoever en ongeveer een derde van het plan op de zuidoever en de banencreatie heeft ongeveer dezelfde verdeling. Dus we kijken ook echt naar die bedrijfsruimtes op beide flanken van de stad. Door de verbinding van die brug worden die banen natuurlijk ook beter bereikbaar, dus wij denken daar echt wel een boost in te kunnen geven ook in Rotterdam-Zuid. En de Oostflank is maar een klein deel van Rotterdam-Zuid, want we zien natuurlijk ook dat we daar nog heel veel meer plannen hebben waar bedrijvigheid in voorkomt. Bijvoorbeeld de Koers op Zuid, een plan dat heel Rotterdam-Zuid betreft, waarin we ook echt die werklocaties en die bedrijfsruimten een plek geven, ook met ons Actieplan Bedrijfsruimten. Want het feit dat ik hier wat langduriger bij stilsta, is ook omdat het college ook vindt dat we voor die bedrijfsruimten echt plekken moeten maken, en dat we niet alles moeten verdichten met woningen, maar juist wonen, werken, recreëren, groen, bij elkaar. Die

goede groei behelst alles, en dus ook die banen en die werkgelegenheid, ook juist die maakindustrie. Dus daar zijn wij groot voorstander van, en wij denken hier dan dus ook echt wel aandacht aan te hebben besteed.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, wij hebben inderdaad ook gezien dat twee derde van de Oostflank aan de noordoever zit en een derde aan de zuidoever. Maar als u zegt: we willen op Zuid die economische infrastructuur versterken, zouden we toch juist ervoor moeten zorgen dat meer dan een derde van die banen op Zuid gerealiseerd worden? Maar nee, het is gewoon nagenoeg recht evenredig, sterker nog, heel veel banen die u meetelt zijn gewoon mensen die thuis werken als zzp'er. Die tellen ook mee in dat banenaantal, dus daar komen helemaal geen werklocaties. Dat is gewoon iemand die thuis achter de keukentafel wat consultancywerk of wat dan ook doet. En dat zien we dan ook op Zuid. Dus de banen die dan op Zuid worden meegeteld, is een groot deel daarvan. Dat is natuurlijk helemaal niet het versterken van de economische infrastructuur op Zuid. En bent u niet van mening... ik heb D66 ook wel eens horen roepen dat je ongelijk moet investeren om iedereen een gelijkwaardige kans te geven. Als we constateren dat de economische infrastructuur op Zuid zwakker is dan op Noord, moet je dan niet ongelijk investeren, ook in het aantal banen op Zuid, en dus niet recht evenredig, zoals u hier betoogt?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik ben het met u eens dat er zeker economische structuurversterking nodig is in Rotterdam-Zuid. Ik geef aan dat daar meerdere plannen voor zijn. Een deel van het realiseren van die economische structuurversterking heeft te maken met ruimte. Dat ben ik met u eens. Er moeten ook voldoende werkplekken zijn. Maar er moeten natuurlijk ook bedrijven zijn die zich daar willen vestigen. Het is een ruimtelijke visie waar we het nu over hebben en daarin hebben we op deze manier de verdeling gemaakt. Daarbij geef ik ook aan: in Rotterdam-Zuid zijn er nog veel meer plannen die te maken hebben met bedrijfsruimtes. Dus het is niet zo dat dit het enige is wat we doen.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Nee zeker voorzitter, maar dit bepaalt wel zo meteen de ruimtelijke toekomst van het oostelijk deel van de stad, inclusief het oostelijk deel van Zuid. En ik zie in de plannen dat we rondom knooppunt Alexander enorm veel kantoorlocaties gaan bouwen. Dat zijn banen. Maar bijvoorbeeld bij het knooppunt bij Zuidplein, dat ook een OV-knooppunt is, komt maar een beperkt aantal banen terecht. Vooral winkels, retail, maar het is een tiende van wat er op de Alexanderknoop bij komt met dit plan. Bent u dan niet van mening dat we ook op dat knooppunt meer banen kunnen realiseren door gewoon te zeggen: daar gaan we dus ook meer vierkante meters voor werklocaties reserveren, en misschien iets minder voor woningen. En dan doen we aan de noordkant iets meer voor woningen en minder voor werklocaties.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja goed, ik verkeer in de veronderstelling dat retail en al die zaken meer, zorgvoorzieningen, ook werkgelegenheid is. En zoals gezegd, over die economische structuurversterking, daar heeft het college ook een apart target voor overigens, om juist ook te zorgen dat er meer werklocaties beschikbaar blijven. Maar ik wil onmiddellijk toegeven dat we zien in de plannen die er tot de laatste jaren gemaakt zijn, er heel veel transformaties hebben plaatsgevonden van bedrijventerreinen en ook kantoorlocaties naar wonen. En dat we ook zien dat we daar kritischer naar moeten gaan kijken. Dus het is niet zo dat ik uw punt totaal niet herken. Maar we zien wel dat we dat in dit plan op deze manier wat ons betreft goed hebben neergezet. Maar dat we voor de volledige economische structuurversterking echt nog wel acties te doen hebben. Dus wat dat betreft denk ik dat we het deels met elkaar eens zijn maar niet helemaal. Dan wilde ik overgaan naar de vragen. Ook nog even over participatie. Daar hebben we het in de commissie ook uitgebreid over gehad en mevrouw Kockelkoren van GroenLinks refereert daar ook aan: er zijn zoveel insprekers, zoveel zienswijzen ingediend en er wordt helemaal niets mee gedaan. En dat wil ik toch bestrijden. Als ik kijk, er is sinds 2020 zo'n beetje al met allerlei partijen gesproken. En dan heb ik het natuurlijk, op de noordoever maar

ook op de zuidoever, over die woningbouwprojecten die er zijn, al die gebiedsontwikkelingen die er zijn, ook de brug, dat klopt. Of destijds ook nog de tunnel. Daar is veel mee gedaan. Daar is het een en ander, daar is volgens mij genoeg over gezegd, over die brug, een haakse bocht genomen, waar dit college in zijn volledigheid ook van baalt dat dat zo is gegaan. Tegelijkertijd zien we dat op andere vlakken, met die gebiedsontwikkeling en die woningen, echt veel ook van de bewoners is meegenomen in de plannen. Er is veel meer aandacht voor groen, voor recreatieve ruimtes, al meegenomen in de ontwerpfase. En dat is ook hoe ik participatie zie. Je bent in gesprek met mensen en voordat je een plan überhaupt het levenslicht doet gunnen, heb je al die input verwerkt. En dat is in die tijd wel gedaan. Dus ik wil toch wel een kanttekening daarbij maken. Dat waren even wat vragen en opmerkingen die ik aan de voorkant heb. Dan mijn reactie op de moties. De SP, u heeft een motie ingediend over een ander woningbouwprogramma dan dat wij in ons coalitieakkoord hebben afgesproken. 40-40-20 wilt u graag terugzien. 40% sociaal. Die moet ik ontraden omdat die tegen onze coalitieakkoordafspraken indruist. Misschien niet helemaal een verrassing, maar dat is in ieder geval hoe ik ernaar kijk. Dan de motie 'Bouwen op groen? Nee niet doen!' Daar ben ik een beetje mee in de worsteling, dus ik zou eigenlijk willen vragen, omdat u in uw dictum en in uw overwegingen heel erg spreekt over volkstuinen, maar het dictum zegt eigenlijk iets algemeen, van: we moeten de creativiteit van architecten benutten en ook hoogwaardig groen behouden en biodiversiteit, en gemeenschappen die dit onderhouden. Daar ben ik an sich niet tegen natuurlijk. Ik denk dat dat prima past in hoe we het zien. Maar door die verbintenis met uw overwegingen en constatering vind ik het een lastige motie, want dan begrijp ik niet helemaal precies waar u naartoe wilt en wat u bedoelt.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Mag dat in technische tijd voorzitter? Een verhelderend antwoord op een verhelderende vraag.

De **VOORZITTER**. U heeft nog tijd, dus ik zou zeggen, laten we het gewoon ten koste van de tijd laten brengen.

De heer **COŞKUN** (sp). Nee kijk, de volkstuinen zijn natuurlijk ook in ontwikkeling. De volkstuinen van nu zijn niet die van tachtig jaar geleden. Maar wij vinden wel de volkstuinen passen in dat beeld van bestaand, doorontwikkeld groen met biodiversiteit dat je moet koesteren en dat je in principe in je plannen moet integreren in plaats van bebouwen. Zij verdienen een plek, net als ander bestaand verder ontwikkeld groen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ah, oké, dan denk ik dat u zegt van de volkstuinen die nu in ons plan in ieder geval er staan om opgeheven te worden en plaats te maken voor woningbouw, dat u deze volkstuinen wilt behouden, dat dat de strekking is van deze motie. Als dat de strekking is, dan zal ik hem ontraden. Dan de Partij voor de Dieren, 'Alle opties op tafel voor A.T.V. Kweeklust'. Ook deze wil ik ontraden. Daar hebben we in de commissie ook al uitgebreid over gesproken. We hebben die plannen al goed bekeken. We hebben ook gezien dat dat niet past. De plannen zoals met het behoud van Kweeklust in combinatie met een volwaardige sportvoorziening daarbij en ook aan de rand waar dan de tram ook gaat rijden. Die combinatie, die puzzel is niet goed te leggen met het behoud van die volkstuin, dus we hebben die ruimte echt nodig en we willen ook voor de ontwikkeling van de stad die duidelijkheid aan de stad geven dat we dat ontwerp op die manier zo zien, dus daarom ontraad ik deze motie. U heeft ook een motie 'Voorkom Oost en West in De Esch', en u vraagt daarbij een leefbaarheidsprogramma op te tuigen rond een bovengrondse oeververbinding in de wijk. Op zich, een leefbaarheidsprogramma zou kunnen, als we deze motie kunnen zien, betrekken bij de uitwerking van de gebiedskeuze, investeren in de kwaliteit van de leefomgeving, als we hem daarbij kunnen betrekken, dat dat dus het kader is, die gebiedskeuze die we hebben geformuleerd in de visie, dan is dat goed uitvoerbaar en is dat oordeel raad. Maar wel onder die voorwaarde. Dan GroenLinks, PvdA, Volt, 'Verbind de stad, houd opties open'. U zegt: in de Omgevingsvisie staat dat de sport eigenlijk gecompenseerd moet worden in de sportcirkel. En u zegt: schrap dat eigenlijk in die oorspronkelijke Omgevingsvisie, want daarmee kun je eigenlijk niet alles altijd even integraal afwegen. Dat is uw punt. Want dan heeft er altijd eentje al voorrang, namelijk de sport. En dat zou je voor andere functies mogelijk hetzelfde willen. Ik begrijp deze redeneerlijn volkomen vanuit het redeneren vanuit ruimtelijke ordening. Tegelijkertijd moet ik hem toch ontraden, omdat dat idee van die sport en die

sportcirkel vastgesteld beleid is van de gemeenteraad, niet alleen in de Omgevingsvisie, maar ook in het sportbeleid en in het IHP Sport. Dus er zijn heel veel documenten waarin dat al is beklonken. Het lijkt mij dan ook goed om daarin eerst de keuzes te maken voordat we die vertalen in deze visie, dus vandaar dat ik hem ontraad. Even los ook van het inhoudelijke, wat denk ik wel goed is, als een stad voldoende sportfaciliteiten heeft. Zeker voor een groeiende stad waar zoveel mensen bij komen wonen, is het wel belangrijk dat je voldoende sportvelden blijft houden omdat sporten gewoon ook gezond is voor mensen. Maar dat is meer een inhoudelijke overweging.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, GroenLinks is ook niet tegen sport. Daar gaat dit amendement natuurlijk ook niet over. Het gaat erover dat je een zuivere afweging maakt en dat je niet zegt: o ja, sport, nee, daar zitten we niet aan, dat is altijd een op een compenseren en dan ook nog binnen een bepaalde straal. Maar alle andere functies zijn vogelvrij. Dus sport krijgt een soort status aparte, of heeft het gekregen in de Omgevingsvisie, en daar willen wij vanaf, zodat je dus ook die afweging van: een golfbaan of een volkstuin, of een sportcomplex of een volkstuin, gewoon op je ideologische waarden kan maken en op de ruimtelijke kansen die dat heeft voor de toekomst. Dus dat willen wij, en we hebben met elkaar afgesproken dat de Omgevingsvisie een levend document is. Dus ik vind het argument dat het nu ook allemaal vastligt in allerlei andere documenten eerlijk gezegd dan dus ook niet zo sterk. Want hiermee bepalen we hoe we de ontwikkeling willen vormgeven. En het grotere kader, daar kun je andere dingen ook weer aanpassen lijkt mij.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, even los van het procedurele argument: wat is nu de nette volgorde der dingen? Want dat was mijn argument, de nette volgorde is dat je dan eerst kijkt: nou ja, in al die beleidsstukken heb je het zo verwoord, dus dan moet de Omgevingsvisie niet de motor van verandering van beleid zijn bij sport. Even los van dat argument zou je ook kunnen betogen dat juist de sport, want nu staat dat in die sportcirkel moet worden gecompenseerd. Niet overall is een sportcirkel, dus we compenseren niet overall sport. Ik wil maar even verwijzen naar Overschie voetbalvelden, wilde ik zeggen, maar dat is ook een voetbalveld. Maar ook die tennisbaan waar we nu ook hebben gezegd: goh, we hebben nu een bestemmingsplan om daar woningen te realiseren. Die sporters, die tennissers kunnen bij andere tennisclubs onder de pannen komen, dat is ook gebeurd. Daar compenseren we hem niet. Dus het gaat over bepaalde gebieden waar we die sportcirkel hebben en waar we die compensatie doen, en dat we ook zeggen, juist met die verdichting dat sport toch ook echt een groot ruimtebeslag heeft, dat het toch wel belangrijk is om dat te verankeren in de Omgevingsvisie. Je zou hetzelfde kunnen betogen van volkstuinten, maar we merken ook dat de intensiteit van het gebruik van volkstuinten wel veel minder mensen betreft dan mensen die sporten bij sportverenigingen. Dus dat is ook een weging zoals we die in het college hebben gemaakt en die ook in het beleid is gemaakt. Dus dat is de reden waarom ik even los van de procedurele kant, waar ik ook vind dat dat een nette volgorde behoort te hebben, ook inhoudelijk. Goed, GroenLinks, 'Kansen voor de huidige bewoners op Zuid benutten'. Dat is de laatste motie. Daar wil ik nog heel eventjes naar kijken. Die heb ik net binnen en daar moet nog heel even goed naar gekeken worden. Daar kom ik later op terug.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, dank u wel. Ik zal natuurlijk het onderdeel stadsbrug voor mijn rekening nemen. Daar is veel over gezegd, niet alleen de afgelopen paar uur of de afgelopen paar maanden, maar er wordt al zo'n dertig jaar over gesproken. En het komt allemaal vandaag bij elkaar. En dat is toch wel heel mooi en heel uniek, want het is een brug die enorm veel kansen biedt. Kansen op dertigduizend extra woningen voor Rotterdam. Aanpak van vervoersarmoede op Zuid. Hogeronderwijsinstellingen die bereikbaar worden voor kinderen op Zuid die nu dromen om later naar de hogeschool of universiteit te gaan, net zoals kinderen in Noord dat doen. Een veel betere infrastructuur tussen Zuid en Noord en Noord en Zuid. We hadden het er al wel eerder over: gemakkelijk op je fietsje naar de Kuip. Vijftienduizend extra banen voor elke NPRZ-wijk binnen 45 minuten bereikbaar. En ja, ook een zichtbare verbinding, waarbij we twee oevers verder verbinden tot één stad. Voor ontzettend veel Rotterdammers, of je nu Joey heet en uit Kralingen komt of Hayad heet die uit Feijenoord komt. Ik ben ontzettend trots op het onderhandelingsresultaat. Laat ik dat zeggen.

Daar hebben we hard aan gewerkt, dat was lastig, maar we hebben het behaald. Een mega-investering in OV, in kansengelijkheid en woningen. En daarmee een mega-investering in mensen. Dat is een investering die Rotterdam verdient, en zeker Rotterdam-Zuid. En ik ga niet onder stoelen of banken steken dat als de raad straks besluit die Omgevingsvisie, de herziening van die Omgevingsvisie aan te nemen, dat ik natuurlijk hartstikke blij ben. Niet voor mezelf, maar voor de ontwikkeling die we daarmee mogelijk maken voor honderdduizenden mensen. Maar ik wil ook wat zeggen tegen alle mensen die niet staan te juichen als dat besluit wordt genomen. De tegenstanders, die hebben ingesproken. De mensen die zich al een hele tijd druk maken en zich zorgen maken over het feit dat er mogelijk straks een brug wordt aangelegd, als de raad daartoe besluit, tussen De Esch en IJsselmonde. Tegen hen zeg ik: we horen jullie argumenten. En die argumenten zijn valide. Dat wij die argumenten, de voor- en tegenargumenten, die die tegenstanders aandragen, anders wegen en tot een andere afweging komen, maakt niet dat die argumenten opeens niet valide zijn. En de zorgen die zij hebben, zijn terecht. Daar moeten we naar luisteren en daar wil ik ook naar luisteren. En tegen hen zeg ik: we zullen aan die zorgen ook zoveel mogelijk proberen tegemoet te komen. Maar we moeten ook eerlijk zijn dat we voor het grotere plaatje kiezen, voor de ontwikkeling van de stad, en dus ook deze brug willen bouwen. Ik ga ook wat zeggen over de participatie. Daar hebben we het in een debat vorig jaar al heel lang over gehad. Laat ik het zo zeggen, die is niet altijd perfect verlopen. Heel veel mensen hebben zich niet gehoord gevoeld. Dat doet mij pijn. Want dat is natuurlijk wel de bedoeling. Dat wij niet altijd alles kunnen doen wat mensen willen of inbrengen is evident, en zeker in een proces waarin je keuzes moet maken onder schaarste, met heel veel belangen, met heel veel partijen, en waar heel veel, echt heel veel geld mee gemoeid gaat, is ingewikkeld, is lastig, en dat maakt het proces soms ook grillig en dat is natuurlijk wel gebleken. Maar ik heb daar, we, als ambtelijke organisatie, als gemeente, als college en ikzelf natuurlijk ook, heb daar persoonlijk lessen uit getrokken. En die lessen wil ik meenemen naar de toekomst. Ik wil vooruitkijken. Vooruitkijken met de raad, met de bewoners, met de haven, met alle belanghebbenden. En dan niet alleen naar 3 maart 2033. Dat is natuurlijk een mooi vergezicht. Maar vooral ook natuurlijk naar vanavond, maar ook hoe wij morgen, samen met bewoners, als de raad daar inderdaad vandaag toe besluit, zoveel mogelijk die zorgen, die argumenten die tegenstanders hebben, hoe we die zoveel mogelijk een plek kunnen geven als we gaan werken aan de inpassing van een stadsbrug en een OV-lijn tussen Kralingen en Zuidplein. Dat willen we stap voor stap doen, lopend bijna. Dat gaat ook even duren. Voor die planning- en studiefase hebben we zo'n vier jaar uitgetrokken. Maar dat is wel de manier om de vooruitgang te boeken, met de stad en voor de stad. Voorzitter, er zijn flink veel vragen gesteld en natuurlijk ook een aantal moties en amendementen ingediend. Die zal ik zo goed en zo kwaad mogelijk proberen op chronologische volgorde zoals ze zijn gesteld, te beantwoorden. Maar u kent mij natuurlijk ook, dat ik af en toe wat dingen door elkaar haal omwille van de thematiek, maar ik probeer dat zo goed mogelijk te doen. Allereerst de vraag van de VVD: probeer nu die bewoners van De Esch weer aan tafel te krijgen. Ik heb het niet helemaal gehoord als een vraag om een toezegging, maar laat ik hem toch maar zo opvatten. Die wil ik inderdaad toezeggen en dat probeer ik ook. Ik vind het belangrijk dat zij ook meepraten. Ik heb een paar maanden geleden ook, zij waren daar overigens ook voor uitgenodigd, met de vertegenwoordigers van BKO, Bewonersvereniging Kralingen, en ook BBV van de Veranda, gesproken. Daar heb ik een goed gesprek mee gehad. Zij hebben zorgen, zij hebben argumenten, daar luisteren we naar en we proberen dat in het vervolgproces natuurlijk ook zo goed mogelijk in te passen. En het is me een lief ding waard, zeg ik via de voorzitter tegen de heer Van Dommelen en de hele raad, dat natuurlijk ook de bewoners van De Esch daar weer bij aan tafel komen. Dat willen we hartstikke graag, dus daar zal ik mij persoonlijk ook voor inzetten. Dan een vraag van D66 over hoeveel ongelukken er nu plaatsvinden met fietsers in de Maastunnel. Want dat klopt hè, als we een tunnel zouden willen, het raadsvoorstel dat we natuurlijk naar de raad hebben gestuurd gaat echt uit van een brug. Het is dat wat we natuurlijk voorstellen en wat we met onze partners, het rijk, de MRDH en de Provincie hebben afgesproken. Maar stel, de raad zal een tunnel willen en je zou ook met een fietstunnel willen werken, dan zul je moeten werken met roltrappen en met liften. Dan ga je dus eigenlijk door op het ontwerp van honderd jaar geleden van de Maastunnel, dat je ook weer moet toepassen op het ontwerp straks bij een fietstunnel op die locatie. Dat vinden wij zeer onwenselijk. Voor fietsers, voor de fietsinfrastructuur, en dan druk ik mij nog mild uit. Dat even als korte inleiding. De vraag was natuurlijk hoeveel ongelukken er plaatsvinden. We hebben geen exacte ongelukkenregistratie, maar er is elke dag wel sprake van dat onze mensen daar in de Maastunnel, want we moeten het ook bemensen hè, dat hebben we op de Erasmusbrug bijvoorbeeld niet, maar wel op de tunnel, daar staan mensen van ons, die assisteren tot aan EHBO aan toe. Elke dag moet er wel een vorm van assistentie plaatsvinden. En wat we vooral zien, oudere mensen, elektrische fietsen zijn zwaarder, het is echt lastig begaanbaar met zo'n roltrap, dus absoluut niet ideaal.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik haak even aan op de korte inleiding van deze motie. Rotterdam en grote projecten, dat is nu niet echt een succes. En u heeft naar mijn idee nog helemaal geen instemming van Rijkswaterstaat voor dit. Dus u loopt een groot risico. Het is allemaal heel mooi, een utopisch plaatje dat u stelt, maar als zij niet meegaan in uw verhaal, dan krijgen we hetzelfde als wat we in Amsterdam hebben met de Javabrug over het IJ. Dan zit je. Die zijn vijf jaar teruggegaan in de tijd, die hadden geen terugvalscenario. Dus mijn vraag is heel simpel: heeft u een terugvalscenario?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Voorzitter, en dat hebben we natuurlijk precies in het addendum beantwoord. We hebben dus ook al een variant uitgewerkt die voldoet aan de voorwaarden die de havenmeester heeft gesteld. Dat hebben we samen met Rijkswaterstaat gedaan nota bene, en met de mensen van de havenmeester, de visie havenmeester, en daar is dus een variant uitgekomen die nautisch kan. Waarbij we uitgaan van een hoogte van 15,6 meter, zoals ook in de beslisinformatie staat van de BO-MIRT, en waarbij de pijler buiten de vaarweg is en dat is inderdaad waar het om gaat. Het is dus nautisch mogelijk. Een brug kun je daar bouwen, dat weten we.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja, dank u voorzitter. Dan even heel kort, ook omdat u inging op de ongelukken die er gebeuren in de Maastunnel. Vandaag is een heftige dag met heel veel windkracht. Als je bij het Toepad woont en je moet naar de overkant, kun je dat niet over een brug. Hoeveel ongelukken gebeuren er ongeveer op een brug? Dat is eigenlijk mijn vraag. Om daar ook gewoon even uw visie over te horen. Want als ik nu bij het Toepad woon en ik moet naar de overkant, dan moet ik helemaal naar de Maastunnel gaan, waar het wel veilig is, waar ik onder de Maas door kan met mijn fiets, en naar de overkant kan komen, om naar de overkant te gaan. Graag daar ook even een reflectie op.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, ook met stevige wind kun je prima over een brug fietsen. Dat heb ik zelf ook heel vaak gedaan. Dat is geen enkel probleem. Dus het is zonde om dan helemaal om te fietsen, zou ik tegen de heer Biljoen zeggen. Gewoon wat steviger doortrappen op de brug. Het punt van de heer Moti snap ik wel, dat je zegt: we willen nu, we kiezen, ik snap hem ook, de metrotunnel, ongeveer iedereen wilde een metrotunnel. Op een gegeven moment hebben we een heel dikke winstwaarschuwing van het rijk gekregen dat het niet zou gebeuren. Dat is niet helemaal terechtgekomen bij de raad. Maar dat is wel het geval en uiteindelijk heb ik ook duidelijk moeten maken dat dat gewoon geen realistische optie is. En daar ben ik volgens mij altijd klip-en-klaar in geweest. En de heer Moti, flexibel als ik hem ken, zegt: we gaan beginnen met een tramtunnel en we gaan dan upgraden tot een metro. Ik snap die wens. Op zichzelf is dat natuurlijk een logische gedachte, ware het niet dat dat fysiek niet mogelijk is. Dus als je kijkt naar het tracé waar die OV-lijn over moet lopen, de Strevelsweg onder andere, is praktisch dertig meter gevel tot gevel. Daar past geen metroverbinding tussen. Die is veel breder dan een trambaan. Je hebt ook veel meer ruimte nodig omdat die een hogere snelheid rijdt dan een tram, dus daar moet veel meer ruimte omheen zitten, los van het feit dat het natuurlijk een breder ruimtebeslag is en je die ruimte daar simpelweg niet hebt. Bijvoorbeeld de Mijnsheerenlaan, waar de metro dan op poten zit. De heer Moti heeft het ooit een heel grote vergissing genoemd dat we dat op Rotterdam-Zuid hebben gedaan. Al zou je dat willen dan zou dat nog niet eens mogelijk zijn daar. Dus dat kan niet. En bovendien is het zo dat je een metro veel dieper legt, een geboorde metro, dan die afgezonken tramtunnel. Dus die leg je ongeveer op -20 en een metrotunnel op -40. Dus dat zou betekenen dat je een metrotunnel moet aanleggen, dan moet die even stijgen naar dat oude tramtunneltje als dat zo zou gaan, en dan weer moet dalen. Maar dan kun je net zo goed in één keer doorboren, en dan zit je weer op het eerste punt dat die metro onbetaalbaar is. Dus de optie om eerst een tram aan te leggen en dat te upgraden naar een metro, was het maar zo makkelijk, maar dat is helaas niet mogelijk.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik hoor de wethouder zeggen dat het rijk zegt dat die tunnel er nooit gaat komen. Staat dat nu ergens zwart-op-wit? U zegt ook dat dat nooit geland is in de gemeenteraad. Kunnen wij dat nu ergens zwart-op-wit zien?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dat heb ik in de kluis gedeeld. Dat hebben een aantal raadsleden bekeken waaronder de heer Vonk en de heer Moti geloof ik ook. Dat ligt in de kluis. Ik weet dat u daar nooit kijkt, of dat wilt, maar dat hebben we op die manier gedaan. De vragen van Volt. Sorry.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u, maar waarom is zo'n simpel antwoord niet gewoon openbaar? Ik bedoel, er is toch niets geheimzinnigs aan dat het rijk zegt dat dat niet kan. Dat kan toch gewoon openbaar gedeeld worden? Ik snap niet waarom dat in de kluis moet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Het staat wel met zoveel woorden omschreven in een raadsbrief die ik gestuurd heb. Dus daar staat het gewoon in, dus dan heeft u het ook zwart-op-wit. Maar het staat in notulen die geheim zijn. Dus dat zijn natuurlijk die gesprekken die destijds tussen het rijk en Rotterdam zijn gevoerd en die hebben we toen destijds in de kluis gelegd. Maar het staat ook gewoon in de raadsbrief die ik heb gestuurd, dus daar staat het ook gewoon netjes in. De vraag van Volt over de motie, hoe zit het nu met onze moties? Het ongeduld, een beetje de nieuwe fractievoorzitter van de SP in de Tweede Kamer, één brok ongeduld, hoe staat het nu met onze moties? Allereerst de motie 'Vermijd oeveraanpassing, vermijd schade aan de oever'. Die had betrekking op het wegvallen van Feyenoord City. Dat ging daarover. Dat staat ook expliciet zo in die motie benoemd. Die hebben we afgedaan in het addendum. Dat staat ook in de raadsbrief die we daarnaartoe hebben gestuurd. En daarvan zien we dat dat eigenlijk geen wezenlijke andere afweging creëert, omdat je niet het beweegbare deel naar het zuidelijk deel kan verplaatsen. Dat is de reden. Dus je zal het beweegbare deel noordelijk moeten zoeken, daar ruimte voor moeten zoeken. Dat betekent dus dat je ook met een oeveraanpassing te maken zult krijgen. Maar we proberen natuurlijk die oeveraanpassing zo klein mogelijk te maken, en daar zijn inderdaad ook al moties over ingediend. Dus wat dat betreft ben ik het helemaal met mevrouw Elfilali eens. En dat heb ik ook in de commissie beantwoord, maar volgens mij was mevrouw Elfilali toen net noodgedwongen vertrokken. U moest weg, dat snap ik. Ik heb gezegd dat wij die dus in Q2 volgend jaar willen afdoen, die hackathon. Wij hebben altijd al gezegd, dat heb ik ook in de appreciatie van die motie gezegd, dat we dat willen meenemen in die planning- en studiefase. Dat hebben we ook altijd zo afgesproken. Die gaat nu beginnen op het moment dat wij die afspraken maken met het rijk, na de besluitvorming vanavond als dat positief is in de gemeenteraad. En dan vervolgens gaan wij heel snel, dus aan de voorkant van die planning- en studiefase aan de slag met die hackathon. Volgens mij vond iedereen dat een goed idee behalve de heer Coşkun. Die wilde niet een of andere ton. Dat was toen geloof ik de motivatie. Ik wil niets uitlokken hoor.

De heer **COŞKUN** (sp). Heksenketel.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Heksenketel, dat was hem. Maar dat is hoe we van plan zijn de moties af te doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter. Die motie 'Vermijd oeveraanpassing' is wat mij betreft niet afgedaan, die houd ik aan. Juist ook omdat daar in de beantwoording ook wordt verwezen naar de planning- en studiefase. Dus even voor de helderheid, die houd ik aan. En nu Q2, kwartaal 2, moet ik even zeggen vanwege de burgemeester die ons terecht daarop wees, voor de hackathon. Ja, ik zou het toch even iets concreter willen, want het verschuift steeds in de tijd, en inmiddels zitten we dus al in het tweede kwartaal van 2024. En ik weet niet of dat dan maart is of april, of juist juli. Dus ik zou het wel fijn vinden als de wethouder daar iets concreter in kan zijn zodat we daar ook helderheid over hebben.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, de volgorde is echt dat de raad eerst moet besluiten om dit te gaan doen, en dan kunnen we dat vervolgens gaan inplannen. Dus ik zou daar zo snel mogelijk concreet over willen zijn. Ik heb er helemaal geen belang bij om dat uit te stellen of iets dergelijks. Ik vind het een hartstikke goed idee. Ik wil daar graag uitvoering aan geven, maar we moeten dat wel op de goede manier doen. Met de juiste mensen, die moeten we erbij zoeken, dus dat moeten we allemaal gaan vormgeven. Dus Q2 2024 is het idee, dus uit mijn hoofd is dat april, mei of juni.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, natuurlijk beslist de raad sowieso, maar het is juist onderdeel van de hele besluitvorming, dus het is niet zo dat we stap 1 moeten afwachten voordat we het volgende kunnen doen, want dit voedt juist het proces. Dus wat dat betreft, als dat inderdaad kwartaal 2 wordt, hoop ik wel dat het begin van het tweede kwartaal wordt. Want anders wordt het op een gegeven moment steeds lastiger om ook de uitkomsten mee te nemen in de plannen.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nou voorzitter, die planning- en studiefase gaat vier jaar duren hoor, dus het zit dan echt aan het begin. Dit zijn echt langdurige processen die je zorgvuldig wilt doen. Maar ik snap het, ik neem de oproep ter harte om daar tempo mee te maken. Dat zullen we doen. Dan de maximumsnelheid van dertig kilometer per uur. Daar hebben we nu nog helemaal geen uitspraken over gedaan, dus dat dat het geval moet zijn. Ook niet dat het vijftig moet zijn of zeventig of honderd. Daar wil ik allemaal van wegblijven, dat wil ik allemaal dan uitzoeken. En waarom niet twee keer twee rijbanen? Omdat we natuurlijk wel de omgeving gehoord hebben hè, dus het is niet dat we daar helemaal doof voor zijn, sterker nog, helemaal niet. Dus je probeert te kijken: hoe kunnen we het gegeven alle belangen zo goed mogelijk inrichten en ik denk dat twee keer één rijbaan een mooie oplossing is. Maar het argument dat de heer Oostdijk gebruikt klopt natuurlijk ook ten aanzien van één rijbaan. Je tekent hem er één keer op, maar je tekent hem er nooit meer bij als hij er niet op zit. Maar met de Willemsbrug zien we dat nu ook, dat is dat we daar een rijbaan gaan gebruiken voor iets anders wat aanvankelijk een autorijbaan was. Want al onze oeververbindingen zijn aanvankelijk ingetekend met twee keer twee. Dus de Maastunnel, de grootste autoverbinding, de Erasmusbrug en daarna de Willemsbrug. En deze wordt nog veel minder. Inderdaad als we uitgaan over 10.700, dan zit hij dik onder de Putselaan, dik onder de Mathenesserlaan, dus zeker geen halve snelweg. Dat waren de vragen van de raad voorzitter. Dan de moties. Allereerst de motie 'Een gers groene corridor in Kralingen'. Dat is denk ik een prima ambitie die ook heel erg aansluit bij de Omgevingsvisie Oostflank, dus die kan ik omarmen. Dat is motie 1 van de VVD. Dan de motie van D66 'Een ontwerp in een publieke dialoog gevat: een nieuw brug met de stad!' Het rijmt. Een sympathiek idee. We moeten natuurlijk goed kijken hoe we dat moeten uitvoeren. Dus als ik daarin de vrijheid heb om dat een beetje op een goede manier vorm te geven, dan kunnen we er zeker wat mee om die brug ook wel veel meer van de stad te laten zijn, wat ook terecht is natuurlijk. Dan de motie 'In Oostflank van A naar B met de fiets, E-bike of OV'. Dat is ook een goed idee, het past natuurlijk ook niet alleen bij de Oostflank en de ambitie die we daar hebben, maar ook op ons mobiliteitsbeleid, dat we overigens nota bene afgelopen woensdag nog in de commissievergadering hebben gehad. Dus die kan ik ook omarmen. Dan de motie 'Stop ecocide in De Esch' van de Partij voor de Dieren. Die moet ik ontraden, in feite omdat het overbodig is, omdat we al gaan werken met natuurcompensatie. Dat moet ook. En er wordt ook geopperd dat we alleen aan stammetjes tellen zouden doen. Dat doen we niet en het is ook helemaal niet het plan om dat te gaan doen. Het amendement doe ik even op het laatst. Dan de motie 'Geen voorwaarde geen noodzaak'. Er wordt een beeld gecreëerd dat het rijk niet een voorwaarde zou schetsen. Volgens mij is dat wel redelijk helder. Ik wil daarbij ook zeggen dat het geen subsidieaanvraag is, dus het is niet dat alle voorwaarden van tevoren even worden uitgetekend en je doet een subsidieaanvraag. Voldoe je eraan dan krijg je hem. Het is een heel ingewikkelde onderhandeling, die echt heel lastig begon. In de zomer van 2022 stonden we echt op nul, waar we echt nog iets van hebben moeten maken. We hebben natuurlijk allemaal Harbers horen zeggen wat hij ervan vindt en wat belangrijk is. Maar het is een onderhandeling, dus je probeert met elkaar die onderhandeling te doen. Het rijk onderhandelt niet alleen met ons, maar met heel veel gemeenten en er zijn heel veel redenen waarom wij voor die brug kiezen en ook heel veel redenen waarom wij kiezen voor een brug met een autoverbinding. Ook voor de flexibiliteit van toekomstige mobiliteitsconcepten. Ook voor hulpdiensten, ook omdat we vinden dat doelgroepenvervoer eroverheen moet gaan.

Hulpdiensten adviseren nadrukkelijk ook om te kiezen voor een brug en niet voor een, zoals zij dat noemen, risicovol object als een tunnel. Dus er zijn heel veel redenen waarom we hebben gekozen voor deze variant. En dat is het onderhandelingsresultaat ook dat eruit gekomen is. Dan kun je niet achteraf bij het rijk een beetje shoppen en zeggen: dat hebben we toch liever niet. Want dan staat alles weer op losse schroeven en dan kunnen we weer terug. En dan sta ik er niet voor in dat we dat geld nog krijgen. Dus die motie ga ik ontraden. Dat is denk ik ook geen verrassing, daar hebben we het in de commissie ook uitgebreid over gehad. Dan de motie van de SP. Ik zie het al, ik ben ze niet zo aan het behandelen zoals ze zijn ingediend. De motie 'Tram is geen bus'. Dat is een feitelijk correcte weergave van hoe het in elkaar zit. Dus dat is hartstikke netjes. Ja, ik ben het daar volstrekt mee eens en dat is ook de inzet van Rotterdam. Dus ik wil gewoon een tramlijn. Dat is ook mijn inzet. We hebben alleen ook te maken met andere partijen. Vanuit de MRDH wordt dan gezegd: tramkwaliteit, want je wilt niet al van tevoren zeggen, misschien komen er wel allerlei technologieën die tramkwaliteit op een andere manier kunnen waarborgen. Die zijn er nu niet hè, en we hebben nadrukkelijk een bus of een snelbus expliciet uitgesloten. Dat zeg ik er even goed bij, om de zorgen bij de heer Coşkun weg te nemen. Die hebben we onderzocht en dat voldoet niet aan de voorwaarden. Dus dat wordt het niet. Ik hoor mensen weleens zeggen: het wordt een bus. Nee, het wordt geen bus. Wat mij betreft wordt het gewoon een tram. Daarover ga ik ook in overleg met de MRDH, maar we hebben deze tekst nu eenmaal zo afgesproken. Als ik daar nu weer aan ga morrelen hebben we weer gezeur. Maar we zijn het met elkaar eens dat het inderdaad gewoon een tram moet worden. Maar met die argumentatie ga ik hem wel ontraden. Dan de motie van GroenLinks, de Partij voor de Dieren en ChristenUnie, 'Alles van natuurwaarde (De Esch) is weerloos'. Ook die moet ik ontraden want overbodig, want dat is namelijk al wat we gaan doen, dus die moet ik helaas ontraden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, in de commissie hebben wij u bevraagd op de natuurcompensatie en ook hoe u ervoor gaat zorgen dat de biodiversiteit, de natuurwaarde terugkeert. Toen zei u: daar ga ik natuurlijk zoals ik heb toegezegd mijn uiterste best voor doen. Nou, dat is hartstikke mooi, dus in die zin klopt het wat u zegt, ik ga het doen. Alleen hebben wij geen enkel zicht op wat u gaat doen, hoe u dat gaat doen, wat de natuurwaarde op dit moment is, wat die in de toekomst is, hoe u dat gaat realiseren en daar is deze motie voor. Wij willen als raad aan zet zijn, u goed kunnen monitoren, en niet alleen op uw blauwe ogen hoeven afgaan.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ik heb inderdaad blauwe ogen, dat klopt. Maar nee, ik snap dat en daar heb ik ook op geantwoord en daar heb ik ook op gezegd, als we bijvoorbeeld dat rivierpark gaan maken, maken we daar een ambitedocument, een programma van eisen. Dat zijn allemaal dingen die langs de raad komen. Die de raad als de raad dat wil gewoon kan agenderen. Dus ik snap de vraag wel heel erg goed en ik snap ook de behoefte om er vinger aan de pols te houden. Maar daarin wordt al voorzien in het hele traject dat we met elkaar gaan lopen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, de wethouder zegt dat een tram geen bus is, dat hij dat ook vindt, maar dat de MRDH vanwege de toekomst en zo. Natuurlijk komt er geen bus, en het enige wat nog een beetje bij een tram in de buurt komt is een metro, maar daar zullen we het dan later een keer over hebben. En dan zegt hij: met die argumentatie moet ik hem ontraden. Maar met diezelfde argumentatie kun je hem ook omarmen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nee, we gaan een bestuursovereenkomst afsluiten en we hebben bepaalde teksten afgesproken in dat BO-MIRT, en dan moet dat weer gewijzigd worden. Want dan moet ik HOV-tramkwaliteit, dat op hetzelfde neer komt, weer gaan wijzigen. Dus ik vraag begrip voor de situatie waar ik in zit, met allemaal verschillende partners. En ik snap de MRDH daar wel. En dat is het idee bij de MRDH, misschien is er straks wel een variant waarbij dezelfde kwaliteit, dus zo vaak rijden, volgens mij is er dan een technische sessie langs geweest over een vraag van de heer Hovens Greve, dat je dat op een andere manier kan bieden. Die zijn er nu niet, maar wil je dat al

uitsluiten voor de toekomst op dit moment? Het antwoord is nee, maar zoals het er nu naar uitziet, is onze inzet in ieder geval een tram. Dus wij spelen aan dezelfde kant van het veld.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u, ik kom nog even terug op de motie van GroenLinks die wij ook hebben ondertekend. U zegt over die natuur: dat gaan we allemaal doen. Wat let u dan gewoon om deze motie te omarmen? Waarom wordt die dan ontraden als u het toch allemaal gaat doen?

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Precies om die reden, omdat hij overbodig is. Dat is dus precies inderdaad het argument. Dan voorzitter tot slot het amendement 'Verbind de stad, houd opties open'. Dat klinkt natuurlijk als een sympathieke motie, maar dat is een sympathieke motie met serieuze financiële consequenties van ongeveer € 800 zoveel plus miljoen, als die aangenomen zou worden. Dat geef ik er maar even bij, want we hebben met het rijk heel duidelijk afgesproken, en dat is ook de afspraak die je maakt in het BO-MIRT. Dat is op het moment dat je met elkaar tot afspraken komt, dan maak je financiële afspraken. Daar gaan we het zo meteen ook over hebben, hoe we dit willen dekken. Het rijk reserveert daar geld voor, de MRDH reserveert er geld voor en de Provincie reserveert er geld voor. En een van de afspraken die wij ook gemaakt hebben is dat wij het verankeren in lokale regelgeving. Dus als wij dat openlaten en niet zeggen van welke fase wat het wordt, betekent het dat wij niet aan de afspraak voldoen en dat betekent dat die afspraak op losse schroeven komt te staan. We weten allemaal wat er nu met geld aan het gebeuren is dat het rijk aanvankelijk heeft toebedeeld aan bepaalde infrastructurele projecten. Dat gaat nu allemaal naar onderhoud. Nou, dan weet ik wel waar dat vervolgens naartoe gaat en dat landt niet tussen De Esch en IJsselmonde. Dus die wil ik ten strengste ontraden en bovendien is het zo dat we nu alle informatie op tafel hebben om de keuze te maken tussen de varianten die zijn besproken. En dat heb ik ook in de commissie gezegd: het frustreert het proces alleen maar, het kost meer geld, meer tijd, en het geeft ook valse hoop aan iedereen die hierbij betrokken is en die liever op een andere uitkomst was uitgekomen. Dus met drie strepen eronder moet ik die ontraden. Maar uiteraard is het aan de raad voorzitter, om daar een besluit over te nemen. Dat waren mijn moties en één amendement.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Zijn er nog vragen niet beantwoord en is er behoefte aan een tweede termijn? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ja, ik heb twee moties en ik hoor er niks over. 'Position paper', is die beantwoord? Ik dacht aan mevrouw Zeegers hoor. Het wordt wel doorgeschoven.

De **VOORZITTER**. Dat komt bij het volgende agendapunt toch? Wethouder Struijvenberg?

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Nee toch, position paper rond de Oostflank, gebiedsontwikkeling Oostflank, volgens mij voor wethouder Zeegers. Dat lijkt mij wel. Ik weet niet bij wie ik anders moet aankloppen.

De **VOORZITTER**. We gaan even kijken. U heeft hem wel?

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). En met betrekking tot risicovol project, wordt dat dan straks beantwoord door de heer Karremans?

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). O ja, dat is altijd aan de raad.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Goed, maar ik hoor helemaal niets, dus het is net alsof ik geen moties heb ingediend. Dan doe ik het weer eens, is het weer niet goed.

De **VOORZITTER**. Dat komt bij het volgende agendapunt.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Excuus mevrouw Verkoelen, ik ga op zoek naar de motie en ik kom met een reactie erop. Als ik dan nu toch het woord heb.

De **VOORZITTER**. U had nog een motie te beantwoorden hè?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dat klopt. Een motie van de PvdA, die ging erover om nog wat locaties die mogelijk geschikt zouden zijn voor volkstuinen onder de loop te nemen om te kijken of daar volkstuinen zouden kunnen komen en daar met een voorstel of reactie op te komen. Ik kan hem nu even niet vinden maar hij zit in mijn hoofd, en ik weet ook, het is motie 4, krijg ik van u door. Ja, hier heb ik hem. Die motie roept dus op: kan niet ergens, dat is technisch natuurlijk iets wat mogelijk is om dat uit te zoeken. Ik wil u wel meegeven dat er heel veel functies zijn die wij een plek moeten geven in de stad, dus dat geef ik u in ieder geval mee. Maar dit is een technisch uitvoerbare motie, dus oordeel raad. En naar de motie van mevrouw Verkoelen zal ik even op zoek moeten gaan. Dan was er ook nog een motie van GroenLinks, motie 15. O, dat is supersnel, daar is een nieuwe versie van.

De **VOORZITTER**. Een nieuwe versie van een motie. Is die inhoudelijk gewijzigd? De wethouder weet van de inhoudelijke wijziging. Dan is het handig dat wij de motie ook rond laten gaan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 15A. Kansen voor de huidige bewoners op Zuid benutten

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt ter bespreking van agendapunt 'Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de Omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende Gebiedsuitwerking Oostflank';

constaterende dat:

- de plannen voor Oostflank leiden tot nieuwe kansen voor Rotterdam-Zuid;

overwegende dat:

- er helaas weinig zienswijzen en insprekers uit Rotterdam-Zuid kwamen, waardoor het perspectief van Zuid nog te weinig aan bod is geweest bij dit onderwerp;
- het wenselijk is dat de gemeente in woord en daad aan de kant van de bewoners van Rotterdam-Zuid staat;
- gebiedsontwikkeling het risico van gentrificatie kent, waardoor het extra belangrijk is dat de huidige bewoners van Zuid gaan meedelen in de kansen die de voorziene gebiedsontwikkeling met zich mee zal brengen;

verzoekt het college:

- bij het realiseren van nieuwe voorzieningen en woningen op Zuid de kansen en behoeften van de bestaande bewoners als uitgangspunt te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren en R. Moti

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, het gaat erover dat vanuit Rotterdam-Zuid eigenlijk niet zoveel zienswijzen zijn binnengekomen en dat dat heel erg zonde is en dat onderschrijf ik helemaal. Dat ben ik helemaal met u eens. En eigenlijk wil je ook gewoon op een of andere manier organiseren dat we die input beter krijgen. En uw dictum is dan: verzoekt het college bij het realiseren van nieuwe voorzieningen en woningen op Zuid de kansen en behoeften van de bestaande bewoners als uitgangspunt te nemen. Op zich kunnen wij dat doen. Ik wil daar wel de kanttekening bij maken dat wij ook met stedelijke afwegingen te maken hebben en dat er soms dingen zijn waarvan bewoners er niet voor zijn dat het gebeurt, maar dat we toch de keuze maken om dat te doen, omdat je nu eenmaal ergens flexwoningen moet realiseren of ergens beschermd wonen moet realiseren of statushouders moet huisvesten. Dat zijn zaken die echt een stedelijke afweging zijn en soms daar landen en soms ergens anders, en dat moeten we nog steeds kunnen blijven doen. Ik vind dat nog steeds dat soort stedelijke afwegingen ook stedelijk genomen moeten worden. Dus als ik hem zo kan lezen om actiever op zoek te gaan naar die behoeften en kansen voor de bewoners die er al zijn, zodat die gebiedsontwikkelingen er ook voor hen zijn. Als ik hem zo kan lezen, dan kan ik daar goed mee uit de voeten. Het is natuurlijk altijd oordeel raad, zoals ik dat gewoon ben te doen, maar als ik hem zo kan

lezen, dan kan ik daarmee uit de voeten. En het lijkt me ook goed dat we daar dan een terugkoppeling van geven bij de masterplannen die we rond die gebieden maken.

De **VOORZITTER**. Goed, hartelijk dank. Ik was met een rondje bezig of er nog vragen zijn blijven liggen en of er behoefte is aan een korte twee termijn. Eenmaal andermaal. De hamer was bijna gevallen. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, ik zat even na te denken, een ordevoorstel, want het is misschien toch logischer om de tweede termijn na het financiële verhaal ook te doen. Het zijn twee verschillende agendapunten maar ze hangen wel degelijk ook samen. Ik leg het even neer of men het daarmee eens is.

De **VOORZITTER**. Het kan ook een samengestelde tweede termijn zijn hè. Ja, dat lijkt me uitstekend. Dat doen we zo? Dan hamer ik nu dit punt op dit tijdstip met deze inhoud af.

6.3 Het voorstel met betrekking tot de gemeentelijke bijdrage aan de MIRT-projecten 'Stadsbrug, HOV, Station Stadionpark 2023' en 'Algera-corridor en langzaam verkeerverbinding'; en het raadsvoorstel 23bb7827, waarop geheimhouding rust

De **VOORZITTER**. Want dan wil ik u voorstellen om te beginnen met het volgende agendapunt en te kijken hoe ver we komen in de tijd, ook omdat de dinerpauze iets later gepland is, namelijk 6.3, het voorstel met betrekking tot de gemeentelijke bijdrage aan de MIRT-projecten Stadsbrug. Ik ga ervan uit dat dit deel van de agenda wellicht ook een besloten deel zal hebben, dus dan nodig ik u uit eerst het openbare deel te doen en daarna zal ik maatregelen treffen opdat alleen hier mogen zitten degenen die bij een besloten deel van de vergadering aanwezig mogen zijn. Maar we beginnen met het openbare deel, dus wilt u er ook rekening mee houden bij uw teksten, dat wat u uitspreekt dan ook inderdaad bij het openbare deel kan. Dan gaan we naar de eerste spreker op de lijst en dat is de heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Goed, voorzitter, ik houd het kort. Bij het vorige punt is al aangegeven dat de oeververbinding nodig is voor de realisatie van dertigduizend woningen en dat deze ook bereikbaar zijn. Ik sta hier nu om te kijken dat het ons geen faillissement gaat bezorgen en dat zal deze fase in ieder geval niet doen. Er is ons gevraagd in te stemmen met een dekking van toekomstige uitgaven, een toekomstig investeringskrediet, als ik het zo mag noemen. Een dekking ter waarde van € 498 miljoen. Ik herhaal, een dekking, geen uitgave nog. Er ligt een voorstel voor hoe een deel van de dekking kan terugvloeien naar de gemeente om het investerend vermogen op peil te houden, het MIRT-project Algera-corridor af te hechten en tot slot € 70 miljoen investeringskrediet te verstrekken ter voorbereiding van het project Stadsbrug, HOV en Station Stadionpark 2023, oftewel de nieuwe oeververbinding. Na deze plan- en studiefase zal het college met de uitkomst van de voorbereiding terugkomen naar de raad en zal een voorstel gedaan worden hoe om te gaan met de resterende € 428 miljoen. Noem het maar een go/no go-momentje. We hebben meerdere sessies over de financiering gehouden. Openbaar, geheim, oordeelvormend, technisch. Ik kan het nu nog gaan hebben over de opbrengsten die er binnen moet komen voor de revolverendheid. Altijd leuk, komend jaar € 700.000,00. De heer Biljoen heeft hem uiteraard scherp. Ik kan het hebben over de kapitaallasten die de stad vanaf 2034 moet gaan onderbrengen in de begroting. Volkstuinen, totale kosten. Maar ik houd het liever wat kleiner, want het is een complex verhaal en er is een hoop onzeker. Maar wat wel zeker is, is dat we aan de vooravond staan van een van de grootste investeringen die we gaan doen in een project. Een project dat meerdere wethouders en raadscommissies raakt. Een project dat geen routine is, en waar risico's aan verbonden zijn, risico's die het college erkent, dat merken we straks. En straks zit er een andere raad, die mag gaan besluiten hoe verder. Daarom dien ik een motie in om het MIRT-project Stadsbrug, HOV, Station Stadionpark 2023 per direct als risicovol project aan te merken. Het doel van deze regeling is de raad in staat te stellen om zijn controlerende taak uit te oefenen waar het gaat om sturing en beheersing vooraf en tijdens het project op de aspecten tijd, geld, kwaliteit en resultaat. Wat mij betreft zorgen wij er dan ook voor dat we inzichtelijk hebben wat we besloten hebben, wat het mag kosten en waar we naartoe werken. Of zoals mijn collega Van Dommelen zou zeggen: ik wil het overzichtelijk hebben op een A4'tje en het aan mijn moeder kunnen uitleggen. Deze opvatting deel ik van harte en ik wil het ook overzichtelijk hebben, al ben ik bang dat het meer dan één A4'tje zal worden. Maar overzichtelijk in ieder geval, zodat de raad zijn controlerende taken nu en in de

toekomst kan uitvoeren en ervoor kan zorgen dat dit project op een gezonde financiële manier gebeurt en geen molensteen voor toekomstige generaties zal worden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Eén satéprikker

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van Het voorstel met betrekking tot de gemeentelijke bijdrage aan de MIRT-projecten 'Stadsbrug, HOV, Station Stadionpark 2023' en 'Algera-corridor en langzaam verkeerverbinding'; en het raadsvoorstel 23bb7287, waarop geheimhouding rust;

constaterende dat:

- de raad een project als 'risicovol project' aan kan wijzen;
- het MIRT-project 'Stadsbrug, HOV, station Stadionpark 2023' voldoet aan de criteria zoals gesteld in artikel 3 lid 4 van de vigerende regeling risicovolle projecten van de gemeente Rotterdam;
- het doel van deze regeling is de raad in staat te stellen om haar controlerende taak uit te oefenen waar het gaat om sturing en beheersing vooraf en tijdens een project, op de aspecten tijd, geld, kwaliteit en resultaat;

overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam aan de vooravond staat van een van de grootste investeringen in tijden, te weten het MIRT-project 'Stadsbrug, HOV, Station Stadionpark 2023';
- dit project over meerdere wethouders en commissies gaan en allesomvattend een complex geheel vormt;
- deze projecten niet routinematig zijn, de gemeente grotendeels de verantwoordelijkheid draagt, er meerdere partijen betrokken zijn en er substantiële uitvoeringsrisico's aan de projecten verbonden zijn;
- de raad te allen tijde zijn controlerende en kaderstellende taak moet kunnen uitvoeren;

besluit:

- het MIRT-project 'Stadsbrug, HOV, station Stadionpark 2023' per direct als risicovol project aan te merken;
- hierin naast de voortgang en financiering van het MIRT-project tenminste ook de ontwikkeling en realisatie van de ozb-opbrengsten en de onderbouwing hiervan, onderliggend aan de revolverendheid mee te nemen, alsmede de ontwikkeling van de kapitaal- en onderhoudslasten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Roskam en D.J. van Dommelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Biljoen, u heeft een vraag?

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, ik haak aan op het eerste punt dat de heer Roskam aangaf, dat een dekking geen uitgave is. Voorzitter, de heer Roskam is het toch wel met mij eens dat op het moment dat je hier een klap op geeft, dat je dat geld dan ook niet meer kan uitgeven?

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). We bestemmen het geld voor een project. Over de uitgave van het geld stemmen we separaat. Dus het wordt nu een eerste tranche van € 70 miljoen, die we gezamenlijk gaan uitgeven met de andere partners. Daarover stemmen we vandaag. Daar gaat dit voorstel over. Over het resterende geld stemmen we later.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Nou voorzitter, zo lees ik dit besluit niet. Ik zie bijvoorbeeld hier ook dat er € 161 miljoen wordt gedekt. Daar besluiten wij nu ook over. Dat is ook een dekking, dat is ook een uitgave die we vastzetten.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Een dekking, een uitgave die we vastzetten, maar waarvoor we nog niet gestemd hebben dat we die gaan doen.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan. U was klaar? Fijn. Mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, we bespreken het financieringsvoorstel voor de stadsbrug. En de opmerkingen die ik nu vandaag namens mijn fractie zal maken, hadden net zo goed ook kunnen gelden als dit een financieringsvoorstel was geweest voor de metrotunnel. Dat zeg ik bewust aan de voorkant van dit debat, omdat het wat mij betreft vooral dus gaat om het financieringsvoorstel en niet zozeer over de keus voor een tunnel of een brug. Want dat debat hebben we zojuist gevoerd. Laat me allereerst beginnen met het uitspreken van mijn grote ongenoegen over het feit dat we zo meteen in het geheim over dit onderwerp verder praten en dat ook een deel van de besluitvorming in het geheim zal plaatsvinden. De PvdA vindt dat in een democratie openheid en transparantie belangrijke randvoorwaarden zijn. We nemen hier namelijk geen beslissing over ons eigen geld. Het is geld van de stad, geld van onze belastingbetalers, en zij moeten kunnen volgen en kunnen zien wat we daarmee doen. Zeker als het om zo'n groot onderwerp gaat en vooral ook als het om zoveel geld gaat als nu het geval is. En dat dit nu in het geheim moet gebeuren, is het gevolg van een slechte afspraak in de ogen van de PvdA. Een slechte afspraak met het rijk, namelijk een halve afspraak. Er is niets afgesproken over eventuele kostenoverschrijdingen. En voorzitter, we hebben gezien bij de aanleg van de Noord/Zuidlijn in Amsterdam, waar uiteindelijk de prijs niet één keer maar een paar keer over de kop is gegaan, dat dat geheel voor rekening van de gemeente Amsterdam was. En waarom? Omdat de gemeente Amsterdam gewoon een slechte deal met het rijk had gesloten. En geen deal over de kostenoverschrijdingen is wat de PvdA betreft eigenlijk net zo slecht. We weten niet waar we aan toe zijn, maar we moeten nu wel heel veel geld opzijzetten. En niet alleen dat, er wordt ook een claim gelegd op toekomstige ozb-inkomsten. Uiteindelijk zal van deze extra ozb-inkomsten niets meer beschikbaar zijn voor sociale investeringen, in voorzieningen zoals een buurthuis of cultuur, of voor zorg of groenonderhoud. Voorzitter, we zullen zo in het besloten deel natuurlijk concreter kunnen ingaan op onze echte bezwaren. Maar voor nu roept het vooral de vraag op: is niet te snel met het rijk een deal gesloten? Een halve deal. Helaas kunnen wij door de geheimhouding van belangrijke documenten in deze termijn dus nog niet alles zeggen. Dus zo meteen zullen wij onze overige vraagtekens bij dit besluit in het geheime deel nader toelichten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, in feite beslissen we vandaag nu over niks meer en niks minder, over ons aandeel in de € 70 miljoen voorbereidingskosten. De rest komt later. De voorgestelde financiering is gekunsteld, zei ik ook in de commissievergadering. Alleen een tolbrug zou je revolverend kunnen noemen. De capaciteit voor ozb-geld wordt door het rijk in mindering gebracht op de uitkering van het Gemeentefonds. Ozb-geld is per definitie voor de algemene middelen. Waarom dan deze rare constructie? Er zijn tientallen manieren om de algemene middelen te vullen en daaruit een oeververbinding te financieren. De SP blijft pleiten voor een tramtunnel. Die is stedenbouwkundig veel makkelijker in te passen dan een autobrug. Dan hoeft je geen sportvelden te verplaatsen, en er is veel meer ruimte voor woningen en groenvoorzieningen. Dan kunnen alle volkstuinen behouden blijven, blijft De Esch, geen gedoe met scheepvaart et cetera. Daarbij komt die belachelijke geheime sessie. Dat is volstrekt uniek. Nooit vertoond en ook volstrekt voorbarig en overbodig. Een echt gevraagd krediet moet per definitie in alle openbaarheid. Het Besluit begroting en verantwoording vereist dat ook. Ook de accountant zou nooit geheime potjes toestaan vanwege een getrouw beeld en ten minste eisen dat het vermeld zou worden in de risicoparagraaf. Wat dan wel? Daar mag ik helaas hier niets over zeggen. Wel iets over de procedure, vandaar de motie 'Geen SPook in de kluis'.

De **VOORZITTER**. U krijgt van de VVD nog een vraag.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Dit betoog gaat echt alle kanten op. We hebben het hier over een financieel debat hè, over de financiering van de brug en u haalt er van alles bij. Laten we er maar een tramtunnel van maken en dat soort zaken. Eigenlijk heb ik één concrete vraag aan u: hoe gaat u die tramtunnel financieren, zonder die € 892 miljoen die we bijgedragen krijgen vanuit het rijk, de MRDH en de Provincie?

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, niet uit de ozb-gelden van toekomstige woningen. Wel uit de algemene middelen. Er zijn heel veel manieren. Daar wil ik best een keer met u over discussiëren. Dat gaan we nu niet doen. Dat kan bijvoorbeeld door 10% van het Havenbedrijf aan het rijk te verkopen. Dan heb je ook weer € 600 miljoen binnen. Er zijn heel veel manieren om een tramtunnel te financieren. Maar daar gaat het nu niet over. Het gaat nu over een gekunsteld krediet, waarbij ozb-gelden van toekomstige woningen die voor de algemene middelen zijn, nu al gebruikt worden. Daar legt u nu al een beslag op. Plus nog eens een heel raar geheim stukje, dat echt een belachelijk nooit-vertoonde idee is. Er is nooit een geheime raadsvergadering, behalve over de burgemeestersbenoeming, en dan wordt na de besloten vergadering dat alsnog bekendgemaakt.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Maar u zegt hier: laten we maar een tramtunnel bouwen. Dat kost ook € 1,3 miljard, € 1,4 miljard. En u zegt gewoon: het is niet relevant hoe we dat gaan financieren. Dat zien we allemaal wel. Uw kiezers, de kijkers hoeven niet te weten hoe u dat wilt financieren.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Niet uit die ozb-gelden. Je kan ook dat potje van de Eneco-gelden gewoon gebruiken en daar kun je gewoon het revolverend karakter van afhalen. Dat kan deze raad besluiten.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja, maar het is echt te gek voor woorden wat u nu zegt. Want dan zegt u dus gewoon: ik ga die Eneco-gelden gebruiken. De ozb wordt overigens puur gebruikt om Eneco weer aan te vullen, dus dat geld is niet weg. Dat kunnen we later weer gebruiken voor andere investeringen. En u zegt gewoon: we doen het revolverend karakter weg, we halen het geld eruit en dan is het wel goed. Dat is toch een kromme redenering?

De heer **COŞKUN** (sp). Nee, dat is een heel zuivere redenering. Van de SP mag dat. Dat Eneco-geld mogen we investeren in de stad. Van u blijktbaar niet, van de SP mag dat wel. We hebben Eneco verkocht om dat te investeren in de stad. Dat kan. Dat kunnen we ook met Stedin-geld doen, dat kunnen we met Havenbedrijf-geld doen. Dat kunnen we op heel veel manieren doen. Maar de VVD wil dat niet, die wil graag potjes ergens neerzetten, zodat we minder geld krijgen van het rijk.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Geen SPook in de kluis

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 21 december 2021 ter bespreking van het agendapunt 6.3 Het voorstel met betrekking tot de gemeentelijke bijdrage aan de MIRT-projecten 'Stadsbrug, HOV, Station Stadionpark 2023' en 'Algera-corridor en langzaam verkeerverbinding'; en het raadsvoorstel 23bb7287, waarop geheimhouding rust;

overwegende dat:

- de democratie alleen kan functioneren in volle openbaarheid en geheime beraadslagingen alleen ter voorbereiding op en bij hoge uitzondering zijn toegestaan;
- er in geheimhouding geen raadsbesluiten kunnen worden genomen die een begrotingswijziging behelzen want dat zou in strijd zijn met het BBV (het Besluit Begroting en Verantwoording) waarin is bepaald dat financiële rapporten "correct, begrijpelijk en volledig dienen te zijn";
- gemeenten daartoe de jaarrekening laten controleren door een accountant die in volle openbaarheid moet verklaren dat "de jaarrekening een getrouw beeld geeft" van de

gemeentefinanciën en vereist dat eventuele risico's worden vermeld in de verplichte Risicoparagraaf, bij een jaarrekening zijn geen geheime bijlagen toegestaan;

constaterende dat:

- het college van Rotterdam desalniettemin de raad voorstelt om rond de gemeentelijke bijdrage een geheim raadsvoorstel te laten vaststellen
- elk geheim voorstel rond de financiering van de beoogde Stadsbrug hetzij in strijd is met de wet hetzij voorbarig of overbodig;

besluit:

- geen SPook in de kluis te laten stoppen want dat kan voor de toekomstige gemeenteraad oftewel een zogenaamd 'lijk in de kast' worden of blijkt alsnog 'gebakken lucht' te zijn, want spoken bestaan niet;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, over de financiën van de brug. De brug zou moeten zorgen voor verbinding. Dat doet een brug over het algemeen, maar in Rotterdam zorgt een brug ook wel voor verdeeldheid, ook als het gaat over de financiering ervan. Maar wat ons betreft reiken we elkaar vandaag de hand en gaan we ervoor om de lichten op groen te zetten en gaan we ook over de financiering om deze brug mogelijk te maken. Er zijn nog veel onzekerheden in het ontwerp en die kunnen ook weer financiële consequenties hebben. Daarom vinden we het ook wel logisch dat de Partij voor de Dieren met een amendement gaat komen om nog een go/no go-beslissing in te bakken, zodat we nog een moment hebben waarop we kunnen besluiten, dus dat zullen wij ook steunen. Eén ding moet ons nog wel van het hart. Er is gekozen voor het revolverend maken van een brug door de ozb. Dat vinden we buitengewoon creatief, waarvoor complimenten aan het college. Wat ons daarin wel een beetje steekt, we gaan het straks hebben over SIF-R. We hebben toen ooit een keer geprobeerd om een armoedebestrijding te krijgen die revolverend is, en dat lukt het college dan niet. Dus het lukt wel om een icoon binnen te halen en dat revolverend te maken. Maar armoede, dat een perfecte investering is in de stad met hoog rendement, waar ook heel veel mensen voor pleiten, dat lukt ons dan weer niet om dat revolverend te krijgen. Ik zou het college willen uitdagen om diezelfde creativiteit en daadkracht aan de dag te leggen als het gaat om dat soort voorstellen. Ik hoop dat het ook in deze periode nog lukt om met een fantastisch armoedebestrijdingsvoorstel te komen dat revolverend is en daarmee ook betaald kan worden uit Eneco-middelen. Maar goed, dat gezegd hebbende voorzitter, het is, zoals we eerder hebben gezegd, een historisch moment. Wij gaan hiervoor. We zetten wat ons betreft de lichten op groen. We gaan voor die brug die leefwerelden en mensen met elkaar verbindt. Een extra stadsbrug. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Rehim Zadeh. Het gaat over. Andere sprekers? Ja? BIJ1.

Mevrouw **VAN DER ELST** (bij1). Dank u voorzitter. In deze zaal wordt regelmatig aangehaald dat wij staan voor de Rotterdammer. En terecht, want als volksvertegenwoordigers hebben wij de verantwoordelijkheid om de belangen van het volk oftewel onze medemens te behartigen. Dus als er vanuit het college plannen komen om grote veranderingen te gaan maken in een gebied in onze stad, dan zou je toch verwachten dat er dan ook geluisterd wordt naar de wensen en zorgen van de mensen die in dat gebied wonen. Wat betreft de plannen voor de oeververbinding, ook wel het project Stadsbrug, is dit helaas nog niet het geval. De bewoners worden gehoord, maar wordt er echt naar ze geluisterd? De aanhoudende protesten van Oeververbinding010 en Red De Esch geven namelijk een duidelijk signaal. Met 1700 handtekeningen heeft al een derde van alle wijkbewoners zich uitgesproken tegen de plannen voor een nieuwe stadsbrug. De handtekeningen werden op 22 november jongstleden aangeboden aan wethouder Karremans. Dus voorzitter, wij zijn heel benieuwd: wat heeft de wethouder ondertussen gedaan met de handtekeningen die aan hem zijn overgedragen? Voorzitter, wij kijken huiverig naar de financiële risico's die met de plannen voor de nieuwe stadsbrug

gepaard gaan. Niet alleen wij, maar ook de Rotterdamse Rekenkamer deelt deze zorg. De Rotterdamse Rekenkamer observeert dat dit plan te overmoedig is ingesteld en te grote financiële risico's met zich meebrengt. Bij dit megaproject zijn onverwachte bijstellingen en kostenverhogingen namelijk nog niet te overzien. In de planfase acht de Rotterdamse Rekenkamer het raadzaam om in eerste instantie tot een definitieve en beoordeelbare uitwerking van het brugplan te komen en het daarvoor begrote budget van € 70 miljoen, waar we het over hebben, niet alleen te besteden aan grondig onderzoek naar de locatie en de brugconstructie, maar ook andere vormen van oeververbinding in overweging te nemen en uiteraard een volledige en beoordeelbare financiële paragraaf aan te reiken. Voorzitter, kan de wethouder een dergelijke volledige en beoordeelbare financiële paragraaf met ons delen en heeft de wethouder al een idee voor hoe onverwachte financiële tegenvallers opgevangen kunnen worden? Waar zal dat geld precies vandaan moeten komen? Moeten de bewoners straks direct of indirect betalen voor een project waar ze het niet mee eens zijn? Op dit moment worden de plannen voor de nieuwe stadsbrug te veel geromantiseerd. En aan de andere kant wordt het idee voor een tunnel steeds aan de kant geschoven. Dit terwijl 1700 mensen zich hier al zwart-op-wit tegen de brug hebben uitgesproken. Dit terwijl de protesten aanhouden. Dit terwijl er volgens de Rekenkamer nog onvoldoende in het plan verwerkt is, ten eerste wat de constructierisico's zijn van de brug, ten tweede wat de financiële risico's zijn van de brug, ten derde wat de maatschappelijke effecten zijn van de brug en ten vierde, nog het allerbelangrijkste, welke mogelijkheden er zijn voor alternatieven, bijvoorbeeld wat de voordelen, zowel financieel als maatschappelijk, een tunnel zouden kunnen bieden. De protestgeluiden zijn luid en duidelijk en ze zijn er niet voor niets. Dus voorzitter, ik stel mijn vraag opnieuw: worden de mensen alleen gehoord of wordt er ook echt naar ze geluisterd?

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Andere sprekers? Mijnheer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja, dank voorzitter. Ik wil graag even een stukje theorie delen. Opbrengsten zijn ontvangsten en kosten zijn geen uitgaven. En al helemaal, bij reserveringen geven we geen geld uit. We zetten eigenlijk een hek eromheen, om dat toe te delen aan de toekomstige investeringen die we gaan doen. Voorzitter, wat we eigenlijk zien is dat we simpelweg met een megaproject of -projecten te maken hebben. Wat we zien is dat dit college te werk is gegaan om ervoor te zorgen dit in de toekomst ook realiseerbaar te maken en haalbaar te maken voor de stad. Want zo'n oeververbinding betekent ontzettend veel voor zo'n stad. Zo'n oeververbinding betekent simpelweg dat Zuid en Noord met elkaar verbonden worden, waar zojuist ook uitgebreid op is ingegaan. Ik zal me afbakenen over financiën. Ik zal vooral mijn betoog houden over datgene wat we nu voor ons hebben, en dat is simpelweg dat we hebben nagedacht over cofinancieringen. Het rijk betaalt eraan mee, MRDH betaalt eraan mee, de Provincie betaalt eraan mee, en wij als Rotterdam gaan simpelweg € 0,5 miljard daarin investeren. En ja, zo'n € 0,5 miljard kun je natuurlijk ook niet à la minute toveren en daar moet je natuurlijk ook innovatief mee omgaan. En wat dit college heeft aangegeven is vooral, ook gezien de revolventheid van het systeem, dat men heeft gekeken naar de toekomstige opbrengsten. Onroerendezaakbelastingen gaan ervoor zorgen dat Eneco-middelen, die we voor nu reserveren, dan ook terugvloeien naar de gemeentekas. Ik vind dit op zich wel een mooi innovatief idee. Ik vind het wel een beetje kort door de bocht, al helemaal als we kijken naar de terugverdientijd, dertig jaar, vind ik dat best fors. Dus ik zou graag willen weten van het college of het ook andere ideeën heeft die ze mogelijk zouden kunnen implementeren om de terugverdientijd ook te versnellen. Heeft men bijvoorbeeld gedacht over de parkeervergunningen, inkomsten over de parkeervergunningen die we eventueel zouden kunnen inzetten, om die terugverdientijd ook snel te kunnen realiseren? Verder ga ik zo meteen in het besloten deel in op een aantal zaken. Voor nu dank hiervoor. Fijn dat er zo is nagedacht over ozb-inkomsten, maar zijn er ook andere ideeën hieromtrent? Mijn laatste vraag voorzitter, zojuist is er ook een motie ingediend over de regeling risicovolle projecten. Volgens artikel 8 lid 1 wordt aangegeven dat zo'n basisrapportage eigenlijk binnen drie maanden moet komen. In hoeverre is het haalbaar dat het college binnen drie maanden, dus best vroeg voordat het project gaat beginnen, voordat plannen klaarliggen, zo'n rapportage naar de raad kan sturen? Ik heb mijn zorgen daaromtrent. Wellicht dat het college dan wel de wethouder hier een passend antwoord op heeft. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Voorzitter, de Partij voor de Dieren is een partij met een visie. De Partij voor de Dieren is een partij die niet naar de korte termijn kijkt, maar zich altijd richt op de lange termijn. En voorzitter, vandaag spreken we over een raadsvoorstel dat uitgaat

van de keuze voor de aanleg van een brug. Dat is best vreemd, want de gemeenteraad, buurtbewoners, bedrijfsleven, natuurliefhebbers en andere organisaties wilden tot voor kort nog een tunnel, wat ook vermeld staat in het coalitieakkoord. En hier komen eigenlijk twee dingen samen. Het kortetermijndenken en het compromisme. Het zou zo moeten zijn dat politieke partijen inzetten op het zoveel mogelijk kunnen bereiken van hun idealen. Maar door dit compromisme krijgen we een plan zonder een echte visie. En met de keuze voor een brug zal er een flink stuk natuur verdwijnen en daarmee het leefgebied van veel dieren. En wij mensen, wij denken altijd maar dat de natuur ten dienste van ons staat en dat je ermee kunt doen wat ons goeddunkt. Maar de natuur waar we hier over spreken heeft een ingenieus ecosysteem. Het zou ons bescheidenheid moeten bijbrengen. Elke boom, elk dier is waardevol voor de gemeenschap en verdient het om door ons beschermd te worden. En dat is ook nog eens beter voor onze eigen gezondheid en toekomst. In Nederland is immers nog maar 15% over van de soortenrijkdom die we een eeuw geleden nog hadden en dat zou toch bij iedereen alle alarmbellen moeten doen laten afgaan. Voorzitter, de mens is verworden tot een homo economicus, die de natuur ziet als één grote nutsvoorziening voor de eigen soort. Van alles dat echte waarde heeft, zoals welzijn, omzien naar de dieren en de natuur, wordt vandaag kleingeld gemaakt. Gelukkig zien we dat in Rotterdam steeds meer mensen in opstand komen tegen dit denken. Het denken dat ten koste gaat van de mens, de dieren en de planeet. Daarom zijn we ook ontzettend blij dat omwonenden en burgers in actie zijn gekomen tegen dit plan. Dat geeft ons en zou ons allemaal hoop moeten geven, want dat is vaak het begin van een verandering die broodnodig is. Voorzitter, ik wilde nog een motie en een amendement indienen. Mocht die brug er komen, wij zijn daar geen voorstander van, maar mocht die er komen, dan zou je met die brug ook nog stadsnatuur kunnen maken. Daarvoor hebben wij een motie, samen met Volt en de VVD, waarin we het college verzoeken onderzoek te doen naar natuurinclusiviteit integraal mee te nemen in de planning- en studiefase naar een nieuwe stadsbrug. En voorzitter, Rotterdam heeft geen goed trackrecord met grote projecten. Met veel grote projecten zitten we nog steeds in de shit, kijk maar naar Boijmans Van Beuningen. En dat heeft te maken met een bepaald soort arrogantie die beleidsmakers hebben, en zeker in Rotterdam. Het lijkt ons heel verstandig, want dit project kent grote risico's, heel grote risico's, en het Rekenkamerrapport zou toch ook echt een signaal moeten zijn, dus het lijkt ons heel verstandig om nog een go/no go-moment in te bouwen voor deze nieuwe oeververbinding, en daarvoor hebben we een amendement. En het is ook helemaal niet bezwaarlijk. Ik zou dat gewoon doen, want dat hebben we ook gedaan met Feyenoord City. Dat hebben we ook gedaan met Museum Boijmans Van Beuningen. Dus dat is ons verzoek, en dat dienen we in met een groot aantal andere partijen. Voorzitter, dan tot slot, de Partij voor de Dieren zal niet aanwezig zijn bij het geheime stuk van deze raadsvergadering. Wij vinden dat je zo'n belangrijke beslissing voor alle Rotterdammers gewoon altijd in de openbaarheid moet doen en niet achter gesloten deuren. Ik vind het heel erg jammer. Er wordt gesproken door andere partijen van de grootste nieuwe ontwikkeling sinds de Wederopbouwfase. Ja, dan gaat dat toch elke Rotterdammer aan. Het gaat elke inwoner aan. Dan moet je hier niet de deuren gaan sluiten. Nee, laat iedereen meekijken en meespreken over zo'n belangrijke beslissing. Maar goed, wij zullen niet aanwezig zijn bij dat gedeelte. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie en het volgende amendement ingediend.

Motie 3. Stadsnatuur maken met de stadsbrug

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het MIRT-Project Stadsbrug;

constaterende dat:

- het college voorsorteert op realisering van een stadsbrug als nieuwe oeververbinding tussen De Esch en Veranda;

overwegende dat:

- een nieuw, nog te ontwerpen, bovengronds civiel kunstwerk kansen biedt voor het accommoderen van soortenrijkdom;
- de overspanning van de brug meerdere ecologische stapstenen kan bevatten, waardoor soorten de Nieuwe Maas kunnen oversteken en de natuurgebieden in De Esch en het Eiland van Brienenoord met elkaar kunnen worden verbonden;

- een natuurinclusieve stadsbrug broodnodige compensatie biedt voor het verlies aan natuurwaarden als gevolg van het afgraven van natuurland De Esch;

voorts overwegende dat:

- goede praktijkvoorbeelden van een natuurinclusieve brug reeds voorhanden zijn, zoals de vleermuisbrug (Vlotwateringbrug) in Westland en de Amstelstroombrug in Amsterdam;
- Bureau Stadsnatuur Rotterdam exclusieve kennis heeft over de technische inpassing van interventies in gebouwen en infrastructuur die natuurinclusiviteit verhogen;
- met name keuzes ten aanzien van kunstlicht, gebruik materiaal zoals bioreceptief beton en verticale begroeiing van pijlers kunnen bijdragen aan een meer natuurinclusief ontwerp;

verzoekt het college:

- onderzoek naar natuurinclusiviteit integraal mee te wegen in de planning- en studiefase naar een nieuwe stadsbrug;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, I. Elfilali en M.S. Abrahamse

Amendement A. Go/no go nieuwe oeververbinding

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het MIRT-Project Stadsbrug;

besluit het ontwerp-raadsbesluit als volgt aan te passen:

Met nummer 5 een nieuw gevraagd besluit in te voegen, met navolgende tekst:

"Voorafgaand aan de projectbeslissing na afloop van de planning- en studiefase te besluiten over het definitieve afsprakenkader c.q. bestuursovereenkomst met kostenraming van een nieuwe oeververbinding."

w.g. R.T.J. van der Velden, R. Moti, P.J.H.D. Verkoelen, A.G. van der Elst, T.S.J. Coşkun, I. Elfilali, M.H. Biljoen en T.J. Vonk

Toelichting

Met dit amendement bouwen we een zogenoemd go/no go-moment in tijdens het proces voor de komst van een nieuwe oeververbinding, voorafgaand aan de projectbeslissing van het college. Zonder dit amendement komt de nieuwe oeververbinding nog één keer langs bij de gemeenteraad, te weten in het Omgevingsplan dat juridische grondslag biedt voor de fysieke aanleg en aanlanding van de oeververbinding. Maar wellicht biedt dit de gemeenteraad te weinig comfort om te beslissen over het definitieve ontwerp. Daarom dit amendement.

Daarbij komt dat inzicht in de afspraken gemaakt met rijk en provincie voor zowel tegenvallers in de bouwkosten alsook vervanging, renovatie of restauratie van het nieuwe civiele kunstwerk pas kan worden opgesteld na het einde van de planning- en studiefase. Omdat dit verregaande consequenties heeft voor de gemeentelijke begroting, is het onzes inziens goed dat de gemeenteraad nog een keer aan zet komt.

Een go/no go-moment in grote, risicovolle projecten is niet nieuw. Per amendement is zo een moment ook al eens ingebouwd in de kaderstelling voor de renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen (amendement Struijvenberg, kenmerk 18bb11378) en in het geval van Feyenoord City, waar de raad per 'financial commitment' en 'financial close' een finaal oordeel mocht vellen. Dit is een mooie traditie, waarin dit amendement naadloos past.

De motie en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wie mag ik het woord geven? De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja, dank voorzitter. Het raadsvoorstel vraagt aan ons om € 498 miljoen financieel te dekken en daar vragen ze onder andere voor om een groot gedeelte daarvan via de

Eneco-middelen te laten voorzien. Voorzitter, om de Eneco-middelen te laten revolveren heeft het college een heel creatieve manier bedacht om onze onroerendezaakbelasting terug te laten vloeien vanuit de woningen uit de Oostflank. Dit creatieve voorstel voorzitter, complimenten aan het college, want ik zou er zelf ook niet op zijn gekomen. Maar tegelijkertijd voorzitter is het wel gebruikelijk dat de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting worden toegevoegd aan de algemene middelen. En deze algemene middelen worden aangewend om het welzijn van alle Rotterdammers te verbeteren en daar horen ook uitgaven bij voor speeltuinen, onderwijs, wegen, verlichting, cultuur, recreatie en de brandweer. En uit het advies van de Aanwending verkoopopbrengst Eneco blijkt dat deze periode, zoals ook de heer Elbay net aangeeft, een langdurige druk zet op deze algemene middelen. En voorzitter, daarom dien ik een motie in om een impactanalyse te maken van de derving van de onroerendezaakbelasting en hierover te rapporteren aan de raad. De adviescommissie geeft ook aan dat het college moet kijken naar alternatieve inkomstenbronnen. We hebben in de commissie hier ook de wethouder op bevraagd of er al alternatieve inkomstenbronnen waren. Op dat moment waren die er nog niet. Voorzitter, daarom wil ik de wethouder, het college toch een handje helpen en daarom dien ik het amendement in 'Verkort de periode van revolvering'. Daarbij vraag ik om punt 2 van het ontwerpbesluit geheel te vervangen, en daarbij eigenlijk toe te voegen dat een deel van de inkomsten uit de ozb wordt geheven uit woningen van kapitaalkrachtige wijken. Dan tot slot voorzitter, zien we dat dit college naarstig op zoek is naar alternatieve middelen, alternatieve inkomstenbronnen. We zullen het zo meteen ook zien bij het debat over de sociale grondprijzen, waar er toch wordt aangegeven dat we geld nodig hebben. En voorzitter, ik wil het college daar ook een handje bij helpen en vandaar dat ik nu ook kom met een amendement 'Verbeter het welzijn van alle Rotterdammers'. Daarin stel ik gewoon voor om het tarief van de onroerendezaakbelasting te verhogen met 7,5% consumentenprijsindex. En dit levert circa € 3 miljoen extra opbrengsten voor de algemene middelen.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen heeft de volgende motie en de volgende amendementen ingediend.

Motie 4. Impactanalyse toevoeging onroerendezaakbelasting aan de verkoopopbrengst Eneco

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt "Het voorstel met betrekking tot de gemeentelijke bijdrage aan de MIRT-projecten 'Stadsbrug, HOV, Station Stadionpark 2023' en 'Algera-corridor en langzaam verkeerverbinding'; en het raadsvoorstel 23bb7287, waarop geheimhouding rust";

constaterende dat:

- het college het voorstel doet om de verkoopopbrengst Eneco in stand te houden door de extra inkomsten die ontstaan uit de onroerendezaakbelasting (ozb) - die wordt geheven over de ca. 30.000 woningen die als gevolg van het MIRT-project in de oostflank van Rotterdam kunnen worden gebouwd - gedurende langere tijd toe te voegen aan de RIM cilinder 7;

overwegende dat:

- het gebruikelijk is dat de opbrengsten uit onroerendezaakbelasting worden toegevoegd aan de algemene middelen;
- de inkomsten uit algemene middelen worden aangewend om het welzijn van alle Rotterdammers te verbeteren en daar uitgaven bij horen ten behoeve van onder andere speeltuinen, onderwijs, wegen, verlichting, cultuur, recreatie en de brandweer;
- uit het advies van de Adviescommissie Aanwending Verkoopopbrengst Eneco blijkt dat de extra ozb-inkomsten cumulatief in 2052 de bestemming laten revolveren;
- deze lange periode een langdurige druk zet op de algemene middelen en daarmee het welzijn van alle Rotterdammers;

verzoekt het college:

- een impactanalyse te maken van de derving van de onroerendezaakbelasting en hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

Amendement B. Verkort de periode van revolvering

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt "Het voorstel met betrekking tot de gemeentelijke bijdrage aan de MIRT-projecten 'Stadsbrug, HOV, Station Stadionpark 2023' en 'Algera-corridor en langzaam verkeerverbinding'; en het raadsvoorstel 23bb7287, waarop geheimhouding rust";

besluit het Ontwerpbesluit over vaststelling MIRT-project Stadsbrug, HOV en Station Stadionpark 2023 en MIRT-project Algera-corridor en langzaam verkeerverbinding' als volgt te wijzigen:

de tekst bij punt 2 van het ontwerpbesluit geheel te vervangen door:

2. De verkoopopbrengst Eneco in stand te houden door:

- I. een deel van de inkomsten uit de onroerendezaakbelasting (ozb) die wordt geheven over woningen uit kapitaalkrachtige wijken, tijdelijk toe te voegen aan de verkoopopbrengst Eneco;
- II. de extra inkomsten die ontstaan uit de onroerendezaakbelasting (ozb) die wordt geheven over de ca. 30.000 woningen die als gevolg van het MIRT-project in de oostflank van Rotterdam kunnen worden gebouwd, tijdelijk toe te voegen aan de verkoopopbrengst Eneco."

w.g. M.H. Biljoen

Toelichting

Het voorstel van het college om de verkoopopbrengst Eneco aan te vullen vanuit de onroerendezaakbelasting van nog te realiseren woningen in de Oostflank is wat GroenLinks betreft onvoldoende. In lijn met het advies van de Adviescommissie Aanwending Verkoopopbrengst Eneco om creatiever te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn stelt GroenLinks voor om de terugverdienperiode in te korten. Dit doen we door stabiele inkomsten te zoeken bij bestaande woningen meteen relatief hoge waarde in kapitaalkrachtige wijken en niet te wachten tot de 30.000 woningen gebouwd zijn. Zo dragen de sterkste schouders van onze stad deze lasten, overigens zonder dat de lasten voor die inwoners stijgen. Met dit amendement komen we tegemoet aan de kanttekeningen van de adviescommissie over het revoluerende karakter van deze middelen.

Amendement C. Verbeter het welzijn van alle Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt "Het voorstel met betrekking tot de gemeentelijke bijdrage aan de MIRT-projecten 'Stadsbrug, HOV, Station Stadion park 2023' en 'Algera-corridor en langzaam verkeerverbinding'; en het raadsvoorstel 23bb7287, waarop geheimhouding rust";

besluit het Ontwerpbesluit over vaststelling MIRT-project Stadsbrug, HOV en Station Stadionpark 2023 en MIRT-project Algera-corridor en langzaam verkeerverbinding' als volgt wijzigen:

Aan het einde van het ontwerpbesluit een nieuw punt 5 toe te voegen met de tekst:

"De gemeentelijke opbrengsten te verhogen door de onroerendezaakbelasting te verhogen. Hiervoor de tekst van artikel 5 van de Verordening onroerendezaakbelastingen 2024 als volgt te wijzigen:

Artikel 5. Belastingtarieven

1. Het tarief van de belasting bedraagt een percentage van de heffingsmaatstaf. Het percentage bedraagt voor:

- a. de gebruikersbelasting 0,2819%;
- b. de eigenarenbelasting:
 1. voor onroerende zaken die in hoofdzaak tot woning dienen 0,0693%;
 2. voor onroerende zaken die niet in hoofdzaak tot woning dienen 0,3955%."

w.g. M.H. Biljoen

Toelichting

Hiermee stijgt de onroerendezaakbelasting met 7,5% (consumentenprijsindex). Dit levert ca. € 3 miljoen per jaar aan extra opbrengsten uit onroerendezaakbelasting en daarmee meer besteedbare

ruimte binnen de algemene middelen waarmee uitgaven kunnen worden gedaan ten behoeve van het welzijn van alle Rotterdammers.

De **VOORZITTER**. De motie en de amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Wie mag ik het woord geven? Ben ik iemand vergeten, iemand over het hoofd gezien? Iedereen die wilde spreken heeft gesproken. Ik wil een poging wagen om de eerste termijn van de zijde van het college nu nog te doen, voor de dinerpauze, opdat we na de dinerpauze kunnen beginnen met het besloten deel. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Niet alle moties? De laatste, oké. De laatste is een amendement. Ik zou zeggen, begin maar vast. Het amendement komt eraan.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank voorzitter. Ik zal beginnen met een aantal moties en ik heb denk ik ook een aantal vragen te beantwoorden voor uw gemeenteraad als ik dat naloop. Maar laat ik in ieder geval even beginnen met de motie 'Geen SPook in de kluis' en ook vele bijdragen die er natuurlijk over zijn gegaan. Ik heb het idee dat ik die wellicht het best in het geheime deel kan behandelen, vermoed ik. Dat is cru gegeven de motie hè, maar ik denk dat dat moet. Want anders laat ik mij nog even op een andere wijze adviseren, maar ik vermoed dat ik die op dat moment even moet behandelen. En wellicht constateren we dan in dat deel dat er toch nog iets ook in de openbaarheid door mij over gezegd kan worden. Die zou ik dan even willen aanhouden qua behandeling voor dit moment.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, even een punt van orde.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ik vind het hartstikke leuk, maar ik zit dadelijk niet bij dat geheime deel en er ligt wel gewoon een motie. Het is toch een beetje raar dat we straks in een geheim deel iets over een motie gaan horen. Moties blijven hopelijk toch nog wel openbaar? Dan gaat er toch wel iets helemaal mis.

De **VOORZITTER**. Het oordeel van de wethouder is dat het waarschijnlijk in het besloten deel zal moeten.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Nee, maar het gaat mij er niet om waar het moet. Ik wil even met u: hoe gaan we dit soort dingen nu afhandelen? Want het wordt wel een heel rare constructie.

De **VOORZITTER**. U valt mij in de rede, ik was nog niet klaar. Het feit dat er een besloten deel is wordt gedragen door een meerderheid van de raad, dus gaat het gebeuren. Dat betekent dus dat als u de keuze maakt daar niet bij aanwezig te zijn, dat u die informatie zult missen en dat u die alleen later kunt lezen in het geheime verslag.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Een openbare motie voorzitter, ik heb het over een openbare motie. Ik heb het niet over geheime stukken. Er is in openbaarheid een motie ingediend en het lijkt mij dat we daar in openbaarheid iets over te horen krijgen, en niet het antwoord: dat gaan we in het geheime gedeelte doen. Gaat er in het geheime gedeelte dan ook gestemd worden?

De **VOORZITTER**. Ja, er zullen waarschijnlijk...

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dus de motie komt niet meer terug, hij is niet openbaar meer?

De **VOORZITTER**. Ik sluit niet uit dat als de stemming over deze motie in het besloten deel is... Uw raad kan nu zeggen: dat wensen wij niet. Dan is het helder. Maar als het oordeel van de wethouder overgenomen wordt door de raad, dan is de stemming daarover in het besloten deel en het verslag daarvan komt ook in het besloten deel aan de orde. En als er straks in het besloten deel moties worden ingediend, dan krijgen die dezelfde behandeling. Tenzij uw raad nu zegt: nee, wij wensen dat deze motie nu in het openbaar wordt afgedaan. Mijnheer Roskam.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, ik wil even iets anders. Een motie, kijk, ik snap alles wat u zegt. Ik begrijp ook dat je in het geheim van alles met elkaar gaat bespreken, allemaal, besluitvorming kan en mag nooit van zijn levensdagen in de geheimhouding zijn.

De **VOORZITTER**. Jawel.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dadelijk komt er in de openbaarheid een besluit met betrekking tot wat er gebeurt met de brug. Niet in het geheim. En dat gebeurt ook met moties. Dus het is bijzonder vreemd als dadelijk een motie wel of niet afketst in de geheimhouding en we horen er niets meer van. Hoe moeten wij dat ooit met elkaar gaan controleren? Dit is echt, ik vind het al een bizarre constructie, maar het wordt steeds eigenaardiger als we moties dadelijk in het geheim gaan stemmen. Dat is echt iets

De **VOORZITTER**. Ik heb u goed begrepen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, maar er klopt dus ergens iets niet.

De **VOORZITTER**. Nee, wat u wilt kan niet.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Maar dan moet de motie dus nu ingetrokken worden. Dan bestaat hij niet meer.

De **VOORZITTER**. Nee, de motie staat, en even in het algemeen, een algemeen antwoord. Wat in het besloten deel wordt besproken, is besloten. Moties die daarin ingediend worden hebben ook een besloten karakter. Indien over een deel van het voorstel stemming wordt gewenst in het besloten deel van de raad, zal dan ook apart, besloten, over dat deel van het besluit worden gesproken. Het feit dat u zegt: ik wil daar niet bij zijn, dat is de consequentie die u moet dragen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Nee voorzitter, ik heb geen consequentie te dragen. Ik ben gewoon een raadslid dat in alle openbaarheid de zaken gewoon fatsoenlijk op een rijtje wil krijgen. En wat ik gewoon zeg is dat in de openbaarheid nu een motie ingediend wordt en dat er nu gewoon, en ik snap de wethouder, want die ziet problemen, nu in alle openbaarheid gezegd wordt: sorry hoor, de motie is niet meer openbaar. Die gaat de geheimhouding in. Dat is een rare constructie. Dat kan niet voorzitter. Dan moet de motie ingetrokken worden en dan gaat u dadelijk in de geheimhouding maar met zijn allen bedenken wat u wilt, dat maakt me niet uit, maar dan wil ik er ook niets van horen. Als er in de openbaarheid een motie ingediend wordt, dan heb ik recht om ervan te weten wat we ermee doen. Dat is mijn punt.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, de motie is openbaar, gaat puur over de procedure, daar is niets geheims aan. Er moet ook in het openbaar over gestemd worden. Daar is absoluut niets geheims aan. Dat de wethouder het moeilijk vindt om er een antwoord op te geven snap ik wel, want hij heeft zichzelf in de nesten gewerkt. Maar hij moet gewoon in het openbaar zeggen wat hij van de motie vindt. We gaan er ook in het openbaar over stemmen en ik wil ook in het openbaar daar stemverklaringen van iedereen over horen.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, in alle drie de moties staat niets wat de geheimhouding overtreedt, dus dat is gewoon alleen maar openbare informatie. Daar kunnen we dus ook gewoon in het openbaar over blijven stemmen, dus ik zou het heel raar vinden om over deze moties dan in het geheim te gaan stemmen, want er staat niets geheims in de moties. En ik zou toch ook de wethouder wel willen vragen om zijn beantwoording ook in de openbaarheid proberen te doen. En als hij zegt: ik heb een paar dingen die ik erover wil zeggen die ik niet in de openbaarheid kan, prima, dan horen we dat deel wel in het geheim. Maar in principe moet het ook mogelijk zijn, als ik naar de motie kijk, alle dingen die hierin staan zijn gewoon openbaar, om daar ook in de openbaarheid op te reageren.

De **VOORZITTER**. Ik leg alleen de procedure uit. De wethouder gaf aan dat hij de advisering in het besloten deel wilde doen, dus ik ga aan hem vragen of het gezegde zojuist hem tot andere gedachten brengt.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Welnu voorzitter, ik kan er wel op reageren, want dan zeg ik: ik ontraad de motie. Maar dan lijkt het mij nogal logisch dat u wilt weten waarom. En dan verwijst ik u weer. Maar dan heb ik hem hierbij in ieder geval in de openbaarheid behandeld. Ik ontraad deze motie. Dat is wat er in dit openbare deel over kan zeggen. Maar het zal niet tot tevredenheid leiden neem ik aan, want u wilt nu natuurlijk weten waarom. Nou ja, daar liep ik misschien een beetje snel op vooruit, maar dat is de achterliggende reden.

De **VOORZITTER**. Wat natuurlijk procedureel ook kan, is dat de motie wordt ingetrokken en dat u hem straks in het geheime deel indient.

De heer **COŞKUN** (sp). Nee voorzitter, ik wil van de wethouder horen in de openbaarheid dat het straks geen gebakken lucht is en geen lijk in de kast.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Die wens is mij helder voorzitter. Ik verwijst echt naar het geheime deel. Ik verzoek dat eventueel dan nog terug te pakken na het geheime deel, zo we daar op een andere manier met elkaar over uitkomen. Dan hebben we nog motie 4 voor mij, van GroenLinks over de impactanalyse. Voorzitter, het gaat hier over de ozb en de algemene dekkingsmiddelen. Dus deze motie vraagt mij om iets te duiden, een besluit over middelen die nieuw zijn, die we nu nog niet hebben, waar we ze dan niet aan gaan uitgeven. Maar dat is voor algemene dekkingsmiddelen natuurlijk niet te doen, en ook zeker niet gegeven de omvang van het bedrag. Dus ik ontraad motie 4, omdat die eigenlijk niet uitvoerbaar is. Ik kan niet aangeven welk nieuw geld ik in 2035 ergens niet aan uitgeef, als ik überhaupt nu nog niet weet waar we het anders aan uitgeven, omdat dat algemene dekkingsmiddelen zijn. Dan amendement B, 'Verkort de periode van revolvering'. Daar is denk ik ook een vraag over gesteld als ik mij dat goed herinner. Kijk, ik snap wel dat als je het kort en revolverend kan houden, dat klinkt mooi, dan heb je het geld eerder terug. Maar er zit ook wel een voordeel aan een wat langere periode van terugverdienen van het geld en dat is dat je het uitsmeert over meer jaren. Kan het korter? Natuurlijk kan het korter. Je kunt om het even een algemeen dekkingsmiddel ervoor inzetten om die periode te verkorten. Waar dat een gat slaat in de huidige begroting als je die doortrekt zou ik u dat sterk ontraden om dat te doen. Maar misschien wilt u het bij nader inzien ook niet, omdat een langere periode ook het terugstorten van de gelden naar het Eneco-fonds juist over meerdere jaren heen uitsmeert. Deze motie zegt: haal het uit de onroerendzaakbelasting van kapitaalkrachtingen wijken. Dat kan niet. We hebben een ozb. Je kan niet zeggen: een woning gaat daar extra aan bijdragen of iets dergelijks. Er is één tarief voor alle woningeigenaren. Maar het zou een gat in de huidige begroting slaan voorzitter, dit amendement B, en daarom zou ik het ontraden. Dan hebben we nog amendement C, 'Verbeter het welzijn van alle Rotterdammers'. Dat zegt: doe het tarief van ozb omhoog. Dan creëer je geen gat in de begroting. Dat is dan weer nieuw geld. Dan gaat mijn argument van daarnet hier niet op. Ik zeg er wel bij: de percentages die hier genoemd staan in het amendement leiden niet tot een stijging van 7,5% van de ozb, maar van 1,31% tot 1,46%. Dat scheelt wel veel. En het levert niet € 3 miljoen, maar zo'n € 4 miljoen op. Dus in die zin zou ik zeggen: technisch klopt het amendement niet, misschien moet ernaar gekeken worden. Maar ik zeg er ook bij: ik zou u niet willen voorstellen de ozb te verhogen. We hebben nu net een begroting aangenomen waarbij er wat demping zat op de ozb. Ik weet niet of ik nog vragen nu te beantwoorden heb. Ik denk de vraag van de heer Biljoen. Dank ook voor de complimenten over de creatieve manier om toch te kijken of we de revolverendheid van het Eneco-geld in stand kunnen houden met gebruikmaking van het geld voor deze ontwikkeling. Er wordt nog wel gezegd dat we het ozb-geld kunnen gebruiken voor het welzijn van alle Rotterdammers. Ja, dat is waar, maar ik zou daaraan willen toevoegen: dat gaat dan ook gebeuren, keer op keer, juist omdat we hem revolverend maken, ook die investeringen, bijvoorbeeld van Eneco-gelden, andere investeringen die we doen in de stad zijn natuurlijk ook ten behoeve van onze bewoners voorzitter. Ik denk dat ik zo compleet ben, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Goed zo. Wethouder Karremans. De heer Biljoen heeft nog een vraag aan de wethouder Financiën? Een wat late reflex, maar het kan.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, ik wil toch nog even reageren op het advies dat wethouder Struijvenberg had op in ieder geval amendement B. Wij hebben een bijlage gekregen voorzitter, bijlage 1, en daarin staat toch echt dat al vanaf volgend jaar al € 700.000,00 binnenkomt aan ozb. Wij weten al wat er binnenkomt. Als wij hiermee instemmen, dan betekent dat dat die € 700.000,00 vanuit dit gebied, of die woningen al dan niet worden gebouwd, niet meer naar de algemene middelen gaan. Deels niet meer naar de algemene middelen gaan, maar gewoon terug worden gezet voor het revolverend karakter van de Eneco-middelen. Dat heeft invloed op de voorzieningen in dat gebied. Dat betekent dat als daar een speeltuin kapot gaat of die sportvoorzieningen waar de heer Verweij vanochtend nog voor heeft gepleit, dat die ergens anders van moeten worden gefinancierd. En ik vraag aan het college om een impactanalyse te maken, als we uiteindelijk kijken in 2052, dat we dan zelfs op € 180 miljoen zitten, dat we eigenlijk niet meer in dat gebied zouden kunnen investeren omdat het terugvloeit naar de Eneco-middelen. Want die kunnen niet aangeven: als het in de Eneco-pot zit, dan kunnen we het weer uitgeven. Je kunt het niet uitgeven aan een speeltuin. Daar vraag ik een impactanalyse op.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Ik heb het idee dat dit niet ging over amendement B maar motie 4, 'Impactanalyse'. Kijk voorzitter, het gaat over gelden die we terug willen laten vloeien in de prognose tot en met 2052. Dus het duurt allemaal nog wel even. Het gaat niet alleen over volgend jaar en het bedrag bouwt zich natuurlijk op hè, ik geloof uiteindelijk € 13 miljoen geloof ik. Elk jaar wordt het natuurlijk meer, elke keer als er nieuwe woningen bij komen, met ozb die we nu nog niet hebben, in een periode die ook niet in de begrotingshorizon ligt. Het overgrote leeuwendeel van al die middelen zit natuurlijk in geld dat we nu niet hebben, dat we in de toekomst wel hebben als er nieuwe woningen komen, waarvan ik nu niet zou zeggen: wat zouden we met dat geld doen over tien jaar als we dat zouden hebben, als we dit niet zouden doen? Wat zouden we dan met dat geld doen? Dat kan ik onmogelijk beantwoorden. Dat kan niemand voor u beantwoorden.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, eens, maar u heeft het geld dus niet ingeboekt. Wat gaat u dan wel doen? Hoe gaat u de voorzieningen die er nu niet op staan of moeten komen, hoe gaat u die dan wel financieren? Wat als de verlichting daar kapot gaat, wat als wegen daar kapot gaan? Hoe gaat u dat dan wel financieren? Via u voorzitter.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Voorzitter, dit is iets wat we in de commissie ook hebben gehad. Er lijkt een misverstand te zijn, tussen dat als dat er in dit geval in de Oostflank woningen worden gebouwd, dat ozb-gelden die dat genereert, als we die gebruiken voor revolverendheid van het Eneco-fonds, dat het dan minder goed gaat in die wijken. We hebben het niet zo geregeld dat we kijken per wijk hoeveel ozb die wijk genereert, want dan weten we of we de straat kunnen onderhouden. Zo werkt dat niet. Ozb-middelen zijn algemene dekkingsmiddelen. Die gaan in de grote pot. Het is niet aan te wijzen welke euro van welke bron in die grote pot naar welke bestemming in de stad gaat. Gaat die euro naar een zwembad of gaat die euro naar het repareren van een weg, gaat die euro naar een speeltuin? Dat is onmogelijk te zeggen. Er is geen directe relatie tussen het onderhoudsniveau in Oostflank of welke wijk dan ook en de gegenereerde ozb-middelen.

De **VOORZITTER**. Goed. Ja, zo is het nu wel. Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, een aantal vragen en dan inderdaad nog een aantal moties. Allereerst even, het was niet een directe vraag maar ik wil er wel even over beginnen. Het punt van de heer Moti is natuurlijk volstrekt terecht hè. Je moet geen verkeerde afspraken maken waardoor je vervolgens een groot probleem hebt als stad. Daar ben ik het volstrekt mee eens. We hebben wel degelijk nu ook afspraken gemaakt. We hebben er ook flink over onderhandeld met het rijk. Dat klikken we straks ook vast in die bestuursovereenkomst. Het is ook nu te lezen hoe we daarmee omgaan in de BO-MIRT-teksten. De heer Moti haalde de Noord/Zuidlijn aan. Maar dat is niet te vergelijken met de situatie waar we nu in zijn. We gaan nu beginnen met de planning- en studiefase. Waar Amsterdam de boot in is gegaan, is toen ze die afspraak hebben gemaakt richting de aanlegfase. Daar hebben we het ook in de commissie over gehad. Dan gaan we nog een keer met elkaar risicoafspraken maken. Dus daar zijn we nog niet. Maar ik deel natuurlijk de mening dat je dat goed

moet doen, en dat is ook onderdeel geweest van de onderhandelingen die we met het rijk hebben gevoerd. Maar omdat we die afspraken nu zo concreet nog niet hebben gemaakt, wil dat niet zeggen dat we een halve afspraak hebben, want dat komt straks weer terug bij het realisatiebesluit. En dat kan de raad natuurlijk dan op dat moment ook op zijn merites beoordelen. Die vergelijking met de Noord/Zuidlijn snap ik wel, maar die is niet helemaal terecht. Dan het punt van BIJ1 over de handtekeningen, de mensen die tegen zijn en die zich uiten. Ik heb daar net in mijn inleiding wat over gezegd. Kijk, dat wij een andere afweging maken tussen voor- en tegenargumenten, wil niet zeggen dat die tegenargumenten minder valide zijn. Die zijn nog steeds even valide, en we gaan proberen straks ook in die volgende fase daar zoveel mogelijk invulling aan te geven. Hetzelfde geldt overigens ook voor de zorgen die mensen hebben. Dat is wat ik daarover kan zeggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van der Elst.

Mevrouw **VAN DER ELST** (bij1). Voorzitter, kan de wethouder al een beeld geven van hoe die invulling eruit gaat zien?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nee, omdat we nu echt eerst die besluitvorming in de raad doen. Dus het is echt eerst aan de raad om er straks over te besluiten. En dan vervolgens kunnen wij, dat is echt een volgorde, die bestuursovereenkomst sluiten, tekenen met alle partijen. Dan klikken we dat geld vast, een mega-investering in Rotterdam en Rotterdammers. En vervolgens gaan we met die planning- en studiefase aan de slag om precies die vraag uit te werken. Dus dat is wat we dan gaan doen. De vraag of er ook andere oeververbindingen zijn onderzocht en of die ook kunnen worden meegenomen, dat hebben we nu juist de afgelopen vier jaar gedaan, en alle informatie verzameld om die afweging nu te maken en dat is de keuze die de raad nu maakt. Of bewoners straks voor tegenvallers moeten betalen? Nou, ik heb net al iets over de risico's gezegd. Daar hebben we ook al deels afspraken over gemaakt, maar ook, dat hebben we in de commissie ook uitgebreid behandeld, het deel dat we nu uitgeven, dus we geven nu niet die hele € 1,4 miljard uit, maar € 70 miljoen als partners bij elkaar, en daar draagt Rotterdam ongeveer 31% van. Dus 69% van al deze investeringen, daar hebben we het nog niet eens over gehad, wordt niet betaald door Rotterdam. Als ik zo'n verdeling kan afspreken met iemand is dat altijd fijn. Hetzelfde geldt natuurlijk ook hier voor de stad. Dan vervolgens: wat zijn de voordelen, nadelen, risico's? Ik denk dat we het daar uitgebreid over gehad hebben. We zien heel veel voordelen aan een brug. Natuurlijk zitten er nadelen aan. Die zitten aan elke oplossing die je zou kunnen bedenken en elke oplossing die er is. Maar wij denken dat hier de meeste voordelen aan zitten en de minste nadelen en zo is die afweging uitgevallen. De laatste vraag was inderdaad van de heer Elbay of we binnen drie maanden dan al een risicorapportage kunnen opleveren als het een risicovol project wordt. Dank voor de zorg, maar wat we dan doen is aanvankelijk zeggen: dit komt dan in de risicorapportage te staan en dat sturen we dan naar de raad. Dat is te doen binnen drie maanden, dus daar hebben we vertrouwen in. Sowieso, en dan ga ik naadloos over naar de moties. Allereerst de motie van mevrouw Verkoelen over het risicovolle project. Kijk ja, het is een bevoegdheid van de raad. Dus de motie van mevrouw Verkoelen vraagt het college iets te doen, maar het is gewoon een besluit dat de raad zelf kan nemen. Dat staat wel correct in de motie van de heer Roskam. En daarover, we gaan nu vooral plannen en studeren. Vandaar de planning- en studiefase, dus dat zal niet tot heel veel nieuwe informatie leiden in de eerste fase en eigenlijk ook de komende vier jaar. Maar het is natuurlijk aan de raad om daar een risicovol project van te maken of niet. Dat laat ik helemaal aan de raad, maar wij hebben er als college geen bezwaar tegen. En eigenlijk is het dezelfde appreciatie op de motie van de heer Roskam als die op de motie van mevrouw Verkoelen die ik net heb behandeld. Dan de motie 'Go/no go nieuwe oeververbinding' van de Partij voor de Dieren. Ja, ik snap dat heel goed, laat ik dat even vooropstellen, dat je niet wilt: nou, bedankt, zeg ik dan via de voorzitter tegen de heer Van der Velden. Bedankt voor het geld, bedankt voor je instemming, u kunt over twaalf jaar eroverheen rijden, we geven u wel een appje als het zover is. Dat gaan we natuurlijk niet zo doen. Dus ik snap heel erg de behoefte om natuurlijk wel nog steeds vinger aan de pols te houden. Sowieso komt er na dit besluit nog een formeel realisatiebesluit. Dus dan wordt alles uitgewerkt, dan wordt het ontwerp gepresenteerd. Dan worden de daadwerkelijke kosten, dan gaan we op dat moment offertes aanvragen en dan weten we echt wat het kost. We hebben nu te maken met ramingen, inschattingen eigenlijk. En dan kan de raad finaal besluiten dat wel of niet te doen. Je maakt in principe nu een principebesluit. Je bent al een heel eind weg als je dit besluit zou nemen. Maar natuurlijk voordat we overgaan tot de schop in de grond, neemt de raad daar nog een besluit over. En ook in die tussentijd

komen er natuurlijk heel veel dingen langs. Bijvoorbeeld het programma van eisen en het ambitiesdocument. Dat verwachten we voor eind volgend jaar af te kunnen hebben en dat kunnen we natuurlijk ook met elkaar bespreken als daar behoefte aan is. Hetzelfde geldt voor het voorlopig ontwerp. Pin me er niet van tevoren op vast, want dingen lopen natuurlijk wel eens uit, of kunnen soms ook sneller. Dat gebeurt ook. Maar dat we het VO, het voorlopig ontwerp van de brug en ook van het rivierpark aan de noordzijde, eind 2025 kunnen bespreken. Dan komt het jaar daarna de Nota reikwijdte en detail onder andere en dan eind 2027 het definitief ontwerp. En dan ga je pas over naar eigenlijk een go/no go, dus dat is die realisatiefase. Dus die heb je er al in zitten, dus in die zin is die motie overbodig. En daarnaast, want nogmaals, ik wil wel heel erg tegemoetkomen, ik snap die vraag. Ik wil ook kijken of we in de tussentijd ook niet een vorm kunnen vinden waarbij de raad nog veel intensiever aangehaakt kan zijn over hoe dat proces loopt. Daar heb je allerlei manieren voor die ook bij andere projecten zijn toegepast. Dus het is niet aan mij een gevraagde toezegging maar ik zou hem wel graag willen doen. Als u de vraag aan mij had gesteld, dan had ik dit erop geantwoord. Maar dat zeg ik wel omdat ik het belangrijk vind dat de raad aangehaakt is.

De **VOORZITTER**. Als u het mij had gevraagd had ik u gezegd: mag het iets korter?

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja goed, oké, dan zijn we het daar met elkaar over eens. Dat vond ik zelf ook van mezelf, maar ik vond het al zo lang duren ja, dat is een beetje. Goed, dan is het 'Stadsnatuur' omarmen. En dat was het. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Het helpt wel, zo'n opmerking. Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb nog één motie van mevrouw Verkoelen van 50PLUS over een position paper voor de complexe gebiedsontwikkeling Oostflank. Ik begrijp uw punt heel goed, u wilt natuurlijk graag grip houden van wanneer gaat wat nu plaatsvinden en doen we dan ook de goede dingen? Tegelijkertijd was die position paper destijds voor Feyenoord City een randvoorwaardelijk document voor één gebiedsontwikkeling tussen een aantal partijen. En de Oostflank bestaat uit ongelooflijk veel gebiedsontwikkelingen en kleinere projecten, acupunctuuringrepen, vergroeningstrajecten, dus het is eigenlijk een conglomeraat aan allerlei verschillende soorten projecten, dus daar past een instrument als een position paper niet goed bij. Maar ik denk wel dat het goed is om die voortgang in de gaten te houden en daar heb ik ook een toezegging aan de commissie over gedaan, dat we met een voortgangsrapportage komen, waarin al die onderdelen worden beschreven over hoe het staat met de voortgang. Dat is één kant van de zaak. En de andere kant van de zaak is dat wij ook een besluitvormingsmodel ruimtelijke ontwikkeling in Rotterdam hebben vastgesteld. Daarin staan al die verschillende producten die allemaal langs uw raad gaan, plus ook wie waarvoor verantwoordelijk is. Dus rond al die verschillende projecten en gebiedsontwikkelingen hebben wij een vast stramien met elkaar afgesproken, waarin al die verschillende beslissingen worden genomen. Dus dat is ook de manier waarop ik dit wil aanvliegen, in mijn communicatie naar u en over alle keuzes die u worden voorgelegd volgens dat stramien van ons besluitvormingsmodel. Dus op die manier hoop ik wel tegemoet te komen aan de behoefte die uw raad heeft om dit allemaal goed te kunnen volgen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Aan een position paper zijn randvoorwaarden voorzitter en daar hoor ik niets over. Ik snap dat het college van alles wil, maar ik mag toch aannemen dat wij als raad gewoon wel degelijk randvoorwaarden mee kunnen geven hoe we het een en ander willen. Hoe gaan we dat in hemelsnaam dan tackelen? Dat gaan we toch niet per projectje bekijken? Dat is een beetje de tank vol laten druppelen. We hebben nu één grote risicovolle gebiedsontwikkeling. Laten we daar nu gewoon in tijd, in mogelijkheden, in wat risico's zijn dat gewoon allemaal vastleggen in één document, een position paper, ook een tijdslijn, dat is toch niet zo onlogisch? En dat kunt u niet vangen in de structuren die u nu heeft, ja voor uzelf misschien wel, maar niet conform wat wij als raad... Want hoe moeten wij daar nu? Een monitoring rapportage, ja, waar hebben we het dan over? Je moet toch vaststellen hoe je die monitorrapportage neer wilt zetten? Daar gaat de position paper over. Daar willen we over gemonitord worden.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, ik denk dat we mogelijk in een semantische discussie zitten als het gaat om kwalitatieve randvoorwaarden. Daar voldoet zo'n visie natuurlijk aan. Dan vertalen we die, want je moet per gebied kijken hoe het is, kwalitatief, wat willen we hier, welk resultaat willen we hier, hoe zit het financieel in elkaar? Dat werk je uit in allerlei verschillende deelproducten, die aan u worden voorgelegd voor zover het raadsproducten zijn. Dus die kwaliteit vertalen naar verschillende gebieden, dat doen we in die producten. Financiering daarvan ook. En als het gaat om de voortgang dan zit dat per project natuurlijk, maar dan is er ook die totaalvoortgangsrapportage en die heb ik u ook toegezegd. En het lijkt mij heel goed dat wij bij de eerste voortgangsrapportage aan u ook de vraag stellen: zijn dit de elementen waarop u de voortgang zou willen bekijken? Dus het lijkt mij heel goed om dat te doen. Maar een position paper is voor zo'n complex verhaal met al die verschillende gebiedsontwikkelingen erin geen geschikt instrument.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, de wethouder mag het noemen zoals ze het wil, maar zelfs bij Boijmans Van Beuningen hebben we vastgesteld waarop we een monitoringrapportage willen. Dat is toch niet zo eigenaardig? U gaat het allemaal klein maken naar projectjes. We praten nu over een heel groot verhaal. Hoe houden we dat nu onder controle?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nou ja, helemaal eens. U zegt bij Boijmans Van Beuningen. Boijmans Van Beuningen is één project, niet te vergelijken met de Oostflank. De Oostflank is een traject, het is een halve stad. En dat behoort op een andere manier bestuurd te worden dan één project. We hebben dus nu een visie. Die wordt in deelproducten vertaald. Die komen allemaal uw kant op. Daar kunt u vinger aan de pols houden. En als het gaat over het totaal, dan hebben we die voortgangsrapportage. En die gaan we natuurlijk met u bespreken, of u die op de juiste manier ingericht vindt. Dat lijkt me heel goed. Maar een position paper doet te veel denken aan Feyenoord City, en op die manier wil ik het niet doen. Ik denk ook niet dat dat een geschikt instrument is.

De **VOORZITTER**. Oké. Heeft u nog meer vragen te beantwoorden? Is er nog iets blijven liggen? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Ja, ik heb nog een punt van orde voorzitter. Het ging net voor mij allemaal erg snel. Ik ben ondertussen met allerlei deskundigen aan het appen, want ik weet het niet en ik heb het idee dat we het allemaal niet weten. Ik vind het staatsrechtelijk namelijk echt een moeilijk punt dat u stelt met betrekking tot moties. Dus mijn voorstel, althans, het gaat zoals u het wilt, want ik weet toch hoe het werkt. Maar dan wil ik in ieder geval de kanttekening maken dat ik na vandaag het in ieder geval ga laten uitzoeken. Desnoods ga ik naar onze professor Voermans of weet ik wat. Want ik heb het gevoel dat staatsrechtelijk hier toch iets niet goed gaat, als wij moties in het geheim zouden kunnen gaan bespreken en gaan beoordelen. Ik vind dat niet goed. Het klopt niet. Ik vind de rest al niet helemaal in orde en ik heb het gevoel dat we op de een of andere manier een trechter in gaan waar ik eigenlijk geen vat op krijg in het geheel. Ik krijg er ook niet goed antwoord op. Maar ik heb het gevoel dat er staatsrechtelijk echt iets niet helemaal zuiver is, dus misschien dat daar onderzoek naar gedaan moet worden.

De **VOORZITTER**. Het punt is gemaakt en het komt ook in het verslag te staan. We gaan het zien. Als er verder niets in het openbare deel besproken hoeft te worden dan ga ik dit openbare deel ook sluiten en dan zie ik u graag straks terug in het besloten deel en degenen die daar niet bij aanwezig kunnen en mogen zijn hoeven zich dan ook niet te melden. Ik wilde schorsen tot 20.15 uur.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 21 december 2023

Notulen van de raadsvergadering van 21 december 2023 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 18.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 00.42 uur tot 00.46 uur is waargenomen door mevrouw A. Kockelkoren.

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer R.A.C.J. Simons, de heer T.B. Versnel en mevrouw C.M. Zeegers

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken te gaan zitten? Ik heropen de vergadering. Mag ik uw aandacht? Wij zijn thans nog openbaar. We gaan zo de procedure doornemen om in beslotenheid te gaan vergaderen voor de rest van het onderwerp. Mevrouw Coenradie wilde in het openbaar nog een ordevoorstel doen.

Mevrouw **COENRADIE** (lr). Ja, dank u wel voorzitter. Ik zie hoe de agenda en de dag verloopt en ik zou graag een voorstel willen doen om ook eigenlijk in alle redelijkheid en billijkheid nog te kunnen vergaderen. We hebben belangrijke onderwerpen. We willen graag ook een aantal zaken bespreken vandaag of misschien zelfs wel erdoorheen krijgen vandaag op welk front dan ook. Maar om wel te kijken welke debatten we eventueel naar januari zouden kunnen verplaatsen of omzetten in schriftelijke vragen. Ik heb niet een eindtijd in mijn hoofd, maar op een gegeven moment moet je je natuurlijk ook afvragen hoe helder en fris iedereen nog is om een debat te voeren dan wel die stemming te doen. Dus om te voorkomen dat we hier ergens midden in de nacht nog zitten, allemaal helemaal uitgeblust, dat lijkt me ook niet helemaal fatsoenlijk. Dus vandaar dit voorstel om te kijken welke debatten we eventueel toch op een ander moment kunnen inzetten.

De **VOORZITTER**. Heeft u suggesties mevrouw Coenradie?

Mevrouw **COENRADIE** (lr). Er liggen vanuit Leefbaar Rotterdam natuurlijk twee tweeminutendebatten. Daar zouden we naar kunnen kijken. Wat betreft het debat over explosies kan ik in ieder geval zeggen dat ik bereid ben om dat om te zetten in schriftelijke vragen dan wel op een ander moment dat in te zetten. Maar ik kijk uiteraard ook wel de raad verder in, omdat ik ook vind dat we daarin met elkaar een verantwoordelijkheid hebben. En ik hoop natuurlijk dat iedereen deze mening een beetje deelt als het gaat om nog een beetje fatsoenlijk vergaderen met elkaar.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik ben het daar eigenlijk wel mee eens. We nemen hier best wel grote besluiten met grote impact en dat moet je niet onzorgvuldig en te gehaast doen. Dus ik doe graag ook het voorstel om sociale grondprijzen van de agenda te halen. Dat is een groot debat. Ja, ik doe het serieus trouwens hoor, want het is een groot belangrijk onderwerp en er is helemaal geen urgentie bij.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). GroenLinks steunt het voorstel van de PvdA.

De **VOORZITTER**. Jawel, de heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, in het verzoek heb ik aangegeven dat het een onderwerp is dat zo urgent is dat het geen uitstel duldt. Daar sta ik achter. Het gaat om miljoenen die we anders zouden mislopen. Er zit wel degelijk urgentie achter, dat geld is echt wel belangrijk, dus ik houd vast aan het verzoek om dat vandaag nog te behandelen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, het is zeer ongebruikelijk dat raadsleden op de stoel van het college gaan zitten en dat is toch een beetje bij dit voorstel. Het is niet vanuit het college gekomen maar vanuit drie raadsleden en het is niet besproken in een commissievergadering. Normaal bereiden we de raadsvergaderingen voor in commissies. En er is echt geen enkele urgentie, tenminste die noodzaak is niet vanuit het college gekomen om dat nu te doen. Het is een aanneme van de heer Verweij, maar ik vind het echt, als we iets moeten opschuiven is het wel de grondprijzen, omdat we dat goed moeten bespreken in de commissie.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Voorzitter, ook even een punt van orde. Ik vind het wel heel erg leuk als wij er niet zijn omdat het geheim is en de deuren op slot zijn en ik de tv aanzet en vervolgens zie dat we het hier over een agenda hebben. Het was even attent geweest om te melden dat wij er ook bij horen. Sorry, maar het bevalt me echt niet op deze manier. Ik denk: er is een geheim gedeelte.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, we beginnen altijd in openbaarheid.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50+). Dat was al gebeurd voorzitter.

De **VOORZITTER**. Daarna gaan we over naar beslotenheid. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, dank, het is een beetje flauw wat er nu gebeurt. Mevrouw Coenradie doet een heel billijk voorstel, kijkt naar het debat van zichzelf, zegt dat ze bereid is om dat om te zetten. Dan is het volgens mij heel redelijk dat iedereen naar zijn eigen debatten kijkt. En dan is het een beetje flauw van linkse partijen om over een ander debat te beginnen, maar dat terzijde. Nu ga ik het goede voorbeeld geven, ik ga over mijn eigen debat beginnen. Kijk, ik heb natuurlijk ook al wat contact gehad, ik begrijp dat de vragen die ik had willen stellen over bijvoorbeeld de stichting waar de persoon die is opgepakt bij betrokken is geweest, op dit moment niet beantwoord gaan worden omdat het een lopend onderzoek is. Ik zie de burgemeester bevestigend knikken. Daar kan ik van alles van vinden, maar ik heb daar kennelijk mee te dealen. Dus ik ben bereid om in ieder geval een heel groot deel van mijn debat door te schuiven eventueel naar januari of om te zetten in schriftelijke vragen of wat dan ook. Waar ik wel behoefte aan heb, ik ben sinds die aanhouding vorige week door verschillende mensen in de Joodse gemeenschap benaderd. Die kijken nu ook. Die zeggen: er is iemand opgepakt die wapens aan het ronselen was voor een aanslag op Joodse doelen. Wij maken ons daar zorgen over. Er is nog niet publiekelijk op gereageerd, voor zover ik begreep, vanuit de gemeente. Dus ik zou daar in ieder wel graag een eerste reactie van de burgemeester op willen en ook dat hij zegt hoe hij hierover in contact gaat met de Joodse gemeenschap en hoe hij kan garanderen dat er gedaan wordt wat nodig is voor hun veiligheid.

De **VOORZITTER**. Iedereen zoekt naar oplossingen. Ik ben bereid om u daar morgen een brief over te sturen. Morgen. Dan heeft u een heel inhoudelijke lijn daaromtrent. Datgene wat ik van plan was tegen u te zeggen kan ik morgen in een brief zetten. Dan heeft u dat. Dan naast dit had mevrouw Coenradie nog een voorstel om de explosies tot een latere orde te verplaatsen. Dan rest nog 6.4, 'Toegang tot de woningmarkt' en 6.6, 'Grondprijzen'. Dus wilt u daar dan nog even naar kijken? Ik schors heel even. Mag ik de fractievoorzitters vragen om heel even naar mij te komen alstublieft?

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken te gaan zitten? Wilt u gaan zitten? Er is in ieder geval consensus over explosies. Dat gaat naar een later tijdstip. Ik heb beloofd om over de kwestie van de aangehouden persoon verdacht van terrorisme in Duitsland en Denemarken morgen een brief te sturen. Dan is de betrokkene daarover geïnformeerd en de raad ook. Over het overige is geen overeenstemming, dus

volgen we de agenda. Dan ga ik u een paar formele dingen voorlezen. Wilt u naar mij luisteren alstublieft? Ik verzoek de ambtenaren en de mensen op de perstribune de zaal te verlaten, met uitzondering van één medewerker van de bodedienst, die zit daar ook, één medewerker van de beveiliging, die zit er ook. Het verzoek is aan één te blijven zitten. De andere heren zijn daar ten behoeve van mij en die blijven zitten. De griffier, commissiegriffier MHEK en de raadsondersteuner kunnen blijven zitten, dacht ik. Ja, die kunnen aanwezig zijn. Raad, als u ergens bezwaar tegen heeft dan hoor ik het graag van u. Mogelijk wensen commissieleden van BWB, MHEK, BOFV en ZWCS aanwezig te zijn. De raad moet instemmen met dat verzoek als het verzoek er is. Is dat verzoek er? Er zitten twee mensen achterin.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ons burgerraadslid, mevrouw Bruijn, is aanwezig.

De **VOORZITTER**. Die wilt u erbij laten zijn. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, hetzelfde geldt voor mij inderdaad.

De **VOORZITTER**. Oké, als daar bezwaren tegen zijn hoor ik het wel en anders volgen we het verzoek. Ik verzoek de medewerker van multimedia om na te gaan of de beeld- en geluidsverbinding met de buitenwereld is verbroken en om daarna ook zelf de zaal te verlaten. Het enige dat aan moet staan is de geluidsinstallatie voor hier. Heeft u zich daarvan vergewist? Dat gaan we zo doen. De wethouders hebben gevraagd drie adviseurs als hun directe ondersteuning te laten op de ambtenarentribune. Ik stel voor dit verzoek te honoreren. Dat zijn de heren Lucas Spijkerman, Richard Visser en Albert Tuit. Dat klopt? Medewerkers die in de zaal blijven dienen naam en functie op de presentielijst te vermelden en daarvoor ook te tekenen. U bent vanzelfsprekend verplicht geheim te houden wat hier wordt besproken. Ik vraag uw instemming voor wat betreft de aanwezige ondersteuning die ik zojuist heb genoemd. Ik luister nog steeds of er bezwaren zijn. Ik verzoek alle aanwezigen te controleren of er geen opnames worden gemaakt met mobiele telefoons of andere communicatiemiddelen. Ik vertrouw erop dat u dat niet doet. De uitzending via internet wordt straks ook verbroken. Ik verzoek de bode te kijken of de deuren gesloten zijn en of alle communicatieapparatuur op de perstribune is verwijderd dan wel is afgesloten. Zo dadelijk ga ik de vergadering heropenen, maar niet nadat ik u ook een mededeling heb gedaan ten aanzien van stemmen over geheime bespreking. Die deur moet zo meteen dicht hè. We kunnen over hetgeen in het geheim is besproken openbaar stemmen, maar dan ben ik gehouden, als er een voorstel ligt, niet de naam van het voorstel te noemen maar het nummer van het voorstel te noemen. Dat geldt ook voor eventuele moties die in het geheim zijn ingediend. Die kunnen ook in het openbaar in stemming worden gebracht, maar dan ben ik gehouden het nummer van de motie te noemen en niet de titel van de motie. Zo moet u scherp eventueel aantekeningen maken. Is de procedure voor iedereen helder? En op de inhoud is natuurlijk geheimhouding, maar dat spreekt voor zich. Het debat vindt zoals te doen gebruikelijk in ten hoogste twee termijnen plaats. We hanteren geen spreektijd, maar ik verzoek u ook gezien het ordevoorstel van mevrouw Coenradie net, ons een beetje te beperken. Ik wijs u erop dat op grond van artikel 23, lid 4 van de Gemeentewet op alle aanwezigen de verplichting rust tot geheimhouding omtrent de informatie die in deze vergadering tot u is gekomen, tot de gemeenteraad de geheimhouding uiteindelijk opheft, mocht dat aan de orde zijn. Van deze besloten vergadering wordt een afzonderlijk verslag gemaakt en dat verslag wordt niet openbaar gemaakt op grond van artikel 23 lid 6 van de Gemeentewet, tenzij de raad op enig moment anders beslist. U wordt te zijner tijd geïnformeerd wanneer het conceptverslag in de digitale kluis wordt geplaatst. Daarna wordt het geagendeerde ter vaststelling zoals beschreven in ons reglement van orde aangeboden. Ik schors de vergadering zodat nu iedereen die nog weg moet ook weg kan en dat de verbinding met de buitenwereld kan worden verbroken. Voordat wij verdergaan met de heropening van de openbare vergadering wil ik iedereen weer de gelegenheid geven om weer plaats te nemen als dat nodig mocht zijn in de raadzaal en de audiovisuele voorzieningen weer op te starten. U kunt de verbinding verbreken en daarna weggaan.

(De vergadering is geschorst.)

6.4 *Het voorstel tot vaststelling van de vierde wijziging Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021*

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken te gaan zitten, ik heropen de vergadering. Aan de orde is agendapunt 6.4, Het voorstel tot vaststelling van de vierde wijziging Verordening Toegang

woningmarkt. Mijnheer Verweij, u staat op mijn lijstje als eerste spreker. Mag ik u verzoeken dat buiten te doen als u nog wilt overleggen? Mijnheer Verweij, u hebt het woord.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, kent u dat moment dat u op de snelweg rijdt, u staat muurvast in de file, u kruipt echt vooruit en dan staat er zo'n bord langs de zijkant, met 'u mag maximaal 120 km per uur rijden'. Er staat zo'n bord, u rijdt 2, 3, 4 km per uur, stapvoets en dan staat er ook nog eens een keer een politieagent te controleren, die staat te handhaven, die staat zijn best te doen...

De **VOORZITTER**. Mag ik u even in de rede vallen? Mevrouw Kockelkoren heeft aangegeven nog een tweede termijn over Oostflank te willen hebben, maar ik begreep net van haar dat dit wellicht niet nodig is. Ik zie dat er wat overleg is en ik check het even, klopt mijn waarneming?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, u hebt mij gevraagd of we gezien de snelheid door kunnen. Ik zei 'ik hoef alleen maar een statement en dat kan ik ook bij de stemming wel doen' en wat dat betreft kan ik daar nu mee leven, maar ik weet niet of andere raadsleden dat gevoel delen.

De **VOORZITTER**. Is dat bij iedereen zo, geen behoefte aan een tweede termijn over de Oostflank? Eenmaal andermaal. Uw opvatting wordt gesteund.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik zag net Richard Moti weggaan en die zei 'we gaan eerst... doen en dan komt die tweede termijn'.

De **VOORZITTER**. Daarom leg ik hem hier even voor.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Volgens mij zei hij aan het eind van de eerste termijn dat hij nog iets in de tweede termijn heeft.

De **VOORZITTER**. Dan doen we dit eerst even en dan... U mag de zaal niet binnenkomen tijdens een vergadering mevrouw, ja toch. We wachten af of er behoefte aan een tweede termijn is, dat weet ik niet, maar we gaan eerst 6.4 doen. Gaat u verder.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Dank u wel. Voorzitter dat absurde gevoel van het snelheidsbord terwijl je helemaal niet hard kunt rijden, is een beetje het gevoel dat mij bekruipt als we het hebben over het uitbreiden van de opkoopbescherming. Door de hoge rente en talloze overheidsmaatregelen, vooral op rijksniveau, is het namelijk al niet meer rendabel om een woning te kopen om te verhuren, dus ook in de wijken waar geen opkoopbescherming meer geldt, worden bijna geen woningen meer gekocht om te verhuren. Nu hoor ik u denken 'prachtig nieuws want een woning is om in te wonen en niet om aan te verdienen', maar die mensen maken één belangrijke denkfout. Er is behoefte aan huurwoningen in de vrije sector, er is behoefte aan huurwoningen in de vrije sector. Ik denk aan mensen die zijn afgestudeerd en die na hun studie tijdelijk een woning willen delen om ook de kosten te kunnen delen, ik denk aan mensen die een relatie hebben gehad, die uit elkaar zijn gegaan en die te veel verdienen voor een sociale huurwoning, maar die toch met spoed een nieuwe woning nodig hebben, ik denk bijvoorbeeld aan oudere empty-nesters zoals mijn eigen moedertje die op gegeven moment klaar is met de grote gezinswoning en best naar een huurappartementje in een grote stad zou willen verhuizen. Deze mensen zijn niet alleen niet geholpen met de opkoopbescherming, deze mensen ondervinden last van de opkoopbescherming. Deze empty-nesters houden hierdoor onnodig lang een gezinswoning bezet en deze jongeren zitten onnodig lang gevangen op een zolderkamer bij hun ouders. Vinden wij het gek dat Rotterdammers minder vertrouwen krijgen in de overheid als de overheid eigenlijk geen vertrouwen heeft in die mensen want voorzitter in de motie staat dat huurwoningen de leefbaarheid zouden bedreigen en de opkoopbescherming zou de leefbaarheid beschermen. Daarin ligt dus de implicatie besloten dat mensen die een woning in de vrije sector huren een gevaar zijn voor de leefbaarheid. Als ik zoiets zou zeggen over sociale huurwoningen, zou ik door de hele raad met de nek worden aangekeken want je mag niet zo generaliserend naar mensen kijken. Ik vind het kwalijk dat deze hele combinatie van partijen die deze motie om de opkoopbescherming uit te breiden ondersteunt nu zegt dat mensen die een huurwoning betrekken een gevaar voor de leefbaarheid zijn. Voorzitter, iedereen die voor het uitrollen van de opkoopbescherming is, kiest er wat mij betreft voor om die mensen, dus die empty-nesters, die jongeren, die stelletjes die uit elkaar willen, nog verder op achterstand te zetten. Het is belangrijk om dat helder te hebben, dus waar in de motie

staat dat er geen nadelen aan zitten, is dat flauwekul. Wat de Rotterdamse VVD betreft, is het een onlogisch, onverstandig, onnodig en ondoelmatig middel om een niet bestaand probleem op te lossen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik heb een vraag aan de heer Verweij. Wat vindt u eigenlijk een goede starthuur op de particuliere huurmarkt voor die starters en empty-nesters?

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Ik denk dat dit afhangt van het inkomen en van de woning. Je kunt niet zeggen dat een woning per definitie X, A of B waard is, dat hangt echt af van waar je huurt en wat je wilt en kunt betalen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, 86% van de woningen in de particuliere sector wordt voor meer dan € 1.075,00 per maand verhuurd. Eerlijk gezegd vind ik het eigenlijk een nog veel grotere schande dat we niet in staat zijn om ook die huur in de particuliere huursector aan te pakken. Het is een heel mooi verhaal dat alle empty-nesters en starters er een enorme winst van hebben als we die opkoopbescherming niet doen, maar ze betalen zich helemaal blauw en elke huurder in zo'n woning is maar met één ding bezig en dat is het zoeken naar een koopwoning tegen een betaalbare prijs. Ik denk dat het heel goed is dat we die opkoopbescherming ook om die reden uitbreiden, zodat koopstarters een kans hebben.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, ik heb even dat onderzoek van de Erasmus Universiteit en de UvA erbij gepakt om te kijken wat dit over deze maatregel zegt en daarin staat op pagina 2: 'nog belangrijker, het verbannen van investeerders draagt bij aan de gentrificatie van buurten', het gemiddelde inkomen nam toe omdat koopstarters een significant hoger inkomen hebben, en 'deze koopstarters hebben ook minder vaak een migratieachtergrond'. Dat zijn niet mijn woorden, dat komt uit het onderzoek. Het is voor mij verbijsterend dat de PvdA tegenwoordig groot voorstander is van een maatregel die wetenschappelijk bewezen gentrificatie aanjaagt. Ik snap het niet.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). We zeggen niet per definitie gentrificatie. Waar het mij hier om gaat is dat we mensen een betaalbare woning geven en het is een fake, echt een totale fake dat een starter door het aanbieden van woningen op de particuliere markt echt een faire kans op een betaalbare huur heeft. 86% van de woningen wordt voor meer dan € 1.075,00 per maand verhuurd, ergens rond de 15%, 18%, zit tussen de € 800,00 en € 1.065,00 en maar een heel klein percentage, ongeveer 5%, is echt betaalbaar voor mensen die starten op de woningmarkt. Dus u stuurt ze gewoon helemaal niet netjes de woningmarkt op, maar u stuurt ze gewoon het bos in en uiteindelijk moeten we de sociale sector versterken om te zorgen voor betaalbare huur, daar komen we zo nog even over te praten, en moeten we ervoor zorgen dat mensen een betaalbare woning kunnen kopen.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, een denkfout die voortdurend terugkomt bij eigenlijk alle partijen in deze raad is dat betaalbaar gelijk is aan sociaal en sociaal gelijk aan betaalbaar. 65% van de huishoudens verdient te veel om voor een sociale huurwoning in aanmerking te komen. Voor die mensen is betaalbaar helemaal niet sociaal en die mensen, die ook willen huren en die niet allemaal willen kopen, hebben behoefte aan en hebben vraag naar een huurwoning in de vrije sector. De maatregel die nu wordt bepleit, zorgt dat de nog beschikbare huurwoningen in de vrije sector van de markt worden verdreven en dat al die mensen die niet kunnen kopen en wel willen huren maar te veel verdienen voor sociaal op straat komen te staan.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, als de heer Verweij ook goed huren en verhuren over de hele stad zou willen uitrollen, is hij mijn man want dan zullen we ervoor zorgen dat mensen geen € 1.075,00 betalen als ze 25, 26 jaar zijn, dan zullen we ervoor zorgen dat ze een fatsoenlijke huur betalen, maar zolang we dat niet voor elkaar hebben, vind ik deze hele redenatie één grote kul.

De **VOORZITTER**. U kunt verder met uw verhaal.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Ik was eigenlijk al klaar voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dat is fijn. Dan ga ik naar mijnheer Roskam denk ik? De heer Verhoef heeft zich aangemeld.

De heer **ROSKAM** (lr). Een kleine dienstmededeling, de heer Verhoef is inmiddels opa geworden, hij heeft een gezonde kleindochter gekregen.

De **VOORZITTER**. Dat zullen we onthouden, op de dag van de sluiting van de Maaslandkering en water 3 meter boven NAP is de heer Verhoef opa geworden, dat gaan we onthouden. Er moet toch ruimte zijn voor een grap collega's. Ja, mijnheer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Voorzitter, voor ons ligt een raadsvoorstel over de vierde wijziging Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021. Het eerste besluit dat wordt gevraagd, is het jaarlijks gelijk laten lopen met de NHG-grens. Er wordt aan ons gevraagd het bedrag van € 450.000,00 over te nemen en vast te stellen voor de opkoopbescherming met ingang van 1 januari 2024. Leefbaar Rotterdam kan zich hierin vinden. In het raadsvoorstel wordt voorts ingegaan op de evaluatie van de opkoopbescherming en daarin geeft het college aan dat er geen reden is om de wijken waarvoor de opkoopbescherming geldt uit te breiden. De gebruikte argumenten hiervoor zijn dat er geen waterbedefferd is gebleken in de aangrenzende wijken, in de wijken waar geen opkoopbescherming is, de verkooptransacties ook zijn gedaald en dat verschillende andere maatregelen ook al een rem op de particuliere verhuurmarkt zetten. Een rem is mooi, maar wel minder meer en al helemaal geen stop. Er wordt hier echter voorbijgegaan aan het feit dat er momenteel wijken zijn waar de huidige situatie met betrekking tot woonoverlast, vermindering van de sociale cohesie en teruggang van de leefbaarheid in de wijk ook een zware last is voor de bewoners van die wijken. De wijkraden van Delfshaven, Schiemond, Lombardijen, Noordereiland, Oude Noorden, Agniesebuurt, Struisenburg, Bospolder-Tussendijken Oude Westen en Spangen hebben eerder al ongevraagde adviezen ingestuurd met het verzoek om de opkoopbescherming uit te breiden naar hun wijken in verband met zorgen over de sociale cohesie en de leefbare balans in deze wijken. Zij werden in de wacht gezet tot de evaluatie was geweest en kregen uiteindelijk toch nul op het rekest. Dat is vreemd voorzitter, mede omdat uit het evaluatieonderzoek blijkt dat opkoopbescherming gewoon werkt. We zien in wijken waar opkoopbescherming is inmiddels een lagere koopprijs dan in wijken zonder opkoopbescherming.

De **VOORZITTER**. Een vraag van de heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. Dan heb ik toch een vraag aan de heer Roskam. Ik snap zijn betoog en ik snap ook de zorgen die hij uit en ook die hij hoort, maar mijn vraag aan de heer Roskam is dan wel of opkoopbescherming daar het juiste middel voor is of dat er andere middelen zijn die er juist voor zorgen dat die leefbaarheid wordt bevorderd en overlast wordt tegengegaan. Heb je daarmee dan niet het verkeerde middel dat je daarvoor zou willen gebruiken te pakken?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voordat die vraag natuurlijk door Leefbaar Rotterdam wordt gesteld, ik ben eigenlijk wel heel nieuwsgierig naar welke suggesties u zelf hebt, dan kunnen we misschien een pakketje maken.

De **VOORZITTER**. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Volgens mij zijn er ook andere maatregelen voor bijvoorbeeld leefbaarheid, je kunt daar bijvoorbeeld meer handhaving op loslaten, dat zou bijvoorbeeld ook kunnen. Wat u net bij

het vorige punt aangaf, je zou bijvoorbeeld de wet over de woonoverlast en die over de huurprijs kunnen checken.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Het is altijd fijn als we in de late uurtjes mooie dingen van elkaar horen want dat betekent dus dat D66 eigenlijk ook wel voorstander zou zijn van een goede verhuurdersnorm en natuurlijk ook van handhaving, om te proberen dat de komende tijd uit te breiden. Ik zie uit naar de discussies daarover in de toekomst.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan mijnheer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ik zal nog een antwoord geven op de vraag van heer De Haan. Gezien de effecten van de opkoopbescherming zien wij dat als een goed instrument en als er later meer instrumenten beschikbaar komen dan maken we daar graag gebruik van. Goed, we zien ook een toename van starters op de koopmarkt in wijken waar opkoopbescherming geldt. Dit is, en ik citeer, 'een indicatie dat de doorgevoerde opkoopbescherming zijn effect niet gemist lijkt te hebben en de positie van koopstarters verder heeft versterkt ten koste van investeerders. Ten slotte zien we ook beleggingen verplaatsen naar het duurdere segment'. We kunnen concluderen dat er geen enkel negatief effect van de opkoopbescherming is te vinden, maar dat er voornamelijk positieve effecten duidelijk worden. Hoe kan dan de conclusie uit het raadsvoorstel zijn, en nogmaals een citaat, 'dit alles overziend is er volgens ons college geen reden om het werkingsgebied van de opkoopbescherming uit te breiden' en hoezo lezen wij in de conclusies van de Erasmus Universiteit en het Kadaster dat er wel degelijk effect is? Daarnaast begint de samenvattende conclusie met de aankondiging dat er een daling is van beleggers in de wijken met opkoopbescherming. Dat was toch precies wat we wilden zien? Rotterdam ontwaakt en huizen worden weer echt voor de Rotterdamse arbeiders en niet voor een stelletje kapitalistische investeerders. Het college kiest er dus voor om niets te doen met het positieve resultaat van een eenvoudig te nemen maatregel om de toegang tot de woningmarkt voor Rotterdammers te vergroten. De in het raadsvoorstel voorgestelde afdoening van de motie 'Opkoopbescherming in meer wijken in Zuid' vindt Leefbaar Rotterdam dan ook totaal niet afdoende en wij verwachten meer van dit college.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Roskam, ik denk dat u een gevoelige snaar bij mijnheer Verweij raakt.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, een vraag aan mijnheer Roskam want hij heeft het over de investeerders en hij zegt 'die hebben al die woningen en niet de Rotterdamse arbeiders', maar als je afgestudeerd bent in Rotterdam, je je hbo-, je wo- of je mbo-opleiding hebt afgemaakt en je een woning wilt betrekken, maar je nog geen woning kunt kopen omdat je eerst wilt kijken of de stad bevalt en je een woning wilt huren, is het in mijn boekje toch heel fijn als je terecht kunt bij zo'n investeerder die een woning aanbiedt? Waarom heeft die starter minder recht op een huurwoning dan een echte Rotterdamse arbeider, waarom heeft die wat u betreft een achtergestelde positie?

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ze hebben beiden recht op een woning, maar zoals de heer Engberts net aangaf is € 1.075,00 wel wat prijzig voor een woning.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, ik heb zelf jarenlang met huisgenoten gewoond, hartstikke lachen, gezellig, soms een beetje chaotisch en als je huisgenoten wilt hebben dan is een woning van € 1.500,00 of € 2.000,00 helemaal niet zo krankzinnig. Dan deel je die met zijn drieën, we hebben hartstikke goede regels om die met zijn allen te kunnen delen. Ik begrijp nog steeds niet waarom het zo belangrijk is om gevangen te zijn in een heel eenduidig model waarin iedereen alleen in een flatje woont. Als we een woningtekort hebben, is dat samen delen van woningen juist superprettig om efficiënt gebruik te maken van die woningvoorraad. Waarom moeten we deze mensen het leven zo moeilijk maken? Ik begrijp het echt niet.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ja inderdaad, voor een deel ben ik het met de heer Verweij eens, waarom moeten we mensen het leven zo moeilijk maken? Kijk eens naar de Adamshofstraat in Kralingen. Daar wonen studenten gezellig bij elkaar in een particuliere huurwoning en de overlast is te gek voor woorden, 's ochtends wordt op de stoep gekotst, is dat de leefbaarheid die de VVD nastreeft?

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, voor verkamering gelden hele andere regels dan voor mensen die afgestudeerd zijn. Volgens de Woningverordening kun je alleen aanspraak maken op een verkameringsvergunning als je student bent, die regels gelden niet voor starters. Mensen die afgestudeerd zijn kunnen een beroep doen op een woongroep en daar kun je handhaven op overlast. Wat de heer De Haan heel goed zei is dat je overlast moet aanpakken, maar alle huurders op één stapel gooien en zeggen 'nee bij jou is er een risico dat je de leefbaarheid bedreigt, dus ik wil niet dat je hier komt wonen', is echt een beetje het kind met het badwater weggooien en iedereen over één kam scheren.

De heer **ROSKAM** (lr). Hier zie ik een duidelijk verschil van mening. De heer Verweij van de VVD wil overlast aanpakken. Wij noemen dat dweilen met de kraan open, wij willen de kraan gewoon repareren en dichtzetten. Ik ga verder met mijn betoog. Leefbaar Rotterdam blijft de leefbaarheid in de wijken een groot goed vinden en dient hierbij samen met enkele andere partijen dan ook de motie 'Als het werkt, gebruik het dan' in om het college tot meer maatwerk voor de wijken en concretere daden aan te sporen. We doen een beroep op de wethouder om creatief te kijken naar de mogelijkheden, niet alleen uitbreiding van de huidige handhaving, maar ook het slimmer organiseren van deze capaciteit door bijvoorbeeld een 14010-optie toe te voegen.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Als het werkt, gebruik het dan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van de vierde wijziging Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

constaterende dat:

- opkoopbescherming momenteel in zestien wijken van Rotterdam geldt;
- het recent uitgebrachte evaluatieonderzoek aangeeft dat opkoopbescherming werkt in de wijken waar het is toegepast;
- het college desondanks heeft uitgesproken de opkoopbescherming niet te gaan uitbreiden;
- de wijken Bergpolder, Blijdorp, Bloemhof, Carnisse, Groot IJsselmonde, Het Lage Land, Hillegersberg-Zuid, Hillesluis, Kralingen-Oost, Kralingen-West, Middelland, Nieuwe Westen, Oud Mathenesse, Oud Charlois, Rubroek en Tarwewijk zijn geselecteerd op basis van de (drie) woningmarktcriteria;
- de wijken Bloemhof, Carnisse, Hillesluis, Oud Charlois, Oud Mathenesse en Tarwewijk hiernaast zijn geselecteerd op basis van leefbaarheidscriteria;
- de wijkraden van Delfshaven-Schiemond, Lombardijen, Noordereiland, Oude Noorden, Agniesebuurt, Struisenburg, Bospolder-Tussendijken, Oude Westen en Spangen een ongevraagd advies hebben ingestuurd met het verzoek om de opkoopbescherming uit te breiden met hun wijken in verband met zorgen over de leefbaarheid, de sociale cohesie en de leefbare balans van deze wijken. Dit naast de zorgen over de woningmarktcriteria in die wijken;
- deze verzoeken zijn afgewezen onder verwijzing naar de woningmarktcriteria;

overwegende dat:

- opkoopbescherming geen negatieve effecten heeft maar wel een groot voordeel kan hebben in het verlagen van koopprijzen en het beschikbaar maken van meer woningen voor Rotterdammers;
- opkoopbescherming een van de instrumenten is om de sociale cohesie en de leefbaarheid van de wijken meer te waarborgen;
- maatwerk hoog in het vaandel staat bij het college en dat zorgen rondom leefbaarheid in en van de wijken zeer serieus moeten worden genomen;

verzoekt het college:

- voor 1 mei 2024 een voorstel naar de raad te sturen waarin aan wordt gegeven hoe de opkoopbescherming wordt uitgebreid naar meer Rotterdamse wijken dan nu het geval is en hiervoor aan te geven wat de financiële gevolgen hiervan kunnen zijn;
- dit voorstel vorm te geven in nauw overleg met de wijkraden van onze stad en de uitkomsten van deze overleggen met de raad te delen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Roskam, R.N. Dahoe, G.J. Engberts, R.T.J. van der Velden, T.J. Vonk, I. Elfilali, T.S.J. Coşkun, A.R. Oostdijk, A. Kockelkoren en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Kockelkoren. Excuses, ik heb nog een motie, een motie waarvan ik denk dat de heer Roskam min of meer alle beschikbare handtekeningen heeft verzameld, 'Als het werkt, gebruik het dan'.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, een punt van orde. Niet alle beschikbare handtekeningen.

De **VOORZITTER**. Bijna alle beschikbare handtekeningen. Die bijvoeglijke bepaling zat er nog tussen, maar u hoorde hem niet. De motie is breed ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter ook GroenLinks ziet in de opkoopbescherming een middel waarmee we woningen beschikbaar maken voor starters, waarmee speculanten minder ruimte krijgen en waarin we wijken waarvan de wijkraden bij ons aangeven 'geachte raad, breidt die opkoopbescherming uit naar onze wijken' ook serieus nemen. Dit is een uitstekend middel waarvan de nadelen die op voorhand werden voorzien allemaal niet waar bleken te zijn, dus dan lijkt het me hartstikke goed om dat uit te breiden. Dus steun voor het voorstel van Leefbaar Rotterdam, GroenLinks wil ook die opkoopbescherming uitbreiden.

De **VOORZITTER**. Dank, mijnheer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk). Ja dank voorzitter, ik wil even een opmerking maken. Het is een ingewikkelde kwestie. We ondersteunen het voorstel van Leefbaar Rotterdam om dit uit te breiden ook. We hebben op 19 december jl. de Rekenkamer op visite gehad en die heeft zelfs niet alle cijfers, dus misschien is er eerst een tussenoplossing nodig om tot een conclusie te komen, maar wij zijn wel voor opkoopbescherming.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja voorzitter, gezien de tijd sluit ik mij volledig aan bij zowel het betoog als het verhaal van de heer Roskam. Dat is mij uit het hart gegrepen en vandaar dat ik acht amendementen heb over opkoopbescherming voor alle wijken in Rotterdam en tegelijkertijd nog maar een keertje Amsterdam 512.000 wethouder, dus ook dat dien ik maar direct weer als amendement in.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende amendementen ingediend.

Amendement A. Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (1)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van het voorstel tot wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

paragraaf 3.6, Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1

Toepassingsgebied

1. Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574)

te vervangen door:

paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

1. Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud-Charlois (CBS buurt 1574), Rubroek (CBS buurt 0814), Tarwewijk (CBS buurt 1571), Oude Westen (CBS buurt 0111), Cool (CBS buurt 0112), CS-kwartier (CBS buurt 0113), Nieuwe Werk (CBS buurt 0118), Dijkzigt (CBS buurt 0119), Delfshaven (CBS buurt 0320), Bospolder (CBS buurt 0321), Tussendijken (CBS buurt 0322), Spangen (CBS buurt 0323), Witte Dorp (CBS buurt 0328), Schiemond (CBS buurt 0329), Overschie (CBS buurt 0456), Agniesebuurt (CBS buurt 0515), Liskwartier (CBS buurt 0534), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Hillegersberg-Noord (CBS buurt 0662), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Nieuw-Crooswijk (CBS buurt 0836), Oud-Crooswijk (CBS buurt 0837), Struisenburg (CBS buurt 0847), Vreewijk (CBS buurt 1080), Katendrecht (CBS buurt 1085), Afrikaanderwijk (CBS buurt 1086), Feijenoord (CBS buurt 1087), Noordereiland (CBS buurt 1088), Beverwaard (CBS buurt 1290), Pernis (CBS buurt 1391), Kralingseveer (CBS buurt 1446), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Ommoord (CBS buurt 1463), Zevenkamp (CBS buurt 1466), Zuidwijk (CBS buurt 1573), Wielewaaal (CBS buurt 1575), Zuidplein (CBS buurt 1576), Pendrecht (CBS buurt 1577), Zuiderpark (CBS buurt 1578), Heijplaat (CBS buurt 1593), Hoogvliet Noord (CBS buurt 1692), Hoogvliet Zuid (CBS buurt 1699), Nieuw Mathenesse (CBS buurt 1926), Rozenburg (CBS buurt 2704)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement B. Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (2)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van het voorstel tot wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

1. Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574)

te vervangen door:

paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1
Toepassingsgebied

1. het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574), Rubroek (CBS buurt 0814), Tarwewijk (CBS buurt 1571), Tussendijken (CBS buurt 0322), Spangen (CBS buurt 0323), Agniese buurt (CBS buurt 0515), Liskwartier (CBS buurt 0534), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Hillegersberg-Noord (CBS buurt 0662), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Nieuw-Crooswijk (CBS buurt 0836), Oud-Crooswijk (CBS buurt 0837), Struisenburg (CBS buurt 0847), Vreewijk (CBS buurt 1080), Katendrecht (CBS buurt 1085), Afrikaanderwijk (CBS buurt 1086), Feijenoord (CBS buurt 1087), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Ommoord (CBS buurt 1463), Zuidwijk (CBS buurt 1573), Zuidplein (CBS buurt 1576), Pendrecht (CBS buurt 1577), Heijplaat (CBS buurt 1593), Hoogvliet Noord (CBS buurt 1692), Hoogvliet Zuid (CBS buurt 1699), Nieuw Mathenesse (CBS buurt 1926), Rozenburg (CBS buurt 2704)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement C. Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling
woningvoorraad 2021(3)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van het voorstel tot wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

paragraaf 3.6, Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1,
Toepassingsgebied

1. Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574)

te vervangen door:

paragraaf 3.6, Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1
Toepassingsgebied

1. het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574), Tarwewijk (CBS buurt 1571), Tussendijken (CBS buurt 0322), Spangen (CBS buurt 0323), Agniese buurt (CBS buurt 0515), Liskwartier (CBS buurt 0534), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Hillegersberg-Noord (CBS buurt 0662), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Oud-Crooswijk (CBS buurt 0837), Struisenburg (CBS buurt 0847), Afrikaanderwijk (CBS buurt 1086), Feijenoord (CBS buurt 1087), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Ommoord (CBS buurt 1463), Zuidwijk (CBS buurt 1573), Zuidplein (CBS buurt 1576), Pendrecht (CBS buurt 1577) en Nieuw Mathenesse (CBS buurt 1926)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement D. Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (4)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van het voorstel tot wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

paragraaf 3.6, Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1, Toepassingsgebied

1. het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg- Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574)

te vervangen door:

paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

1. het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. De woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg- Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574), Tarwewijk (CBS buurt 1571), Tussendijken (CBS buurt 0322), Spangen (CBS buurt 0323), Agniesebuurt (CBS buurt 0515), Liskwartier (CBS buurt 0534), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Hillegersberg-Noord (CBS buurt 0662), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Oud-Crooswijk (CBS buurt 0837), Struisenburg (CBS buurt 0847), Afrikaanderwijk (CBS buurt 1086), Feijenoord (CBS buurt 1087), Zuidwijk (CBS buurt 1573), Zuidplein (CBS buurt 1576) en Pendrecht (CBS buurt 1577)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement E. Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (5)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van het voorstel tot wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

besluit:

Het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

paragraaf 3.6, Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1, Toepassingsgebied

1. het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg- Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS

buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574)

te vervangen door:

paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

1. het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Hillegersberg-Noord (CBS buurt 0662), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Struisenburg (CBS buurt 0847), Afrikaanderwijk (CBS buurt 1086), Feijenoord (CBS buurt 1087), Zuidwijk (CBS buurt 1573), Zuidplein (CBS buurt 1576) en Pendrecht (CBS buurt 1577)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement F. Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (6)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van het voorstel tot wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

paragraaf 3.6, Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1, Toepassingsgebied

1. het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg- Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574)

te vervangen door:

paragraaf 3.6, toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

1. Het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Struisenburg (CBS buurt 0847), Afrikaanderwijk (CBS buurt 1086)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement G. Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (7)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van het voorstel tot wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

paragraaf 3.6, Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1

Toepassingsgebied

1. het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kratingen-Oost (CBS buurt 0842), Kratingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574)

te vervangen door:

paragraaf 3.6, Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1

Toepassingsgebied

1. het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kratingen-Oost (CBS buurt 0842), Kratingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574), Oude Noorden (CBS buurt 0534), Schiebroek (CBS buurt 0660), Molenlaankwartier (CBS buurt 0665), Struisenburg (CBS buurt 0847)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement H. Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (8)

"De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van het voorstel tot wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1

Toepassingsgebied

1. het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 053 1), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289), Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kratingen-Oost (CBS buurt 0842), Kratingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574)

te vervangen door:

paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1

Toepassingsgebied

1. het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - a. de woonruimte is gelegen in de wijken: Bergpolder (CBS buurt 0531), Blijdorp (CBS buurt 0532), Bloemhof (CBS buurt 1081), Carnisse (CBS buurt 1572), Groot IJsselmonde (CBS buurt 1289),

Het Lage Land (CBS buurt 1449), Hillegersberg-Zuid (CBS buurt 0661), Hillesluis (CBS buurt 1082), Kralingen-Oost (CBS buurt 0842), Kralingen-West (CBS buurt 0841), Middelland (CBS buurt 0325), Nieuwe Westen (CBS buurt 0324), Oud Mathenesse (CBS buurt 0327), Oud Charlois (CBS buurt 1574), Oude Noorden (CBS buurt 0534) en Struisenburg (CBS buurt 0847)."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Amendement I. Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (9)

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van het voorstel tot wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

besluit:

het ontwerpbesluit als volgt te wijzigen:

paragraaf 3.6, Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

1. het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - b. de woonruimte heeft op het moment van inschrijving in de openbare registers van de akte van levering aan de nieuwe eigenaar een WOZ-waarde lager dan € 405.000,00;

te vervangen door:

paragraaf 3.6 Toepassingsgebied, verbod en vergunningplicht opkoopbescherming artikel 3.6.1 Toepassingsgebied

1. het verbod, bedoeld in artikel 41, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014, is van toepassing op alle woonruimten die voldoen aan de volgende kenmerken:
 - b. de woonruimte heeft op het moment van inschrijving in de openbare registers van de akte van levering aan de nieuwe eigenaar een WOZ-waarde lager dan € 512.000,00."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Heel goed. Amendement Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 (9). Amendement vierde de wijziging... Ik ga ze niet allemaal opnoemen, ze hebben allemaal dezelfde titel. Ja, ze zijn genummerd, 1 tot en met 8 en een negende apart. Ze zijn allemaal voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. Mijnheer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja grote steun voor dit voorstel. We zien het als een onderdeel van een veel groter pakket aan maatregelen om ervoor te zorgen dat we voorkomen dat starters voor € 1.500,00 samen met de heer Verweij op 58 m² moeten wonen.

De **VOORZITTER**. Wenst iemand anders het woord? De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. Mooie cijfers wat betreft het daadwerkelijke effect van de opkoopbescherming en gelukkig is er ook geen sprake van een waterbedeffect wat vooraf werd gevreesd, idem voor het prijseffect. Verhoging van de kostengrens is wat D66 betreft dan ook prima en het maakt het daarmee ook minder aantrekkelijk voor beleggers om goedkope huizen aan te trekken. Het aantal beleggers en particuliere huurders daalt en daar is D66 wat dat betreft tevreden over, dat doel lijkt bereikt en dat is dan ook de kern van de maatregel, de noodzakelijkheid. De wet schrijft noodzakelijkheid voor om opkoopbescherming te mogen invoeren. Die was er in het verleden, zeker in een aantal wijken, maar die lijkt in de ogen van D66 nu met die afname toch ook wel wat weg te zakken. De D66-fractie zou zeggen, handhaaf de maatregel in de huidige wijken, laten we behoedzaam zijn met het uitrollen over het gehele stad en laten we vooral ook die vinger aan de pols houden. Wat betreft de motie, ik vind het op die manier ook wel wat rücksichtslos hoe die voorligt. Waarom evalueren we als eigenlijk al vaststaat wat er moet gebeuren? Er worden de nodige maatregelen

genomen om huurders te beschermen, de noodzakelijke Wet betaalbare huur komt er ook nog aan en er ligt een evaluatie die zegt dat een uitbreiding niet per se nodig is. Dan zie ik op dit moment geen noodzaak om de invoering over de gehele stad uit te rollen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja dank u voorzitter. Ik was even benieuwd waar dat rücksichtslos uit het amendement dan op slaat.

De **VOORZITTER**. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Sorry, dat was eigenlijk rücksichtslos in de zin..., op de evaluatie die er ligt, die volgens mij zegt 'het heeft wel degelijk effect om dan eigenlijk zonder die evaluatie mee te nemen, gewoon alles over de hele stad uit te rollen'. Dat was de reden dat ik dit zo benoemde.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, de heer Roskam van Leefbaar Rotterdam heeft het zo mooi verteld dat de SP dat niet beter had kunnen doen. Dus we steunen het volledig.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter ook de heer Coşkun ondersteunt nu een motie waarin staat dat de opkoopbescherming de leefbaarheid beschermt. Dat betekent dus kennelijk dat huurwoningen de leefbaarheid bedreigen. Vindt de heer Coşkun dan ook dat sociale huurwoningen de leefbaarheid bedreigen of geldt daar iets anders voor en zo ja, waarom geldt daar dan iets anders voor, waar zit dat verschil?

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Er gaat geen enkele dreiging uit van woningen, zelfs niet van VVD-woningen. Echt niet, geen enkele woning is bedreigend.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter nogmaals, in de motie staat 'de opkoopbescherming dient de leefbaarheid' en dat impliceert dat bewoners van huurwoningen de leefbaarheid bedreigen. Niet mijn woorden, dat staat in die motie. Waarom vindt de voltallige oppositie en andere partijen dat bewoners van huurwoningen de leefbaarheid bedreigen en kunnen zij mij uitleggen waarom ze datzelfde dan niet vinden van bewoners van sociale huurwoningen? Waar zit dan het onderscheid?

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, ik nodig de heer Verweij uit voor een excursie bij mij in de straat, dan kun je het verschil zien tussen de sociale huurwoningen en de opgekochte woningen, de gesplitste woningen, en hoe dat werkt. Dat geldt voor heel veel wijken en daarom is het goed dat er opkoopbescherming is gekomen en ook dat die wordt uitgebreid.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, ik stel vast dat de heer Coşkun mij geen antwoord kan geven op die vraag en dat andere partijen dat ook niet kunnen.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank voorzitter. Ruim een jaar geleden, op 15 december 2022 om precies te zijn, hebben wij het amendement 'Opkoopbescherming Mathenesserweg' ingediend en er waren toen mensen van de Mathenesserweg die hier in de raad kwamen inspreken en aangaven hoe erg zij die bescherming nodig hebben. Helaas is het amendement toen verworpen en we zijn daarom extra blij

dat Leefbaar Rotterdam, we zullen het maar voortschrijdend inzicht noemen, nu zelf met een voorstel komt dat wij natuurlijk van harte ondersteunen. Niet dat wij tegen verhuurders zijn die samen met ontwikkelaars projecten realiseren voor de verhuur en een goed product bieden, maar organisaties die koopwoningen opkopen, vooral om passief inkomen te genereren, die stellen en gezinnen die op zoek zijn naar een woning de pas afsnijden en verder weinig toevoegen, kunnen we missen als kiespijn. Op 20 december jl. werden we nog benaderd door enkele mensen die, een nieuw woord, de 'verexpaterisering' van hun buurt helemaal zat zijn. Dus kortom alle steun voor dit voorstel.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? De heer Van der Velden.

De heer VAN DER VELDEN (pvdd). Voorzitter, wij zijn blij met de opkoopbescherming. Twee jaar geleden bij de eerste invoering hebben wij alle initiatieven die vroegen om uitbreiding ondersteund en dat doen we vandaag natuurlijk weer. Daarnaast bestond de verdedigingslinie van de wethouder tijdens het commissiedebat uit de drie criteria die door de gemeente worden gehanteerd voor of de opkoopbescherming wel of niet wordt ingevoerd in de 74 CBS-buurt die Rotterdam rijk is. Wij willen nu gewoon hom of kuit van de wethouder over hoe onze wijken presteren op de drie criteria want het beeld van de gemeenteraad is nu troebel. Wij kunnen nu niet nagaan of de wethouder het gemeentebestel consequent doorvoert en daarom hebben wij met vele andere partijen een motie waarin wij de wethouder verzoeken om jaarlijks voorafgaand aan de jaarlijkse wijziging van de Verordening een overzicht van de criteria in alle wijken van de stad te verschaffen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Jaarlijks actueel wijkenoverzicht particuliere huur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de vierde wijziging Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021;

constaterende dat:

- het college invoering van de opkoopbescherming in CBS-buurt laat afhangen van drie criteria:
 - absoluut aantal particuliere huur per wijk vanaf 1.000 woningen;
 - percentage particuliere huur in totale woningvoorraad per wijk vanaf 24%;
 - een grote groei van particuliere huur sinds 2015 (vanaf 20%);
- het college de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021 jaarlijks zal wijzigen om zo met de jaarlijkse indexatie van de NHG-grens in de pas te lopen;

overwegende dat:

- de gemeenteraad geen actueel overzicht heeft van de stand van zaken in de 74 Rotterdamse wijken die als CBS-buurt worden aangemerkt met betrekking tot de drie criteria die verband houden met particuliere huur noch de mogelijkheid heeft deze informatie eigenstandig te genereren;

verzoekt het college:

- jaarlijks, gelijktijdig met het aanbieden van het voorstel tot wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021, een actueel overzicht te doen toekomen aan de gemeenteraad met betrekking tot de drie criteria die verband houden met particuliere huur;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, G.J. Engberts, T.J. Vonk, A.G. van der Elst, A. Kockelkoren, P.J.H.D. Verkoelen, I. Elfilali en T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank. De motie 'Jaarlijks actueel wijkenoverzicht particuliere huur'. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Andere sprekers? Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja dank u wel voorzitter. Ik heb nog niet alle moties hier en ik doe alvast wat ik wel heb. We hebben in de commissie inderdaad gesproken over de opkoopbescherming en ik merk dat het overgrote deel van uw commissie, uw raad, daar toch een ander oordeel over geeft dan ik als wethouder doe en wij als college doen. Nogmaals, de opkoopbescherming wordt niet betwist, die heeft inderdaad goed gewerkt in die zestien wijken die voldeden aan de criteria die daar destijds voor in het leven zijn geroepen. Dat heeft te maken met de mate van particuliere verhuur, de groei van het aantal particuliere verhuurders en dat, als dat de spuigaten uitloopt, de opkoopbescherming toch goed heeft gewerkt. Tegelijkertijd zien we ook dat er in 2023 ongelooflijk veel op de woningmarkt is veranderd, er zijn beleggers die zich terugtrekken en we zien ook dat wetgeving... er zijn nieuwe regels voor de woningmarkt gekomen. Dat maakt dat de situatie gewoon heel erg is veranderd, zowel in de wijken waar de opkoopbescherming geldt als in alle andere wijken is een afname van het aantal particuliere verhuurders, van het buy to let principe. Dat is in alle wijken het geval, ook in de wijken zonder opkoopbescherming. Dat is voor ons ook wel een aanleiding om te zeggen dat het dus niet meer nodig is om zo'n ingrijpend instrument te hanteren want het neemt af en niet alleen is dat een goed resultaat, maar het is ook nodig om particuliere verhuur in de stad die voldoet aan de woonvraag te behouden, dus het is ook onwenselijk om te weinig particuliere verhuur te hebben. Dat zijn de overwegingen van het college om niet verder met die uitbreiding te gaan. Ook de rechter, het juridisch stelsel Nederland, zegt dat een maatregel die zo ingrijpend is op het eigendomsrecht van bewoners... Als wij tegen mensen die een huis hebben met zo'n maatregel zeggen 'je bent niet geheel vrij aan wie jij dat huis wilt verkopen', dat mag namelijk niet aan een verhuurder en wel aan een andere eigenaar-bewoner', is dat een behoorlijke ingreep in het eigendomsrecht en als je zoiets wilt doen dan moet het wel proportioneel en noodzakelijk zijn. Ik heb in de commissievergadering geprobeerd u daarvan te overtuigen en ik constateer getuige deze moties en de brede steun daarvoor dat dit niet helemaal is gelukt, maar ik ben niet van mening veranderd en ik zal deze moties in ieder geval ontraden. Dus ik ontraad de motie van Leefbaar Rotterdam en een groot aantal andere partijen 'Als het werkt, gebruik het dan' om de redenen die ik net aangaf. Daarnaast zit er ook een handhavingsaspect aan, dat kost geld en het is ook om de uitvoering van ons werk goed te doen echt zonde om extra handhavingstaken op ons te nemen. Het kost geld om dat uit te voeren, maar wij weten inmiddels ook dat het onvoorstelbaar moeilijk is om daar personeel voor te vinden, dan hebben we het geld, maar nog niet de mensen. Los van de principiële kant zal ik deze motie ook om de uitvoeringskant ontraden. Dan is er een heel grote stapel amendementen van 50PLUS. Die kan ik natuurlijk een-voor-een opnoemen, maar u hebt ze ook als setje aan mij meegegeven en ze betreffen eigenlijk allemaal hetzelfde: neem er een wijk bij. Ik ben dan ook even wat kortaf, ik ontraad amendement A tot en met I om dezelfde reden. Dan is er nog de motie van Partij voor de Dieren over een jaarlijks actueel wijkenoverzicht Particuliere verhuur. Het is natuurlijk in principe technisch mogelijk om die cijfers te leveren, maar dat vraagt wel weer ongelooflijk veel capaciteit van de ambtelijke organisatie, dus ook die ontraad ik om die reden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Amendement 9.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja ik begrijp wat u zegt, het ene ging over wijken en het andere over het prijsniveau. Ja excuus, ze zaten allemaal in hetzelfde nietje. Wij willen ons graag beperken tot de NHG-grens. In onze woonvisie staat ook dat het vooral gaat over het beschermen van de betaalbare huur. Hier rekken we hem op tot de NHG-grens die nu ruim € 400.000,00 is, dat is ons voorstel, om het daartoe te beperken.

De **VOORZITTER**. Behoeft een tweede termijn? De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, er studeren jaarlijks ongeveer 10.000 mensen aan de Erasmus Universiteit af en ongeveer hetzelfde aantal aan de Hogeschool. Als wij deze opkoopbescherming tot in het oneindige uitbreiden en zorgen dat het echt onmogelijk is om nog een woning in het vrije segment te huren, want daar gaan we nu naartoe, dan moeten we niet verbaasd opkijken dat al die ambitieuze jonge mensen verhuizen naar Amsterdam, Utrecht, Leiden, Den Haag, plekken waar ze wel een woning kunnen huren om even te kijken 'kan ik wennen aan deze stad, bevalt mij deze baan, gaat het samenwerken met mijn vriendinnetje leuk werken'. Ik hoop dat die partijen een antwoord klaar hebben voor de mensen die zich hier boos over maken. Ik heb mijn best gedaan, het is jammer dat er niet wordt geluisterd.

De **VOORZITTER**. Helder, dat is een soort stemverklaring achteraf. Ja zo ongeveer. Mijnheer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik maak toch een klein beetje bezwaar tegen deze verkeerde voorstelling van zaken, alsof er door de opkoopbescherming geen enkele particuliere huurwoning meer zou zijn. Het is een opkoopbescherming, dus de particuliere huurwoningen die er zijn blijven gewoon bestaan, we voegen ook nieuwe toe en er is een grens in de prijs. Het is dus niet zo dat er hierdoor geen enkele particuliere huurwoning meer is te verkrijgen, ik vind dat niet helemaal correct zo.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, bij de rijksoverheid en de provincie zeggen ze elke keer als er een nieuwe maatregel wordt genomen 'deze ene specifieke maatregel gaat de vrije huursector echt niet de nek omdraaien, dit ene kleine drupje, daar gaat de emmer echt niet van overlopen'. Ik waarschuw u, we zijn nu maatregel op maatregel op maatregel op maatregel aan het stapelen waardoor het aanbod in de vrije sector snel afneemt en een hele grote groep mensen, ik noem de starters, ik noem de empty-nesters, ik noem de mensen die uit een verbroken relatie komen, in de penarie komt.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, dat blijkt gewoon niet uit de cijfers. Daaruit blijkt wel één ding en dat is dat mensen meer toegang krijgen tot de woningmarkt, starters en empty-nesters die een betaalbare huur kunnen betalen.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Ik ga mijn tijd reserveren voor het volgende debat voorzitter.

De **VOORZITTER**. Goed, dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af.

6.2 *Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de Omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende Gebiedsuitwerking Oostflank - vervolg*

De **VOORZITTER**. Op verzoek van de PvdA gaan we toch nog naar de Oostflank. Nog een korte tweede termijn begreep ik, dat werd gewenst. Mijnheer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, ik zal het kort houden. We hebben motie 4 ingediend en ik ben heel blij dat het college positief reageerde, oordeel raad, dat wordt toch gehoord als een positief advies. Ik denk dat het wel belangrijk is dat we ook draagvlak vinden voor deze motie die ervan uitgaat dat we ook nieuwe plekken voor volkstuinders in de stad moeten vinden, zodat we die volkstuincomplexen kunnen behouden. We hebben zojuist in de pauze met een aantal fracties gesproken, onder andere met de heer Van Schaik, en we zouden graag nog even wat ruimte willen hebben om dat voorstel met Leefbaar Rotterdam verder uit te werken en uit te denken. Dus voor nu trekken we motie 4 bij 6.2 in en daar komen we op een later moment op terug.

De **VOORZITTER**. Helder. motie 4 bij 6.2 is ingetrokken. Ja, gaat uw gang.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, een andere keer. Ja, excuses niet vandaag. Nee, we trekken hem in en we komen er over een paar maanden, waarschijnlijk aan het einde van het tweede kwartaal van 2024, op terug. Voorzitter dan nog wat opmerkingen over 6.3. Ik heb daar in de openbaarheid net ook al iets over gezegd en ik heb heel wat gezegd in de besloten vergadering, maar ik denk dat het goed is om het nog even in de openbaarheid af te ronden. De besloten sessie heeft onze fractie niet kunnen overtuigen, met name het punt over dat het ook nog de vraag is of het juridisch allemaal wel goed zit. Daar hebben we toch onvoldoende antwoord op gekregen en dat maakt dat we straks in de openbaarheid tegen het geheime stuk stemmen.

De **VOORZITTER**. Een beetje een vroegtijdige stemverklaring, maar het kan. Iemand anders nog in de korte tweede termijn Oostflank? Eenmaal andermaal. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ik was net op tijd voorzitter. U geeft al een stemverklaring, dus ik reageer even op uw stemverklaring, dat kan in een debat, dat is altijd het mooie daarvan. Geeft u nu aan dat u tegen gaat stemmen omdat u niet achter het besloten gedeelte staat, stemt u alleen tegen

wat we in de besloten bijeenkomst hebben besproken of gaat u overal tegen stemmen, wat is precies de bedoeling daarvan?

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, ik heb heel bewust mijn stemverklaring over het besloten deel in mijn tweede termijn gedaan omdat mensen die willen weten wat de PvdA vindt niet hebben kunnen zien wat de argumenten en de beraadslaging in het besloten deel waren en ik het wel belangrijk vind om heel helder te zijn. De mensen die het debat hebben gevolgd en de eerste termijn hebben gehoord, hebben duidelijk gehoord wat de voorwaarden van de PvdA waren om het voorstel over de Oostflank te kunnen steunen. Ze hebben ook het debat kunnen volgen en ja, dan komen wij tot de conclusie dat onvoldoende aan de onze punten tegemoet is gekomen en dat maakt dat wij ook tegen dat voorstel zullen stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Oké prima, dan constateer ik dat u dus tegen de verbinding tussen Noord en Zuid bent, dat u tegen de 30.000 woningen bent, dat u tegen de nieuwe openbaar vervoer-verbinding bent, dat u tegen de versterking van de economie bent, dat u eigenlijk overal op tegen bent. Nou, prima, dank u wel.

De heer **MOTI** (pvda). Ja voorzitter, dat is wel echt heel kinderachtig en het is jammer dat de VVD dat op dit tijdstip nog doet. Voorzitter, we hebben het hier in de commissie ook uitgebreid over gehad, hier worden allemaal drogredenen gebruikt. Wij hebben heel duidelijk gezegd waar wij voor zijn, we zijn voor een tunnelverbinding met een metro, iets wat de VVD tot een paar jaar geleden ook altijd riep, maar die is ineens als een blad aan de boom omgeslagen, die heeft op dat punt ook het verkiezingsprogramma en het eigen coalitieakkoord weggegooid. Dat doen wij niet, wij blijven op dat standpunt staan en wij zijn van mening dat je zelfs veel meer dan 30.000 woningen kunt bouwen als je dat doet.

De **VOORZITTER**. Helder. Ik sluit ook dit punt af.

6.6 *Debat 'Verhogen sociale grondprijzen', aangevraagd door de leden Verweij, De Haan en Dahoe*

De **VOORZITTER**. Dan ga ik met u naar punt 6.6, Debat verhogen sociale grondprijzen, aangevraagd door een aantal leden van uw raad. We beginnen met de heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. Onze gemeente Rotterdam levert stukken grond voor een spotprijs aan woningcorporaties. Dat moet anders en het liefst vandaag in plaats van morgen. Als wij een goede balans in de Rotterdamse woningvoorraad willen realiseren dan zullen wij een eerlijke prijs moeten vragen voor de grond die wij leveren aan woningcorporaties en op dit moment vragen wij een prijs die niet een beetje, maar krankzinnig laag is. In Amsterdam is de grondprijs voor sociale huurwoningen twee keer zo hoog, in Utrecht is de grondprijs voor sociale huurwoningen drie tot vijf keer zo hoog en in het naastgelegen Schiedam is de sociale grondprijs drie tot wel zeven keer zo hoog dan wat wij in Rotterdam voor dezelfde oppervlakte vragen. Het gevolg van deze stuntprijs is dat Rotterdam relatief gezien meer sociale huurwoningen heeft dan welke andere gemeente in Nederland dan ook. In Rotterdam is een op de twee woningen een sociale huurwoning, in Albrandswaard is dat een op de vier en in de hiernaast gelegen gemeenten Barendrecht en Lansingerland is een op de vijf woningen een sociale huurwoning. Dat betekent dat het omgekeerde waar is, dat wij het minste vrije sector- en koopwoningen hebben, terwijl dit in Barendrecht en Lansingerland vier op de vijf zullen zijn. Dat is een probleem omdat sociale huurwoningen niet voor iedereen toegankelijk zijn, 65% van de huishoudens komt vanwege hun inkomen niet voor een sociale huurwoning in aanmerking en laat u er dus niet inluizen als ze het hebben over een betaalbare woning, ze bedoelen dan eigenlijk een sociale huurwoning en daarmee sluiten ze 65% van de Nederlandse huishoudens uit omdat die te veel verdienen voor een woning. Het verhogen van de sociale grondprijs zal ten eerste zorgen voor een betere balans in de woningvoorraad en de hogere prijs die de woningcorporaties eigenlijk betalen kan worden gebruikt om binnen een grondexploitatie meer middenhuur te bouwen. Dat kan omdat middenhuur net als sociale huur verliesgevend is, maar je dat gat door die hogere opbrengst van sociaal kunt dichten waardoor het middensegment ontstaat.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter ik hoor hier weer de marktmeester, de VVD, en het is interessant dat we de vorige periode een wethouder hadden die zich marktmeester noemde en die juist wilde ingrijpen in de woningmarkt, zoals de opkoopbescherming invoeren, ik zie een grappig contrast dat er kennelijk nog tussen de twee VVD'ers is. We horen hier een heel verhaal over dat de corporaties marktconform moeten gaan betalen en straks bespreken we de grondexploitatie Schuttersveld, daar leggen we € 250.000,00 per woning bij om een nieuwe woning in de sociale en in de middenhuur te realiseren, hebben we het hier niet gewoon over vestzak-broekzak?

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, ik word wel eens weggezet voor een linkse VVD'er, maar blijkbaar ben ik nu een neoliberale vrije-marktfetisjist. Ik denk dat dit een mooie stap de andere kant op is. Het is zo dat die gaten in de grondexploitatie door twee partijen kunnen worden gedicht, door de gemeente, dus door de Rotterdamse belastingbetaler, of woningcorporaties kunnen een groter deel van dat tekort opvangen doordat zij een eerlijkere grondprijs voor de sociale huurwoningen gaan betalen. Als u mij vraagt of de woningcorporaties of de Rotterdamse belastingbetalers dat moet betalen dan zeg ik vol enthousiasme dat woningcorporaties best een eerlijk deel van de rekening mogen oppakken. Ik ga verder met mijn betoog. Ook in het middensegment zijn grote tekorten en door die eerlijke grondprijs voor sociale huurwoningen zal het voor corporaties logischerwijs aantrekkelijker worden om ook in de randgemeenten te investeren. Als je in Rotterdam voor € 100,00 per vierkante meter kunt investeren, zal je wel gek zijn om in Schiedam te investeren waar je € 500,00 tot € 600,00 per vierkante meter kwijt bent, dus een eerlijke grondprijs zorgt voor een betere verspreiding van sociale huurwoningen over de regio. Tegenstanders van het voorstel dan zullen zeggen 'de nieuwbouw gaat stilvallen'.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Het is lastig, er worden nu dingen gezegd die ik eigenlijk in de commissie zou willen bespreken, maar dat kan niet omdat de coalitiepartijen eigenlijk hebben afgedwongen dat we het er nu doorheen jassen. Ik hoorde een paar dingen die gewoon echt niet kloppen en dat begint al bij die vergelijking met andere steden. Het is een hele smalle vergelijking als je alleen naar de grondprijs kijkt, het is een veel breder verhaal met veel meer verplichtingen, veel meer variabelen en als je dat helemaal uit elkaar haalt dan valt die balans heel anders uit. Ook dat er meer in de randgemeenten zal worden gebouwd, in de brief van het college zelf in antwoord op onze aanvullende schriftelijke technische vragen ter voorbereiding op de commissiebespreking is ongeveer de laatste zin 'met de verhoging van de sociale grondprijs worden er niet meer sociale huurwoningen in de randgemeenten gebouwd' en ik vind het gewoon zo irritant dat we hier nu in een raadsbehandeling zitten, niet in een commissievergadering, en dat dit gewoon wordt gezegd, het klopt van geen kant.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, hoeveel kansen heb ik de heer Engberts gegeven om dit gewoon plenair in de commissie te bespreken, hoe vaak heb ik dat voorgesteld?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dit hadden we eigenlijk in het ordedebat willen inbrengen. Wij hebben in oktober jl. al gevraagd hoe het met deze sociale grondprijs zit want dat zoemde rond, 'nee, nee, nee, wacht u maar rustig af, er komt nog een onderzoek, dat onderzoek is nog niet af en dat komt naar de raad'. Wij hebben echt op tijd aan de bel getrokken, we kregen het super laat, er kwam nog meer informatie en wij hebben gewoon gezegd dat het ook wel in januari 2024 kan. Dat hebben we met zijn allen in de commissie besloten en u dondert het hier rechtstreeks in de raad. We kunnen er geen fatsoenlijk debat over voeren en nu komen er allemaal weer van dat soort details over wel of niet meer in de randgemeenten, dat wordt neergelegd als een doorslaggevend argument. Het is complete onzin, het staat gewoon in de stukken en ik stel er wel prijs op dat we dat een volgende keer niet op deze manier rechtstreeks in de raad zetten, maar dat we eerst een fatsoenlijk debat in de commissie voeren want dan hoeft ik hier mijn tijd niet aan te besteden.

De **VOORZITTER**. Dit is een gepasseerd station en het lijkt me verstandig dat we het nu even beperken tot de inhoud van het onderwerp.

De heer **VERWEIJ** (vvd). U staat mij niet toe om daar nog op te reageren?

De **VOORZITTER**. Nou liever niet want u voert nu eigenlijk een soort orderdebat en dat is gepasseerd, dus ik zou zeggen graag de inhoud.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Ik moet hem toch maken want vanochtend heb ik ook niet kunnen reageren. Het is wel zo dat ik in de commissievergadering tot twee keer toe heb gezegd 'alstublieft, kunnen we dit nu nog behandelen, alstublieft oppositie laten we meewerken'. U hebt in oktober jl. zelf gevraagd om hier een debat over te voeren, een actualiteitsdebat daar stond uw handtekening onder, in de commissie is vervolgens twee keer voorgesteld 'kunnen we hier alsjeblieft een gesprek over hebben want we vinden het belangrijk om hier als raad een gesprek over te hebben', terwijl het formeel een collegebevoegdheid is, laten we dat niet vergeten, en vervolgens steken de oppositiepartijen daar twee keer een stokje voor. Dus de kans is gegeven, dat is tegengehouden en daarom rest mij geen andere optie dan het nu in deze raad als regulier debat te agenderen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Wij wilden hierover in januari 2024 een debat, er is geen enkele urgentie om dit nu te doen. U voert in uw aanvraag een aantal redenen aan, maar die zijn onzinnig en die kunnen we zo weerleggen, maar daar ga ik mijn tijd nu niet aan besteden. Ik ben het met de voorzitter van deze vergadering eens dat we naar de inhoud moeten.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, terug naar de inhoud. Tegenstanders zullen zeggen 'de nieuwbouw gaat stilvallen' en ik zeg tegen die mensen dat uit het rapport blijkt dat de terugval van de bouw van het aantal sociale huurwoningen zeer beperkt is, tot maximaal enkele tientallen per jaar.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat bestrijd ik dus opnieuw. Er ligt ook een ander onderzoeksrapport van hetzelfde onderzoeksbureau met een andere scope, opdrachtgever zijn de corporaties net als bij het eerst onderzoek, en het hangt er kennelijk vanaf welke precieze opdracht je geeft. Ik zou heel graag ook van de corporaties hebben willen horen waarom zij uitgaan van het tweede deel en dan gaat het echt om 1000 woningen de komende twaalf jaar, dus laten we ons wel even goed bij de feiten houden. U hebt geen flauw idee wat u aan het doen bent, er komen honderden woningen minder bij en dat vind ik niet het stilvallen van de bouw, maar ik vind het wel heel erg.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, ik heb mijn huiswerk hier voor me en ik zie dat het volgens de andere definitie van de corporaties gaat om maximaal 660 tot 980 sociale huurwoningen en duizenden is dus aantoonbaar flauwekul. Nog belangrijker is wat de corporaties doen. Stel dat wij in Rotterdam 3.000 woningen zouden bouwen, we nu met die nieuwe regels misschien wat minder kunnen bouwen en we de lat heel veel hoger leggen om het gat tussen de lat en het werkelijke resultaat veel lager te leggen, dat is wiskundige goochelarij. Als we uitgaan van het scenario met een eerlijkere verdeling over de andere regio's dan is het tekort door deze maatregel tussen de twintig en de vijftig sociale huurwoningen per jaar, waar tegenover staat dat we meer huurwoningen in het middensegment kunnen bouwen, meer koopwoningen in het middensegment kunnen bouwen. Ik hoorde de heer Engbers net zelf zeggen dat er ook huurwoningen in het middensegment worden gebouwd. Dat kan wel, dat kunnen we wel regelen en verhoging van de sociale grondprijs gaat daarbij helpen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Het verhogen van de sociale grondprijs helpt niet om tot meer woningen te komen en helpt ook niet om te komen tot meer woningen in de randgemeenten. Er wordt nu enorm selectief geshopt uit een rapport, precies weer waarom we dit gewoon niet hier maar in de commissie

moeten behandelen. Volgens mij is de hele de raad die niet in de materie zit compleet lost waar we nu in de discussie eigenlijk zijn beland.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, u hebt mij verboden om nog op ordepunten te reageren. Dat zou ik graag doen, maar dat ga ik niet doen.

De **VOORZITTER**. U hebt zeven minuten spreektijd en u mag die daar helemaal aan verspreken.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Precies. Ik heb gezien dat ook tegenstanders in de krant schreven, op social media zelfs want ik kwam er vandaag achter dat daar tegenwoordig ook debatten worden gevoerd, dat sociale huurwoningen worden uitgeknepen om de gemeentekas en investeerders te spekken. Het is toch belangrijk om te benadrukken dat de opbrengsten van het verhogen van de sociale grondprijs in zo'n grondexploitatie gevangen zitten. Die grondexploitatie is eigenlijk een groot schatkistje waar geld in gaat, namelijk de betalingen van investeerders, projectontwikkelaars en ook woningcorporaties en de gemeente legt ook geld bij. Als woningcorporaties een iets grotere bijdrage leveren omdat zij iets hogere grondprijzen moeten betalen, een heel eerlijke marktconforme grondprijs vergeleken met vergelijkbare steden, betekent dit dat de gemeente minder geld hoeft bij te leggen om dat middensegment mogelijk te maken. Dus het idee, de notie, dat de gemeente hiermee geld naar zich toe zou trekken en woningcorporaties als een soort pinautomaat zou beschouwen om de gemeentekas te spekken, zoals de heer Moti graag als term gebruikt, is absolute flauwekul, dat geld komt alleen maar ten goede aan grondexploitaties.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik had het bijna zo willen zeggen, maar laten we wel even duidelijk zijn. Als het gaat over corporaties dan gaat het niet over een soort vaag instituut of een concept, maar over mensen met een lager inkomen, die betalen de prijs. U stelt de gemeente daar tegenover, ja dat zijn de algemene middelen daar betaalt iedereen aan mee, maar wat u doet is niet dat iedereen meebetaalt, maar alleen mensen met een lager inkomen. Ik denk dat het goed is om dat in het oog te houden.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, woningcorporaties zijn geen armzalige organisaties die bij Gods gratie wat geld bij elkaar kunnen schrapen uit de huur van de sociale huurwoningen. Sociale woningcorporaties in Rotterdam hebben ongeveer 100.000 woningen op de balans die ieder jaar weer duizenden en duizenden euro's per woning in waarde stijgen en alleen al met die waardestijging is het voor woningcorporaties mogelijk om woningen te bouwen omdat alleen de bouw van sociale huurwoningen verliesgevend zou zijn. Dus met die waardestijging die sociale woningcorporaties elk jaar weer opdoen, kunnen zij die verliezen opvangen en als woningcorporaties in Amsterdam, Utrecht en Den Haag veel meer sociale huurwoningen kunnen bouwen dan in Rotterdam, terwijl ze daar twee of drie keer zo veel voor dezelfde grond betalen, mag mijnheer Engberts of mevrouw Kockelkoren mij nu uitleggen waarom ze dat in Rotterdam niet kunnen als ze hier dezelfde prijs voor de grond zouden betalen. It doesn't make sense.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, ik hoef de heer Verweij helemaal niets uit te leggen, ik ga alleen tegen de Rotterdammer zeggen dat dit onzin is. Woningcorporaties hebben de publieke taak om samen met ons allemaal te zorgen dat we betaalbare huisvesting realiseren voor de mensen die geen andere woningen kunnen betalen, dus de dakloze mensen zoals we die hier vanmorgen hebben gezien en mensen die ineens hun baan verliezen, een ander inkomen hebben en niet anders kunnen dan in woningen met sociale huurprijzen terechtkomen. Die sociale taak hebben wij bij woningbouwcorporaties neergelegd en GroenLinks vindt het ontzettend belangrijk dat zij die sociale taak gewoon kunnen invullen, dat ze dat vangnet voor die mensen kunnen zijn en wat de heer Verweij hier doet, is alleen maar zeggen 'woningbouwcorporaties kunnen prima hun eigen broek ophouden'. Dat is het vraagstuk helemaal niet en ik wil van dat vraagstuk af.

De **VOORZITTER**. Zo. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Mevrouw Kockelkoren wekt de indruk dat deze verhoging van de grondprijzen woningcorporaties volkomen zou belemmeren, dat zij niet meer die publieke taken kunnen uitvoeren. Die taak is wel degelijk heel relevant, ik ben ook niet harteloos, ik zie ook dat we dakloosheid hebben en mensen die uit beschermd wonen-instellingen komen, slachtoffers van huiselijk geweld, mensen die uit detentie komen en noem maar op. Die hebben allemaal een plek nodig, maar in Rotterdam zijn wij landskampioen als het gaat om het aandeel sociale huurwoningen en het is niet raar, gek of vreemd dat wij ook eens kijken naar omliggende gemeenten, Lansingerland, Schiedam, Vlaardingen, Westvoorne: pak ook even een deel van de handschoen op en zorg ook voor een gezond aantal sociale huurwoningen. Bovendien blijkt uit het onderzoek van Finance Ideas dat waar sociale woningcorporaties zonder deze verhoging in 2030 890 woningen zouden kunnen bouwen, dat met deze verhoging in het slechtste geval 839 zijn. Dus de notie dat deze grondprijsverhoging het werk van de sociale woningcorporaties om in die volkshuisvesting te voorzien volkomen zou belemmeren is flauwekul. Bovendien komen er meer sociale huurwoningen vrij als er met deze grondprijsverhoging meer woningen in het middensegment vrijkomen doordat mensen die eigenlijk te veel verdienen en die nu in een sociale huurwoning vastzitten dan kunnen doorstromen. Dus ook op die manier zijn diezelfde dakloze mensen of de mensen die afhankelijk zijn van een sociale huurwoning ook geholpen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Het percentage scheefwoners in de corporatiesector in Rotterdam is 5% en het verhogen van het aantal sociale nieuwbouwwoningen in de randgemeenten wordt hiermee niet gerealiseerd. Het zou veel effectiever zijn als de heer Verweij morgen een brief naar al die VVD-wethouders in de randgemeenten stuurt om hen te verleiden en te vragen om meer sociale huurwoningen te bouwen. Ik denk dat dit een betere is dan wat we hier nu aan het doen zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter dat komt goed uit, ik heb inderdaad met een burgemeester in een omliggende gemeente hier in de buurt gesproken en uitgelegd wat onze positie is, waarom wij het belangrijk vinden. Dus een briefje kan, maar ik nodig hen liever uit op de koffie, dat heb ik gedaan en dat zal ik ook blijven doen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). En?

De heer **VERWEIJ** (vvd). Zij hebben vanuit hun positie uitgelegd waarom er allerlei bezwaren vanuit de provincie zijn als het gaat om ruimtelijke ordening, windmolens en dat soort zaken. Als mijnheer Engberts mij verwijt dat ik mijn nek niet uitsteek om de verandering die ik graag zou willen zien te realiseren dan is dat flauwekul. Het is ook een feit dat andere gemeenten andere belangen hebben die zij moeten afwegen, maar ik vind dat u mij daar niet op kunt aanspreken.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat het de heer Verweij kennelijk niet lukt om dat voor elkaar te krijgen, betekent niet dat hij de last vervolgens kan afwentelen op de sociale huurwoningen hier en dat zal bovendien totaal niet het effect hebben dat hij wil bereiken, namelijk dat er in randgemeenten meer wordt gebouwd. U hebt gefaald om dat voor elkaar te krijgen en dan verhoogt u als een soort bescherming voor uzelf de sociale huurprijs. Het heeft geen enkel effect op wat u wilt bereiken.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Engberts, ik wil u een beetje tegen uzelf beschermen. De tijd dringt en er zijn nog meer agendapunten. Dat is een keuze die u maakt, ik probeer even met u mee te kijken naar de tijd. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter, ik waardeer het dat mijnheer Engberts mij de macht en invloed toekent dat ik even eigenhandig in Schiedam, Lansingerland, Barendrecht en Westvoorne aan een knop zou kunnen draaien en de kraan open zou kunnen zetten: jullie gaan nu hier meer sociale huurwoningen bouwen. Als mensen steeds de indruk blijven wekken dat huurwoningen een bedreiging

voor de leefbaarheid zijn dan heb ik daar een heel taaie kluif aan. Nog belangrijker voorzitter, ik kan er als Rotterdamse VVD niet met 100% zekerheid voor zorgen dat ook andere gemeenten afspraken maken. Ik doe daar mijn best voor, ik zorg dat de provincie hen daarop aanspreekt en ik vind het heel belangrijk dat ook de wethouder daar inderdaad in overleggen met andere gemeenten streng op is, ook als het VVD-gemeenten zijn en ook als daar heel veel VVD-kiezers zeggen: in Rotterdam pakken ze het zo goed op, laat ze het lekker daar doen. Ik spreek hen daar wel degelijk op aan en dat dit voorstel wat degelijk gaat bijdragen aan een logische verdeling van de sociale huurwoningen is een wet van de economie. Als het hier een stuk goedkoper is om te investeren in sociale woningbouw dan in de buurgemeenten is geen corporatie stom genoeg om alleen in de andere gemeente en alleen hier te bouwen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). De heer Verweij gaf net zelf aan waarom deze redenering totaal niet opgaat, in zijn uitleg, wat de antwoorden waren die hij kreeg in zijn pogingen.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Ik beschouw mijn eigen antwoord toch anders, ik zou mijn eigen antwoord toch anders uitleggen dan hoe de heer Engberts het uitlegt en ik denk dat we daar nu niet uitkomen. Ik kom tot een afronding. Het verhogen van de sociale grondprijs zorgt wel degelijk, mijnheer Engberts, voor een betere spreiding van sociale huurwoningen over de regio, dat maakt het ook mogelijk om meer woningen te bouwen in het middensegment in Rotterdam, waar we allebei zo veel waarde aan hechten heb ik begrepen, en gaat per saldo niet zorgen voor minder woningen. Voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik luister met interesse naar beide bijdragen en zowel mijnheer Engberts als mijnheer Verweij spreken over VVD-gemeenten, maar volgens mij bestaan die niet, het zijn allemaal Nederlandse gemeenten. Dat is hetzelfde als een VVD-wethouder of een PvdA-wethouder, die bestaan ook niet. Mijnheer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel voorzitter. Om tot een grondproductie te komen moet een aantal partijen kosten maken, zeker wanneer die grond in bezit van de gemeente is en dat zijn uiteraard partijen die zouden willen bouwen, nieuwbouw op die grond, dat zijn ontwikkelaars, corporaties, maar dat is ook de gemeente. Sinds 2013 zijn die kosten fors gestegen en moeten de gemeenten daar veel geld op bijleggen om een mix in het nieuw te bouwen programma te hebben tenzij we natuurlijk enkel eenzijdig dure woningen in het topsegment neerzetten, dat rekent zich wel rond, dan hoeft er slechts beperkt geld bij, maar volgens mij is dat niet wat we willen. Bouwen in het sociale segment is niet alleen een Rotterdamse taak, het is ook een regio-opgave en als je naar de plaatsen om ons heen kijkt dan valt op dat die qua sociale grondprijs aanzienlijk hoger zitten dan we hier in Rotterdam tot op heden rekenen. Je zou kunnen stellen dat het met de ingewikkeldheid die we hebben om in de regio afspraken te maken, om dat te delen en iedereen zijn verantwoordelijkheid te laten nemen, het interessanter is om in Rotterdam sociaal te bouwen. Daarbij opgeteld is er een categorie woningen die het bovenmatig lastig heeft, het middensegment. Het topsegment rekent zich wel rond en het sociale segment is voor een belangrijk deel gereguleerd, maar die middencategorie blijft maar achter en dat lijkt er niet beter op te worden. Dat is op twee vlakken jammer, enerzijds mis je een stuk doorstroming en anderzijds mis je in toenemende mate woningen die we ook graag zouden willen hebben. We proberen dat ook aan alle kanten te stimuleren, er zijn bijvoorbeeld extra middelen en ook een doorbouwakkoord en volgens mij proberen we op tal van manieren extra geld en middelen binnen te halen om extra op die betaalbaarheid in te zetten. De vraag aan de wethouder is dan ook hoeveel middelen er in het afgelopen jaar zijn binnengehaald om juist ook die betaalbare voorraad een stimulans te geven. Het zou enorm helpen als we daar structureel wat extra middelen voor zouden hebben en die komen via dit voorstel beschikbaar. Is het dan allemaal koek en ei? Nee natuurlijk niet, in de gezamenlijke doorrekening met de corporaties komt er een bandbreedte uit aan woningen in het sociale segment die je minder kunt realiseren en dat afgezet tegen de afspraken die er nu al liggen, die 880. Dat is niet fijn, maar tegelijkertijd laat het onderzoek ook zien dat het effect beperkt is, komen de afspraken niet in het geding en zijn er volgens mij ook mogelijkheden vanuit de financiële positie van de corporaties. Tot slot een overweging die we wellicht niet altijd beseffen. Op dit moment sluiten we grondexploitaties als die ten minste nul of positief zijn en met de huidige te lage grondprijs is dat in

toenemende mate ingewikkeld. Ik denk dat niet zozeer de vraag is hoe we bouwen, maar of we wel kunnen bouwen. Dat alles overwegend, zijn we hier voor. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Dahoe. Een ogenblikje graag mevrouw Kockelkoren wil een vraag stellen aan de heer De Haan.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter dank u wel. Ik heb dat verhaal even gehoord en ik vraag me af waarom D66 en de coalitiepartijen die deze aanvraag nu indienen niet gewoon netjes bij de begroting hebben voorgesteld om deze grondprijs te verhogen en dat bedrag al in te boeken. Er wordt nu gezegd 'het moet en zal nu allemaal want anders hebben we dat geld straks niet en daar kunnen we zoveel dingen van doen', maar de nette manier om dit soort claims te leggen, die kennelijk nodig waren omdat we anders kennelijk de begroting niet rondgerekend krijgen, wat onzin is want die is al ingediend en door de gemeenteraad vastgesteld, is om dat dan gewoon op dat moment aan te vragen maar nee, het moet nu met stoom en kokend water op de laatste raadsvergadering van het jaar, terwijl we morgen allemaal met reces gaan. Waarom is daarvoor gekozen, kunt u mij dat uitleggen?

De **VOORZITTER**. De heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Volgens mij waren die gesprekken, ook met de corporaties, toen nog gaande en ik wil er geen orderdebat van maken, maar ik wilde het samen met een aantal collega's met plezier in de commissie bespreken en het is niet gelukt om dat daar te agenderen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, volgens mij zijn vorige week of de week daarvoor ook de prestatieafspraken met de corporaties gemaakt en ook daarin staat niets over de verhoging van deze grondprijs. Dus dit komt voor alle partijen in de stad als een complete verrassing uit de hoge hoed, maar het moet en het zal nu zo zijn. Ik heb nog geen goed antwoord gehoord waarom dat zo is.

De heer **DE HAAN** (d66). Ik weet niet of het zo'n verrassing is, volgens mij stond het ook in het coalitieakkoord en wat dat betreft was dat ook wel een punt waarvan al lange tijd bekend was dat het eraan zat te komen. Sterker nog, we hebben er ook een actualiteitenraad over gehad, dus het zong al een tijdje rond en volgens mij op een gegeven moment ook in de lokale media.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Maar dus niet bekend genoeg om gewoon netjes in de begroting op te nemen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verweij, u bent gaan zitten?

De heer **VERWEIJ** (vvd). Ja voorzitter, wat ik aangaf over die begroting en het systeem van grondexploitaties. Het is niet zo dat deze maatregel per definitie heel veel geld oplevert of kost, het blijft gevangen in de grondexploitaties en per saldo worden we hier niet rijker of armer van. Het is alleen zo dat het voor een deel van de corporaties in plaats van van de gemeente komt. Dus het idee dat hier een hele grote verandering gaande is die we echt een jaar van tevoren hadden moeten begroten omdat je er anders onmogelijk een gesprek over kunt voeren, is gewoon feitelijk niet juist.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dat verrast mij want ik las in de krant dat de heer Verweij zei 'we lopen wel € 9 miljoen mis'.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Voorzitter dat klopt, als jij in een positie zit waarin je een vast aantal woningen, 3.500 tot 4.000 per jaar, wilt bouwen dan zul je daarop moeten bijleggen, daar hebben we het net over gehad en als jij ervoor kiest om de woningcorporaties een deel daarvan te laten betalen dan zijn dat geen kosten die jij zelf hoeft te maken. Als je er daarentegen voor kiest om de grondprijs laag te houden dan moet je meer bijleggen en dat zijn gelden die al zijn begroot want ik geloof dat er in ieder geval eenmaal € 25 miljoen en daarna nog een keer € 25 miljoen bij is gelegd, de heer De Haan

vroeg net hoeveel geld we eigenlijk van het rijk krijgen en dat zijn allerlei bewegende onderdelen die maken dat je niet per se kunt voorzien hoe groot het verschil is. Feit is wel, als wij niet nog dit kalenderjaar besluiten om de grondprijs te wijzigen, dat pas vanaf 1 januari 2024 kan. Dan heb je een heel kalenderjaar waarin je als gemeente de bijdrage die anders woningcorporaties zouden betalen zelf moet betalen en daar zit die urgentie omdat je dus een jaar lang alle bijdragen voor die extra hoge grondprijzen misloopt en dat zal wel in de miljoenen lopen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, eerst zegt hij 'het levert niet zo veel op', dan zegt hij in de krant iets anders en in de begroting had het niet gekund want toen was het nog niet bekend, uiteindelijk was het wel bekend. Ik kan er werkelijk in geen chocola van maken waarom dit op deze manier moet. Ik zie de reden daarvoor niet, ik zie alleen maar dat er niet meer maar minder sociale huurwoningen in de stad kunnen worden gebouwd en daar is GroenLinks tegen.

De **VOORZITTER**. De heer Verweij.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Ik kan het niet duidelijker uitleggen dan net. Als je niet nog dit kalenderjaar besluit om die bijdrage van woningcorporaties te vragen, zul je die bijdrage zelf moeten betalen of je haalt je bouwdoelen niet. Ik heb begrepen dat mevrouw Kockelkoren het belangrijk vindt dat ook in het middensegment wordt gebouwd en dat zou betekenen dat je óf als gemeente het zelf moet betalen of dat je je bouwdoelen niet gaat halen. Als je de corporaties vraagt om daar een deel van te betalen, heb je niet die kosten, dan heb je niet het resultaat dat je minder woningen kunt bouwen en daarom is het een goed idee om de woningcorporaties nog dit kalenderjaar te vragen om met ingang van 2024 meer te gaan betalen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dat wilde ik nog zeggen. Ik heb het bij de griffie nagevraagd en je kunt dit ook prima in een andere maand invoeren, dat hoeft helemaal niet per se in januari, dat is ook onzin. Er wordt een hele hoop onzin verteld en dat vind ik heel erg kwalijk.

De **VOORZITTER**. Dan nu toch mijnheer Dahoe.

De heer **DAHOE** (denk). Dank u wel voorzitter. Ik kan me in dezen aansluiten bij de coalitiepartners aangezien dit al in het coalitieakkoord is afgesproken. Dus ik zal er verder kort over zijn, we gaan mee met de coalitiepartners.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren. Was het onhelder dan? Ja, het is uw bijdrage nu, dat valt toevallig samen.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, wij zijn boos. Wij zijn boos over de manier waarop dit college met de coalitiepartijen VVD, D66 en DENK als vooruitgeschoven post de verhoging van de sociale grondprijs er doorheen drukt zonder inspraak van de stad en het serieus horen van huurders, huurdersorganisaties en woningbouwcorporaties. Voorzitter, een van de speerpunten van GroenLinks is het aantal betaalbare woningen voor Rotterdammers uitbreiden en toegankelijk maken. We zitten midden in een wooncrisis en we voeren in deze raadszaal debat na debat over het bouwen van woningen en de verdeling van woningen en om het aantal betaalbare woningen in deze stad uit te breiden is er helaas maar een beperkt aantal knoppen waaraan we als gemeente kunnen draaien. Opkoopbescherming is er een, de sociale grondprijs is er een en wat doet dit college? Het college wil de opkoopbescherming niet uitbreiden en de sociale grondprijs wordt met 150% verhoogd, van € 100,00 naar € 250,00 per vierkante meter, daardoor worden er niet meer betaalbare woningen, maar minder betaalbare woningen gerealiseerd en voorzitter, het verhogen van de sociale grondprijs beperkt direct de ruimte van Rotterdamse woningbouwcorporaties om betaalbaar met kwaliteit en duurzaamheid te voorzien in nieuwbouw van sociale huurwoningen. Daarom is GroenLinks pertinent tegen verhoging en ik vind het ook onbegrijpelijk dat DENK hiermee instemt. Sterker nog, dat die zelfs op deze aanvraag om dit onzalige plan er doorheen te drukken staat. Voorzitter, ik heb nog tutende oren van de tirades van de huidige Tweede Kamerfrontman van DENK in deze raadzaal over de plannen van de vorige coalitie, maar ook toen GroenLinks met de PvdA en ChristenUnie in de coalitie

werd geconfronteerd met het onzalige plan van D66 en de VVD om de grondprijs te verhogen, hielden we onze rug recht. Er is een sociale meerderheid in deze raad en samen werkten we deze armzalige maatregel van tafel, een maatregel over de rug van Rotterdammers die zijn aangewezen op een sociale huurwoning en wat doet DENK? Die draait zonder blikken of blozen 180 graden en zet de sociale huur nog verder onder druk. Beste Rotterdammer, voor het realiseren van meer betaalbare sociale huurwoningen moet u bij GroenLinks zijn en zeker niet bij DENK, D66 en de VVD. GroenLinks hoopt dan ook dat Leefbaar Rotterdam tot sociale inkeer komt en niet meegaat met dit onzalige plan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Goed voorzitter, collega's. Vandaag staat op verzoek van de VVD, D66 en DENK de vaststelling van de sociale grondprijs geagendeerd. Leefbaar Rotterdam heeft het voorstel over de behandeling gesteund en niet meegetekend want als law-and-orderpartij zijn we natuurlijk tegen overvallen, zowel op straat als in de raad. Laten we duidelijk zijn, de wijze waarop dit is gegaan heeft niet onze voorkeur en het voorstel is ergens ridicuul. Hoe dan ook, Leefbaar Rotterdam heeft duidelijkheid en transparantie hoog in het vaandel en ik zal er niet omheen draaien, we zullen het voorstel om de grondprijzen te verhogen steunen en de redenen waarom zal ik graag in mijn betoog uitleggen. Velen van u zullen misschien verrast zijn omdat mijn collega Vanessa Bruin in maart 2023 in haar enthousiasme na de reis naar Wenen in de krant is gequoteerd met de mededeling dat de grondprijzen in Rotterdam misschien lager moesten. Vandaag is ze helaas ziek, maar ze geeft de raad mee nog steeds erg enthousiast te zijn over de sociale wijze van het Weense woonbeleid en de essentie zit hier in het punt dat ze meer betaalbare woningen wil. Doordat er destijds geen eenduidig beleid was, maar een grondbeleid met een veelheid aan verschillende stukken en daarmee een willekeur aan regels waarnaar kon worden verwezen, was voor de raad niet duidelijk aan welke knoppen men kon draaien en welke knop wanneer handig is. Ik had hier liever gestaan om het grondbeleid te bespreken, maar dat komt hopelijk in januari a.s. Woningbouw in Rotterdam is complex en ik had de afgelopen jaren het genoeg om met verschillende raadsleden samen te werken aan zaken zoals het leesbaar maken van de grondexploitaties, het verbeteren van het besluitvormingsmodel Ruimtelijke ordening en er is uitvoering gegeven aan de motie 'Grondbeleid First, grex second', die Leefbaar Rotterdam samen met de Partij voor de Dieren heeft ingediend. Achteraf gezien had ik de titel misschien moeten uitbreiden met 'en grondprijzen third' of 'volgorde op orde' want voorzitter juist die volgorde zit ons niet lekker. Het klopt niet en dat heb ik in de commissie meermaals geprobeerd duidelijk te maken. We behandelen nu de grondprijs, straks het grondbeleid en weer later de woonvisie. Als ik een vergelijking mag maken met een vakantiereis dan is de woonvisie onze eindbestemming, waar willen we heen met deze stad, het grondbeleid is de auto waarmee we op vakantie gaan, hoe we die visie gaan realiseren en de manier waarop wij die bestemming denken te bereiken. De grondprijzen zijn net zoals een doorbouwfonds onze brandstof om de bestemming te bereiken. Voor de goede orde, deze financiële instrumenten zijn niet uitputtend, er zit nog veel meer in onze gereedschapskist. Vandaag kijken we dus alleen maar naar één klein deel van het voertuig, de brandstofmeter. We kijken niet naar de route, we zijn zeker niet aan het sturen en daarmee hebben we geen zekerheid over het behalen van de eindbestemming die we voor ogen hebben. Voorzitter, na een metafoor dan nu graag de inhoud. In Rotterdam hanteren we de normatief-residuele methode en zoals iedereen hier in deze zaal weet, is dat de verkoopprijs van een huis minus de bouwkosten gedeeld door het aantal vierkante meters BVO of GVO, dat geeft de prijs per meter, daar komen die € 100,00 en die € 250,00 vandaan. Het volledige residu gaat naar de gemeente en vanuit deze gelden moet de gemeente de kosten voor onder andere het bouwrijp maken betalen. Zie dit als een soort ondergrens, maar het bouwrijp maken is met de huidige prijs niet dekkend. De netto contante waarde is in dezen negatief voor de gemeente en dus passen we het programma aan naar duurdere woningen of zitten we met een negatieve grondexploitatie en leggen we geld toe vanuit de algemene middelen of een ander potje. Het idee is dat we met het ophogen van de prijs deze fase kostendekkend kunnen maken en meer gronden bouwrijp kunnen worden gemaakt want ja, als we de sociale grondprijs verhogen dan hogen we deze ondergrens op. Ja, dan heeft de gemeente op papier meer geld, ja dit kan leiden tot een grotere onrendabele top bij ontwikkelaars in het sociale segment, ja dat kan de bouw vertragen waardoor de opbrengsten op papier voor de gemeente verder naar de toekomst schuiven, maar zoals we eerder hebben gezegd, hebben we meer financiële instrumenten tot onze beschikking. Daarnaast is de huidige grondprijs voor sociaal het laagst in de regio. Met andere woorden, de afgelopen jaren heeft de gemeente Rotterdam sociale woningbouw weggeconcentreerd uit de regio want we waren verreweg de goedkoopste en legden ook nog eens geld toe. We zijn onderdeel van het probleem dat er in de

regio te weinig sociaal is. Het verhogen van de grondprijs zal deze balans deels herstellen, deels want we blijven nog ver onder het regiogemiddelde van € 310,00. Wat dit raadsvoorstel in ieder geval doet, is deze fase in de woningbouw kostendekkend maken waarmee we beter zicht krijgen op de effectiviteit van onze andere instrumenten waarmee we onze woonvisie kunnen realiseren. Juist Leefbaar Rotterdam wil meer betaalbare woningen, daarvoor hebben we geknokt en iedereen kan dat terugzien in het coalitieakkoord. Het aandeel betaalbare woningen stijgt van 55% begin deze periode naar 65% richting het eind, fors meer dan de 50% van het vorige college. Nu er straks een consistent grondbeleid is, wil Leefbaar Rotterdam de grondprijs gelijktrekken met de regio en een gelijk speelveld creëren zodat wij als stad onze instrumenten effectief kunnen inzetten om onze woonvisie te realiseren, een woonvisie die wat Leefbaar Rotterdam betreft ten minste 65% betaalbare woningen bevat. Dat is de politieke keuze die wij vandaag maken. Hartelijk dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank voorzitter. Voorzitter, begin februari jl. sloten we als raad een woonakkoord, er was een intensief traject met veel stakeholders, bijvoorbeeld de corporaties, en er was eensgezindheid bij de presentatie. Een mooi resultaat waar vandaag vier partijen een flinke streep doorheen zetten, ze trekken de machtskaart en drukken er gewoon tegen alle afspraken in een enorme stijging van de grondprijzen doorheen. De heer Verweij vond een aantal raadsleden vanochtend niet zo netjes en dit is de overtreffende trap. Het is oncollegiaal, en dat is de meest diplomatieke term die ik kon verzinnen, maar het is natuurlijk veel te slap, de andere kwalificaties staan echter niet in het woordenboek van de ChristenUnie. Dit heeft ook gevolgen voor het vervolg want het belooft niet veel goeds als dit een voorbode is van hoe we straks bijvoorbeeld in de commissie BWB het woonakkoord gaan bespreken en ik hoop dat iedereen in deze raadzaal zich daar rekenschap van aflegt. Dan inhoudelijk. Betaalbaar wonen kost ons geld en we hebben al vaker gezegd: gelukkig steken we samen met het rijk tientallen miljoenen in betaalbare woningen. Vragen aan de wethouder: wat levert dit voorstel eigenlijk op in euro's, hebben het college en de coalitie ook berekend wat de schade van de nu doorgevoerde verhoging is, wat betekent de verhoging voor de reeds gemaakte prestatieafspraken met de corporaties, gaat dit voorstel niet dwars in tegen de door uzelf en partners afgekondigde doorbouwmaatregelen en wat vindt de wethouder ervan dat de corporaties de mogelijkheid wordt ontnomen om in dit geforceerde besluitvormingsproces hier niet te kunnen inspreken? Ik als raadslid kan nu niet wederhoor horen van alle aantijgingen die zijn gedaan richting bijvoorbeeld de corporaties, het feit dat zij € 9 miljoen moeten gaan betalen. Ik wil dan ook de corporaties horen voordat ik een besluit neem en dat wordt mij ontnomen. Wat vindt de wethouder ervan dat de corporaties niet kunnen inspreken? We hoorden in de technische sessie over de woonvisie dat ontwikkelaars op zoek zijn naar goedkopere programma's omdat duur minder goed verkoopt. Dus waarom zouden we de grond voor sociale woningen niet tijdelijk gratis maken in plaats van duurder? Andere steden verlagen de prijs om de bouw op gang te houden, zo blijkt uit een onderzoek van Stec. Wil de coalitie euro's of woningen? Daarom dienen we straks de motie 'Gratis grond voor sociale huur' in. Dan nog een specifieke vraag. Dertien Rotterdamse bouwprojecten met 2647 woningen hebben onlangs van minister De Jonge in totaal een bedrag van € 26,7 miljoen rijksgeld gekregen, zo'n € 10.000,00 per woning. Bij wie komt dat geld terecht, kan de wethouder aangeven hoeveel bij de gemeente, hoeveel bij de ontwikkelaar en hoeveel bij de corporaties? Wij dienen toch alvast een motie in om te zorgen dat dit geld ook in ieder geval bij de corporaties terecht komt. Dat is de motie die ik straks ga indienen, de motie 'Rijksgeld voor corporaties'. Ten slotte voorzitter. Studenten hebben het extra lastig om passende woonruimte te vinden. Welke gevolgen heeft de verhoging van de sociale grondprijs op het actieplan Studentenhuisvesting? Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Gratis grond voor sociale huur

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van 'Verhogen sociale grondprijzen';

constaterende dat:

- de gemeente samen met corporaties, beleggers, ontwikkelaars en bouwers in beeld heeft gebracht wat nodig is om in tijden van tegenwind te kunnen blijven doorbouwen;

overwegende dat:

- steeds meer commerciële partijen zich bij de gemeente melden omdat ze afnamerisico's willen verminderen en een betaalbaarder programma willen realiseren;
- in de notitie Doorbouwmaatregelen 2023-2026 wordt gesteld dat betaalbare woningen vaak niet meer rendabel kunnen worden ontwikkeld, de haalbaarheid onder druk staat door gestegen bouw- en financieringskosten en steeds vaker onrendabele investeringen noodzakelijk zijn;

verzoekt het college:

- de druk op de haalbaarheid van sociale woningbouw tot en met 2025 tijdelijk te verminderen door grond voor de bouw van sociale huurwoningen gratis beschikbaar te stellen;
- de kosten hiervan te dekken uit de baten van de erfpachtconversie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, P.J.H.D. Verkoelen, R.T.J. van der Velden en T.S.J. Coşkun

Motie 2. Rijksgeld voor corporaties

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van 'Verhogen sociale grondprijzen';

constaterende dat:

- Rotterdam regelmatig rijksgeld binnenhaalt ten behoeve van woningbouw;
- het rijk onlangs nog € 26,7 miljoen heeft toegezegd voor in totaal dertien bouwprojecten met ruim 2600 woningen;

overwegende dat:

- deze middelen zijn bedoeld om de bouwproductie op peil te houden en meer betaalbaar te kunnen bouwen;

verzoekt het college:

- corporaties in voorkomende gevallen korting op de grondprijs te geven wanneer rijksgeld voor een project is toegekend;
- voor de korting uit te gaan van het gemiddelde bedrag aan rijksbijdrage per woning in het sociale en middensegment in het betreffende project;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, P.J.H.D. Verkoelen en R.T.J. van der Velden

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer, ik krijg de moties van u. De motie 'Gratis grond voor sociale huur' en de motie 'Rijksgeld voor corporaties'. Beide moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. De wooncrisis in Nederland komt door een reeks slechte beleidskeuzes van de overheid, dat is de analyse van de speciale VN-rapporteur Huisvesting vandaag op zijn persconferentie. Een reeks slechte beleidskeuzes van de overheid en de coalitiepartijen voegen er vandaag gewoon nog eentje aan toe. Dat is onverantwoord, onbegrijpelijk en ongewenst. In een tijd van grote en langdurige woningnood de sociale grondprijzen verhogen waarbij we één ding zeker weten, er komen jarenlang minder sociale woningen bij en al het andere is volstrekte onzin, zoals dat er dan meer sociaal in de randgemeenten wordt gebouwd. Er komen veel minder sociale woningen, tot 1000 woningen de komende twaalf jaar blijkt uit het tweede onderzoek dat is gedaan, maar dat de coalitie negeert. Woningen die Rotterdammers keihard nodig hebben, kinderen die bij hun ouders moeten blijven wonen, mensen die op straat of in hun auto slapen, van bank naar bank bij vrienden hoppen, daar is niets leuks aan en dat is volstrekt onverantwoord. Ja, dan kunnen we meer middenhuur bouwen, want ook daar is veel behoefte aan, maar ik krijg er pijn in mijn buik van, zijn we eindelijk af van die asociale verhuurdersheffing, een extra belasting voor mensen met

een lager inkomen, en wat gaat deze coalitie doen? Lagere inkomens extra belasten. Prima hoor meer middenhuur, maar niet over de rug van de sociale huur, niet over de rug van de lagere inkomens. Onbegrijpelijk, echt onbegrijpelijk en ik kijk nadrukkelijk naar DENK. Jullie steunden ons de vorige periode om de sociale grondprijzen niet te verhogen, jullie stemden mee met mijn motie daarover en we hadden succes. Het is ongewenst en daarin staan we niet alleen, dat weten we want ook voor Leefbaar Rotterdam is dat niet meer wat ze willen. Dat bleek ook wel na het bezoek aan Wenen. Het is duidelijk, we moeten de sociale grondprijzen niet verhogen, een essentiële bouwsteen om wonen betaalbaar te houden en de sociale sector sterk te houden voor al die mensen die een woning nodig hebben. Ik heb net niet geïnterrumpeerd, maar dezelfde non-argumentatie als windowdressing, zoals dat verhaal dat dan meer in de regio zal worden gebouwd. Dit leidt maar tot één ding, minder betaalbare sociale huurwoningen en verder helemaal niets. DENK en Leefbaar Rotterdam doe wat nodig is, afzien van deze domme afspraak in het coalitieakkoord en doe wat verantwoord is. Jullie kunnen nog terug en ik help jullie hierbij met een motie samen met bijna alle oppositiepartijen. Ik vraag echt om jullie steun om dit nu tegen te houden en desnoods voeren we hierover nog in januari a.s. een fatsoenlijke discussie want dit is echt een aanfluiting voor deze raad. Doen we dat niet dan is er deze avond voor mij één conclusie: het volkshuisvestingsbeleid is op dit moment niet in goede handen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Verhoog de sociale grondprijs in Rotterdam niet, we hebben sociale woningen nodig

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van debat 'Verhogen sociale grondprijzen';

constaterende dat:

- de volkshuisvesting in Rotterdam onder grote druk staat;
- nieuwbouw door gestegen bouwkosten steeds moeilijker is te realiseren;
- er groot tekort aan beschikbare sociale woningen is;
- de raadscommissie in april jl. bij een bezoek aan Wenen heeft gezien hoe het ook kan;

overwegende dat:

- het spekken van de gemeentekas geen doel is van volkshuisvestingsbeleid;
- de gewenste bijdrage aan de realisatie van middenhuurwoningen niet ten koste mag gaan van de realisatie van sociale woningen;
- evenmin de huurders in de sociale categorie hoeven bij te dragen aan het oplossen van problemen om middenhuur te realiseren;
- het verhogen van de sociale grondprijs zoals voorgesteld door het college ertoe leidt dat honderden minder sociale woningen worden gebouwd;

spreekt uit:

- af te zien van het verhogen van de sociale grondprijs;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, A. Kockelkoren, T.S.J. Coşkun, T.J. Vonk, I. Elfilali, P.J.H.D. Verkoelen, A.G. van der Elst en R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Daarmee is de PvdA door de spreektijd heen. De motie 'Verhoog de sociale grondprijs in Rotterdam niet'. De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, de Volt-fractie vindt het niet zuiver dat dit puur om dit door te drukken vandaag op de agenda staat, terwijl dit ook in januari a.s. of op een ander moment zorgvuldig in de commissie zou kunnen worden besproken. Het is heel jammer dat we nu geen sprekers hebben kunnen horen, dat we geen debat hebben kunnen voeren, maar ook dat we het signaal van woningbouwcorporaties, een brief die we hebben gekregen, totaal naast ons schuiven. Heel veel

Rotterdamers zijn geschrokken toen de wethouder Bouwen en wonen de plannen om de grondprijzen voor sociale huurwoningen in Rotterdam tot 2,5 keer te verhogen bekendmaakte en terecht dat ze daarvan schrokken want ook wij vinden het een onbegrijpelijk voornemen, hoe kunnen we nou de sociale grondprijs verhogen, terwijl de hoge bouwkosten er nu al voor zorgen dat er te weinig woningen in het sociale segment worden gebouwd? We zitten nog steeds midden in een wooncrisis en door de sociale grondprijs te verhogen, zal het voor de Rotterdamse woningbouwcorporaties alleen maar duurder worden om sociale woningen te bouwen en het college haalt nu al de eigen targets niet. Die reis naar Wenen, je gaat echt denken 'wat is daar nou geleerd?'. Het succes van Wonen in Wenen was juist lage grondprijzen en hoge eisen aan betaalbaarheid en duurzaamheid, maar het lijkt erop of een aantal coalitiepartijen en de wethouder de lessen van deze reis naar Wenen niet hebben geleerd en ook niet durven mee te nemen in het Rotterdamse woonbeleid, dat vindt de Volt-fractie een grote gemiste kans.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Verkoelen. Dat is wel enkele seconden, maar...

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja voorzitter, ik heb enkele seconden en ik heb er qua inhoud maar één zin over. Ik vind dat ik ook als voorzitter van de commissie dat recht heb want ik moet echt zeggen dat ik in de vijf jaar dat ik in de raad zit, als lid en als voorzitter van een commissie, nog nooit heb gezien wat er nu is gebeurd. Het is ongelooflijk dat een college dat al meer dan een jaar verzaakt om stukken structureel op tijd aan te leveren, vaak zelfs niet voldoende, dit er nu op deze manier doorheen jast. Het is puur machtsmisbruik en anders dan de heer Vonk, durf ik het wel te zeggen, het is asociaal, het is niet eens meer oncollegiaal, het is asociaal. Het is puur machtsmisbruik en het is echt inderdaad onvoorstelbaar dat DENK dit over zich heen laat gaan. Ik heb hier vier jaar gezeten met een collega naast me die als het even kon nog overtreffender op woningbouw was dan ik, die laat het nu aan alle kanten lopen en dat alleen maar om op het pluche te zitten. Ik vind het ongelooflijk en het is werkelijk onbegrijpelijk dat de hele coalitie zich op dit moment laat gijzelen door een wethouder die dit er koste wat het kost doorheen wil drukken en een VVD die dit prachtig vindt want het is echt een neoliberal karretje waar iedereen voor gespannen wordt. Ik snap Leefbaar Rotterdam, ik vind het vervelend en ik vind het ook triest. Voorzitter, dit is de laatste zin, hiermee houdt deze coalitie de wooncrisis voor de sociale en middenhuur doelbewust in stand, ik kan er niets anders van maken.

De **VOORZITTER**. Mijnheer van der Velden, u hebt geen spreektijd meer. Ik kan me voorstellen dat u er misschien twee zinnen aan wilt wijden, maar eerst even de heer Verweij die toch een vraag aan mevrouw Verkoelen heeft. Mevrouw Verkoelen kan die niet meer beantwoorden.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Het is ook niet echt een vraag, maar meer een mededeling voorzitter. Het idee dat ik dit prachtig zou vinden, is natuurlijk niet waar want volgens de berekeningen worden er in 2030 ongeveer vijftig woningen minder per jaar gebouwd en tot die tijd nog wat meer en dat zijn toch onze sociale huurwoningen. Vind ik het echt leuk, vind ik het prachtig of vind ik het mooi dat het college deze maatregelen neemt? Natuurlijk niet. Als u wilt spreken, kunt u misschien de knop van de microfoon indrukken, als u tijd hebt, we doen dat niet buiten de microfoon om. Ik vind het geen prachtige maatregel en ik geef ook aan waarom ik dat vind.

De **VOORZITTER**. Laat u dat maar aan mij over.

De heer **VERWEIJ** (vvd). Daar hebt u gelijk in voorzitter, dat neem ik terug. Het irriteert me een beetje dat ik nu het verwijt krijg dat ik dit prachtig mooi zou vinden, terwijl ik vind dat het een verstandige logische maatregel is die nadelen en voordelen heeft. Ik probeer eerlijk te zijn over de afwegingen, maar zo'n flauwe karikatuur met niets zeggende hyperbolen als neoliberal waarvan ik niet zeker weet of mevrouw Verkoelen weet wat dit exact betekent, is gewoon niet helemaal eerlijk. Ik ben gewoon eerlijk over mijn afwegingen, ik heb daar gewoon een verhaal over verteld, maar ik heb nooit gezegd dat ik het prachtig vind, dat is gewoon niet waar.

De **VOORZITTER**. Als u wordt uitgedaagd... Twee zinnen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Weet u wat ik zo verwonderlijk bij de VVD vind? Op de een of andere manier twifelen ze bij mij blijkbaar elke keer. Laat ik goed vertellen dat ik met mijn 66 jaar verrekte goed weet wat een neoliberal is en er zit er eentje naast me die vandaag met veel verve een verhaal heeft verteld, verkondigd, verkocht en verdedigd dat het gewoon heel duidelijk prachtig is om te doen.

U wilt iets voor uw mensen voor elkaar krijgen en daar gebruikt u de coalitie voor. Dat is uw goed recht en dat moet u vooral doen, maar wij vinden het met zijn allen asociaal beleid want het doet geen goed aan de middenhuur, het doet geen goed aan alle mensen die voor sociale woningen in aanmerking komen en als u het niet zo prachtig vond dan had u de eer aan uzelf gehouden en had u gezegd 'kom, we doen het in januari' want het was niet de coalitie die het fout deed, de wethouder leverde niet op tijd. Daar had u in moeten meegaan, u had moeten zeggen 'we gaan het in januari behandelen', maar dat wilde u koste wat kost niet. U hebt machtsmisbruik gebruikt.

De **VOORZITTER**. Nou vooruit. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, ik heb acht woorden nodig, volledig eens met mevrouw Verkoelen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, normaal is het hartstikke goed als raadsleden initiatief nemen, met een initiatiefvoorstel komen, omdat het niet in het coalitieakkoord staat, dan juichen we dat van harte toe, dan komt er een reactie van het college en dan gaan we dat bespreken in de commissie en daarna in de raad, maar dit initiatief, op dit moment, waarom lenen drie raadsleden zich ervoor om op de stoel van het college te gaan zitten? Als het dat zo nodig vindt, had het college zelf ruim op tijd met een voorstel kunnen komen, dan gaan ze in retraite, en ruim op tijd is dan voor de begroting dus ergens in augustus als de boel toch door de ambtenaren wordt voorbereid: we moeten de grondprijzen per 1 januari verhogen. Dat heeft het college nagelaten. Misschien bewust, want het vond het ook helemaal niet nodig. Waarom laten drie collega's zich voor het karretje van weet ik veel wie spannen? De heer Verweij doet wel net of er zo ontzettend veel mensen die afgestudeerd zijn die een woning zoeken et cetera et cetera, maar er zijn duizenden mensen die om een sociale huurwoning zitten te springen en dat zijn niet alleen daklozen, dat zijn allerlei soorten mensen die wij allemaal in de kou zetten en met uw initiatief waar niemand om heeft gevraagd en waarover geen discussie is geweest, zet u nog meer mensen in de kou. Dat hoeven we niet neoliberal te noemen, ik weet niet wat dat is, het is gewoon niet nodig, het is niet gewenst en het is ook eigenlijk niet vertoond. Ik snap er niets van dat raadsleden zich deze broek laten aanmeten. De SP is voor veel meer sociale woningen, 40-40-20, dat hebben we nog een keer gezegd, 40% sociaal, 40% midden en 20% duur. Dat moet ook kunnen, daarvoor hebben we de overheid en de corporaties nodig en als de markt het niet goed doet dan kunnen we dat met een eigen woningcorporatie van de gemeente doen, maar niet de grondprijzen verhogen, dat is echt volstrekt de verkeerde weg.

De **VOORZITTER**. Helder. Volgens mij hebben we alle fracties zo gehad. Nee, mevrouw Van der Elst.

Mevrouw **VAN DER ELST** (bij1). Dank u voorzitter. Ten eerste sluit ik me volledig aan bij mijn collega de heer Coşkun, maar aangezien ik nog wat spreektijd over heb, wil ik er ook graag wat meer woorden aan wijden, dus daar gaan we. Het liefst hadden wij dit onderwerp voor een ander moment bewaard, een moment waarop wij rustig een inhoudelijk gesprek zouden kunnen voeren zonder direct overhaaste beslissingen te moeten nemen. Ik vind het jammer dat wij twee weken geleden in de commissie met een meerderheid duidelijk hebben gemaakt dat dit onderwerp nog niet klaar is voor raadsbehandeling, maar dat we hier toch worden gedwongen om dit onderwerp met minimale voorbereiding te behandelen. We hebben eerder vandaag gesproken over de grote dakloosheid in onze stad, we weten dat er meer betaalbare woningen nodig zijn om de dakloosheid in Rotterdam tegen te gaan en het voorstel om de sociale grondprijzen met 150% te verhogen gaat hier niet bij helpen. Met deze maatregel zouden onmiddellijk twee van de tien uitgangspunten van het woonakkoord worden geschonden, namelijk ten eerste 'de gemeente zorgt voor meer en betaalbare huurwoningen door de woningvoorraad te vergroten' en ten tweede 'de gemeente doet er alles aan om dakloosheid te voorkomen en op te lossen'. Vier woningcorporaties hebben ons een brief gestuurd waarin ze stellen dat het de maatschappelijke opdracht voor ons allemaal is om te zorgen dat er voldoende betaalbare woningen bij komen. De woningcorporaties staan klaar om de belofte van betaalbare woningen voor alle woningzoekenden waar te maken, maar ze waarschuwen ook dat het voorliggende voorstel om de sociale grondprijs te verhogen ervoor zal zorgen dat het nog moeilijker wordt om die betaalbare woningen te bouwen. Daarnaast betekent dit dat veel projecten die de komende jaren in de planning staan met deze stijgende kosten te maken krijgen en dat zal betekenen dat corporaties die projecten alsnog moeten heroverwegen. De komende jaren wordt de druk op

corporaties om betaalbare woningen te bouwen namelijk alleen maar groter en in deze tijden van hoge kosten moeten we de woningbouw niet tegenwerken, maar er juist voor zorgen dat we door kunnen bouwen en de kostenstijgingen kunnen tegengaan. Toch wordt vastgehouden aan het argument dat de sociale grondprijsverhoging nodig is voor een betere spreiding van de sociale huurwoningen door de stad. Voorzitter, hebben wij hier geen andere instrumenten voor, kunnen wij deze spreiding van sociale huurwoningen niet op een andere manier bewerkstelligen, waarom moet het per se op deze wijze en waarom moet het per se voor 1 januari a.s.? Door het politieke beleid van de afgelopen jaren zijn groepen en aantallen woningzoekenden sterk gegroeid, daklozen, urgenten, starters en doorstromers. De concurrentiestrijd om het afnemende aantal sociale huurwoningen verhardt en zet mensen met de kleinste beurs buitenspel. Wie moet dan betalen voor de verhoging van de sociale grondprijs? Dat zijn de Rotterdamse corporaties en dus ook juist de Rotterdammers met een bescheiden inkomen. Wat BIJ1 betreft is de verhoging van de sociale grondprijs een onnodige maatregel die ook nog eens schadelijk is voor het oplossen van onze wooncrisis. Wij hopen dat de wethouder en de coalitiepartijen ervoor open staan om de bouw van goede sociale woningen voorop te zetten en om het voornemen de grondprijs per 1 januari te verhogen in te trekken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja dank u wel voorzitter. Ik begrijp heel goed dat het natuurlijk een ontzettend beladen onderwerp is waarover we zo op de valreep van deze dag in gesprek zijn en debatteren. Wat de heer Verweij ook zei, het is geen leuk onderwerp, dat vind ik zelf als wethouder natuurlijk ook niet. Daarom even een kleine introductie op het onderwerp voordat ik op alle vragen en moties inga. Het klopt dat wij dit in ons coalitieakkoord hebben afgesproken. Daarvan heb ik de corporaties in september 2022 op de hoogte gesteld, dus in die zin was het bij corporaties natuurlijk wel bekend dat dit zou gaan gebeuren, maar dan duurt het altijd even voordat het allemaal op de rit is. Ik heb na de zomer van 2023 met de corporaties besproken wat die stijging zou behelzen want dat moest natuurlijk ook worden uitgerekend. Hoe vergelijk je nou al die verschillende grondprijzen? Dat is een exercitie die gewoon even tijd heeft gekost en ik snap ook wel dat u vraagt of dat niet eerder had gekund. Ja, bij nader inzien was dat misschien wel eleganter geweest, maar we hebben ervoor gekozen om het goed uit te rekenen en een eerlijke vergelijking te maken tussen de G4, de omliggende gemeenten. Ik heb dat plaatje begin september jl. in een tweedaagse met de corporaties besproken en toen heb ik ook met hen afgesproken om te kijken wat het effect daarvan op de sociale woningbouw is. Ik wilde eigenlijk ook dat onderzoek met hen samendoen, dus niet dan al naar de raad, maar eerst kijken wat het effect is want dat wist ik op dat moment ook niet. We kunnen aan de kant van de gemeente kijken wat het effect zou zijn, maar het is veel beter om dat samen te doen en de winst is dat wij nu een gemeenschappelijk rekenmodel met de corporaties hebben zodat we de zaken in ieder geval op dezelfde manier uitrekenen. Dat is gebeurd, dat was dat rapport van Finance Ideas waarvan u volgens mij twee versies hebt, eentje die uitgaat van de afspraken die we hebben gemaakt in de Woondeal in de regio en met het rijk. Die gaat uit van een bepaalde hoeveelheid woningbouw, sociale woningbouwproductie, die wij met de corporaties hebben afgesproken, gemiddeld 880 per jaar. Dat is de afspraak die wij ook met de corporaties hebben gemaakt, de Maaskoepel, de corporaties, landelijk en met de provincie. Dat is de hoeveelheid die wij hebben doorgerekend en op grond van die doorrekening kom je uit op zo'n twintig tot vijftig woningen minder per jaar, dat hangt er een beetje vanaf waar die huizen worden gebouwd, op gemeentegrond of juist niet en naar schatting een derde van die woningen is op gemeentegrond. De corporaties hebben aangegeven eigenlijk veel meer te kunnen en als je heel veel meer zou doen dan zou je ook weer minder meer hebben. Dat zijn natuurlijk twee waarheden naast elkaar, maar ik denk dat het duidelijk is dat wij uitgaan van de afspraak over de aantallen die we met de corporaties hebben gemaakt. Op zich zouden de corporaties meer kunnen doen, maar met gelijkblijvende bedragen kunnen ze natuurlijk iets minder doen, dat lijkt me helder. Ik denk dat het toch belangrijk was, ook omdat ik het heel belangrijk vind om de relatie die wij met de corporaties hebben goed te houden, ook al verschillen we soms van belang en mogelijk ook van mening over zaken. Dat is in ieder geval de verklaring waarom het even heeft geduurd, het kwam uw kant op en zo is het gegaan zoals het is gegaan. We hebben het debat over het grondbeleid ook gevoerd en eigenlijk toen ook geconstateerd dat er twee visies zijn op wie eigenlijk over het vaststellen van de grondprijzen gaat. In de Gemeentewet en in de financiële verordening staat dat het een collegebevoegdheid is en dat is ook vrij logisch, het is tenslotte een uitvoerende maatregel en de

kaders komen van de raad. Dit zou eigenlijk een college bevoegdheid moeten zijn, maar omdat u in uw raad, ja ik wist dat dit natuurlijk een beladen onderwerp is en omdat in het voormalige grondbeleid stond dat de raad dit vaststelt, heeft het college gemeend dat het netjes is om dit ook in de raad te bespreken, maar ik wil wel aangeven dat wij in het komende grondbeleid voorstellen om het gewoon een collegebevoegdheid te laten zijn en dat lijkt mij ook passender gezien de financiële verordening en de Gemeentewet die dat ook zo bepaalt. Dat is even zoals het is gegaan en ik betreur het ook dat we het niet echt goed in de commissiebehandeling hebben kunnen doen ondanks dat dit natuurlijk wel is geagendeerd, maar goed dat eventjes als...

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja dank voor de intro. U gebruikt het woord 'netjes' en daar heb moeite mee omdat het natuurlijk niet netjes is zoals het nu gaat. Wat is nou de urgentie? Ik had verwacht dat u dat in uw inleiding ook nog even goed zou uitleggen. Waarom nu per se met stoom en kokend water op een niet nette manier?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik was op de helft van mijn intro, het was misschien een lange intro. In het coalitieakkoord staat gewoon dat we deze maatregel zouden treffen en dat hebben we ook gedaan. We hebben het ook aangekondigd en het was geen overval, het was geen verrassing. Inmiddels zitten we al 1,5 jaar in deze coalitie en merken we ook dat voor ons de noodzaak van de stijging van die sociale grondprijzen eigenlijk groter is geworden. Wij merken dat wij grondexploitaties niet meer rondgerekend krijgen omdat wij de kosten voor het bouw- en woonrijp maken van grondexploitaties dragen. Omdat wij ook meer betaalbare woningen willen realiseren, 55% en op enig moment ook 65%, komen wij gewoon niet meer rond met die grondexploitaties omdat de kosten van het bouw- en woonrijp maken ook veel hoger zijn. Ik wil toch ook zeggen dat dit natuurlijk jarenlang niet is geïndexeerd, het was ook historisch laag in Rotterdam, en die kosten zijn ook voor de gemeente Rotterdam... Wij zijn ook een publiek lichaam, corporaties zijn publieke organisaties maar dat is de gemeente ook en wij lopen leeg op de grondexploitaties. Wij kunnen heel veel grondexploitaties niet meer sluitend krijgen op het moment dat er geen geld naartoe wordt gebracht. Wij merken dat die noodzaak nu eigenlijk voor ons ook hoog is en dat is in ieder geval een reden om hiermee aan de slag te gaan. Er zijn verschillende redenen waarom je die grondexploitatieprijs zou kunnen verhogen en ik denk dat nu de meest urgente is dat we het niet meer sluitend krijgen. Binnenkort kom ik met een mededeling over hoe het nu staat met de grondexploitaties en dat is niet rooskleurig kan ik u vertellen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dat is nog geen antwoord op mijn vraag. Waarom kunnen we het niet in januari a.s. behandelen en het dan bijvoorbeeld halverwege het jaar invoeren want ik begreep dat de griffie heeft aangegeven dat dit ook kan, waarom nu per se in december 2023?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Omdat het dan eerder is ingevoerd, dan kun je het eerder in je grondexploitaties doorrekenen en dat leidt tot... Hoe het werkt, dan hebben wij een grondexploitatie, dat is natuurlijk dat kasboekje zullen we maar zeggen, de inkomsten en de uitgaven van een bepaalde ontwikkeling, en op het moment dat wij meer inkomsten hebben, is de grondexploitatie eerder sluitend te krijgen. Wij kunnen niet met projecten starten zolang wij geen sluitende grondexploitatie hebben, hoe eerder we dit doen, hoe eerder we dit ook hebben opgelost.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Die problemen waren al veel langer bekend, volgens mij was al bij de Voorjaarsnota bekend dat er inderdaad echt grote problemen zijn en dan kun je dat in de Voorjaarsnota agenderen, dan kun je dat een plek in de begroting geven. Nogmaals de vraag waarom het er nu in december met stoom en kokend water op een procesmatig gezien slechte manier doorheen

moet worden gejaast en we niet even kunnen wachten tot januari 2024 om het dan te bespreken? De problemen waren bekend en we hadden dit netjes kunnen doen, waarom die haast?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik ga geen ander antwoord geven. Ik heb het net verteld, we hebben het moeten uitzoeken en uitrekenen, we wilden het goed met de corporaties bespreken, we hebben uitgezocht wat het betekent en nu ligt het hier. We hebben dat u al eerder doen toekomen, maar u hebt er zelf voor gekozen om het niet te agenderen terwijl het er wel lag. Vanuit het college toch de oproep om het nu wel te behandelen en ook vanuit de coalitiepartijen. Ik blijf herhalen wat ik zei en ik merk dat wij een andere taal lijken te spreken, maar ik kan niet meer argumenten aandragen dan deze.

De **VOORZITTER**. Wilt u de vragen beantwoorden.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, ik ga de vragen beantwoorden. Om in te gaan op de vragen en de moties. De eerste vraag is van D66 Rotterdam: hoeveel middelen zijn er in 2023 voor het betaalbare segment binnengehaald? We hebben wel gemerkt dat Rotterdam echt succesvol is in het binnenhalen van middelen voor betaalbare woningen. We hebben in 2023 € 60 miljoen binnengehaald, dat is echt een behoorlijk bedrag, met SBI-gelden, WBI-gelden en het Volkshuisvestingsfonds. Het Volkshuisvestingsfonds is natuurlijk voor de kwaliteit van bestaande bouw, maar die andere gelden zijn echt voor de nieuwbouw. De ChristenUnie vroeg wat dit voorstel in euro's oplevert. Wij schatten in zo'n twaalfhonderdduizendtweehonderdvijftighonderd euro per woning op gemeentelijke grond, dat is naar schatting € 5 miljoen per jaar bij 880 woningen per jaar, en dat 50% van die woningen in een gemeentelijke grondexploitatie zit want dit gaat natuurlijk alleen over woningen die op gemeentegrond worden gebouwd. Stel er wordt 50% van de sociale woningen op gemeentegrond gebouwd dan leidt het tot dat bedrag. U vroeg ook wat het de samenleving kost. Dan verwijs ik naar dat rapport van Finance Ideas, dat is tussen de twintig, dertig tot vijftig woningen per jaar. Op het moment dat corporaties niet meer geld uitgeven, niet meer investeren, dan zal dat leiden tot twintig tot vijftig sociale woningen minder per jaar. Corporaties hebben zelf aangegeven dat ze meer kunnen investeren, dus dat dit op zich niet per se hoeft, maar dat zou hen wel meer geld kosten, dat is natuurlijk logisch. Ik realiseer me dat dit voor corporaties ook heel naar is want ze kunnen dit op zich wel doen, maar we weten ook dat het duurzaam verdienvermogen van corporaties onder druk staat. Ik realiseer me ook echt dat dit voor hen ook niet fijn is, het enige wat ik zeg is dat het voor ons ook niet meer is te doen en dat is de reden dat ik toch wel achter dit voorstel sta. Wat betekent dit voor de prestatieafspraken die we hebben gemaakt? Wij zullen de voortgang monitoren. Er staat een zinsnede in de prestatieafspraken dat die uitgaat van de nu nog geldende sociale grondprijs en op het moment dat die stijgt, moeten we kijken wat dat betekent, maar we monitoren de voortgang. Wat ik ervan vind dat de corporaties niet hebben kunnen inspreken. Dat vind ik natuurlijk jammer. Ze hebben natuurlijk wel een brief gestuurd en ik ga er ook even vanuit dat u zelf persoonlijk contact met corporaties hebt. Die kennis en samenwerking met de corporaties bestaat, ik weet dat dit zo is, maar het was mooier geweest als ze hadden kunnen inspreken. Ik ga niet over uw vergaderorde en het was volgens mij bij u bekend dat ook de coalitie het wel graag in 2023 wilde behandelen, ik laat dat verder even bij u. U vraagt ook waar dat geld van die rijkssteun terechtkomt. Wij zijn het aanvraagloket voor de SBI-gelden die recentelijk zijn uitgekeerd, maar dat geld gaat naar de aanvrager en als de aanvrager een corporatie is dan ging dat geld van het rijk naar de corporatie. Daar zitten wij niet tussen, wij houden daar geen geld aan over. U vraagt ook wat de gevolgen voor het actieplan Studentenhuisvesting zijn. Daarvoor geldt natuurlijk dezelfde grondprijs, ook de sociale grondprijs daarvoor stijgt want dat zijn natuurlijk ook sociale woningen die voor een groot deel ook door Woonstad worden gebouwd. Daarop zijn dezelfde effecten van toepassing als die op gewone sociale woningen. Dan de vraag van BIJ1, u vroeg: waarom op deze wijze en waarom voor 1 januari? Ik denk dat ik daarop net antwoord heb gegeven. Welke andere mogelijkheden zijn er om over de regio te spreiden? Ik heb ongeveer eens per maand gestructureerd overleg met de regio, daarbij zitten de provincie en zo'n beetje alle wethouders Wonen. Daarin hebben wij die Regiodeal afgesproken en daarin wordt ook aangestuurd, door de provincie die daarin de bevoegdheden heeft, maar ook gemeenten... We hebben daar een meer-evenwicht-scenario afgesproken, dus gemeenten die onderpresteren in de sociale woningbouw worden daarop aangesproken, op aangestuurd, en de provincie heeft daar in een aantal gevallen ook op ingegrepen, dat er toch meer sociaal moet worden gebouwd. Dat is de manier waarop we dat in die samenwerking doen. Dan even de moties. De ChristenUnie en een aantal andere partijen, de motie

'Gratis grond voor sociale huur'. Dat is niet wat wij met dit raadsvoorstel beogen, dat staat er haaks tegenover, dus die zal ik ontraden. U dient ook de motie 'Rijksgeld voor corporaties' in. Dat heb ik net gezegd, op het moment dat de corporatie een aanvrager van die start-bouwimpuls van het rijk is dan gaat dat geld ook naar de corporatie, zo loopt dat. We hebben vandaag ook bekendgemaakt dat wij van onze start-bouwimpuls van de Rotterdamse regeling ook € 3,6 miljoen hebben besteed aan betaalbaar wonen en dat gaat ook naar de corporaties. Dus we proberen wel degelijk met ons Doorbouwfonds, die start-bouwimpuls en dat geld van het rijk de tekorten die ook corporaties hebben, die ook tegen problemen aanlopen, te verminderen. Op die manier voldoen we daaraan maar hoe die rijksbijdragen naar de corporaties gaan, is dus afhankelijk van de regeling, ik kan daar geen algemene regel voor geven en daarom ontraad ik ook deze motie. Dan de motie van de PvdA en heel veel andere partijen, 'Verhoog de sociale grondprijzen in Rotterdam niet'. Dat is natuurlijk het tegenovergestelde van het voorstel, dus die ontraad ik ook. Even kijken, dat waren ze.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Is er behoefte aan een tweede termijn of is er een vraag blijven liggen? De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, ik heb nog een verduidelijkingsvraag. U zei aan het begin dat het ongeveer € 5 miljoen gaat opleveren en toen begon u over 50%. Toch nog even de checkvraag: levert het nou € 5 miljoen op of 50% van die € 5 miljoen, dus € 2,5 miljoen? Dat is me niet helemaal duidelijk. Dat eerst maar even en dan heb ik misschien nog een opmerking voor de tweede termijn.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Nee, het zou € 5 miljoen opleveren op het moment dat het zou gaan om 50% van de woningen op gemeentegrond. Ik wil daar wel een kanttekening bij maken omdat wij dit natuurlijk in de begroting moeten doorvoeren en als je het goed wilt doen, moet je eigenlijk ieder project goed napluizen op hoeveel van die woningen wel en niet op gemeentegronden komen. Dit is echt nattevingerwerk, maar er zijn inschattingen gemaakt en dit is een van de inschattingen, er is ook de gedachte dat eigenlijk maar 30% van die woningen op gemeentegrond plaatsvindt en dan is het bedrag natuurlijk lager. Daarom is het richtbedrag van € 12.250,00 per woning handiger.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dan toch nog een opmerking voorzitter. Ik hoorde ook € 9 miljoen en ik was in die zin in verwarring, maar ik begrijp dat dit een fout getal was of misschien ging het over iets heel anders en heb ik de heer Verweij misschien niet helemaal goed begrepen. € 9 miljoen is dus niet wat het de woningcorporaties straks gaat kosten en wat dit ons in feite gaat opbrengen, begrijp ik dat zo goed?

De **VOORZITTER**. Wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik wil me eigenlijk niet aan een exact bedrag binden. Hier staat € 5 miljoen, het is natuurlijk ook afhankelijk van de hoeveelheid woningen en we kunnen het gewoon nu nog niet goed genoeg uitrekenen. Het kan € 5 miljoen per jaar zijn, maar als er in 2024 meer woningen op gemeentegrond zijn, dan is het weer meer en zijn er in 2025 minder woningen op gemeentegrond dan is het weer minder. We zijn natuurlijk op zoek naar het meerjarige beeld, dat vraagt echt nader onderzoek en daarom is het bedrag per woning een harder cijfer dan wat het je per jaar oplevert.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, u gaf bij de motivatie over waarom het allemaal nu moet aan dat het een financieel gedreven iets is, maar u weet het bedrag niet eens, € 5 miljoen maar het kan ook minder zijn. De € 9 miljoen die de VVD in haar intro suggereerde, blijkt een van de broodjeaapverhalen die wel meer in de bijdrage zaten en u komt niet verder dan 'ik ga me niet pinpointen op een bedrag'. Het is nota bene een financieel gedreven verhaal, daarom is er haast, maar u weet niet eens om hoeveel geld het gaat, gaat het om € 5 miljoen? Dat is overigens niet de wereld op de begroting die wij met elkaar hebben en dan snap ik niet dat u zo'n proces, waarin iedereen boos is en waarin we zeggen dat het niet netjes en niet ordentelijk is, dat risico neemt, ook met de boosheid en met het feit dat we het ongelooflijk treurig vinden om € 5 miljoen... en dat is nog niet eens vast. Ik vind het echt onbegrijpelijk dat u dat met de raad bent aangegaan voor € 5 miljoen. Dan nog één vraag voorzitter. Stel dat we het op een normale manier in januari 2024 hadden besproken, dan was het misschien in maart of in

april 2024 tot besluitvorming gekomen, wat had het de gemeente gekost als we het bijvoorbeeld een halfjaar later hadden ingevoerd, is dat inderdaad gewoon lineair doortrekken, gaat het dan nog maar om € 2,5 miljoen? Dan hebben we het over bijna niets meer. Dat hebt u gedaan door met stoom en kokend water mensen hier in de raad over de rooie te jagen, ik vind het werkelijk onbegrijpelijk.

De **VOORZITTER**. U blijft met zijn allen tot het laatste moment nog een ordedebat voeren.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ik bestrijd dat het met stoom en kokend water is gegaan, dat is uw oordeel en dat is absoluut niet mijn oordeel. Dat is uw oordeel en dat kan. Ik pin me niet op een bedrag vast, ik heb nu gezegd 'indien 50% op gemeenteground is dan is het die € 5 miljoen'. Het zou kunnen zijn dat het minder op gemeente is en misschien meer, ik wil me niet op een vast bedrag vastpinnen, maar u moet aan die orde van grootte denken. Dat is mijn antwoord. Ik ga het niet precies zeggen omdat het misschien anders is, misschien is het € 6 miljoen en misschien is het € 4 miljoen. Wij komen daar later op terug.

De **VOORZITTER**. Ik ga de beraadslaging op dit punt afsluiten. Dan wil ik op dit tijdstip nog een raar voorstel doen. We zitten hier vanaf 20.00 uur en ik kan me voorstellen dat het misschien nuttig is om even vijf minuten te schorsen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken) Nee, maar het gaat mij ook om het welzijn van de mensen en niet alleen maar... Het spijt me zeer, het is voor mij ook een lange zit, maar volgens mij is het verstandig om even vijf minuutjes de benen te strekken en dan gaan we verder. Wilt u dan ook alstublieft binnen vijf minuten terug zijn. De vergadering kort geschorst.

(De vergadering is geschorst)

Heropening

7 TWEEMINUTENDEBATTEN

7.1 *Het voorstel tot deelname aan en investeren in de coöperatie Social Impact Fonds Rotterdam (SIF-R)*

De **VOORZITTER**. Ik roep iedereen graag naar binnen en ik heropen de vergadering. Wilt u gaan zitten alstublieft? Aan de orde agendapunt 7.1, Het voorstel tot deelname aan en investeren in de coöperatie Social Impact Fonds Rotterdam (SIF-R). Mijnheer Ceulemans. Ja, even bij de les nog.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik ben er voor.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter ook goedemorgen. Vorige keer heb ik gezegd dat Sifr in het Turks en het Arabisch nul oftewel niks betekent want SIF-R was niks, is niks en wordt niks was toen de conclusie van de SP. Gelukkig is dat voorstel om winst te maken op armoedebestrijding ingetrokken, die fameuze buddy app is overigens in juni jl. failliet gegaan. Dat was dus inderdaad helemaal niks, al kostte het wel € 600.000,00. Nu gaat het om mensen aan het werk helpen op een manier die beter zou werken dan met onze eigen ambtenaren. Dat geven we, want ik heb met al die mensen gesproken, even het voordeel van de twijfel gezien de positieve geluiden hierover uit de stad en het feit dat andere liefdadigheidsinstellingen meebetalen en we die niet langer in de kou kunnen laten staan, ze zijn al boos genoeg. Stop met die bedrijfseconomische onzinspelletjes en het zogenaamd revolverend maken van social impact, dat soort neoliberale flauwekul, zeg ik dan tegen de heer Verweij, kunnen we missen als kiespijn. Vandaar ons amendement: uit de algemene middelen in plaats van met de verkoopopbrengsten Eneco.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Andere dekking voor SIF-R

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt 7.1, Het voorstel tot deelname aan en investeren in de coöperatie Social Impact Fonds Rotterdam (SIF-R);

besluit:

- de tekst van het ontwerpbesluit van de raad financiële dekking als volgt te wijzigen:

het besluit:

'het collegevoorstel om € 2.500.000,00 te investeren in het Social Impact Fonds Rotterdam financieel te dekken met de verkoopopbrengsten Eneco'

te vervangen door:

'het collegevoorstel om € 2.500.000,00 te investeren in het Social Impact Fonds Rotterdam financieel te dekken uit de algemene reserve'."

w.g. T.S.J. Coşkun

Toelichting

Oorspronkelijk was deze investering in SIF-R bedoeld voor armoedebestrijding, maar omdat men tot de conclusie kwam dat het erg pervers is om winst te willen maken op armoedebestrijding is de doelstelling van SIF-R nu gewijzigd in werkgelegenheidsbeleid, maar ook hier zou de social impact leidend moeten zijn en niet het criterium van revolverendheid zoals bij gebruik van de verkoopopbrengsten Eneco is vereist.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere sprekers? Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter heel kort. Het was een bijzonder proces met SIF-R en ik hoop, en dat zeg ik hier nogmaals in de raadszaal dat heb ik ook in de commissie gezegd, dat we kunnen leren van het proces waarbij we er in ieder geval voor zorgen dat we als raad, zonder dat het direct tot een groot financieel risico voor de gemeente leidt, onze wensen en bedenkingen over een voorstel kunnen uitspreken en dat dit er uiteindelijk ook toe kan leiden dat we besluiten om iets niet te doen.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? Ja mijnheer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Ja dank u wel voorzitter. Een jaar geleden lag hier een heel ander voorstel met betrekking tot deelname aan SIF-R voor. We zijn blij dat dit is aangepast, dat het nu wordt aangewend voor het aan het werk helpen van Rotterdammers via bedrijven die daar echt een trackrecord op hebben, dat we ook goed kunnen laten zien dat het een revolverend karakter heeft en dat de Eneco-middelen ook op de goede manier worden ingezet, dat het dus ook maatschappelijke doelen dient. Het voorstel ziet er wat dat betreft echt goed uit en de opmerking van mevrouw Maassen is ook heel terecht, want we zijn hier wel in een traject terechtgekomen waar we eigenlijk niet meer uit konden en we moeten in de toekomst echt voorkomen dat er eigenlijk niet meer echt een beslissing voorligt, maar dat we eigenlijk gedwongen zijn om iets te doen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Andere sprekers? Wethouder Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter en dank allereerst voor de stevige steun van mijnheer Ceulemans. Dank ook aan mijnheer Coşkun voor zijn amendement waarop ik straks terugkom en met name ook voor de steun die hij heeft uitgesproken voor de ondernemers waar het hier om gaat, die zoals hij ook zegt te hebben gehoord inderdaad een ontzettend belangrijke bijdrage leveren in onze stad en ik denk dat het ook goed is dat van links tot rechts wij als stadsbestuur ook uitstralen dat we dat zeer waarderen en dat we heel graag zien dat ze hun goede werk blijven voortzetten. Hij heeft een ander idee over wat de beste manier is om een deelname in dit fonds te bekostigen. Dat mag, hij wil het uit de algemene middelen dekken, maar wij willen het graag vanuit Eneco doen omdat wij de verwachting hebben dat de investeringen in deze bedrijven gedurende de looptijd van het fonds kunnen worden terugbetaald en daarmee voldoen we aan de spelregels van het Enecofonds. Dan is dat aantrekkelijker als bekostigingsmodel dan de algemene middelen want daar hebben we een groot tekort en aan Enecogeld hebben we dat niet zoals u weet, op die manier komt het plaatje gewoon beter uit. Daarom ontraad ik dat amendement. Dan de opmerkingen van mevrouw Maassen waarbij mijnheer Becker zich heeft aangesloten over het proces. Daar hebben we het natuurlijk ook in de commissiebespreking over gehad en ik heb ook toegezegd dat u daar een reflectie

van het college op krijgt. Daar wordt inmiddels aan gewerkt en dat komt te zijner tijd naar uw raad. Zoals het ernaar uit ziet gaan we met veel politieke steun in dit fonds stappen en ik denk dat dit een ontzettend mooie stap voor onze stad is die echt gaat bijdragen aan het verstevigen van de impacteconomie. Daar gaan niet alleen al die werkzoekenden, maar uiteindelijk wij allemaal heel erg veel lol aan beleven, daar ben ik echt van overtuigd. Veel dank daarvoor aan u allen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan sluit ik de beraadslaging af.

7.2 *Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de grondexploitatie Schuttersveld*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar 7.2. Het herziene voorstel tot vaststelling van de grondexploitatie van Schuttersveld. Ik heb alleen mijnheer Roskam als spreker op de lijst.

De heer **ROSKAM** (lr). Hartelijk dank voorzitter. Met betrekking tot Schuttersveld kan ik het kort houden. Leefbaar Rotterdam is enthousiast over de ontwikkeling bij Schuttersveld en we zijn ook zeer tevreden over de woningsegmentering. Een klein verbeterpuntje is wel dat we hier natuurlijk, zoals mevrouw Kockelkoren net al aangaf, € 2,5 miljoen op de grex bijleggen en dat het nog wel een beetje onduidelijk is waar deze precies komt te liggen, maar goed dat zie ik als een verbeterpuntje voor de grondexploitaties voor 2024, dan hoeven we ons daar ook niet op te vervelen. Verder steunen we deze ontwikkeling.

De **VOORZITTER**. Ik zie overigens tot mijn verbazing dat de wethouder er nog niet zit. Volgens mij is er geen vraag aan de wethouder, maar toch een opmerking denk ik.

De heer **ROSKAM** (lr). Nee geen directe vraag aan de wethouder, maar wel de opmerking dat nu onduidelijk is waar de € 2,5 miljoen die we bijdragen vanuit het Doorbouwfonds precies in de grondexploitatie landt. Dat zien we ook als een verbeterpunt in de grondexploitatie dat we wellicht in de commissie moeten oppakken, maar verder is het een goed plan.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, ik kan heel kort zijn. Schuttersveld, de heer Roskam heeft het al een beetje verteld. Daar staat inmiddels toch wel een heel beroemde legale graffiti muur genaamd Hall of Fame en samen met een partijgenoot van de wethouder hebben we daar een motie over gemaakt.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Graffiti muur Hall of Fame in Schuttersveld

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van het agendapunt 7.2, Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de grondexploitatie Schuttersveld;

constaterende dat:

- op het Schuttersveld de eerste legale graffiti muur genaamd 'Hall of Fame' staat;
- de graffiti muur verdwijnt als het sportcentrum Schuttersveld wordt gesloopt;

overwegende dat:

- deze laagdrempelige graffiti muur op deze locatie populair is onder (lokale) jongeren en zelfs internationaal bekend is;

verzoekt het college:

- in samenspraak met Rewriters010 op zoek te gaan naar een alternatieve locatie;
- de raad hierover eind 2024 te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag"

w.g. T.S.J. Coşkun en T. de Haan

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Iemand anders nog? Ja.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Een prachtig plan, ik kan niet anders zeggen. Ik ben vaker in Schuttersveld geweest en ik vind het fantastisch dat hier een gerenoveerde of eigenlijk een nieuwe sporthal komt. Dit plan had nog mooier kunnen zijn als de wens van de bibliotheek was ingevuld, ik denk dat de wijk daar heel goed een bibliotheekfunctie kan gebruiken en samen met D66 en de PvdA dienen wij een motie in waarin wij de wethouder oproepen om in de uitwerking van de plannen en met name rondom de nota van uitgangspunten de marktpartijen uit te dagen om samen met de bibliotheek Rotterdam met een voorstel te komen waarbij de bibliotheekfunctie ook in Schuttersveld kan worden ingevuld. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Bibliotheek in Schuttersveld

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 21 december 2023, ter bespreking van agendapunt 7.2;

constaterende dat:

- het huidige complex Schuttersveld in Crooswijk wordt gesloopt;
- op deze locatie een nieuw multifunctioneel complex zal worden ontwikkeld dat onder meer 200 m² GBO-ruimte biedt aan maatschappelijke en/of culturele functies;
- vanwege de wenselijkheid van deze functies in de NvU wordt gevraagd om door slim ontwerp van het complex en uitvraag bij partijen hierin de planvorming rekening mee te houden;

overwegende dat:

- de bibliotheek Rotterdam heeft aangegeven minimaal 110 m² BVO te willen afnemen voor een bibliotheekfunctie aangezien zowel Crooswijk als het Oude Noorden momenteel onvoldoende worden bereikt;
- hiervoor geen gemeentelijke dekking is gevonden;

verzoekt het college:

- in de verdere uitwerking van de plannen rondom de NvU Schuttersveld marktpartijen uit te dagen om samen met de bibliotheek Rotterdam tot voorstellen te komen waarin de functie van een bibliotheek een plek krijgt;
- daarom in de selectieleidraad op te nemen dat er na gunning aan de winnende partij de opdracht ligt om samen met de bibliotheek Rotterdam tot voorstellen te komen;
- zich in te zetten voor duurzaam behoud van deze functie voor de wijk;
- hierover na de selectieprocedure en na verkenning tussen winnende ontwikkelaar en bibliotheek Rotterdam (Q4 2024) terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.J. van Dommelen, T. de Haan en G.J. Engberts

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Anderen nog? Ja, de heer De Haan.

De heer **DE HAAN** (d66). Dank u wel. Een mooi voorstel dat ook een mooi en een goed traject is geweest en wat dat betreft liggen er ook nog twee mooie moties waar wij als D66 ook op meetekenen. Net werd de motie over de bibliotheek door de VVD genoemd en met de SP teken wij graag mee met de motie om de graffitimuur uiteindelijk ook in de stad mogelijk houden. Misschien nog wel belangrijker, want zo vaak kun je het in deze raad niet over Sparta hebben, is dat het ook wel mooi is om toch nog even te memoreren dat op die plek, het Schuttersveld, de geest van Bok de Korver rondwaart. Sparta heeft daar dertien jaar gespeeld en Bok de Korver drie jaar en om het misschien nog heel even kort aan te halen, als de geest van Bok de Korver zich warmloopt langs de lijn en de kreet 'Sparta naar voren' boven Het Kasteel of in dit geval het Schuttersveld uitstijgt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Anderen? Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja dank u wel. Het is inderdaad een ontzettend mooi plan en aangezien ik toch nog even moet wachten op de motie van de VVD ga ik even reclame voor het plan maken. We gaan in Schuttersveld een nieuwe sporthal realiseren met ook heel bijzondere woningen, woonzorgconcepten die in het kader van het Langer Thuis Akkoord worden gerealiseerd. Dus mensen kunnen daar echt tot het einde der dagen blijven wonen omdat die huizen zo zijn ingericht dat er..., met liften, rolstoeltoegankelijk, maar ook gemeenschappelijke ruimten en ook een heel goede samenwerking met de zorgcomponent die daar ook wordt gerealiseerd en de woningen zodat het daar gewoon prettig toeven is en dat ook nog in een waanzinnig mooie omgeving, echt een impuls in Crooswijk voor mensen die wat ouder zijn en daar graag willen blijven wonen. We zijn heel trots op dit project en op de manier waarop we dat doen met een heel vernieuwend aanbestedingsconcept. We zien wel dat het ook een kostbaar plan is en dat er inderdaad een bijdrage vanuit het Doorbouwakkoord en de IHP-Sport moet worden geleverd en als dat transparanter kan dan zullen we dat zeker doen. Dan zijn er twee moties, de graffiti muur Hall of Fame in Schuttersveld van de SP samen met D66 om in samenspraak met Rewriters010 op zoek te gaan naar een alternatieve locatie. Ik fiets daar ook bijna dagelijks langs en het is inderdaad heel erg leuk om te zien hoe dat eruitziet. Het is goed mogelijk en daarom zeg ik oordeel raad. Dan de motie over de bibliotheek, om de marktpartijen uit te dagen om samen met de bibliotheek te komen tot een voorstel waarin die bibliotheek ook echt een plek op die locatie kan krijgen. U zei al dat het heel belangrijk is dat zoiets in Crooswijk wordt gerealiseerd. Vroeger was daar ook een bibliotheek, maar die is verdwenen en het is toch wel belangrijk voor de buurt. We kunnen dit goed uitvoeren, dus wat mij betreft, oordeel raad. Dat was het.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan beëindig ik de beraadslagingen dit punt.

7.3 Het voorstel tot aanwijzing van gronden gelegen aan de Pleinweg/Goereesestraat waarop de Wet voorkeursrecht gemeenten van toepassing is

De **VOORZITTER**. Het volgende punt is het voorstel tot aanwijzing van gronden gelegen aan de Pleinweg/Goereesestraat waarop de Wet voorkeursrecht gemeenten van toepassing is. Ik heb hier geen sprekers. Ja.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dit was door ons aangevraagd, dus als u het mij gunt, echt heel kort.

De **VOORZITTER**. Ja.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). De wethouder sluit onteigening niet uit als minnelijke verwerving van de panden niet lukt. Wij willen ons met goedkeuring van de vestiging van voorkeursrecht niet schuldig maken aan een opmaat richting onteigening en daarom zijn wij tegen. We zijn ook tegen het voorstel om dat vermoedelijk 25 sociale huurwoningen aan de stad worden onttrokken. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Niet. Wethouder? Het is meer een stemverklaring.

7.4 Het voorstel tot aanwijzing van gronden gelegen aan het Robbenoordplein waarop de Wet voorkeursrecht gemeenten van toepassing is

De **VOORZITTER**. Het voorstel tot aanwijzing van gronden gelegen aan het Robbenoordplein waarop de Wet voorkeursrecht gemeenten van toepassing is. Hetzelfde?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja hetzelfde en dank u dat ik het heel kort mag toelichten. Ook hier sluit de wethouder onteigening niet uit. Minnelijke verwerving om het Robbenoordplein compleet te maken, is niet een verkeerde gedachte maar we gaan tegen stemmen omdat vestiging van het voorkeursrecht een opmaat vormt naar onteigening als minnelijke verwerving niet lukt. Dank u wel.

De heer **DAHOE** (denk). Voorzitter, mag ik? Op dit punt hebben we een motie gemaakt die we willen indienen om ervoor te zorgen dat bewoners en ondernemers na verbouwingen kunnen terugkeren.

De **VOORZITTER**. De heer Dahoe heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. In gesprek met het Robbenoordplein

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, naar aanleiding van agendapunt 7.4, Het voorstel tot aanwijzing van gronden gelegen aan het Robbenoordplein waarop de Wet voorkeursrecht gemeenten van toepassing is;

constaterende dat:

- de gemeente de intentie heeft om het voorkeursrecht in te zetten in de percelen aan de Katendrechtse Lagedijk 317 tot en met 323A voor herontwikkeling;
- dit tot gevolg heeft dat huidige ondernemers moeten verhuizen;
- de gemeente nog geen maatregelen heeft genomen om ondernemers de mogelijkheden te bieden om terug te keren;

overwegende dat:

- huidige ondernemers een leven en een netwerk op hebben gebouwd op en rondom deze percelen, wat noodzakelijk is voor hun levensgenot en onderhoud;
- het in eerste instantie aan de ondernemers zelf is om geschikte huisvesting te vinden, maar de overheid hier wel een helpende rol in kan spelen;
- het gebrek aan maatregelen voor huidige bewoners en ondernemers geen zekerheid geeft om terug te keren in de hernieuwde ruimtes op deze percelen;

verzoekt het college:

- in gesprek te treden met de ondernemers aan het Robbenoordplein die als gevolg van de plannen van het college genoodzaakt zijn te verhuizen;
- zich binnen de wettelijke mogelijkheden in te spannen dat er voor deze ondernemers ruimte komt in het toekomstige plan voor het Robbenoordplein;
- indien het niet haalbaar blijkt om deze ondernemers onder te brengen in het toekomstige plan, samen met deze ondernemers op zoek te gaan naar alternatieve huisvesting;
- hierover voor eind 2024 te rapporteren aan de raad;

w.g. R.N. Dahoe

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Niet, dan wachten we de motie nog af. Kent de wethouder de motie?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja dank u wel. Het gaat over de ondernemer die nu op het Robbenoordplein is gevestigd, u verzoekt ons om echt goed te kijken of die kan terugkeren, anders een andere locatie te zoeken en in ieder geval daarbij ondersteunend te zijn binnen de kaders en zo die we daarvoor hebben. Dat doen we graag, dus ik kan de motie oordeel raad geven.

De **VOORZITTER**. Dan beëindig ik de beraadslaging op dit punt. 7.5 dakloosheid hebben we gehad.

5.11 *Het voorstel tot vaststelling van de kaders betreffende de overdracht van het recreatieoord Hoek van Holland*

De **VOORZITTER**. Dan recreatieoord Hoek van Holland. Daar wil mevrouw Verkoelen nog een motie op indienen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja voorzitter. Ook ik heb geen tijd meer, maar ik wil even graag melding maken. Ik doe dit eigenlijk hoofdzakelijk ook uit naam van het CDA, de heer Segers-Hoogendoorn, zoals we allemaal weten, is hij er vanwege dramatische persoonlijke omstandigheden niet. Ik heb met de dorpsraad gesproken en ook het CDA is daarmee bezig geweest. Het gaat er eigenlijk om dat we heel erg graag willen dat de dorpsraad Hoek van Holland de komende periode gewoon goed adviesrecht houdt. Ik heb het er met de wethouder ook over gehad en ik begrijp dat dit wel in de commissie aan de orde is geweest, maar dat is voor de dorpsraad niet afdoende, het is ook voor het CDA wat moeizamer en ikzelf had ook zoiets van laten we er in ieder geval iets in het jaaractieplan over opnemen. Dus vandaar een motie daarover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Recreatieoord en Dorpsraad Hoek van Holland maakt samen ONS

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023, ter bespreking van Het voorstel tot vaststelling van de kaders betreffende de overdracht van het recreatieoord Hoek van Holland;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam het recreatieoord Hoek van Holland overdraagt aan coöperatieve vereniging cv ONS recreatieoord Hoek van Holland via eeuwigdurende erfpacht;
- de gemeente Rotterdam een intentieverklaring tekent waarbij het recreatieoord zelf de touwtjes in handen krijgt;

overwegende dat:

- in de aangenomen motie 'Een perspectief voor het recreatieoord & Camping hoek van Holland, een uniek mooi stukje Rotterdam' van 50PLUS op 18 februari 2021 staat dat de TROP en de visie voor het recreatieoord wordt uitgewerkt in samenwerking met de gebiedscommissie (nu dorpsraad) Hoek van Holland;
- de wethouder een brief heeft geschreven [23bb008430] waarin hij aangeeft de dorpsraad te betrekken bij de aanscherping van onderdelen van het bestaande bestemmingsplan;
- de dorpsraad zich vooralsnog niet betrokken voelt;

verzoekt het college:

- het adviesrecht van de dorpsraad Hoek van Holland volledig intact te laten;
- de dorpsraad Hoek van Holland actief te betrekken bij het Omgevingsplan, waaronder ook de camperplaatsen, over het recreatieoord dat in 2024 aan de orde komt;
- JAP (jaaractieplan) 2024 als bindend instrument te gebruiken met de stad om de beoogde maatregelen af te spreken én te financieren en de dorpsraad inspraak te geven;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter heel kort. Ik wil even zeggen dat mijn fractie met zorg heeft kennisgenomen van de integriteitsmelding in dit dossier en ik wil ook even zeggen dat het heel goed is dat de wethouder ons zo voortvarend en met zorg heeft geïnformeerd, maar in het licht van het debat van vorige week, dat natuurlijk ging over de bestuurscultuur en het feit dat het hier naar wat ik begrijp uit de woorden van de wethouder van vanochtend weer gaat om eigenlijk dezelfde hoek binnen de gemeente als vorige week namelijk Stadsontwikkeling, de kwetsbaarheid die daar ook bij hoort en het feit dat we vanochtend hebben afgesproken dat we nu niet op die integriteitsmelding ingaan, wil ik wel even markeren dat mijn fractie het wel lastig vindt om te overzien wat de gevolgen voor het dossier zijn en dat vertrouwen in de gemeente en ook in de bestuurscultuur en integriteit voor ons heel zwaar weegt. Iets met verantwoordelijkheid dragen en ook waarvoor we verantwoordelijkheid willen nemen. Eigenlijk hadden we wel liever helderheid gehad over deze kwestie en de relatie tot het dossier. Dat kan vandaag niet en dat zorgt er wel voor dat wij even gaan nadenken over hoe wij vandaag op dit voorstel gaan stemmen. Ik hoop dat we heel snel in het nieuwe jaar over de integriteitsmelding kunnen doorpraten.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, ik zal het heel kort houden. Het meeste is al gezegd, althans de wethouder heeft hierop in de procedurevergadering een voorschot genomen door daar heel veel antwoord op te geven. Ik heb een aantal vragen gesteld en ik sluit me eigenlijk grotendeels aan bij de

zorgen die mevrouw Elfilali zojuist heeft geuit. Tegelijkertijd zie ik hier in de highlight van wat we vorige week hebben gezien wel een positief ding in, dat ambtenaren zich nu ook geroepen voelen om zich te melden en dat zie ik eigenlijk ook in deze brief. Ik wil ook aan de wethouder vragen om ons op de hoogte te houden, op korte termijn ook, wat betreft het proces. Wij sluiten Hoek van Holland absoluut in ons hart en wij zullen ook wel gewoon voor dit hele voorstel stemmen, maar ik vraag u wel om ons richting maart a.s., dan is uiteindelijk de definitieve besluitvorming, op de hoogte te houden van hoe het zit met de integriteitsmeldingen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, ik wil het debat van vorige week zeker niet overdoen. De zorg over Stadsontwikkeling zijn er niet minder op geworden, maar het is wel goed dat het college snel leert. Vorige week heb ik gezegd, 'je kunt ook bellen en ons in het verhaal meenemen' en de wethouder heeft me op 20 december jl., toen ik boodschappen aan het doen was, gebeld en er komt natuurlijk ook een brief, dus ik hoop dat dit ook zo blijft. Wat ons betreft kunnen we over dat soort zaken wel in beslotenheid worden bijgepraat, in tegenstelling tot het theater waarover we het net hebben gehad in een geheime sessie die nergens voor nodig was, over dit soort kwesties kun je de raad altijd in beslotenheid meenemen.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Dank u wel voorzitter. Laat ik ook vooraf stellen dat ik blij ben dat we hier in het nieuwe jaar even over gaan praten. Het is niet mis en we willen gewoon weten wat er aan de hand is, maar ik ben ook vooral blij voor de recreanten dat in ieder geval de eerste stap, de intentieverklaring, er nu doorheen gaat en we gewoon verder gaan kijken. Ik beloof u, maar dat doen we allemaal en de wethouder zal er ook zeker op letten... Ik ben ook dankbaar dat hij die brief stuurde, vanochtend was ik nog wel een klein beetje boos dat hij vijftien uur voor de vergadering even zo'n brief stuurde, maar ik begrijp hem wel want eigenlijk is dat ook wat we willen. Ik ben in ieder geval blij dat die brief er is, dat we die ook gaan behandelen, dat we de mensen van het recreatieoord een heel goede kerst gaan bezorgen en niet wat we de afgelopen jaren hebben gedaan, dat ze een zwarte kerst hadden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, dank inderdaad aan de wethouder voor het ons tijdig informeren hierover. De brief van de wethouder is voor ons geen aanleiding om hier vandaag niet positief te kunnen stemmen omdat in de brief duidelijk wordt gemaakt dat de resultaten van het onderzoek dat nu gaande is mogelijk in een latere fase, in 2024, er nog bij kunnen worden betrokken en dat we daardoor vandaag geen onomkeerbare beslissingen nemen waarop dat integriteitsonderzoek mogelijk invloed heeft. De wethouder heeft vanochtend natuurlijk al een uitgebreide toelichting gegeven, maar ik zou hem voor de luisteraars thuis willen uitnodigen om dat misschien nog een keer te herhalen.

De **VOORZITTER**. Dat was de raad. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja dank u voorzitter. Ik zal het niet helemaal herhalen, maar de kern van mijn boodschap van vanochtend, die ook in de brief staat verwoord was: we nemen vandaag geen onomkeerbare besluiten. Het voorstel is om beide processen, het integriteitsonderzoek en de start om tot vervreemding te komen... en daarbij is de erfpachtovereenkomst cruciaal want dan gaan we echt de overdracht doen. Die is voor maart a.s. gepland en we hebben dus nog tijd. Dat zijn twee parallelle sporen, wij gaan niet over dat integriteitsonderzoek, dus daar vinden we ook niets van, dat moet gewoon zorgvuldig gebeuren. Wij hopen natuurlijk dat het tijdig helder wordt en daar zal ik u ook direct over informeren. Mocht het zo zijn dat het langer duurt dan gehoopt of er iets anders uitkomt dan verwacht dan zal ik aan de noodrem trekken, dan moeten we eerst met elkaar bespreken welke gevolgen dat voor het hele proces van de overdracht heeft. Dat is even samenvattend wat ik vanochtend heb gezegd. Ik deel uw zorgen, ook die van mevrouw Elfilali, want in ieder geval in de beeldvorming moeten we eerst natuurlijk nog maar zien welke feiten uiteindelijk op een rij worden gezet, zowel door het forensisch onderzoek als nu door deze integriteitsmelding, maar voor de beeldvorming is het in ieder geval niet goed. Dan 'Het Recreatieoord en de Dorpsraad Hoek van

Holland maakt samen ONS', de motie van het CDA ingediend door 50PLUS. Er staan drie vragen in het dictum. De eerste twee gebeuren gewoon al en die zijn dus overbodig want iedereen die bij het bestemmingsplan, Omgevingsplan zoals het na 1 januari 2024 gaat heten, wil worden betrokken kan daarbij worden betrokken door zienswijzen en het wordt ter inzage gelegd, dus dat is gewoon al geregeld. Het derde punt over het jaaractieplan, waar staat dat we eigenlijk gaan afwijken van de methodiek die we net met elkaar hebben ontwikkeld en waarin u eigenlijk aangeeft dat u als raad uw eigen stemrecht weggeeft. De wijkraad dient een jaaractieplan in, dat begeleiden wij ambtelijk, daar kijkt het college naar en daarna leggen we het aan u voor. Dus ik zou ook het derde punt van het dictum afraden. Dit bij elkaar opgeteld is mijn advies om deze motie te ontraden.

De **VOORZITTER**. Helder, dank u zeer. Dan beëindig ik de beraadslagingen op dit punt.

8. *Motie vreemd aan de orde van de dag*

8.1 *Motie vreemd aan de orde van de dag 'Permanente plek voor artikel 1 van onze Grondwet', aangevraagd door het lid Morkoç.*

De **VOORZITTER**. Dan hebben we nu een motie vreemd aan de orde van de dag van mevrouw Morkoç. Mevrouw Kockelkoren, wilt u helpen met kort voorzitten?

De **VOORZITTER** (Mevrouw Kockelkoren). Aan de orde is de motie vreemd aan de orde van de dag 'Permanente plek voor artikel 1 van onze Grondwet' aangevraagd door het lid Morkoç. Aan u het woord.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank u wel voorzitter. Ik zal het in vier zinnen afronden want iedereen wil naar huis. In artikel 1 van de Grondwet staat: 'allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap en seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook is niet toegestaan'. Graag hebben wij dit belangrijke artikel op een permanente, zichtbare en gepaste plek in het stadhuis. Dat is de motie vreemd aan de orde van de dag. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (Mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Permanente plek voor artikel 1 van onze Grondwet

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023;

overwegende dat:

- in artikel 1 van de Grondwet is opgenomen dat allen die zich in Nederland bevinden in gelijke gevallen gelijk behandeld worden;
- artikel 1 van grote rechtsstatelijke waarde is;
- het stadhuis als symbool van de gemeente Rotterdam, gesierd zou worden met een permanente plek voor artikel 1;
- het permanent en prominent weergeven van artikel 1 in ons stadhuis een zwaarwegende symbolische waarde heeft doordat het onze collectieve inspanning om recht te doen aan de Grondwet en artikel 1 onderstreept;
- onder andere de gemeenten Utrecht, Almere en Schiedam evenals de provincies Utrecht en Zuid-Holland ons voor zijn gegaan en artikel 1 een prominente plek hebben gegeven in hun respectievelijke stad- en provinciehuizen;

verzoekt het college:

- artikel 1 van onze Grondwet een permanente, gepaste en zichtbare plek te geven in het Rotterdamse stadhuis;

en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. M.Y. Morkoç

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (Mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Ik begrijp dat we naar de burgemeester gaan voor de appreciatie van deze motie.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja voorzitter. We hebben in het college beraadslaagd over wie in ons systeem eigenlijk over de teksten van de Grondwet gaat. Daar kwam niet echt een eenduidige opvatting over en dan is heel gauw de conclusie dat de burgemeester dit doet en dat doe ik dan maar. Ik vind het op zich eigenlijk een sympathiek idee, maar het verrast mij dat we het er zo expliciet over moeten hebben omdat de Grondwet en artikel 1 van de Grondwet zo vanzelfsprekend zijn, maar blijkbaar is het onderwerp van debat en onderwerp van discussie. Wat mij betreft warm in uw belangstelling aanbevolen, maar ik heb er wel één vraag bij. In Den Haag is artikel 1 van de Grondwet net buiten de Tweede Kamer aangebracht op een plek die ook wordt gebruikt door de jongeren om te skaten. De wedervraag is of het in uw beeld iets is voor binnen of buiten het stadhuis of maakt het niet zo gek veel uit, hebt u daar opvattingen over? Dat kan ik niet zo goed helemaal uit uw verhaal halen.

De **VOORZITTER** (Mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, het dictum van de motie vraagt om een zichtbare plek binnen het stadhuis, juist omdat het stadhuis van alle bewoners van Rotterdam is en zij zich hier ook thuis moeten voelen, dus graag binnen het stadhuis. Wat betreft de uitwerking ervan ben ik flexibel om daarover na te denken, ik kan me goed voorstellen dat daar haken en ogen aan zitten.

De **VOORZITTER** (Mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Wat mij betreft warm in de belangstelling aanbevolen.

De **VOORZITTER** (Mevrouw Kockelkoren). Dank u wel, dan geef ik de hamer weer over aan de burgemeester en dan hebben we agendapunt 8.1 ook afgerond.

6.1 Het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen Meer groen voor meer Rotterdammers'-vervolg

De **VOORZITTER**. Mijnheer Soytekin of mijnheer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja voorzitter, ik zou graag een gewijzigde motie willen indienen onder agendapunt 6.1, Volkstuinenvisie. De motie was al omarmd door de wethouder, maar dictum 2 is nu uit de motie en de heer Van Schaik van Leefbaar Rotterdam tekent ook mee met de motie.

De **VOORZITTER**. De heer Akhatab heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5A. Rotterdamse volkstuinen voor Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 21 december 2023 ter bespreking van agendapunt 6.1, Het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen 'Meer groen voor meer Rotterdammers';

overwegende dat:

- volkstuinen een belangrijke bijdrage leveren aan de levenskwaliteit, natuurbeleving en sociale cohesie in de stad Rotterdam;
- er een toenemende vraag is naar volkstuinen in Rotterdam, terwijl de beschikbare ruimte hiervoor beperkt is;
- het momenteel mogelijk is voor personen die buiten Rotterdam wonen om een volkstuin in Rotterdam te huren;

constaterende dat:

- dit beleid kan leiden tot een situatie waarin inwoners van Rotterdam minder toegang hebben tot deze waardevolle groene ruimten;
- de prioriteit idealiter bij de inwoners van Rotterdam zou moeten liggen, met name bij degenen die in de directe omgeving van de beschikbare volkstuinen wonen;

verzoekt het college:

- consequent Rotterdamse volkstuinen alleen beschikbaar te stellen aan inwoners van Rotterdam;
- de gemeenteraad voor het einde van het lopende kalenderjaar te informeren over de voortgang van deze herziening;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Akhatab en B. van Schaik

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Oké, dus er is sprake van een gewijzigde motie waarbij dictum 2 is verwijderd en er een extra handtekening van Leefbaar Rotterdam is. We laten die motie zo even rondgaan. Het is motie 5 bij de Volkstuinenvisie. Wethouder Simons mede namens collega Achbar.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ik kan deze motie omarmen.

De **VOORZITTER**. Dat is hetzelfde als warm in de belangstelling aanbevelen.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, mag ik daar een vraag over stellen?

De **VOORZITTER**. Ja.

De heer **MOTI** (pvda). Als dictum 2 weggaat, is het gewoon staand beleid want op dit moment kunnen alleen maar Rotterdammers een nieuwe volkstuin in Rotterdam krijgen en niet mensen van buiten. Dus ik snap niet wat deze motie nog toevoegt als dictum 2 er uitgaat. Kan iemand mij dat uitleggen?

De **VOORZITTER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Collega Moti, het blijkt dus dat 11% van buiten Rotterdam een volkstuin heeft en dan praat je over 600 volkstuinen. Wij investeren heel veel in volkstuinen en wij zeggen niet, zoals het in eerste instantie in de motie stond, dat die mensen er binnen twee jaar vanaf moeten. Dat willen we niet, dat vind ik ook niet netjes, maar we doen zo veel moeite om die schaarse grond van die volkstuinen te behouden, dan willen we het ook aan Rotterdammers geven. We hebben daarom nu eigenlijk gezegd: Rotterdammers gewoon first voor de volkstuinen.

De **VOORZITTER**. De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Ja maar voorzitter, die 11% zijn mensen die eerst in Rotterdam woonden, toen een volkstuin hebben gekregen. Dan gebeurt er iets, je leert iemand kennen die ergens anders woont of je krijgt ergens anders iets, die zijn verhuisd en hebben die volkstuin gehouden. Dat is de manier waarop mensen van buiten Rotterdam op dit moment toch een volkstuin in Rotterdam kunnen krijgen. Dat kan nog steeds, maar deze motie zegt niet dat dit niet mag. Wat nieuw zou zijn aan deze motie is dat mensen na twee jaar die volkstuin moeten opgeven, maar dat wordt geschrapt en dan vraag ik me nog steeds af wat deze motie toevoegt ten opzichte van de huidige regels.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Een punt van orde. Volgens mij is er een inhoudelijk debat gaande. Er is een gewijzigde motie ingediend, die heeft de wethouder omarmd en u kunt zelf bepalen of u daar voor of tegen wilt stemmen. Ik stel voor dat we verder geen inhoudelijk debat over de volkstuinen houden.

De **VOORZITTER**. Dat ben ik als voorzitter van uw raad niet helemaal met u eens. Hij heeft wel recht op een vraag om de reden van de wijziging te begrijpen. Daar moet ik even de ruimte voor bieden want u hebt ook geen spreektijd meer, maar u hebt nog recht op een vraag en die hebt u gesteld.

De heer **MOTI** (pvda). Ik zou eigenlijk van de wethouder of het bestuur willen weten of deze motie tot een beleidswijziging leidt of dat dit gewoon staand beleid is.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Volgens mij kunnen nu ook mensen elders uit het land gewoon een volkstuin in Rotterdam...

De heer **MOTI** (pvda). De wethouder zegt 'volgens mij', ik zou de wethouder willen vragen om dit precies te zeggen want we zitten hier niet in een café waar we alleen maar onze eigen meningen of gedachten hebben. Nee, het gaat over beleid. Mijn vraag is concreet: verandert het huidige beleid als deze motie wordt aangenomen want wat hier staat is volgens mij conform het huidige beleid.

De **VOORZITTER**. Als er onzekerheid is over of dit wel of niet een wijziging van het beleid is, helpt het dan als ik zeg dat we straks sowieso voor de stemmingen gaan schorsen en dat de wethouder zijn opinie aanscherpt voordat wij aan de stemmingen beginnen en hij dan ook nader advies op dit punt uitbrengt, zodat we dat aan het begin van de stemmingen kunnen meenemen? Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ik begrijp het niet helemaal. Er wordt een gewijzigde motie ingediend en er worden vragen gesteld door mensen die geen spreektijd meer hebben. Ik begrijp die vorm niet helemaal.

De **VOORZITTER**. We hebben altijd gezegd dat er altijd ruimte voor het indienen van een motie moet zijn.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, maar die wordt niet ingediend door de PvdA.

De **VOORZITTER**. Dat maakt niet uit, als daar in alle redelijkheid een vraag over bestaat dan moet die gesteld kunnen worden. Hij is gesteld, de wethouder geeft antwoord en het antwoord leidt tot twijfel. Ik denk dat het voor de degelijkheid van de besluitvorming van uw raad goed is dat we er geen twijfel over laten bestaan, maar dat we besluiten nemen op stevige standpunten. Als er twijfel bestaat, bied ik de mogelijkheid dat de wethouder het antwoord nog even checkt. We schorsen sowieso een klein kwartier voor de stemmingen, dan kunnen we de wethouder aan het begin van de stemmingen de ruimte geven om op de ingediende motie te reageren en hopelijk is de twijfel dan weg en kunnen we dan stemmen. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ik wil een gewijzigde motie indienen. Er zijn alleen ondertekenaars bijgekomen, er is niets aan het dictum veranderd.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam heeft de volgende motie ingediend.
Motie 1. Eén satéprikker

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 21 december 2023 ter bespreking van Het voorstel met betrekking tot de gemeentelijke bijdrage aan de MIRT-projecten 'Stadsbrug, HOV, Station Stadionpark 2023' en 'Algera-corridor en langzaam verkeerverbinding'; en het raadsvoorstel 23bb7287, waarop geheimhouding rust;

constaterende dat:

- de raad een project als 'risicovol project' aan kan wijzen;
- het MIRT-project 'Stadsbrug, HOV, station Stadionpark 2023' voldoet aan de criteria zoals gesteld in artikel 3 lid 4 van de vigerende regeling risicovolle projecten van de gemeente Rotterdam;
- het doel van deze regeling is de raad in staat te stellen om haar controlerende taak uit te oefenen waar het gaat om sturing en beheersing vooraf en tijdens een project, op de aspecten tijd, geld, kwaliteit en resultaat;

overwegende dat:

- de gemeente Rotterdam aan de vooravond staat van een van de grootste investeringen in tijden, te weten het MIRT-project 'Stadsbrug, HOV, Station Stadionpark 2023';
- dit project over meerdere wethouders en commissies gaan en allesomvattend een complex geheel vormt;
- deze projecten niet routinematig zijn, de gemeente grotendeels de verantwoordelijkheid draagt, er meerdere partijen betrokken zijn en er substantiële uitvoeringsrisico's aan de projecten verbonden zijn;
- de raad te allen tijde zijn controlerende en kaderstellende taak moet kunnen uitvoeren;

besluit:

- het MIRT-project 'Stadsbrug, HOV, station Stadionpark 2023' per direct als risicovol project aan te merken;
- hierin naast de voortgang en financiering van het MIRT-project tenminste ook de ontwikkeling en realisatie van de ozb-opbrengsten en de onderbouwing hiervan, onderliggend aan de revolverendheid mee te nemen, alsmede de ontwikkeling van de kapitaal- en onderhoudslasten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Roskam, D.J. van Dommelen, F. Elbay, R.T.J. van der Velden en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Zijn er nog andere mededelingen over moties die worden gewijzigd dan wel moties die worden ingetrokken? Dan stel ik voor om kort te schorsen opdat we onze mind kunnen opmaken rondom de stemmingen, is tien minuten genoeg? Tien minuten schorsen en dan beginnen we 1.00 uur met de stemmingen. Mag ik u dan om 1.00 uur terug hebben in de raadszaal. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst)

Heropening

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken te gaan zitten? Blijkbaar zijn de beraadslagingen in de fracties ten einde, dan gaan wij zo stemmen. Mijnheer Akhatab, nog even inzake de motie die net voor enige verwarring zorgde.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja dank u wel voorzitter. Ik trek mijn motie 'Rotterdamse volkstuinen voor Rotterdammers' in, Dat was motie 5A voor zover ik me herinner.

De **VOORZITTER**. Motie 5A wordt ingetrokken.

9. Stemvenster

De **VOORZITTER**. Ik zoek de leden van de PvdA. Mijnheer Coşkun, u hebt bij één motie om een hoofdelijke stemming gevraagd hè?

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, dat is motie 4 bij de dakloosheid.

De **VOORZITTER**. Ik mis de heer Engberts nog, ik mis de heer Kind nog. Goed wij gaan stemmen, ik vraag uw aandacht. We hebben een aantal pairingen, om te beginnen mevrouw Yildirim met de heer Verhoef, mevrouw Van Groningen met de heer De heer Segers-Hoogendoorn, mevrouw Vlieger met mevrouw Bruin, mevrouw Aafjes-Van Aalst met mevrouw Morkoç, mevrouw De Jong met mevrouw Nunnely en de heer Kind met mevrouw Abrahamse. Dat zijn twaalf afwezigen die niet meedoen aan de stemmingen en dat resulteert in 33. Dat delen door 2 is 16,5, dus dan hebben we een meerderheid op 17, dan houden we dat aan als richtlijn voor het ontstaan van een meerderheid. We hebben één moment waarop wij op verzoek van de SP hoofdelijk gaan stemmen, dat is straks. Hoewel het punt over dakloosheid al is besproken, houden wij gewoon de volgorde van de agenda aan, dus dat komt iets later ter stemming. Zijn er stemverklaringen? De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter alvorens ik met mijn stemverklaring begin, wil ik wel markeren dat dit de laatste vergadering van collega Moti is. Ik wil hem hartelijk danken voor zijn inzet voor zijn stad. Ik denk een legend die onze raad gaat verlaten, ook als ex-wethouder. Dank overigens aan de pers die me er nog even aan herinnerde. Je krijgt natuurlijk nog een fantastisch afscheid bij de volgende raadsvergadering, maar ik wil in deze bijzondere lange raad het afscheid nemen van onze gewaardeerde collega toch even aangeven, ik vind dat mooi en gepast. Dan over tot de orde van de dag. Mijn fractie stemt tegen de motie vreemd aan de orde van de dag die is ingediend. Wij leggen allen een eed of een verklaring af waarin wij al trouw zweren aan diezelfde Grondwet en ik

vraag me ook af waarom er één artikel uit de Grondwet wordt uitgelicht terwijl de Grondwet uit vele artikelen bestaat waaruit nu een keuze is gemaakt, je kun niet selectief uit de Grondwet shoppen.

De **VOORZITTER**. Andere stemverklaringen? De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, voorzitter. We gaan nog spreken over de heer Moti, de heer Lansink oefent vast voor de rol van nestor, dat is wel goed gezien. Laten we het over de stemming hebben en laten we beginnen met artikel 1 van de Grondwet. Ik weet wel een mooie plek, er hangt al heel lang een ontzettend Romeins-imperialistische leus in deze zaal en dat Romeinse imperialisme is echt door de geschiedenis achterhaald, dat moet echt gewoon een keer verdwijnen uit deze raadzaal en daarvoor zou artikel 1 van de Grondwet wel kunnen terugkomen. Als u wil weten wat er staat, in het boekje van de heer Van Thijn staat dat het Romeinse Rijk groeit door anderen uit te moorden en af te slachten, genocide. Die woorden waren toen nog niet uitgevonden, maar goed daar slaat het op. Voorzitter, laat ik teruggaan naar de dingen waar we het echt over hebben. De SP zal voor de Volkstuinenvisie stemmen omdat we begonnen met een leeg glas toen ze een jaar om een visie vroegen, inmiddels ligt er een visie, is het glas halfvol en ik ga ervan uit dat we de rest van het glas ook nog wel vol krijgen, dus we zullen voor stemmen. Er ligt in ieder geval iets, samen met de volkstuinders gemaakt en het kan nog beter, maar daar zijn we voor. Dan over de Oostflank. Er staan ontzettend veel goede dingen in dat rapport en die kunnen ook allemaal zonder die brug, maar omdat het nu allemaal is gekoppeld aan dat bruggetje, zijn wij daar tegen. We hebben al genoeg over de financiering gezegd en dat ga ik niet nog een keer herhalen. We hebben twee uur verloren met een zinloos theater in... Ik kan niet vertellen wie de spelers waren en wat het script was, maar het is echt twee uur verlies van onze kostbare tijd, dus daar zullen we ook tegen stemmen, zowel het geheime deel als het andere deel. De rest wijst zich eigenlijk wel vanzelf voorzitter.

De **VOORZITTER**. Andere stemverklaringen? De heer Moti.

De heer **MOTI** (pvda). Voorzitter, ik wil graag een stemverklaring geven over motie 9 bij het tweeminutendebat 'Dakloosheid, recht op rust'. De PvdA vindt dat niemand op straat moet hoeven slapen, ook al ben je ongedocumenteerd of van welke groep je dan ook komt, iedereen moet gewoon een dak boven zijn hoofd hebben. Tegelijkertijd vinden we ook dat zo'n opvangplek gepaard moet gaan met begeleiding, anders komen mensen nog steeds niet vooruit. Eigenlijk ontbreekt dat onderdeel en dat maakt dat wij verdeeld gaan stemmen, een deel vindt dat zo belangrijk dat ze om die reden tegenstemmen en een deel zal voor stemmen omdat iedereen natuurlijk wel het uitgangspunt deelt dat niemand buiten hoeft te slapen. Dan wil ik graag ook een stemverklaring geven over motie 5 bij 6.1, de volkstuinen. Is die ingetrokken? O sorry, dat heb ik gemist. Dan geef ik een stemverklaring over heel 6.1. We zijn blij dat er nu eindelijk wel een visie ligt, we hebben heel veel kritiek op de visie, maar hij ligt er gelukkig wel. Een belangrijk punt, we vinden dat bestaanszekerheid voor volkstuinders hierin onvoldoende is geborgd en dat is eigenlijk een dusdanig belangrijk punt voor ons dat wij ons niet achter dit voorstel kunnen scharen en we zullen uiteindelijk tegen stemmen. Over de andere punten heb ik tussendoor al iets gezegd en mijn collega Engberts zal straks een stemverklaring geven over het debat bij 6.4.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Bij Opkoopbescherming, 6 4. Wij zijn voor opkoopbescherming over de hele stad, maar we hebben nu met de motie van Leefbaar Rotterdam een pad om te groeien naar meer en we willen dat eerst even aflopen, daarom zullen wij toch tegen de amendementen stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Elbay.

De heer **ELBAY** (d66). Ja dank voorzitter. Ook wij willen een stemverklaring afgeven bij motie 5 bij agendapunt 7.5, het gaat om de motie 'Verruim de toegang tot de reguliere nachtopvang voor EU-burgers'. Dat is voor ons een herkenbaar verhaal, wij vinden de situatie en de status van EU-burgers in Rotterdam, dakloze EU-burgers, ontzettend belangrijk en omdat we het belangrijk vinden, wensen wij eerst een uitgebreid debat in de commissie dat in januari 2024 gaat plaatsvinden. Voor nu zullen wij tegen deze motie stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Een stemverklaring over motie 7 bij agendapunt 6.2, 'Nieuwe oeververbinding risicovol project'. Ik vind de plek bij 6.2 onlogisch omdat die in mijn optiek bij 6.3 hoort en daarnaast adviseer ik mijn fractie om tegen te stemmen omdat de motie die we bij 6.3 hebben ingediend, waar het ook daadwerkelijk over het risico gaat, verstrekkender is dan deze motie.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, ik heb een stemverklaring bij de Oostflank en de oeververbinding of de stadsbrug. Wij staan positief tegenover de plannen voor de woningbouw en ook de gemeentelijke bijdrage aan een oeververbinding, maar we hebben een aantal moties ingediend om progressievere alternatieven te onderzoeken en mogelijk te maken en die uitwerking zien wij nu nog niet terug. Daarom kunnen wij de huidige voorstellen, het hele pakket, niet steunen. Ik hoop wel dat mijn fractie dat in de toekomst kan heroverwegen, zeker bij de verdere uitwerking van een aantal moties dat nog open staat. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Andere stemverklaringen? De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Wij hebben een stemverklaring bij motie 7 van 7.5. Wij zullen daar tegen stemmen, niet omdat we willen dat daklozen massaal worden bekeurd, maar juist door het uitschrijven van een proces-verbaal ervoor zorgen dat de hulpbehoevenden in beeld komen en dat er een dossier wordt opgebouwd. Mensen kunnen daardoor sneller en gepaster worden geholpen. Ook een stemverklaring op 8.1. Net als de VVD zeggen wij dat artikel 1 van de Grondwet door iedereen al onvoorwaardelijk wordt gesteund en in zijn geheel belangrijk is. Wij zien geen meerwaarde in het selectief uitlichten van dit artikel. Dank u.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter een stemverklaring over 6.2, de herziening van de Omgevingsvisie Oostflank. Ook GroenLinks heeft amendementen en moties ingediend om de plannen te verbeteren. We zien er heel veel goede dingen in, de woningen, maar we zien ook veel zaken die de leefomgeving en de leefkwaliteit juist voor de huidige bewoners verslechteren. Wij hebben die waarden gewogen zoals we ook in het debat hebben aangegeven en wij moeten toch tot de conclusie komen dat wij hier tegen gaan stemmen. Dan het tweede punt dat ik nog wil aangeven, dat gaat over de amendementen bij de opkoopbescherming, over het uitbreiden van de opkoopbescherming, van 50PLUS. Wij zijn voorstander van het uitbreiden, maar ik kan eigenlijk onvoldoende overzien wat dit nu in een amendement gieten morgen gaat betekenen en om die reden moeten we daar toch tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u voorzitter. Even met betrekking tot wat de heer Roskam van Leefbaar Rotterdam zojuist zei. Laat ik duidelijk zijn, op het moment dat 6.3.1, die motie is dat geloof ik, de satéprikker heet die, als we daar met zijn allen voor stemmen, zal ik op dat moment 6.3.7, nee is dat ja hè, de oeververbinding, intrekken want dan wordt die namelijk gedekt door ook 6.3.1.

De **VOORZITTER**. Welke motie zult u dan intrekken?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dan trek ik 6.3.7 in en dat is het risicovol project oeververbinding.

De **VOORZITTER**. Die nummering kennen wij niet.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Sorry. O, hij staat bij mij bij 6.2. Dan laat ik hem uiteraard staan, ik dacht dat hij aan die was verbonden, dan laat ik die staan. Dan heb ik de..., dan ga ik uiteraard..., dat lijkt me duidelijk. Ik heb het een aantal keren gezegd, de Volkstuinenvisie is geen visie, maar een saneringsplan, dus daar zullen we tegen stemmen. Wat betreft de Oostflank moge ook duidelijk zijn dat het op deze manier niet goed gaat werken, tegen. We zijn hartstikke tegen de brug en het verhogen van de sociale grondprijzen, het moge duidelijk zijn daar gaan we zeker tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. Helder. Nog meer stemverklaringen? De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja dank voorzitter. In navolging van mijn collega Kockelkoren op agendapunt 6.3. Daar zullen wij ook tegen stemmen. De amendementen en moties, ook van andere partijen, waarop negatief is geadviseerd heeft ons wel een andere belangenafweging doen nemen en wat betreft het geheime raadsvoorstel. Wij zien nut en noodzaak niet en het college heeft onze vragen ook niet naar behoren kunnen beantwoorden, dus ook daar zullen wij tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dank u wel voorzitter, over de volkstuinen. Wij zijn blij met de Volkstuinvisie en dat die in samenspraak met de bewoners tot stand is gekomen, maar niet blij met het deel dat er niet in staat. Er zijn heel veel moties en amendementen op ingediend en eigenlijk zou je moeten afwachten wat dat in totaal gaat opleveren. Het college heeft heel veel van deze punten ontraden en wij verwachten eigenlijk niet dat voldoende gehoor wordt gegeven aan juist het punt waarover zo veel zorgen zijn. Waarschijnlijk is de afdrank aan het eind dat wij tegen de Volkstuinenvisie zullen stemmen, dus dat hoeven we dan straks niet meer te zeggen.

De **VOORZITTER**. De VVD nog.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja dank u wel voorzitter. Een stemverklaring bij Oostflank, 6.2 en 6.3. Als mijn fractievoorzitter ook even aandacht heeft, dan kan ik mijn stemverklaring voorlezen. Wij gaan voor stemmen. Er ligt een voorstel voor een brug, niet voor een metrotunnel, niet voor een tramtunnel, maar voor een brug en als je tegen stemt, betekent dit dat je voor helemaal niets stemt, geen verbinding tussen Noord en Zuid, geen brug, geen 30.000 woningen, geen versterking van de economie. Daarom stemmen wij voor.

De **VOORZITTER**. Dank. Andere stemverklaringen? Dan gaan we stemmen, zet u schrap.

Agendapunt 6.1, Het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen 'Meer groen voor meer Rotterdammers'

Motie 1, 'Ik heb een tuintje in mijn organisatie'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2A, 'Wachtlijst-tuinieren: alvast een zaadje planten'. De motie is met 25 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie en Leefbaar Rotterdam.

Motie 3, 'Voorzieningen voor nutstuinen'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 4, 'Zekerheid voor Volkstuinders!'. De motie is met 21 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 6, 'Stakeholder paragraaf'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 7, 'Voor wat hoort wat'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 8, 'Groen voor groen'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement B, 'Bestaanszekerheid voor de volkstuinen'. Het amendement is met 21 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement C, 'Grond voor grond'. Het amendement is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement D, 'De volkstuin is een bijzonder onderdeel van stadsnatuur'. Het amendement is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement E, 'De volkstuin is standslandbouw'. Het amendement is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

6.1. 'Voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen 'Meer groen voor meer Rotterdammers'. Het voorstel is met 22 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA en Volt.

Agendapunt 6.2, Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de Omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende Gebiedsuitwerking Oostflank

Motie 1, 'Een Gers Groene Corridor in Kralingen'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'In Oostflank van A naar B? Met fiets, e-bike of ov'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 3, 'Een ontwerp, in een publieke dialoog gevat: een nieuwe brug met de stad!'. De motie is met 27 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Forum voor Democratie en PvdA.

Motie 5, '40-40-20'. De motie is met 22 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA en SP.

Motie 6, 'Bouwen op groen? Nee niet doen!'. De motie is met 21 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 7, 'Nieuwe oeverbinding risicovol project'. De motie is met 17 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van DENK, Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 8, 'Position Paper voor een complexe gebiedsontwikkeling Oostflank'. De motie is met 27 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, PvdD, SP en Volt.

Motie 9, 'Voorkom Oost en West in De Esch'. De motie is met 17 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van DENK, Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 10, 'Alle opties op tafel voor A.T.V. Kweeklust'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 11, 'Stop ecocide in De Esch met échte compensatie van natuurwaarden'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 12, 'Tram is geen bus'. De motie is met 23 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 13, 'Alles van natuurwaarde (De Esch) is weerloos'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 15A, 'Kansen voor de huidige bewoners op Zuid benutten'. De motie is met 17 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van DENK, Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 16, 'Geen voorwaarde, Geen noodzaak'. De motie is met 21 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement A, 'Verbind de stad, houd opties open'. Het amendement is met 21 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement B, 'Ruimte voor volkstuinen en sport gelijk wegen'. Het amendement is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

6.2. 'Voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de Omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende Gebiedsuitwerking Oostflank'. Het voorstel is met 21 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Agendapunt 6.3, Het voorstel m.b.t de gemeentelijke bijdrage aan de MIRT-projecten

Motie 1, 'Eén satéprikker'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Geen SPook in de kluis'. De motie is met 21 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 3, 'Stadsnatuur maken met de stadsbrug'. De motie is met 30 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van PvdA.

Motie 4, 'Impactanalyse toevoeging onroerendezaakbelasting aan de verkoopopbrengst Eneco'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement A, 'Go/ No go nieuwe oeververbinding'. Het amendement is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement B, 'Verkort de periode van revolvering'. Het amendement is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement C, 'Verbeter het welzijn van alle Rotterdammers'. Het amendement is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

6.3. 'Voorstel m.b.t de gemeentelijke bijdrage aan de MIRT-projecten'. Het voorstel is met 21 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Geheime voorstel 23bb7287. Het voorstel is met 21 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen.

Agendapunt 6.4, Het voorstel tot vaststelling van de vierde wijziging Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021

Motie 1, 'Als het werkt, gebruik het dan'. De motie is met 25 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van D66 en VVD.

Motie 2, 'Jaarlijks actueel wijkenoverzicht particuliere huur'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement A, 'Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad (1)'. Het amendement is met 28 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Partij voor de Dieren en SP.

Amendement B, 'Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad (2)'. Het amendement is met 27 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

Amendement C, 'Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad (3)'. Het amendement is met 27 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

Amendement D, 'Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad (4)'. Het amendement is met 27 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

Amendement E, 'Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad (5)'. Het amendement is met 27 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

Amendement F, 'Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad (6)'. Het amendement is met 27 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

Amendement G, 'Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad (7)'. Het amendement is met 27 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

Amendement H, 'Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad (8)'. Het amendement is met 27 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

Amendement I, 'Vierde wijziging van de Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad (9)'. Het amendement is met 27 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

6.4. 'Voorstel tot vaststelling van de vierde wijziging Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021'. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 6.6, Debat 'Verhogen sociale grondprijzen'

Motie 1, 'Gratis grond voor sociale huur'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 2, 'Rijksgeld voor corporaties'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 3, 'Verhoog de sociale grondprijs in Rotterdam niet, we hebben sociale woningen nodig'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

6.6. 'Voorstel tot vaststellen Grondprijzenbrief gemeente Rotterdam 2024'. Het voorstel is met 20 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Agendapunt 7.1, Het voorstel tot deelname aan en investeren in de coöperatie Social Impact Fonds Rotterdam (SIF-R)

Amendement A, 'Andere dekking voor SIF-R'. Het amendement is met 28 stemmen tegen en 5 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

7.1. 'Voorstel tot deelname aan en investeren in de coöperatie Social Impact Fonds Rotterdam (SIF-R)'. Het voorstel is met 30 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Partij voor de Dieren en SP.

Agendapunt 7.2, Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de Grondexploitatie Schuttersveld

Motie 1, 'Graffitimuur Hall of Fame in Schuttersveld'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Bibliotheek in Schuttersveld'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

7.2. '(Herziene) voorstel tot vaststelling van de grondexploitatie Schuttersveld. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

Agendapunt 7.3, Het voorstel tot aanwijzing van gronden gelegen aan de Pleinweg/Goereestraat waarop Wet voorkeursrecht gemeenten van toepassing is

7.3. 'Voorstel tot aanwijzing van gronden gelegen aan de Pleinweg/Goereestraat waarop Wet voorkeursrecht gemeenten van toepassing is'. Het voorstel is met 29 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1 en Partij voor de Dieren.

Agendapunt 7.4, Het voorstel tot aanwijzing van gronden gelegen aan het Robbenoordplein waarop Wet voorkeursrecht gemeenten van toepassing is

Motie 1, 'In gesprek met het Robbenoordplein'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

7.4. 'Voorstel tot aanwijzing van gronden gelegen aan het Robbenoordplein waarop Wet voorkeursrecht gemeenten van toepassing is'. Het voorstel is met 30 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS en Partij voor de Dieren.

Agendapunt 5.11, Het voorstel tot vaststelling van de kaders betreffende de overdracht van het recreatieoord Hoek van Holland

Motie 1, 'Recreatieoord en Dorpsraad Hoek van Holland maakt samen ONS'. De motie is met 27 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

5.11. 'Het voorstel tot vaststelling van de kaders betreffende de overdracht van het recreatieoord Hoek van Holland'. Het voorstel is met algemene stemmen aangenomen.

7.5. Tweeminutendebat 'Dakloosheid: Recht op rust'

Motie 1, 'Nood breekt seizoen'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 2, 'Recht op rust: Vergroot de veiligheid in de winteropvang'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 3, 'Vergeet niet meneer, ook ik heb last van slecht weer'. De motie is met 23 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 4, 'Recht op echte rust binnen'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen.

VOOR hebben gestemd de leden: Van der Elst, Elfilali, Van der Velden, van de Peppel, Bokhove, Engberts, Vonk, Moti, Verkoelen, Coşkun, Biljoen, Kockelkoren, Reitema.

TEGEN hebben gestemd de leden: Soytekin, Bonte, Akhatab, Van Dommelen, Lansink-Bastemeijer, Rehim Zadeh, Ceulemans, Elbay, Dahoe, Van Wifferen, De Haan, De Waard, Van Drunen, Maassen, Coenradie, Becker, Van Schaik, Oostdijk, Roskam, Verweij.

Motie 5, 'Verruim de toegang tot de reguliere nachtopvang voor EU-burgers'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 6, 'Creatief met overdekte locaties'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 7, 'Passende handhaving voor dakloze Rotterdammers'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 8, 'Geef hulp, geen schuld'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 9, 'Rust is geen luxe, maar een recht'. De motie is met 21 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, de leden Engberts en Reitema van de PvdA, SP en Volt.

Motie 10, 'Recht op rust én eten'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 11, 'Slechtweeropvang'. De motie is met 20 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Agendapunt 8.1, Motie vreemd aan de orde van de dag 'Permanente plek voor artikel 1 van onze Grondwet'

Motie 1, 'Permanente plek voor artikel 1 van onze Grondwet'. De motie is met 21 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie Leefbaar Rotterdam en VVD.

10. Sluiting

De **VOORZITTER**. Zo zijn we aan het einde gekomen van deze lange vergaderdag. Het was een behoorlijk lange vergaderdag, ik hoop dat u tevreden bent over de productiviteit van uw eigen handelen vandaag. Er is nog een borrel op de Omloop als u daar nog energie voor kunt opbrengen en anders kunt u nog de borrel gebruiken om juist energie op te doen, dus ik zou zeggen gaat u daar

gezellig nog een beetje staan keuvelen met elkaar en neem nog een glaasje voordat u naar huis gaat. Het is bijna kerst en ons reces heet ook het kerstreces. Wellicht dat u tijd en rust kunt vinden om dingen te evalueren, eens goed over dingen na te denken, dingen op zijn plaats te zetten, altijd goed. Doet u rustig met oud en nieuw hopelijk en dan zie ik u graag aan de andere kant van de jaartelling terug. Ik wens u een voorspoedige en vooral ook een gezonde jaarwisseling.

(De vergadering is gesloten.)

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	2421
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 21 december 2023	2422
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 30 november 2023	2429
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2023 week 48 tot en met 50	2429
Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de zesde wijziging van de Subsidieverordening Rotterdam 2014	2429
Het voorstel tot vaststelling van de Eindejaarsbrief 2023 en de begroting 2023 overeenkomstig te wijzigen	2429
Het voorstel tot het toepassen van de coördinatieregeling op het project Codricoterrein	2429
Het voorstel tot vaststelling van het Warmteplan Rijnhaven	2430
Het voorstel tot vaststelling van het Warmteplan Merwe-Vierhavens	2430
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Terbregseveld Warmoezierstraat	2430
Het voorstel tot vaststelling van: A. Wijziging van de verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen 2024 B. Tweede wijziging verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen 2024 C. Legesverordening Omgevingswet 2024 D. Verordening belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten 2024	2430
Het voorstel om geen zienswijze in te dienen met betrekking tot de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR)	2431
Het voorstel tot goedkeuring van het jaarplan 2024 en de begroting 2024-2028 van de stichting BOOR (Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam)	2431
Het voorstel tot vaststelling van de vijfde wijziging van de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugdhulp	2431
Het voorstel tot vaststelling van de zesentwintigste en de zevenentwintigste wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Rotterdam 2012 (APV)	2431
Tweeminutendebat 'Dakloosheid; Recht op Rust', aangevraagd door het lid Kockelkoren e.a.	2432
Het voorstel tot vaststelling van de Visie Volkstuinen 'Meer groen voor meer Rotterdammers'	2453
Het voorstel tot vaststelling van de eerste herziening van de omgevingsvisie Rotterdam en de bijbehorende gebiedswerking Oostflank	2483

Onderwerp	Pagina
Het voorstel met betrekking tot de gemeentelijke bijdrage aan de MIRT-projecten 'Stadsbrug, HOV, Station Stadionpark 2023' en 'Algera-corridor en langzaam verkeerverbinding'; en het raadsvoorstel 23bb7827, waarop geheimhouding rust	2530
Het voorstel tot vaststelling van de vierde wijziging Verordening Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021	2549
Debat 'Verhogen sociale grondprijzen', aangevraagd door de leden Verweij, De Haan en Dahoe	2566
Het voorstel tot deelname aan en investeren in de coöperatie Social Impact Fonds Rotterdam (SIF-R)	2584
Het (herziene) voorstel tot vaststelling van de grondexploitatie Schuttersveld	2586
Het voorstel tot aanwijzing van gronden gelegen aan de Pleinweg/Goereesestraat waarop de Wet voorkeursrecht gemeenten van toepassing is	2588
Het voorstel tot aanwijzing van gronden gelegen aan het Robbenoordplein waarop de Wet voorkeursrecht gemeenten van toepassing is	2588
Het voorstel tot vaststelling van de kaders betreffende de overdracht van het recreatieoord Hoek van Holland	2589
Motie vreemd aan de orde van de dag 'Permanente plek voor artikel 1 van onze Grondwet', aangevraagd door het lid Morkoç.	2592
Stemvenster	2596
Sluiting	2604

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 25 januari 2024.

De griffier,

De voorzitter,

